

JAAARSTUKKEN GEMEENTE RIJSWIJK 2021

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2021 van de gemeente Rijswijk. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2021.

Dit gebeurt via de programmabegroting 2021-2024 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college. De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

Leeswijzer

Inleiding

De jaarstukken starten met een inleiding, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2021 en bevat ook de rekening in één oogopslag.

Jaarverslag

Programma's

Hierin staat de verantwoording van:

- Ale programma's;
- Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- Overhead.

De verantwoording voor de programma's gebeurt met de volgende vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we er voor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Elk programma kent doelstellingen, indicatoren en onderliggende beleidsproducten.

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid - Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening

Hierin staat de financiële verantwoording over 2021 met een balans en een toelichting daarop. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

De jaarrekening bevat ook:

- Single Information Single Audit;
- Overzicht taakveld.

Verplichte indicatoren volgens het Besluit Begroting

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden in de programma's in de begroting en in de programmaverantwoording in het jaarverslag de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten via zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarverslag. Raadsleden kunnen zich zo op de belangrijke

momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. De cijfers worden gegeven “waarstaatjegemeente.nl”. Echter deze site is niet actueel. Om deze reden zullen er veel indicatoren in de programma’s niet ingevuld zijn.

Inleiding

Context

Macro economische ontwikkelingen: dalend vertrouwen, stijgende prijzen en oorlog

Twee jaar corona pandemie hebben nog geen groot direct effect gehad op de economie. Dit is vooral te danken aan de extra miljarden die het Rijk de afgelopen jaren beschikbaar heeft gesteld voor burgers, bedrijven en medeoverheden. De totale staatsschuld van Nederland is daardoor hard gegroeid en ligt momenteel rond 57% van het BBP. De gemiddelde staatsschuld in de Eurozone ligt rond 102% van het BBP, Nederland staat er relatief goed voor in dat opzicht. Hoe de regering op langere termijn met de omvang van de staatsschuld om wil gaan moet nog blijken. De werkloosheid is laag, er is momenteel sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt.

In 2021 was sprake van oplopende inflatie. De stijgende inflatie is mede zichtbaar in het dalende consumentenvertrouwen eind 2021. Dit kan een tijdelijk schokeffect zijn, maar kan ook langer aanhouden. Onzeker is wat de impact van dit alles gaat zijn op de reële economie.

Financieel beeld jaarrekening 2021

Ontwikkeling financiële gezondheid van Rijswijk ligt op koers

De onzekere macro economische omstandigheden onderstrepen nog eens het belang van een financieel gezonde huishouding. In de kadernota 2020 hebben college en raad besloten de wendbaarheid en de weerbaarheid van de financiën van de gemeente te verbeteren. In vier jaar tijd groeit Rijswijk van een financieel risicovol profiel naar een neutraal profiel. In de meest recente benchmark over de financiële gezondheid van gemeenten door BDO heeft Rijswijk een forse sprong gemaakt van de laatste plaats naar de middenmoot. De jaarrekening 2021 bevestigt opnieuw dat we op koers liggen.

BBV Kengetal	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021
Solvabiliteit	21%	23,6%
Netto Schuldquote	70,70%	111%
Grondexploitatie	43%	53,1%
Weerstandsratio	2,25	3,0

Resultaat en verschillen met begroting 2021

Het voorlopig rekeningresultaat is € 355.996 positief

Het saldo van de initiële begroting 2021 was € 774.000 positief. Gedurende 2021 zijn bij de 1^e en 2^e halfjaarrapportage en de slotwijziging € 4.891.000 extra middelen beschikbaar gesteld. Daarmee is de begroting 2021 na wijzigingen per saldo € 4.117.000 negatief. De achtergrond van de wijzigingen lag vooral in ophoging van de budgetten voor Jeugdzorg en Wmo. Daarnaast zijn budgetten bij meerdere programma's opgehoogd omdat medio het jaar 2021 achterstand in werkzaamheden werd gesignaleerd, die met extra middelen ingehaald konden worden.

Overzicht 2021	Bedragen x € 1.000
Primitief begroot saldo 2021	774
Begrotingswijzigingen gedurende 2021	-4.891
Begroting na wijzigingen saldo 2021	-4.117
Resultaat 2021	356
Afwijkingen 2021	4.472

Per saldo zien we op alle wijzigingen, niet altijd in even grote omvang, in de realisatie financieel voordelige effecten ontstaan. Het programma Sociaal Domein laat de grootste meevaller zien. In dit programma is € 2,7 mln. minder uitgegeven dan begroot, waarvan € 0,5 mln. minder op Jeugdzorg en € 0,7 mln. minder op de WMO. De totale kosten voor de organisatie vallen juist hoger uit dan begroot.

2021	Begroting na wijzigingen (+=voordeel)	Resultaat	Afwijking
Programma (Bedragen x € 1.000)	saldo	saldo	(te verklaren) saldo
Algemeen Bestuur en Organisatie	-6.021	-5.600	421
Openbare Orde en Veiligheid	-7.568	-7.275	293
Verkeer en Vervoer	-6.900	-5.417	1.483
Economie en Werken	-614	-295	319
Onderwijs	-5.405	-4.566	839
Sport, cultuur en recreatie	-7.559	-6.989	571
Sociaal Domein	-57.035	-53.843	3.192
Wonen en Leven	-3.295	-2.874	422
Algemene dekkingsmiddelen	113.377	113.240	-138
Overhead	-25.761	-27.022	-1.261
Heffing VPB	-15	-67	-52
Onvoorzien	-50		50
Mutaties reserves	2.730	1.064	-1.667
Resultaat	-4.117	356	4.472

De belangrijkste verschillen (> € 100.000) worden verklaard onder de programma's.

Jaarrekening 2021

Gemeente Rijswijk

Elk jaar legt de gemeente verantwoording af waar het geld naar toe gaat. Dat gebeurt in de jaarrekening. Dit overzicht is een samenvatting van de inkomsten en uitgaven, verdeeld over de acht genoemde programma's.

Inkomsten Rijk

totaal € 128.843.023

Andere inkomsten

totaal € 43.253.541

Lokale heffingen

Onroerendezaakbelastingen	€ 12.908.072
Afvalstoffenheffing	€ 10.573.381
Rioolheffing	€ 5.636.000
Precariobelasting	€ 328.302
Parkeerbelasting	€ 2.905.689
Toeristenbelasting	€ -173.462
Leges	€ 2.811.682
Marktgelde	€ 76.807
BIZ-belasting	€ 88.960
totaal	€ 35.155.430

inkomsten
€ 207.251.995

Rijswijk sluit 2021 af met een positief saldo van € 355.996

uitgaven
€ 206.895.999

1

Algemeen bestuur
en organisatie

€ 6.418.252

2

Openbare orde
en veiligheid

€ 7.315.947

3

Verkeer
en vervoer

€ 11.099.394

4

Economie
en werken

€ 1.040.432

5

Onderwijs

€ 6.726.905

6

Sport,
Cultuur
en Recreatie

€ 8.584.437

8

Wonen en Leven

€ 51.473.041

7

Sociaal
Domein

€ 82.071.314

Algemene
dekkingsmiddelen

€ 32.166.277

Kijk voor de volledige jaarrekening
op financien.rijswijk.nl

Rijswijk

Jaarrekening 2021 Uitgelicht

Hier staan de highlights uit de 8 programma's.

1 Algemeen bestuur en organisatie

€ 6.418.252

- Quick scan lokale democratie.
- Evaluatie participatiebeleid.
- Introductie online participatieplatform.
- Verbetering publieke dienstverlening.

2 Openbare orde en veiligheid

€ 7.315.947

- Regie bestrijding High Impact Crimes.
- Intensivering aanpak ondermijning.
- Bestrijding criminaliteit Plaspoelpolder.
- Regie veiligheid in en rond scholen.
- Behandelen en begeleiding van demonstraties.
- Versterken en trainen crisisorganisatie en inzet op coronamaatregelen.
- Toename scans en efficiëncytag toezicht parkeren.
- Aanpak woonoverlast en voorkomen gedragsaanwijzing.
- Wijkveiligheid bij hotspots, lachgas en babbeltrucs.
- Opstellen en implementatie aanpak mensenhandel.

3 Verkeer en vervoer

€ 11.099.394

- Vaststelling mobiliteitsprogramma.
- Ingebruikname fietsroutes over o.a. Sir Winston Churchilllaan, Veraartlaan, Laan van 't Haantje, Van Rijnweg en een deel langs Prinses Beatrixlaan.
- Oplevering Laan van 't Haantje inclusief spoorwonderdoorgang.
- 2 nieuwe schoolzones.
- Start omgevingsparticipatie herinrichting Prinses Beatrixlaan.

4 Economie en werken

€ 1.040.432

- Scherpere profilering Bogaard Stadscentrum en historisch karakter winkelcentrum Oud Rijswijk.
- Uitvoering ontwikkelkaders Havengebied en Kesslerpark.
- Ontwikkeling campus Kesslerpark rond thema's techniek, energie en innovatie met verdere verbinding onderwijs- en arbeidsmarkt.
- Toekomstbestendige uitvoeringsagenda's overige bedrijven en kantorenlocaties.
- Actief accountmanagement en voortzetting rode loper dienstverlening.
- Versterken netwerken en samenwerkingen o.a. met BBR en IPP in projecten 'schoon en veilig Plaspoelpolder' en kansenzones.
- Informatievoorziening rondom coronasteunmaatregelen.
- Extra ondersteuning vanuit coronamaatregelenpakket o.a. extra evenementen in winkelcentra en online/digitale vaardigheden ondersteuning aan retail/MKB.

5 Onderwijs

€ 6.726.905

- Start traject voor (hernieuwde) resultaat-afspraken voor- en vroegschoolse educatie.
- Oplevering Regionaal Programma (aanpak) Laaggeletterdheid in Haaglanden.
- Doorontwikkeling van lokale samenwerking (passend) onderwijs en jeugd(hulp) met nieuwe projectnaam "Elkaar Versterken".
- Onderwijs en gemeenten werken samen in het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om de ongelijkheid en (corona) achterstanden/leervertraging te verkleinen en/of weg te werken.
- Vaststelling Integraal Huisvestingsplan 2021-2026 en nieuwe verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Rijswijk 2022.
- Ingebruikname noodlokalen Van Rijnweg 7 door IKC Buitenrijk.
- Oplevering en ingebruikname permanente gebouw Montessorischool Parkrijk.
- Realisatie bliksemstages voor 400 vmbo leerlingen i.s.m. JINC.
- Eerste stap gezet in de borging van ontwikkelingen in de aanpak aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt rondom Geothermie & Energietransitie (REDIN).
- Installatie nieuwe raad van kinderrechten-ambassadeurs.
- Uitvoering project Speaking minds op Stanislas Praktijkschool over armoede.

6 Sport, cultuur en recreatie

€ 8.584.437

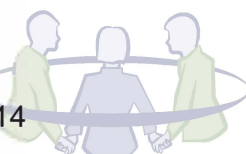
- 4 nieuwe waterhockeyvelden aangelegd.
- Wielersbaan verlegd en mountainbike- en veldrijparcours aangelegd.
- Beweegmakelaar voor kwetsbare groepen en ouderen van start.
- Beweegroutes uitgebreid met QR-Fit.
- Onderzoek naar vitaliteit en behoeftes sportverenigingen.
- Sportcomplex De Altis in gebruik genomen.
- Nieuw hoofdveld met drainage en veldverlichting voor Red Lions.
- Duurzame ledverlichting voor Semper Altius.
- Ondersteuning culturele voorzieningen vanwege corona.
- Plaatsing kunstwerk Bogaardplein.
- Derde periode Cultuureducatie met Kwaliteit.

7 Sociaal Domein

€ 82.071.314

- Kadernota Werk in Uitvoering opgeleverd.
- Crisisaanpak gevolgen corona gestart.
- Woonzorgvisie opgesteld.
- Plan van aanpak jongeren met schulden opgesteld.
- Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 vastgesteld.
- Onderzoek naar alliantie tegen financieel misbruik van ouderen.
- Kadernota Inburgering Thuis in Rijswijk vastgesteld.

8 Wonen en leven

€ 51.473.041

- Oplevering vernieuwd Bogaardplein.
- Ontwikkelkader Havenkwartier vastgesteld.
- Actualisatie Woonvisie vastgesteld.
- Oplevering 668 woningen (transformatie en nieuwbouw).
- Opening nieuwe entree Wilhelminapark.
- Afronding herinrichting Karel Doormanlaan (fase 1).
- 425 nieuwe bomen geplant.
- Transitievisie Warmte vastgesteld.
- Instelling Adviesraad Energietransitie Rijswijk.
- Gestage invoering Het Nieuwe Inzamelen.
- Gemeentelijk Riolerings- en waterplan geactualiseerd.
- Ondertekening Schone Lucht Akkoord en vaststelling Actieplan luchtkwaliteit Rijswijk.
- Speelruimteplan vastgesteld.
- Woonfonds Rijswijk gelanceerd voor betaalbare huurwoningen.

Rijswijk

LEESWIJZER.....	2
INLEIDING.....	4
REKENING IN ÉÉN OOGOPSLAG.....	6

Programma's

Algemeen Bestuur en Organisatie	11
Openbare Orde en Veiligheid	16
Verkeer en Vervoer	20
Economie en Werken	27
Onderwijs	36
Sport, Cultuur en Recreatie	44
Sociaal Domein	51
Wonen en Leven.....	64
Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	78
Toelichting Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	79
Overhead	83

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Onderhoud kapitaalgoederen	91
Bedrijfsvoering	99
Verbonden Partijen	108
Grondbeleid.....	119
Lokale Heffingen	122
Financiering.....	128
RijswijkBuiten	133
Paragraaf Gevolgen Coronacrisis	138
Rapportage Interbestuurlijk Toezicht	143

Jaarrekening

Balans	145
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	147
Toelichting op de balans	152
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	162
Overzicht begrotingsrechtmatigheid.....	164
Overzicht van de incidentele baten en lasten	167
Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten	169
Single Information Single Audit (SiSa)	171
Overzicht taakvelden.....	175

Inhoudsopgave

Wet Normering Topinkomens	176
---------------------------------	-----

Programma's

Algemeen Bestuur en Organisatie

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

1. We stimuleren dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen en we faciliteren eigen initiatieven van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk. Bij maatschappelijke opgaven denken we van tevoren na over hoe we inwoners betrekken en welke rol en bevoegdheden zij hebben. We geven bij elk project heel duidelijk aan of en hoeveel samenwerkingsruimte er is.
2. Ook in onze communicatie is participatie met inwoners en ondernemers het vertrekpunt. We communiceren daarom niet alleen voorafgaand of na projecten, maar juist ook tijdens de uitvoeringsfase. We blijven daarbij gebruikmaken van traditionele media als de website en huis-aan-huisbladen. Maar ook leggen we meer nadruk op de inzet van social media als Facebook, WhatsApp, YouTube en Instagram. Hierbij is webcare onmisbaar. Daarnaast zetten we andere communicatiemethoden in, zoals online communities en peilingen. We willen voor iedereen goed benaderbaar zijn, om actief te kunnen samenwerken met Rijswijkers en partners in Rijswijk. We geven hier actief invulling aan door het wijkwethouderschap, werkbezoeken en de WhatsApp-sprekuren.
3. De gemeente Rijswijk is een toegankelijke en dienstverlenende organisatie die de wensen en behoeften van al haar inwoners, bedrijven en instellingen centraal stelt. We sluiten als gemeente tijdig aan op de snel veranderende omgeving. Daarnaast streven we naar een persoonlijke, inclusieve en digitale dienstverlening van een excellent niveau.

Doelstellingen

- Samenwerken vanuit eigen kracht;
- consequent zijn in communicatie;
- excelleren in dienstverlening;
- we verbeteren onze dienstverlening en maken het daardoor met onze dienstverlening gemakkelijk voor de inwoners, bedrijven en instellingen;
- we stellen inwoners, bedrijven en instellingen centraal in onze processen en werken op een effectieve, efficiënte en transparante wijze;
- we komen onze afspraken na en informeren de inwoners, bedrijven en instellingen op een begrijpelijke wijze tijdig en volledig;
- we bieden waar nodig dienstverlening op "maat" aan inwoners, bedrijven en instellingen;
- we streven naar eenzelfde kwaliteitsniveau/serviceniveau onafhankelijk van het door de klant gekozen dienstverleningskanaal (digitaal, telefoon, balie, e-mail, social media of post);
- de klant kan kiezen van welk dienstverleningskanaal hij/zij gebruik wil maken en waar mogelijk sturen we om van het meest effectieve en meest efficiënte dienstverleningskanaal gebruik te maken.

Wat hebben we er voor gedaan?

Participatie

In 2021 hebben we in samenwerking met uw raad de quick scan lokale democratie gehouden. Inwoners, ambtenaren, gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders konden vragen beantwoorden over lokale democratie in Rijswijk en samenwerking tussen stad (inwoners, ondernemers en organisaties) en gemeente. De vragenlijst is door 637 inwoners, ambtenaren, raadsleden en collegeleden ingevuld. Het onderzoek levert geen feiten en eendoordelen op. Het geeft wel een indruk van hoe inwoners denken over de gemeente en de samenwerking en óf en in welke mate inwoners betrokken willen worden bij het maken van plannen of het nemen van besluiten. Op basis van de uitkomsten is een verbeterplan opgesteld met 5 punten waarmee alle betrokkenen (raad, college en gemeentelijke organisatie) aan de slag gaan.

In 2021 is zoals door uw raad besloten bij de vaststelling in oktober 2020 van het participatiebeleid 2020-2022, genoemd beleid en de uitvoering ervan geëvalueerd. Hiervoor zijn de resultaten van de

Quick Scan Lokale Democratie geanalyseerd. Daarnaast hebben er dertig interviews plaatsgevonden met bewoners(organisaties), ambtenaren, ondernemers en externe partners zoals ontwikkelaars en welzijnsorganisaties. Deze deelnemers hebben ook mee kunnen lezen met het evaluatierapport. De feedback die dit opleverde, is verwerkt in de rapportage. Deze rapportage met onze daaruit voortvloeiende aanbevelingen, hebben we met uw raad gedeeld. Een aantal van de genoemde aanbevelingen is al in gang gezet. De overige aanbevelingen worden dit jaar opgepakt, vóór de herziening van het participatiebeleid eind 2022.

Om de participatie van inwoners, ondernemers en eventuele andere belanghebbenden toegankelijker en eenduidiger hebben we een online, interactief platform gelanceerd. Hierop staan (in eerste instantie) gemeentelijke plannen en projecten met een participatietraject. Via het platform kunnen geregistreerde gebruikers op verschillende manieren en niveaus participeren. Het platform biedt hiervoor verschillende mogelijkheden zoals enquêtes, interactieve kaarten, budgetspellen, peilingen etc. Uiteindelijk doel is dat inwoners en ondernemers op het platform naast kunnen participeren in gemeentelijke plannen en projecten, via doorverwijzingen toegang krijgen tot projecten van derden zoals vastgoedbeleggers en -eigenaren, ontwikkelaars (het platform fungeert dan als portal) en in een later stadium ook zelf initiatieven kunnen indienen.

Communicatie

In 2021 hebben we het communicatiebeleid 2022-2026 voorbereid. Kernpunten van dit nieuwe beleid zijn onder andere begrijpelijke taal en inclusieve communicatie (hoe bereiken we alle verschillende groepen in Rijswijk). Het beleid laten we vaststellen door het nieuwe college van burgemeester en wethouders omdat de uitrol ervan in die periode plaatsvindt.

Ons streven was om in 2021 als bestuur weer volop zichtbaar en benaderbaar te zijn in de stad, onder andere door werkbezoeken. Op de momenten dat de coronamaatregelen dit toelieten, hebben we hier ook gebruik van gemaakt. Helaas waren deze periodes beperkt en waren we het grootste deel van het jaar wederom genoodzaakt om op alternatieve (digitale) wijze in contact te treden met de samenleving.

In 2021 konden persgesprekken bij onderwerpen die om een nadere toelichting van B&W vragen, net als het jaar ervoor door alle beperkende maatregelen niet fysiek in het stadhuis gehouden worden. Persgesprekken in digitale vorm zijn een goed alternatief. Zodra de coronasituatie het mogelijk maakt zullen we echter weer overgaan tot fysieke persbijeenkomsten wanneer hier aanleiding voor is.

Publieke Dienstverlening

Aankomende jaren ligt de focus op het afronden van projecten die voortkomen uit de nota Excellente Dienstverlening. Er wordt koers gezet op inclusie en het toegankelijker maken van onze digitale dienstverlening. Deze twee aspecten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en dragen bij aan het voor elke burger zowel fysiek als digitaal laagdrempelig zaken kunnen doen met de gemeente. Omdat maatwerk een essentieel onderdeel vormt van deze visie, wordt ook de kwetsbare burger niet uit het oog verloren. De visie is: Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet.

Deze visie wordt onder andere uitgedragen door de volgende activiteiten;

- We verbeteren de (telefonische) bereikbaarheid van de gemeente;
- We zorgen ervoor dat we als gemeente werken conform het Kwaliteitshandvest en de (nieuwe) servicenormen;
- We meten de klanttevredenheid en verbeteren onze dienstverlening continu
- Het Klant Contact Center beantwoordt eenvoudige vragen die binnenkomen via e-mail, post en social media zelf om de reactiesnelheid naar inwoners, bedrijven en instellingen te verhogen;
- Voor de meeste producten en diensten wordt het mogelijk om ze via de gemeentelijke website digitaal aan te vragen (daar waar het wettelijk, beleidsmatig en/of technisch kan);
- We voeren zaakgericht werken gemeente breed in zodat inwoners, bedrijven en instellingen de voortgang van hun 'zaak' op een transparante wijze kunnen volgen;
- We vergroten de toegankelijkheid van de gemeente voor de burger zowel fysiek als digitaal. Het leveren van inclusieve dienstverlening, vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. Wij willen voldoen aan de normen van de web richtlijnen zoals genoemd in het 'Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid'.

Een efficiënte gemeente

We blijven inzetten op verbetering van de klantgerichtheid en verhoging van de efficiëntie. Belangrijke efficiencywinst is te voorzien rondom de invoering van de verplichtingen administratie. Hierin worden september/oktober volgende stappen gezet. Efficiencyopbrengst bestaat uit het vroegtijdig signaleren van afwijkingen, verbeterde kwaliteit van financiële prognoses en verlichting van werkzaamheden voor de spendanalyse. En snellere afhandeling van facturen. Met de oplevering van het portal MijnRijswijk.nl is een belangrijke stap gezet om meer diensten digitaal aan te gaan bieden aan onze inwoners en bedrijven, 24/7.

Ander voorbeeld is het proces Meldingen openbare ruimte. Dit is al deels geïnnoveerd. De voordelen van de geautomatiseerde verwerking van meldingen worden dit jaar te verbreed naar het terrein van het openbare verlichtingssysteem en afvalinzameling. Dit levert meer gemak op voor onze inwoners, partners en medewerkers. Ook zijn voorbereidingen voor de vernieuwing van de gemeentelijke website gestart. Teams kunnen zich bij verbetertrajecten van hun in- en extern gerichte processen laten ondersteunen door collega procesinnovatoren.

In het hoofdlijnenakkoord van onze gemeente staat dat de gemeente wil toewerken naar een 'circulaire economie in 2050'. Bij een circulaire economie is het doel om niet alleen duurzaam en toekomstbestendig in te kopen maar uiteindelijk ook geen afval meer te produceren.

Hierbij werken we voor onze eigen organisatie aan een aantal sporen:

- Circulair ontwerpen van de openbare ruimte en gebouwen. (zie Programma Wonen en Leven);
- levensfase van producten verlengen;
- inkopen van producten van hergebruikte en duurzame materialen;
- scheiden en hergebruiken van materialen;
- zorgen voor een efficiënte en toekomstbestendige organisatie.

Dat leidt tot de volgende acties voor onze eigen organisatie:

Zorgdragen voor een energie-efficiënte ICT omgeving:

In het afwegingskader ten aanzien van de inrichting van de ICT omgeving en bij inkoop duurzaamheidscriteria meenemen en afwegen.

- Maximaal bijdragen aan een papierarme organisatie door:
 - Uitbreiden van het digitale productaanbod door middel van het inzetten van digitale webformulieren;
 - digitaal kunnen aanvragen van belastingproducten inclusief het digitaal bezwaar kunnen maken;
 - digitaal kunnen indienen van een aanvraag omgevingsvergunning (via het Digitaal Stelsel Omgevingswet) en het digitaal advies kunnen vragen aan ketenpartners (bijv. de Veiligheidsregio (VRH) en Omgevingsdienst (ODH));
 - stimuleren papierloos werken onder andere door inzet van mobiele devices;
 - inzet op doelmatigheid van kopiëren en printen, onder meer door rationalisatie van het printerbestand.

Zorgdragen voor een toekomstbestendige organisatie in de brede zin:

- Door middel van het beschikbaar stellen van faciliteiten (o.a. om ATAP te werken) bijdragen aan efficiënte werkwijzen (profit), verminderen van verplaatsingen (planet) en inzet van medewerkers (generatiepact) (people);
- we zorgen voor verbindingen met onze omgeving (transparantie, participatie, communicatie) en de toekomstbestendigheid van de organisatie (innovatief, efficiënt, doelgericht, enzovoort);
- door middel van het beschikbaar stellen van faciliteiten streven naar een veilige werkomgeving voor onze werknemers op kantoor en in de thuissituatie.

Zorgdragen voor een efficiënte en toekomstbestendige inkoop van producten en diensten:

- Na afloop van de aanbestedings- of vervangingstermijn kijken we of er een nieuw product moet worden aangeschaft of dat verlenging van de levensduur mogelijk is. Voordat we een nieuw product gaan aanschaffen, kijken we of het oude nog langer mee kan of elders een functie kan krijgen.
- het inkopen van producten die gemaakt zijn van hergebruikte en duurzame grondstoffen en materialen. Als we dan tot de aanschaf van een nieuw product over gaan, kiezen we bij voorkeur producten die gemaakt zijn van zo min mogelijk grondstoffen en vervolgens ook goed demonteerbaar en herbruikbaar zijn.
- we zorgen voor een goed rest- en grondstoffsysteem. Huishoudelijke en gemeentelijke reststromen moeten goed worden gescheiden en deze grondstofstromen moeten vervolgens verder in de keten worden bewerkt tot nuttige grondstoffen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Algemeen Bestuur en Organisatie		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
0010 Bestuursorganen	Lasten	1.602	1.642	1.451	191
	Baten				
Saldo		-1.602	-1.642	-1.451	191
0011 Bestuurlijke samenwerking	Lasten	412	412	418	-7
	Baten			1	1
Saldo		-412	-412	-418	-6
0030 Burgerzaken	Lasten	1.282	1.282	1.351	-69
	Baten	722	722	814	92
Saldo		-560	-560	-537	23
0031 Verkiezingen / referenda	Lasten	203	313	324	-11
	Baten				
Saldo		-203	-313	-323	-11
0032 Publieke dienstverlening	Lasten	2.473	2.363	2.115	248
	Baten	3	3	3	
Saldo		-2.470	-2.360	-2.112	248
0060 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	Lasten	630	699	723	-24
	Baten				
Saldo		-630	-699	-723	-24
5801 Mediabeleid	Lasten	37	37	37	
	Baten				
Saldo		-37	-37	-37	
Programmatotalen	Lasten	6.637	6.746	6.418	328
	Baten	725	725	818	93
Saldo		-5.912	-6.021	-5.600	421

Toelichting op de afwijkingen:

0010 Bestuursorganen

Lasten voordeel € 191.000

Er heeft zowel een lagere dotatie, dan begroot, aan de voorziening pensioenen bestuurders als de voorziening wachtgelden plaatsgevonden. Dit komt doordat een hogere uitstroom heeft plaatsgevonden dan verwacht en omdat rentestanden verhoogd zijn.

0030 Burgerzaken

Lasten nadeel € 69.000

Baten voordeel € 92.000

De hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere gerealiseerde Rijksafdracht voor de verstrekte reisdocumenten van De lasten zijn € 64.000 hoger dan geraamd. Daartegenover staat dat de opbrengsten van de Leges voor verstrekte reisdocumenten € 133.000 hoger zijn dan geraamd. De hogere opbrengsten worden veroorzaakt doordat er vanwege de versoepelingen vanwege Corona rond de zomer meer reisdocumenten zijn aangevraagd.

Als gevolg van de Coronamaatregelen zijn er in 2021 minder huwelijken voltrokken, waardoor de gerealiseerde opbrengst ongeveer € 80.000 lager is dan geraamd. De opbrengst van Naturalisaties is € 44.000 hoger dan geraamd. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt vanwege de sluiting van testcentra van DUO voor de inburgeringsexamens tijdens de lockdown in 2020. Als gevolg hiervan hebben mensen vertraging opgelopen in afronding van hun inburgeringsdiploma. Laatstgenoemde is vereist voor een naturalisatie. De naturalisaties zijn hierdoor verschoven naar 2021.

0032 Publieke dienstverlening

Lasten voordeel € 248.000

Er is een voordeel te zien op de lasten van de jaarrekening 2021 op beleidsproduct Publieke Dienstverlening. Dit gaat om kosten voor ICT projecten die nog op korte/middellange termijn gemaakt gaan worden. Deze projecten zullen integraal aangelopen worden met andere initiatieven op het gebied van automatisering en ICT binnen de gemeente Rijswijk. Zoals aangekondigd wordt aan het nieuwe college en de nieuwe raad een bestuurlijke opdracht voor het realiseren van deze doelstellingen op het gebied van digitale dienstverlening voorgelegd, met bijbehorende kostenraming en planning.

Investerings

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Audiovisuele middelen	9	11	-2			
Vervanging mid-office publieke dienstverlening	21		21			
Vervanging website	187		187			
Zaakgericht werken	300	26	274			
Eindtotaal	517	37	480			

Openbare Orde en Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

De centrale opgave is om Rijswijk de prettige, veilige leefgemeenschap te houden die het nu is. Veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid die de grenzen van de openbare orde overstijgt. Dit vraagt om inspanning van de gemeente, de professionele partners én van de bewoners en bedrijven in Rijswijk. Daarnaast zijn in het veiligheidsdomein ook wettelijke taken en verantwoordelijkheden aan de gemeente en professionele partners toebedeeld.

Doelstellingen

Het Strategisch Veiligheidsbeleid dat tot en met 2020 geldt, wordt in 2021 geactualiseerd en aangevuld. In het laatste kwartaal van 2020 wordt gestart met een eerste inventarisatie van de thema's voor het nieuwe beleid samen met de interne en externe veiligheidspartners. De thema's die in het huidige beleid zijn genoemd lopen ook door in 2021, mede door wettelijke taken maar ook omdat deze thema's altijd wel een onderdeel vormen van de brede aanpak in Veiligheid. Te denken valt aan de High Impact Crimes en de regierol die de gemeente hierin heeft. Daarnaast zijn, door de impact van de coronacrisis op de beschikbare capaciteit van het team Veiligheid en het verbod op bijeenkomsten, sommige in 2020 geplande activiteiten verschoven naar 2021. Ook heeft de doorlooptijd van projecten, door het anders organiseren van de geplande activiteiten, vertraging opgelopen waardoor deze ook in 2021 doorlopen. Het Strategisch Veiligheidsbeleid 2017-2021 (Raad februari 2017) heeft drie uitgangspunten waarop het veiligheidsdomein rust. Deze uitgangspunten zijn de dragers voor alle activiteiten die Rijswijk onderneemt in het brede veiligheidsdomein.

Brede kijk op veiligheid

- Veiligheid is een maatschappij brede opgave die de grenzen van de openbare orde overstijgt. Rijswijk werkt aan een integrale aanpak en integrale organisatie van veiligheidsopgaven.
- Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen om snel en flexibel handelen vragen, waardoor eerder vastgestelde prioriteiten moeten kunnen wijken. Niet het aanbod, maar de maatschappelijke vraag is leidend. Verschil mag er zijn tussen wijken, bewoners, instellingen en bedrijven.

Samenwerken aan veiligheid

- Veiligheid is ieders verantwoordelijkheid. Bewoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de overheid, iedereen is medeverantwoordelijk om Rijswijk vertrouwd en veilig te houden en draagt bij naar eigen kennis, kunde en draagkracht.
- Eigen verantwoordelijkheid betekent ruimte voor eigen initiatieven. Daarbij wordt het algemeen belang altijd goed afgewogen. Uitgangspunt voor de gemeente is dat alle belanghebbenden een vergelijkbare plek en rol krijgen.
- We onderkennen het belang van samenwerking om de vraagstukken en de maatschappelijke opgaven van de toekomst de baas te zijn. De gemeente Rijswijk is een toegankelijke, betrouwbare partner om mee samen te werken, voor de strategische partners in het veiligheidsdomein net zo goed als voor de bewoners die met eigen initiatieven komen.
- Als betrouwbare samenwerkingspartner geeft Rijswijk zelf het goede voorbeeld, onder meer door vergunningverlening en door toezicht te houden en regels te handhaven. Daarbij zijn handhaving en inspectie geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke effecten te bereiken.

Regie op veiligheid

- De gemeente Rijswijk heeft de regierol in het veiligheidsdomein. De burgemeester coördineert vanuit zijn wettelijke taken voor Openbare Orde en Veiligheid.
- Rijswijk brengt partijen samen, faciliteert en ondersteunt samenwerking in het veiligheidsdomein. Ook als de gemeente zelf geen partner is in het samenwerkingsverband.

Indicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Verwijzingen HALT	34	30
Winkeldiefstallen	2,8	2,9
Geweldsmisdrijven	4,2	4,9
Diefstal/inbraak uit woning	1,7	1,8
Vernieling en beschadiging	5,0	4,1

Indicator	Eenheid	Bron	Bijzonderheden
Verwijzing naar HALT	Aantal	HALT	Meer investeren in preventie, waardoor verwijzingen kunnen afnemen
Winkeldiefstallen	Aantal geregistreerd per 100.000 inwoners ¹	Waarstaatjegemeente.nl	
Geweldsmisdrijven	Aantal geregistreerd per 100.000 inwoners ¹	Waarstaatjegemeente.nl	Geweldsmisdrijven worden niet dusdanig geregistreerd. Onder geweldsmisdrijven wordt verstaan; openlijk geweld, bedreiging en mishandeling.
Diefstal/inbraak uit woning	Aantal geregistreerd per 100.000 inwoners ¹	Waarstaatjegemeente.nl	
Vernieling en beschadiging	Aantal geregistreerd per 100.000 inwoners ¹	Waarstaatjegemeente.nl	

¹ Eenheid is aangepast naar aantal geregistreerd per 100.000 inwoners. Dit i.v.m. continuïteit van de indicatoren.

Wat hebben we er voor gedaan?

Aanpak Wijkveiligheid

De wijkveiligheid wordt thematisch aangevlogen. Waar nodig en mogelijk wordt dit wijkgericht ingezet. Samen met bewoners en ondernemers werken we aan het verbeteren van de veiligheid(sbeleving) en leefbaarheid in de wijken. Dit betekent dat er in het ingerichte wijkveiligheidsoverleg hotcrimes, hotspots en hottimes worden vastgesteld op basis van de voor dat overleg beschikbare cijfers (voor overlastfeiten). In dit overleg wordt ook de inzet van onder andere politie en BOA's op wijkniveau bepaald. Vanaf 2022 wordt ook een apart (jeugd)overlastoverleg ingesteld waarin alle overlast in de openbare ruimte, niet zijnde woonoverlast, wordt behandeld.

Aanpak Woonoverlast

De aanpak woonoverlast is gericht op overlast tussen burens. Van woonoverlast is sprake als een individuele bewoner (en zijn/haar bezoekers) zich regelmatig of structureel zo gedraagt, dat deze persoon daarmee in ieder geval omwonenden stoort in hun woongenot en/of belemmert in hun vrijheid. Geluidsoverlast, hangen in de portiek, lastigvallen, burenruzie en overlast gevend gedrag van kinderen van burens, zijn hier voorbeelden van. Ook het zichzelf schade toebrengen valt hieronder. Het uitgangspunt van de aanpak is dat alle ketenpartners over de juiste informatie beschikken waarna integraal interventies in gang worden gezet. Het einddoel is om een gedragsverandering te bewerkstelligen, zodat de overlast ophoudt of tot een acceptabel niveau wordt teruggebracht.

Zorg en Veiligheid

Afgelopen jaar is het lokale vangnet Zorg en Veiligheid (lokale kamer) versterkt met een tweede coördinator Zorg- en Veiligheid. Deze coördinatoren zijn een spilfunctie in de aanpak van mensen met complexe multiproblematiek; personen die overlast geven en crimineel gedrag vertonen in combinatie met schulden, dakloosheid, verslaving of andere psychische problematiek. De coördinatoren werken nauw samen met interne en externe partijen om deze mensen te stabiliseren en hen te motiveren hun gedrag duurzaam te veranderen.

Regionaal is gebleken dat door de inrichting en verdere professionalisering van de lokale kamers steeds meer casussen lokaal opgepakt waardoor steeds minder casussen op het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) zijn geagendeerd en besproken. Hierdoor ontstond ruimte bij het ZVH voor meer verdieping op diverse thema's en kon in overleg met de betrokken gemeenten het ZVH zich ontwikkelen en door-ontwikkelen tot een kennis-knooppunt en expertisecentrum.

Cybersecurity en digitale criminaliteit

Het plegen van strafbare feiten via internet heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. De gemeente speelt bij cybercrime een actieve rol om de lokale gemeenschap te wapenen tegen aanvallen van cybercrime en digitale criminaliteit. Als gemeente richten wij ons op de meest kwetsbare objecten en subjecten. Daarvoor wordt nog - in het bijzonder - aandacht gevraagd bij de doelgroep senioren.

Ondermijning

Bij ondermijning is sprake van diverse vormen van (georganiseerde) misdaad, zoals hennepsteelt, mensenhandel, milieucriminaliteit, fraude en witwassen. De overeenkomst tussen deze vormen van criminaliteit is de sterke verwevenheid tussen 'bovenwereld' en 'onderwereld'.

De ingezette aanpak wordt constant geüpdatet naar de huidige omstandigheden. De aanpak van de afgelopen jaren wordt verder geïntensiveerd waarbij de nieuw verkregen inzichten en bevoegdheden worden ingezet. Daarbij vindt zowel regionaal (RIEC/HEIT), districtelijk (ondermijningstafel) en op lokaal niveau (Ophis/Automotive) afstemming en samenwerking plaats. Als uitwerking van de nota 'Integrale toezicht en handhaving' is een pilot GIT gestart. In het GIT worden de diverse gemeentelijke disciplines op het gebied van Inspectie en Handhaving vertegenwoordigd waarmee gemeentelijke (spoed- en bijzondere) controles een integraler karakter krijgen. Op het gebied van inspectie krijgen de automotive-sector, als onderdeel van de bestrijding van ondermijning, verkamering en onderhuur het komende jaar voorrang.

Vernieuwing rampen- en crisisorganisatie

In 2017/2018 hebben de Haaglanden-gemeenten een koerswijziging ingezet op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Uitgangspunt is dat de rampen- en crisisorganisatie (meer) aansluit bij de reguliere gemeentelijke organisatie. In 2021 heeft de implementatie verdere vertraging opgelopen door de capaciteit die de coronacrisis vraagt. In de tussentijd is de huidige crisisorganisatie op niveau gehouden en getraind.

Inspectie en Handhaving

De ingezette uitwerking van de Kadernota Toezicht en Handhaving 2019 - 2023 (Raad december 2018) is voortgezet. Nieuwe ontwikkelingen daarin blijven de implementatie Omgevingswet en wet kwaliteitsborging in de bouw. Zowel de implementatie van de omgevingswet als de wet kwaliteitsborging in de bouw zijn uitgesteld tot 1 oktober 2022 zo mogelijk tot 1 januari 2023.

De ingezette werkwijze van bestuurlijk handhaven op bijplaatsingen en stortingen van afval is verder uitgewerkt en geborgd zowel bij het team Handhaving als bij Juridische zaken (bezwaren) en Financien (inning). Bij Toezicht Parkeren is het aantal scans op de gereguleerde parkeerplaatsen met ca. 20% verhoogd. Deels door de uitbreiding van het betaal-/vergunningengebied, deels door de ingezette efficiëncyslag.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Openbare Orde en Veiligheid		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
1100 Openbare Orde en Veiligheid	Lasten	1.776	1.786	1.835	-48
	Baten			32	32
Saldo		-1.776	-1.786	-1.803	-17
1200 Brandweer	Lasten	5.013	5.703	5.415	288
	Baten				
Saldo		-5.013	-5.703	-5.415	288
1201 Rampenbestrijding	Lasten	79	79	66	12
	Baten			9	9
Saldo		-79	-79	-57	22
Programmatotalen	Lasten	6.868	7.568	7.316	252
	Baten			41	41
Saldo		-6.868	-7.568	-7.275	293

Toelichting op de afwijkingen:

1200 Brandweer

Lasten voordeel € 288.000

In de begroting 2021 van de VRH zit in raming van de bijdrage aan de VRH een reservering voor FLO-kosten. Deze kostenraming is ten onrechte niet overgebracht naar de raming FLO in de begroting van de gemeente. Hierdoor is uiteindelijk de raming van de bijdrage aan de VRH over 2021 circa € 184.000 te hoog gebleken. Daarnaast bestaat een voordelig in de definitieve afrekening 2020 van circa € 17.000 en wordt de voorlopige afrekening over 2021 ingeschat op een voordeel van circa € 69.000

Investerings

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Vervangen brandkranen 2021	20	16	4			
Eindtotaal	20	16	4			

Verkeer en Vervoer

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

Het behouden en verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en de leefbaarheid van de gemeente Rijswijk voor alle vervoersvormen. Naast verkeersbeleid en beheer en onderhoud van de bestaande infrastructuur maken we samen met onze inwoners en andere belanghebbenden plannen voor het verkeer in de toekomst.

De groei van onze stad en regio, de verstedelijking, en de groei van de mobiliteit, vraagt ook om een mobiliteitstransitie. Er zijn maatregelen nodig om de stad bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar te houden en om ervoor te zorgen dat inwoners mobiel blijven. Dat betekent onder meer dat we het gebruik van fiets, openbaar vervoer en andere vormen van mobiliteit moeten bevorderen om de stad niet volledig dicht te laten slibben.

Uitgaande van bovenstaande noodzaak is in 2020 gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe visie op mobiliteit en worden de kaders bestuurlijk vastgesteld. De Mobiliteitsvisie wordt in 2021 opgeleverd. Op basis van de visie wordt een Uitvoeringsprogramma gemaakt dat de basis zal zijn voor komende begrotingen en investeringsplannen.

Doelstellingen

1. We blijven het bestaande wegennet benutten én we stimuleren het gebruik van alternatieve vervoerswijzen, door barrières weg te nemen en goede basisvoorzieningen te realiseren. Hiermee houden wij Rijswijk en de regio bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar. En we leveren daarmee een bijdrage aan de verbetering van de lokale milieukwaliteit, waaronder de CO² reductie.
2. We zorgen ervoor dat het aantal verkeersslachtoffers in de stad minimaal blijft. Dit doen we door onveilige verkeerssituaties aan te pakken en verkeerseducatie te stimuleren.
3. Het aantal personen dat binnen een redelijke reistijd met verschillende vervoerswijzen onze economische toplocatie kan bereiken neemt toe.
4. Wij blijven streven naar een toekomstbestendig en betaalbaar parkeerbeleid met een logische en eerlijke verdeling van de schaarse ruimte en werken hiervoor de aanbevelingen uit de parkeerevaluatie uit.
5. Wij vinden het belangrijk dat inwoners voldoende keuzemogelijkheden hebben om te kunnen gaan waar zij willen ("iedereen doet mee").

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Aantal meters geoptimaliseerde fietsroutes per jaar ¹	500 meter	2650 meter
Aantal fietsers per jaar op ster- en hoofd fietsroutes ²	17.000	Meting in 2021 niet uitgevoerd. In 2022 wordt in de hele regio gemeten
Aantal blackspots ³	De streefwaarde is om geen blackspots in de stad te hebben	Drie blackspots in de periode 2019-2021. 1. Generaal Spoorlaan – Steenvoordelaan: 4 ongevallen en 7 gewonden. 2. Mgr. Bekkerslaan – Prinses Beatrixlaan – Schaapweg: 7 ongevallen en 7 gewonden 3. Admiraal Helfrichsingel – Wethouder Brederodelaan

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig (Ziekenhuiscijfers zijn onvoldoende betrouwbaar als indicator, daarom vermelden we een ander cijfer dan in de begroting stond)	n.v.t.	– Prinses Beatrixlaan: 4 ongevallen 8 gewonden. In 2021 waren er 449 ongevallen met 198 personen die gewond zijn geraakt (44%).
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	<10	In 2021 hebben 74 ongevallen met fietsers plaatsgevonden, waarbij 55 fietsers gewond raakten.
Parkeerdruk per woonwijk (%) ⁴	Max. 90%	<90% gemiddeld

1 Gemeentelijke meting op straat; uitvoering fietsprojecten. Vanaf 2022 is er een ntb opgenomen vanwege de op te stellen Mobiliteitsstrategie

2 Fietstellingen (Metropoolregio Rotterdam Den Haag), streefwaarde is bepaald aan de hand van tellingen op aantal hoofdroutes en verwachte groei. Vanaf 2022 is er een ntb opgenomen vanwege de op te stellen Mobiliteitsstrategie

3 Landelijke verkeersveiligheidsmonitor, blackspot: > 6 gewonden in 3 jaar tijd per kruispunt en/of wegvak.

4 Periodieke gemeentelijke parkeerdrukmeting

Wat hebben we er voor gedaan?

Mobiliteitsprogramma

Een nieuw Mobiliteitsprogramma is in december 2021 door de raad vastgesteld. Het document is een integraal product dat rekenschap geeft van verbanden tussen ruimtelijke ordening, verstedelijking, economie, leefbaarheid en mobiliteit in Rijswijk en omgeving. Het STOMP ontwerp- en ordeningsprincipe is geïntroduceerd. Daarbij is in december eveneens besloten om in de komende bestuursperiode de uitwerking te doen van de Mobiliteitsstrategie ("hoe") en daarna het Uitvoeringsplan ("wat"). In de jaarrekening verantwoording blikken we terug op de activiteiten uit de periode vóór vaststelling van het Mobiliteitsprogramma en ligt het accent op de vorige pagina beschreven visie en doelstellingen ten behoeve van het begrotingsprogramma Verkeer en Vervoer.

Fietsvoorzieningen

In 2021 realiseerden we goede fietsvoorzieningen, waaronder veilige, comfortabele en directe fietsroutes en boden we voor het eerste jaar bewust de ruimte voor initiatieven van deelfietsen of elektrische deelscooters. Eind 2021 is hier een eerste evaluatie over gemaakt en aan de raad voorgelegd. De goede punten blijven behouden en op een aantal punten is aanscherping en regulering nodig (uit te werken in 2022). De fietsroutes over de Sir Winston Churchilllaan, Veraartlaan, Laan van 't Haantje, Van Rijnweg en een stuk fietspad langs de Prinses Beatrixlaan zijn in gebruik genomen. In 2021 is een begin gemaakt met de planvorming voor de fietsroutes in het Wilhelminapark, op de Steenlaan, de Jan Thijssenweg/Laan van Beens en de Geestbrugweg.

Verbetering verbindingen

Barrières van water, spoor en wegen nemen we zoveel mogelijk weg, waardoor we de oversteekbaarheid en verbindingen verbeteren en reistijden laten afnemen. In RijswijkBuiten is de spoorbarrière weggenomen doordat de Laan van 't Haantje klaar is. Bij de (vastgestelde Ontwikkelkaders van de) gebiedsontwikkelingen In de Bogaard en Plaspoelpolder (Havenkwartier, Kesslerpark) zijn de eerste contouren duidelijk van betere verbindingen en toegangen in en door die gebieden voor een groeiend aantal fietsers en voetgangers die daar hun herkomst of bestemming krijgen.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is ook in 2021 een speerpunt geweest. In 2021 zijn, ondanks de beperkingen van de sluiting van scholen, het verkeersexamen gehouden en zijn 2 schoolzones gemaakt. Ook is de aanvraag voor flitspalen afgerond, de belijning op de Schaapweg/Generaal Spoorlaan aangepast en zijn naar aanleiding van meldingen verkeerssituaties aangepast zoals in de Van Vollenhovenlaan, drempels op de parallelbaan Haagweg en markeringen/borden in de Presidentenbuurt. Er is gestart

met de planvorming en participatie van de Lindelaan, een integraal herinrichtingsproject voor betere verkeersveiligheid, fietsroutes en leefbaarheid. De Julianastraat is zo'n integraal project dat is opgeleverd in 2021.

Parkeerdruk

Het principe is de juiste parkeerder op de juiste plek. Hiervoor meten we regelmatig de parkeerdruk in de wijken. Op basis van deze druk beoordelen we of er een draagvlakonderzoek moet worden gestart in een wijk. De uitkomst van het onderzoek kan leiden tot invoeren van regulering in de betreffende wijk. De groei van Rijswijk, de woningbouwopgave en de ervaren parkeerdruk vragen om maatregelen. Maatregelen met betrekking tot bijvoorbeeld parkeernormen en evaluatie van het vergunningenbeleid. De pandemie zorgde in 2021 voor een andere, ongewone parkeersituatie in Rijswijk. De in 2021 uitgevoerde parkeerdrukmeting heeft geen aanleiding gegeven plannen te maken voor verdere regulering. Wel zijn de plannen voor een draagvlakmeting in Broekpolder verder uitgewerkt.

In 2021 is bijzonder veel aandacht gegeven aan het oplossen van de problemen in de parkeerketen die waren ontstaan in maart 2020. Daarnaast is door een extern adviesbureau een onderzoek uitgevoerd naar de parkeerketen en zijn een aantal van de aanbevelingen ten uitvoer gebracht. Dit heeft ervoor gezorgd dat een evaluatie van het vergunning systeem niet heeft plaats kunnen vinden.

Er is een pilot gestart om te onderzoeken om de haalbaarheid van een bewaakte fietsenstalling in Oud Rijswijk te onderzoeken. Het laadpalen bestand voor elektrische voertuigen is fors uitgebreid en verbeterd. Tevens zal in de toekomst de uitbreiding sneller kunnen plaatsvinden.

Openbaar vervoer

Binnen een toekomstgericht beleid van verkeer en vervoer vormt goed openbaar vervoer een belangrijke pijler. Openbaar vervoer zal ook een deel van de groei van de mobiliteit op moeten kunnen vangen. Goed openbaar vervoer blijft een voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van de stad en bevordert een goed vestigingsklimaat. In 2021 ontstonden als gevolg van de "coronacrisis" bij het openbaar vervoer meerdere financiële en praktische problemen. De Metropoolregio, vervoerders en het Rijk hebben compensatie gezocht en voor een groot deel tijdelijke oplossingen gevonden. Als gemeente hebben we gezorgd dat we geregeld geïnformeerd werden over de consequenties (tijdelijk opheffen haltes en aanpassing van lijnen).

Onder de noemer openbaar vervoer voegen we hier het proces toe van de CID/Binckhorst Den Haag OV studies, waarvoor we in 2021 vanuit de Rijswijkse organisatie diverse stappen gezet hebben (communicatie, participatie, toetsing & advisering, besluitvorming).

Station Rijswijk verdient bijzondere aandacht; we streven naar, en willen ook op de langere termijn investeren in een kwaliteitsimpuls voor het stationsgebied. Een station waar het prettig verblijven is en een goede overstap tussen trein, tram, bus, auto en fiets mogelijk is, helpt mee om het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren. Het station is onderdeel van een as van ontwikkelgebieden Havenkwartier, Kesslerpark en Bogaard Stadcentrum en omgeving. Bij verstedelijking hoort inzet op de mobiliteitstransitie (meer fiets, ov, lopen, minder vrijblijvend parkeren). De beschikbaarheid van een goed openbaar vervoerknooppunt, op de hoek van de Plaspoelpolder, nabij de ontwikkellocaties Bogaard, Havenkwartier en op fietsafstand van RijswijkBuiten/Pasgeld, is een randvoorwaarde geworden. In 2021 zijn we daarom gestart met het "handelingsperspectief", een startdocument voor de ambities voor het station en omgeving. Dit maken we samen met HTM, EBS, Prorail, NS en Metropoolregio Rotterdam Den Haag. We zoeken naar kansen voor verbetering van de knooppuntfunctie. Voor RijswijkBuiten als ontwikkellocatie is in aanvulling hierop in samenwerking met het Rijk een verkenning gedaan naar een halteplaats voor de toekomstige city-sprinters. Zie ook de toelichting hierop in het Programma Wonen en Leven.

Economie en mobiliteit

We werken met de andere steden in de Metropoolregio samen om economie en mobiliteit op elkaar aan te laten sluiten en een aantrekkelijk vestigingsklimaat te hebben. Rijswijk is in de regio bekend

om de regionale economische toplocatie Plaspoelpolder. Zo is in 2021 onder andere de herinrichting Veraartlaan bij het Octrooibureau gerealiseerd.

We zetten in 2021 onverminderd in op een duurzame toekomst van de Prinses Beatrixlaan. In 2021 is voor het project Bovengronds Verstedelijkingsontwerp Beatrixlaan gestart met omgevingsparticipatie. Ruim 400 reacties zijn ontvangen en nieuw hierin is de samenwerking met kinderrechtsambassadeurs. Reacties worden meegenomen in het ontwerpproces dat medio 2022 tot een voorlopig ontwerp leidt. Voor dat voorlopig ontwerp zijn in 2021 al meerdere vooronderzoeken uitgevoerd (flora&fauna, kabels&leidingen, verkeersmodel) en dat gaat in 2022 verder. Nu dat project loopt, heeft de lobby zich in 2021 geconcentreerd op de gewenste tunnel. Er zijn in 2021 met verschillende stakeholders (waaronder kamerleden, Statenleden, raadsleden van gemeente Den Haag en de MRDH) contacten gelegd en werkbezoeken afgelegd om de wens voor de tunnel onder de aandacht te brengen en te pleiten voor een onderzoek naar de haalbaarheid van de tunnel. De MRDH heeft naar aanleiding hiervan in 2021 aangegeven samen met Rijswijk en Den Haag die verkenning te willen gaan uitvoeren.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Verkeer en Vervoer		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
2100 Wegen, straten en pleinen	Lasten	7.745	7.535	7.812	-278
	Baten	984	1.300	2.639	1.340
Saldo		-6.761	-6.235	-5.173	1.062
2110 Verkeer	Lasten	1.241	1.290	1.380	-90
	Baten	23	63	113	51
Saldo		-1.218	-1.228	-1.267	-39
2120 Openbaar vervoer	Lasten	165	229	167	62
	Baten				
Saldo		-165	-229	-167	62
2140 Parkeren	Lasten	718	744	769	-25
	Baten	2.920	2.652	2.930	278
Saldo		2.201	1.908	2.161	253
2400 Waterwegen	Lasten	864	1.117	971	145
	Baten				
Saldo		-864	-1.117	-971	145
Programmatotalen	Lasten	10.732	10.914	11.099	-185
	Baten	3.926	4.014	5.683	1.669
Saldo		-6.806	-6.900	-5.417	1.483

Toelichting op de afwijkingen:

2100 Wegen, straten en pleinen

Lasten nadeel € 278.000

Baten voordeel € 1.340.000

De hogere lasten zijn voornamelijk veroorzaakt door het extreme winterweer aan het einde van de winterperiode in 2021. Hierdoor hebben we meer kosten gemaakt om de stad sneeuwvrij en veilig te maken.

De hogere baten zijn voornamelijk veroorzaakt door hogere baten vanuit Straatwerk als gevolg van grootschalige vervanging door Stedin en Dunea in combinatie met de aanleg van glasvezel.

2110 Verkeer

Lasten nadeel € 90.000

Baten voordeel € 51.000

De overschrijding van de lasten wordt veroorzaakt door een stijging van de kosten (als gevolg van een nieuw onderhoudscontract en doordat er meer storingsen zijn geweest aan de Verkeersregelininstallaties. Daarnaast zijn de lasten voor energie hoger uitgevallen door de stijging van de energieprijzen en door het bijplaatsen van 20 laadpalen.

De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere vergoeding die de gemeente heeft ontvangen voor energiekosten voor laadpalen als gevolg van de gestegen energieprijzen.

2120 Openbaar vervoer

Lasten voordeel € 62.000

De werkzaamheden aan de roltrappen zijn grootschaliger dan verwacht, maar door extreme levertijden wordt het herstel pas eind 2022 uitgevoerd. De in de tweede halfjaarrapportage 2021 vastgestelde middelen ad. € 75.000 niet uitgegeven. In de eerste halfjaarrapportage 2022 zal een nieuwe aanvraag gedaan worden voor het beschikbaar stellen van noodzakelijk budget.

2140 Parkeren

Baten voordeel € 278.000

De coulanceregeling parkeren is teruggedraaid.

2400 Waterwegen

Lasten voordeel € 145.000

De werkzaamheden zijn in 2021 conform plan uitgevoerd. De geplande meters baggeren zijn vrijwel volledig uitgevoerd. Er is een klein verwaarloosbaar deel van het werk 2021 nog te doen voor 2022.- De besteding 2021 is afgerond 240.000 lager dan gepland. Dit komt vooral omdat minder slib aangetroffen is dan van te voren is ingeschat en het slib is minder verontreinigd. De lagere lasten voor baggeren resulteert in een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve Baggerwerken. De lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve wordt verklaard onder de mutaties reserves.

Investeringen

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Aanleg tweerichtingenfietspad						
Veraartlaan route a4	1.510	1.029	481	1.010	31	979
Aanpassingen buslijn Muziekbuurt	24		24	60		60
Aanschaf scanauto						
Bewaakte fietsenstalling						
Generaal Eisenhowerplein				83		82
Carillontoren Generaal Spoorlaan	57	39	18			
E-laadpalen 2021	167	94	73			
Fietspaden in asfalt 2021	533	13	521	400		400
Fietspaden in asfalt Rembrandtkade deel 2	290		290	100		100
Fietsroute RijswijkBuiten-Den Haag (sterroute 2)	385	206	179	250		250

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Fietsroute Romeinse route (S.W. Churchillaan)						
Fietsstraat Delftweg	57		57			
Fietstunnel spoor Den Haag-Rotterdam	4.440		4.440	2.150		2.150
Handhaafsysteem parkeren	30		30			
Herinr.vrijkomend openb.geb.voorm.tunnel Haagweg	230		230			
Herinricht.incl. fietspaden Steenlaan+Tulpstraat	450	13	437	150		150
Herstel asfaltwegen 2021	1.048	420	628			
Herstellen (duiker)bruggen 2021	658	246	412			
Impuls verkeersveiligheid	57	29	28			
Infrastructuur Prinses Beatrixlaan	799	354	445			
Inlaat Rijnwetering	75	70	5			
Inrichting autotunnel Laan van 't Haantje	398	116	282			
Integrale herinrichting probleemstraten 2019						
Integrale herinrichting probleemstraten 2021	4.446	962	3.484			
Invoeren nieuwe inzameling 2021	388	164	224		3	-3
Kwaliteitsimpuls Plaspoelpolder	124		124			
Kwaliteitsimpuls Stationsomgeving	7		7			
Meekoppelkansen voorbereidingskrediet	50	21	29			
Opwaarderen Karel Doormanlaan	909	721	187			
Opwaarderen kleine kansrijke plekken	215	56	160			
Overlast bomen 2018	158	137	21			
Oversteek Vrijenbanselaan KFC/Shell	74		74			
Realisatie fietsbrug Rijn-Schiekanaal	15		15			
Rotonde Diepenhorstlaan + groen assenkruis	528	163	365	423		423
Talking Traffic verkeerslichten		34	-34	187		187
Verkeersveilige herinr. Geestbrugweg (fase 2)	38	8	30			
Verkeersveilige schoolomgeving	12	37	-25	83		83
Verkeersveilige schoolomgeving 2021-2022	75		75	38		38
Verkennd ontwerp Geestbrugweg	250	29	221			
Vervangen beschoeiingen 2021	841	7	834			
Vervangen pollers voor camerasysteem	120	1	119			
Vervanging armaturen 2021	150	41	109			
Vervanging kabelnet openbare verlichting 2021	350	350				
Vervanging lichtmasten 2019						
Vervanging lichtmasten 2021	175	34	141			
Vervanging verkeerslichteninstallaties 2021 (20jr)	502	239	263	190		190
Vervanging verkeerslichteninstallaties 2021 (40jr)	656	33	623	60		60
Voorbereidingskrediet Lindelaan	200	83	117			
Extra impuls vervanging ov kabels 2021	298	289	9			
Verbouwing werkruimte IOG/ Toezicht Parkeren	54		54			
Verkeersveiligheid oversteekplaatsen	47	11	36			
Fietsroute Romeinse route (SW Churchilln)fase 2	686	580	106	295		295

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Verb.comfort tegelfietspad Sammersweg ism gem.D-H	649	65	584	328		328
Verv.kabeln.openb.verlicht.extra impuls kabels'19						
Extra impuls vervanging ov kabels 2020						
Fietspaden in asfalt 2020						
Fietsstraat van Rijnweg (fase 2)	217	231	-14			
Integrale herinrichting probleemstraten 2020						
Invoeren nieuwe inzameling 2020						
Kwaliteitsverbetering onderdoorgang Hoorbrug	362	9	353			
Langzaamverkeersbrug over de Pr. Beatrixlaan	1.500		1.500			
Aanleg en inrichting Laan van 't Haantje	1.066	1.013	53			
Vervanging lichtmasten 2020						
Uitbreiding vergunningen parkeersysteem	40	51	-12			
Herstel kademuur Sammersweg	282	19	263			
Eindtotaal	26.692	8.019	18.673	5.805	35	5.770

Economie en Werken

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma en de opgave

De economie is soms weerbarstig, vaak onvoorspelbaar, maar heeft vooral een grote invloed op een (lokale) maatschappij. Dit is vooral sinds afgelopen maart 2020 zicht- en voelbaar geworden toen de corona uitbraak wereldwijd de maatschappij en economie grotendeels stil legde met alle lokale gevolgen van dien. Wat de (economische) effecten komende jaren gaan zijn, is nog onbekend. Feit is dat de economische groei voor komende jaren naar beneden is bijgesteld en vooral sectoren als de retail (incl. leisure) en de horeca enorm zijn geraakt. Gezien de lokale oriëntatie van deze twee sectoren, vraagt dit voor 2021 en daaropvolgende jaren extra aandacht en prioriteit in economisch beleid en accountmanagement. Dit om de economische structuur binnen de verschillende centra en werklocaties van Rijswijk vitaal te kunnen houden.

Het economisch beleid is gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor ondernemers via actief accountmanagement, herstructurering en gebiedsontwikkeling van winkelcentra plus de verschillende werklocaties en daarnaast aandacht voor de dienstverlening aan ondernemers. Daarnaast zetten we in op een toename, dan wel minimaal behoud van de werkgelegenheid. Bovendien is het van maatschappelijk belang om een aantrekkelijk en toekomstbestendig vestigingsklimaat te realiseren en een sterke betrokken lokale economie te hebben in gemeente Rijswijk.

Aan de hand van de Economische strategie wordt komende jaren uitvoering gegeven aan het versterken van de centra. Zo wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van het winkelcentrum In de Bogaard (circa 30% leegstand), zetten we in op versterking van Oud Rijswijk en op transformatie van een aantal grote delen van de Plaspoelpolder (circa 25% leegstand), waar onder het Havengebied en Kessler Park. Het zijn forse herstructureringsopgaven waar we voor staan.

Daarnaast bouwt Rijswijk verder aan haar economische positie binnen de regio. Samenwerking met zowel lokale als ook regionale partners moet leiden tot sterke werklocaties en ecosystemen (netwerken) waarin ondernemers kunnen floreren. We zetten daarbij extra in op herstructurering, positionering, innovatie zoals digitalisering en duurzaamheid en benutten hiervoor de unieke kansen die onze ligging biedt. Zo creëren we een herkenbare, onderscheidende positie in de regio. Door het behouden, aantrekken en versterken van ondernemerschap borgen we voldoende werkgelegenheid en zorgen we ervoor dat iedereen die wil werken, kan werken.

Doelstellingen

1. Een nieuwe Economische Strategie voor Rijswijk;
2. sterke werklocaties: revitalisering van de Plaspoelpolder en herontwikkeling en versterking winkelcentra;
3. een rode loper voor ondernemers;
4. borgen van voldoende werkgelegenheid.

Beeld van de lokale economie

De indicatoren *functiemenging*, *vestigingen*, *werkgelegenheid* en *waardering van ondernemers* vormen een thermometer voor de ontwikkeling van de Rijswijkse economie en worden elk jaar in de begroting getoond. Deze indicatoren zijn afhankelijk van diverse factoren, zoals de economische conjunctuur, ontwikkelingen binnen de sterk vertegenwoordigde bedrijfssectoren in Rijswijk en de lokale inwonersgroei. Voor komende jaren gaan we uit van een laagconjunctuur door de uitbraak van corona. Terugkijkend naar de impact van de financiële crisis van 2008, is de verwachting een nieuwe economische recessie verder een grote invloed heeft op investeringsbeslissingen door bedrijven en lokale werkgelegenheid. Ook dit vraagt extra inzet en prioritering vanuit economisch beleid en accountmanagement.

Het beeld en de prognoses die hieronder worden geschetst, zijn op basis van cijfers van 2019. Het is complex om dergelijke exogene indicatoren op het niveau van Rijswijk 'smart' te voorspellen, laat staan te beïnvloeden. Op basis van historische trends en actuele ontwikkelingen, zoals de uitbraak van corona is een inschatting gemaakt voor de komende jaren, uitgedrukt in een positieve of negatieve groei.

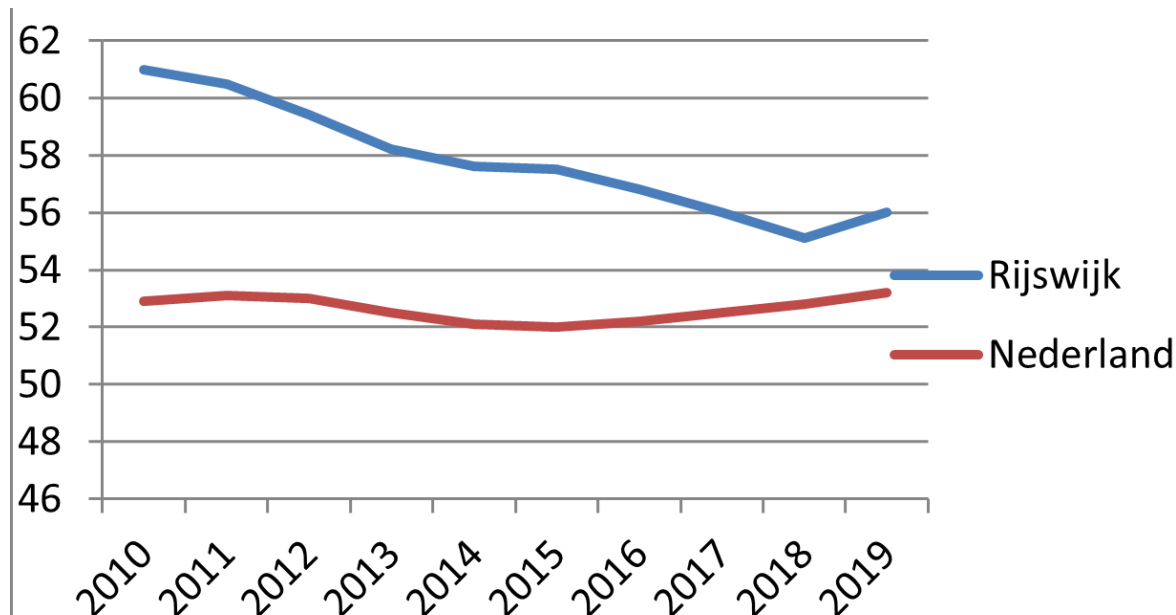
Indicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
1 Functiemenging ¹	-	
2 Vestigingen (van bedrijven) ¹		
a) Totaal	+/-	
b) Totaal per 1.000 inwoners 15-75	+/-	
3 Werkgelegenheid ¹		
a) Totaal	-	
b) Totaal per 1.000 inwoners 15-75	-	
4 Waardering ondernemers ¹		
a) Vestigingsklimaat		
b) Ondernemersklimaat		
c) Algehele dienstverlening		

¹ Bron 1-4: www.waarstaatjegemeente.nl, *cijfer is voor 2018, ondernemerspeiling om de twee jaar, maar vanwege corona in 2020 niet uitgevoerd

Rijswijk is een werkstad

Rijswijk is met een index van ruim 50% een werkgemeente. Zoals in de figuur op de volgende pagina te zien, is de index de afgelopen 10 jaar wel fors gedaald. Vooral de sterke bevolkingsgroei in Rijswijk gecombineerd met een afname van het aantal banen is hiervan de achterliggende oorzaak. De verwachting is dat de index van Rijswijk geleidelijk dichterbij het landelijk gemiddelde komt als gevolg van de nog geplande woningbouw.

1

Hoewel het aantal banen in het afgelopen decennium sterk is gedaald, ligt het aantal banen per 1.000 inwoners nog steeds hoger vergeleken met de regio Haaglanden of gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners. Daarnaast is in tegenstelling tot voorgaande jaren een lichte toename van het totaal aantal banen in 2019 waar te nemen. Deze groei loopt echter achter op de groei die in de gehele

¹ Figuur: ontwikkeling functiemengingsindex In de figuur is de verhouding tussen banen en woningen weergegeven, de zogenaamde functiemengingsindex. De index loopt van 0 (alleen wonen) tot 100% (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Bron: CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research (eenheid: %)

regio Haaglanden zichtbaar is. Ook voor 2020 en 2021 verwachten wij een afname, mede door de economische recessie als gevolg van de coronacrisis. Tegelijkertijd is er een positieve trend te zien van het aantal vestigingen binnen de gemeente. Dit is een landelijke trend en wordt vooral verklaard door de blijvende opmars van ZZP'ers. Echter heeft een economische recessie gevolgen voor ook de investeringsbereidheid van ondernemers en dus ook voor het aantal (nieuwe) vestigingen in Rijswijk vanaf 2021. De verwachting is dat het aantal vestigingen aankomende jaren gelijk blijft met weer een positieve trend vanaf 2023. Vooral de inzet op herstructurering van de werklocaties en het positioneren van Rijswijk als locatie waar ruimte is voor ondernemerschap, gecombineerd met actief accountmanagement, moet op termijn leiden tot meer nieuwe bedrijven en organisaties in Rijswijk.

Dienstverlening aan ondernemers heeft een gemiddelde beoordeling

De dienstverlening van de gemeente is door ondernemers beoordeeld met een 6,5 wat in lijn ligt met het landelijke gemiddelde. Met extra inzet op accountmanagement en meer aandacht voor de dienstverlening is de verwachting dat de waardering vanuit ondernemers komende jaren zal stijgen naar een 7. De ondernemerspeiling wordt eens per twee jaar uitgevoerd. Echter, vanwege COVID-19 is de peiling in 2020 niet uitgevoerd.

Wat hebben we er voor gedaan?

Samen Rijswijk!

Waar voor 2021 de hoop bestond dat de impact van COVID-19 minder zou worden, gebeurde dat juist niet. Zodoende is in de eerste helft van 2021 het coronamaatregelen pakket: Samen Rijswijk! vastgesteld. Door het beschikbaar stellen van extra budget konden extra maatregelen worden genomen om ondernemers te ondersteunen en extra impulsen te geven aan de positionering van Rijswijk en de werklocaties om het economisch herstel te bevorderen. Het maatregelenpakket heeft een doorlooptijd van twee jaar tot en met 2022. In 2021 zijn de eerste acties ondernomen en uitgezet. Dit alles is gedaan naast de reguliere werkzaamheden.

Beleid en beleidsuitwerking

1. Een nieuwe Economische Strategie voor Rijswijk

Voor 2021 stond de vaststelling van de nieuwe economische strategie gepland. Uiteindelijk is dit niet gebeurd. Vooruitlopend op de vaststelling is er al richting gekozen in het opstellen van onderliggend beleid en de beleidsuitvoering daarvan. Deze richting ziet op; sterke netwerken, sterke werk- en winkelgebieden, sterke economische structuur: innovatie in verduurzaming en digitalisering en een sterk profiel.

We zien dit ook terug in het coronamaatregelen pakket waar sterk wordt ingezet op profilering van Rijswijk met aantrekkelijke vestigingslocaties, de samenwerking tussen horeca en leisure, kleinschalige evenementen voor winkelcentra, positionering van de Plaspoelpolder en extra inzet op het ontwikkelen van een volwaardig ecosysteem rondom de campus op Kesslerpark; we jagen verdere samenwerking tussen (innovatieve) bedrijven, organisaties en onderwijs en de arbeidsmarkt aan.

Positionering Rijswijk

Het opstellen van een profileringsplan is een van de lange termijn acties die is opgenomen in het coronamaatregelenpakket. De gemeente Rijswijk wil nog meer zichtbaar worden, binnen én buiten de stad. Wij zetten hiermee breed in op het aantrekken en inspireren van bewoners, bedrijven én bezoekers.

In samenwerking met een extern bureau zijn wij gestart met het opstellen van een profileringsplan voor de gemeente Rijswijk. Een wezenlijk onderdeel hierbij is de onderliggende organisatievorm; hoe er draagvlak en mede-eigenaren kunnen worden gecreëerd en welke rol daarbij idealiter gespeeld wordt door de gemeente. Het gewenste resultaat is een gedragen profileringsplan inclusief handelingsperspectief dat tot concrete acties leidt. Het plan levert hiermee een bijdrage aan het

realiseren een gedragen, onderscheidend en herkenbaar merk, passend bij de eigen identiteit van Rijswijk en aansluitend op de regio. Een merk waarmee stakeholders zich kunnen identificeren en dat aansprekend is voor de verschillende doelgroepen. De agenda van de stad vormt de basis voor dit profileringsplan. We zetten dan ook niet in op een nieuwe of andere positionering. Wel is er behoefte aan het scherp krijgen van de rode draad van onze positionering in al onze beleidsstukken, een wrap-up van alles waar wij op inzetten en tegelijkertijd ook verificatie van deze kracht van Rijswijk.

Arrangementen Horeca

Een ander onderdeel van het coronamaatregelenpakket is het komen tot arrangementen tussen hotels, restaurants en leisure als tegenprestatie van de compensatie die hotels hebben gekregen ten aanzien van de toeristenbelasting. Als opdracht is meegegeven om te komen tot een effectieve samenwerking tussen Rijswijkse hotels, de lokale horeca en de middenstand en in te zetten op concrete arrangementen tussen deze partijen. Als voorbeeld kan onder andere worden genomen het oude historische centrum sterker positioneren in relatie tot de aanwezige voorzieningen en/of het nog beter benutten van nabijheid en de kwaliteiten van de landgoederenzone. Spin-off en versterking van elkaars krachten. Ook dient de verbinding worden gelegd met de regio zoals de binnensteden van Den Haag en Delft. Tevens sturen we op aansluiting met de Rijswijkse Cultuurvisie en bijbehorende Transformatienota. Door bestedingen van hotelgasten in Rijswijk te laten landen, kunnen deze arrangementen een impuls geven aan het herstel van de lokale economie na de coronatijd.

Deze afspraken worden vastgelegd in een convenant. Het convenant dient met name toe te zien hoe de horeca (met name hotels) samen met andere partijen uit Rijswijk (denk aan Museum Rijswijk, Rijswijkse Schouwburg, Oud Rijswijk en Bogaard Stadscentrum) gaan bijdragen aan de promotie en profilering van Rijswijk, zodat meer bezoekers in Rijswijk hun bestedingen doen. Daarmee wordt er een indirect economisch effect ontwikkeld.

Evenementen winkelcentra

Juist in de tijd van corona moesten winkeliers hun deuren sluiten en werd online winkelen nog interessanter. Om de winkeliers te ondersteunen, hebben we ingezet op een samenwerking met en tussen lokaal ondernemerschap voor het weer opbouwen en versterken van de lokale retail en horeca. Financiële middelen vanuit het coronamaatregelen pakket hebben we in kunnen zetten en het mede mogelijk gemaakt voor lokale ondernemers, eigenaren en centrummanagers om aantrekkelijke (kleinschalige) evenementen te organiseren om zo weer bezoekers naar de centra toe te trekken.

Concreet hebben we bijgedragen aan de Bierloop in Oud Rijswijk en een couponactie. Voor Bogaard Stadscentrum is bijgedragen aan het Kidshelden Festival.

2. Sterke werklocaties: revitalisering van de Plaspoelpolder en herontwikkeling en versterking winkelcentra

Revitalisering van de Plaspoelpolder

Ook in 2021 is volop gewerkt aan het behalen van de doelen uit de Uitvoeringsagenda behorende bij de Toekomstvisie Plaspoelpolder en het addendum. Er is volop ingezet op de ambitie om de Plaspoelpolder te transformeren naar een aantrekkelijke en multifunctionele werklocatie met een hogere verblijfswaarde. Dit is gedaan door middel van het opstellen van ontwikkelkaders, een positioneringsstrategie en het oppakken van acties met een direct resultaat. Per deelgebied gaan we hier nader op in.

Kessler Park en omgeving

Kessler Park en omgeving betreft een totale gebiedsontwikkeling waarbij de bredere context en het omliggend vastgoed mede onderdeel zijn. In samenwerking met de vastgoedeigenaren en ondernemers in dit gebied is gewerkt aan een concept ontwikkelkader. Met het opstellen van het ontwikkelkader beogen we om een gemengd stedelijk werk-woongebied te realiseren. Verouderd kantoren vastgoed wordt getransformeerd en de openbare ruimte wordt vergroend om meer kwaliteit aan het verblijfsgebied toe te voegen. Ook is er een nauwe samenwerking met buurgemeenten,

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en de provincie Zuid-Holland voor het realiseren van een campusontwikkeling met ecosysteem die complementair is aan de regionale ambities. Zo hebben we een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Delft gesloten om studentenhuisvesting te realiseren rondom de te ontwikkelen campus.

Samen met Kadans Science Partner werken we aan de ontwikkeling van de campuslocatie At the Park waar werken, leren en verblijven samenkomen. Op At the Park is het Rijswijk Center for Sustainable GeoEnergy (RCSG) gevestigd. Het voormalig olie- en gasboringen fieldlab van Shell is nu een open innovatiecentrum voor onderzoek naar renewable (geo)energy en boringen.

Via de ontwikkeling van REDIN (Rijswijk Educatie en Informatiecentrum) jagen we verdere samenwerking met onderwijs en de arbeidsmarkt aan. De eerste verkenningen voor een verdere Privaat Publieke Samenwerking met (vak)onderwijs, organisaties en (innovatieve) bedrijven aangejaagd op de thema's educatie, kennis, innovatie en energietransitie hebben inmiddels plaatsgevonden. Er is grote interesse naar samenwerking op gebied van voorlichting, educatie, (vak)opleiding en business-to-business.

Rijswijk heeft in 2021 direct naast het RCSG een fysieke informatie- en bezoekerslocatie 'de Energy Cave' ingericht. Zowel bedrijven, onderwijs als de arbeidsmarkt hebben grote interesse voor de campuslocatie waar talenten in elkaars nabijheid kunnen worden opgeleid. De Energy Cave is een multifunctioneel inzetbare locatie, een experience center, welke gebruikt kan worden als bezoekers- en informatiecentrum, als vergader- en netwerkllocatie en als leslocatie voor onderwijs-, vakopleidings- en of moduleprogramma's. In de Energy Cave wordt de toepassing van geothermie fysiek zichtbaar gemaakt.

Ook de regio ziet de economische meerwaarde van de campus met ecosysteem voor de regio. Zo dragen zowel de MRDH, Provincie Zuid-Holland als gemeente Den Haag financieel bij aan deze ontwikkeling en vanuit Rijswijk jagen we de verdere doorontwikkeling ook aan via het coronamaatregelen-pakket Samen Rijswijk!

Havengebied

Vanuit de Toekomstvisie wordt dit deelgebied van de Plaspoelpolder getransformeerd naar een locatie waar ondernemerschap en bedrijvigheid wordt gecombineerd met woningbouw en voorzieningen. In maart 2021 is het ontwikkelkader vastgesteld wat richtlijnen biedt voor de ontwikkelingen die de komende jaren in gang worden gezet. Het ontwikkelkader biedt ruimte voor maximaal 2.500 woningen, 70.000 m2 bedrijvigheid en 30.000 m2 commerciële voorzieningen in het Havenkwartier.

Hiervoor werken we samen met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Provincie Zuid-Holland om samen een antwoord te vinden op de regionale vraag naar bedrijfsmatig vastgoed en afstemming betreffende watergebonden bedrijvigheid. Door de MRDH en de provincie Zuid Holland is vastgesteld dat Rijswijk geen watergebonden bedrijvigheid kent en dus ook geen verplichting heeft om watergebonden bedrijvigheid te huisvesten in het Havenkwartier.

In 2021 zijn er drie intentieovereenkomsten (Nijverheidsstraat 1, Burgemeester Elsenlaan 325 en Burgemeester Elsenlaan 329) getekend met ontwikkelaars in de eerste fase van de herontwikkeling. In deze ontwikkeling wordt 13.606 m2 perceeloppervlakte verouderd bedrijfsmatig vastgoed en leegstaande kantoorruimte getransformeerd naar 10.400 m2 nieuw hoogwaardige bedrijfsruimten en voorzieningen.

Middengebied

In samenwerking met het Industrieschap Plaspoelpolder (IPP) en de Belangen Bedrijven Rijswijk (BBR) is er, middels een investerings- en uitvoeringsagenda, extra aandacht voor de revitalisering van het middengebied van de Plaspoelpolder, waar ook de Treubstraat deel van uit maakt. Partijen hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend.

De focus van de samenwerking ligt op het bieden van ruimte voor ondernemerschap, het versterken van het ondernemers- en vestigingsklimaat en het versterken van de organisatiegraad. Concreet heeft dit geleid tot diverse activiteiten, waaronder; het aanpakken van verloedering door onder

meer het weghalen van een aantal zogenaemde weeskruisen en een gezamenlijke clean-up dag, een aantal netwerkbijeenkomsten, een gezamenlijke eerste aanzet voor de positionering van het Middengebied en het aan de slag gaan met een kansenzone. De positionering van het Middengebied wordt mede gefinancierd vanuit het coronamaatregelenpakket. De kansenzone betreft het aanwijzen van een aantal panden en objecten waarvan in samenspraak met betrokken eigenaren en potentiële nieuwe marktpartijen besloten is deze te transformeren en/of te herontwikkelen naar nieuw bedrijfsmatig vastgoed.

Daarnaast heeft het IPP ook vastgoed in de Plaspoelpolder in eigendom en levert het IPP met de (her)ontwikkeling van oude werklocaties/objecten actieve bijdragen aan de uitvoering van de Toekomstvisie Plaspoelpolder en het behouden en uitbreiden van ruimte voor werkgelegenheid.

Herontwikkeling en positionering Bogaard Stadscentrum

De komende jaren staat in het teken aan het uitvoeren van het vastgestelde masterplan Bogaard Stadscentrum en de herinrichting van het Bogaardplein, zo ook 2021. Bogaard Stadscentrum wordt getransformeerd naar een stadscentrum met een compacter winkelcentrum en een levendig verblijfsgebied met meer diversiteit aan functies.

Daarnaast hebben we invulling gegeven aan de positionering van het nieuwe stadscentrum met o.a. een nieuw beeldmerk, gebiedscommunicatie over deelprojecten en de daaraan gelieerde verbouwingswerkzaamheden, zodat het winkelcentrum aantrekkelijk blijft als vestigingslocatie voor ondernemers en als verblijfsgebied voor bezoekers.

Versterking historisch karakter winkelcentrum Oud Rijswijk

Het winkelcentrum in Oud Rijswijk is een aantrekkelijk winkelgebied voor ondernemers en bezoekers. Oud-Rijswijk heeft juist een dorps karakteristiek ambachtelijk karakter dat grote steden om ons heen missen en we trots op zijn. Dit is niet alleen te danken aan de mooie historische locatie, maar zeker ook aan de actieve ondernemers en samenwerking en uitvoering van activiteiten uit de BIZ (de bedrijven investeringszone Oud Rijswijk); we hebben ingezet op vernieuwen en het verbeteren van de positionering van het oude historische centrum door samen met de ondernemers het historisch karakter te versterken via actieve gebiedscommunicatie en (ruimtelijke) aanpassingen in de openbare ruimte. Een mooi voorbeeld hier is de Hansken Bank die voor de kerk is geplaatst.

Centrummanagement in winkelcentra

Juist in deze periode waarin we als gemeente met de lokale ondernemers hard moeten werken aan de her- en de doorontwikkeling van de winkelcentra, is een goede samenwerking in het gebied cruciaal. Om die reden heeft de gemeente bijgedragen aan het centrummanagement van deze winkelcentra.

Het centrummanagement is de verbinder tussen de ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente als het gaat om organisatie en uitvoering op het gebied van marketingcommunicatie, evenementen en activiteiten die een belangrijke bijdrage hebben voor het winkelcentrum. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor lokale ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente. Concreet gaat het dan om het verbinden van alle stakeholders in het gebied, contacten met (potentiële) winkeliers en regie houden op de vertaling van de marketingcommunicatiestrategie voor het hele gebied.

Andere werklocaties

Het vastgoedaanbod op de kantorenmarkt en de vraag naar juist bedrijfsmatig vastgoed vragen om een heldere strategie en visie, zodat Rijswijk als locatie wordt gezien om te investeren en te ondernemen. Voor de diverse werklocaties stellen we een lange termijn visie op, de Rijswijkse strategie werklocaties. De centrale vraag van deze strategie is op welke wijze de Rijswijkse werklocaties optimaal kunnen bijdragen aan de economische vitaliteit en duurzame ontwikkeling van de stad. Het beleid moet resulteren in het beter benutten van de Rijswijkse werklocaties, waarbij vraag en aanbod van bedrijfsruimte en kantoren in balans is. De strategie is vanuit economisch oogpunt geschreven en betreft ook een economische visie op de kansen voor toekomstbestendige

werklocaties. Wel is mede input geleverd vanuit andere disciplines zoals ruimte en mobiliteit om de belangrijkste knelpunten vanuit die zijde reeds benoemd te hebben. Dit in het kader van ambitiebepaling en verwachtingsmanagement.

Verschillende participatiebijeentkomsten hebben bijgedragen om ondernemers bij de visie te betrekken en kansen en bedreigen inzichtelijk te maken voor deze locaties en te komen tot een gezamenlijke aanpak om toekomstbestendige werklocaties te waarborgen.

Regionale samenwerking

In het realiseren van de plannen voor de Plaspoelpolder is met de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Rijswijk, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Delft op 30 maart 2021 het Woon-werkakkoord licht ondertekend. Het woon-werkakkoord heeft als doel om versnelling van woningbouw op korte termijn te realiseren. Echter heeft het ook als doel om voldoende ruimte voor bedrijvigheid in de regio beschikbaar te houden. De Plaspoelpolder is daarbij een van de werklocaties waar wonen mogelijk wordt gemaakt en toegestaan door de gemeente in relatie tot het beter benutten van de bestaande ruimte voor werken in het Middengebied, maar ook op de andere werklocaties in Rijswijk.

Samen met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) wordt eveneens gewerkt aan de transformatie van leegstaand kantoren vastgoed, revitalisering van bedrijventerreinen en winkelgebieden. De MRDH ondersteunt Rijswijk met kennis en financiën.

Accountmanagement en lokale samenwerking

3. Een rode loper voor ondernemers

Excellente dienstverlening

Op basis van het projectplan Ondernemers op de troon heeft de dienstverlening naar ondernemers toe prioriteit vanuit het accountmanagement. Dit betekent onder andere meer aandacht voor vraaggerichte dienstverlening. Daarbij is het belangrijk om helder te krijgen wat de ondernemer wil: wat vraagt hij/zij nu daadwerkelijk van ons.

Ook 2021 stond in het teken van beperkingen vanwege COVID-19. Juist in deze moeilijke tijd, waarin ondernemers werden beperkt of helemaal niet konden ondernemen, stonden de accountmanagers klaar om ondernemers te helpen met hun vragen en het komen tot passende oplossingen.

Accountmanagement en lokale samenwerking

Met het projectplan Ondernemers op de troon zeggen wij: Team Economie staat voor u klaar! Bekendheid, vindbaarheid en herkenbaarheid zijn belangrijke uitgangspunten hierbij. Ondanks alle beperkingen om fysiek bij elkaar te komen vanwege het coronavirus heeft het accountmanagement ingezet op het bestendigen van duurzame relaties met individuele ondernemers, waaronder de strategische accounts die een groot aandeel hebben in de lokale economie. Binnen alle (on)mogelijkheden stond de dienstverlening aan ondernemers voorop. Het digitale wekelijkse spreekuur "Rijswijk in business – Digitale Open Coffee" is voortgezet. Kennismaking met nieuwe ondernemers vond digitaal plaats, indien noodzakelijk, en zodra het even kon bezochten de accountmanagers ondernemers weer fysiek.

Gelet op alle ontwikkelingen in Rijswijk op het gebied van woningbouw en gebiedstransformaties is in 2021 gekozen om meer focus aan te brengen in het accountmanagement. Zo is er voor gekozen om meer in te zetten op de branches: Energie, Zorg, Horeca en Intellectual Property (IP). Vanuit de ontwikkelingen rondom At the Park met REDIN en de aanwezigheid van RCSG is voor het thema Energie gekozen om het ecosysteem verder uit te bouwen. Meer woningen betekent automatisch meer inwoners en dus is aandacht op Zorg eveneens van belang. Nieuwe bewoners en ondernemers willen graag voldoende voorzieningen in de directe omgeving hebben, het behouden en uitbreiden van het bestaande aanbod aan horeca is daarmee ook belangrijk geworden. Tot slot is de aanwezigheid van European Patent Office een USP voor Rijswijk, evenals de aanwezigheid van diverse startups en

scale-ups. Het bouwen van een ecosysteem rondom Intellectual Property is daarmee zeer voor de hand liggend.

Belangen Bedrijven Rijswijk (BBR)

Ondanks het uitblijven van fysieke netwerkbijeenkomsten in 2021 is de samenwerking met de BBR onveranderd voortgezet. In samenspraak is gekeken naar de mogelijkheden om ondernemers verder te helpen in lastige tijden.

Regionale samenwerking

Het accountmanagement stopt niet bij onze gemeente grenzen. Het Industrieschap Plaspoelpolder (IPP) en Businesspark Haaglanden (BPH) zijn twee belangrijke regionale samenwerkingsorganisaties waarin gemeente Rijswijk deelneemt. Er is een regionaal tekort aan kleinschalig bedrijfsmatig vastgoed en we hebben grote opgaven voor gebiedsontwikkeling rondom transformatie en herstructurering. Zowel het IPP als het BPH houden zich hier ook mee bezig. BPH is een regionale samenwerking met de gemeenten Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Delft. BPH fungeert enerzijds als regionaal loket voor ondernemers die zoeken naar een nieuwbouwkavel of nieuwe locatie voor hun huisvesting. Tevens is BPH een kennis- en netwerkorganisatie. De deelnemende gemeenten werken samen aan het vestigingsklimaat van de Haaglanden regio en het behouden en uitbreiden van de werkgelegenheid in de regio. BPH kan op de schaal van de Haaglanden regio uitvoeringsgericht te werk gaan en staat met het Front-office (bestaande uit accountmanagers van de deelnemende gemeenten) dicht bij de vragen uit de markt. Rijswijk is al deelnemer vanaf het eerste uur en ook in 2021 is onze deelname voortgezet. In 2021 is de uitbreiding van BPH met drie gemeenten (Delft, Zoetermeer en Leidschendam – Voorburg) geformaliseerd.

Met het IPP wordt periodiek overlegd door de accountmanagers om de laatste ontwikkelingen te bespreken met betrekking tot ontwikkelingen die kansen bieden voor lokale of regionale ondernemers.

Ook wordt onderling de samenwerking gezocht met collega's uit de regio. Zo is er overleg geweest tussen de accountmanagers van de gemeente Rijswijk en de gemeente Delft om te onderzoeken hoe de samenwerking verbeterd kan worden om Delftse ondernemers in Rijswijk te huisvesten, om zodoende meer werkgelegenheid voor de regio te behouden. Dit mede als uitwerking van de getekende bestuursovereenkomst tussen Delft en Rijswijk inzake het versterken van de onderlinge samenwerking. Naast de regionale samenwerking vanuit het BPH zijn er vanuit de accountmanagement gezamenlijk ondernemers bezocht met de collega's van The Hague Business Agency en Innovation Quarter.

Interne samenwerking

Om ondernemers zo goed mogelijk van dienst te zijn is ook de interne samenwerking met verschillende afdelingen geïntensiveerd. Waar de samenwerking tussen de accountmanagers van Economie en WSP al langer loopt, is er ook periodiek afstemming met het Horecaloket. Ook is er met het Sociaal Domein samengewerkt aan de verbetering van de dienstverlening aan ondernemers met een financieel lastige positie (BBZ, heroriëntatie, etc.).

4. Borgen van voldoende werkgelegenheid

Ruimte voor werkgelegenheid

Een groeiend aantal inwoners betekent dat we meer banen willen creëren. Verstedelijking is niet alleen meer wonen toevoegen, maar ook meer werken. Als we bedrijven en organisaties willen behouden, aantrekken en laten starten vraagt dit om voldoende en kwalitatief goede vestigingsmogelijkheden, goed accountmanagement en goede dienstverlening. Dat dit niet altijd voldoende is blijkt soms uit het vertrek van grote organisaties die hun keuzes baseren op andere afwegingen, maar accountmanagement zorgt wel dat andere zich juist weer wel willen vestigen. Daarbij is het belangrijk om te realiseren dat het MKB over het algemeen de banenmotor is.

Met de positioneringsstrategie van het Middengebied van de Plaspoelpolder, de strategiewerklocaties voor Rijswijk, de samenwerking in BPH en het Woon-werkakkoord wordt in brede zin ingezet op het behouden van ruimte voor ondernemen en het beter benutten van de bestaande ruimte.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Economie en Werken		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
3100 Economische aangelegenheden	Lasten	873	1.345	1.040	304
	Baten	181	365	379	13
Saldo		-692	-979	-662	318
3300 Nutsbedrijven	Lasten				
	Baten	165	365	366	1
Saldo		165	365	366	1
Programmatotalen	Lasten	873	1.345	1.040	304
	Baten	346	731	745	14
Saldo		-527	-614	-295	319

Toelichting op de afwijkingen:

3100 Economische aangelegenheden

Lasten voordeel € 304.000

Er is een voordeel op de lasten ontstaan als gevolg van het feit dat er minder handhavingskosten zijn gemaakt in de winkelgebieden. Daarnaast zijn de lasten zoals begroot in het Coronamaatregelenpakket voor 2021 voor een groot gedeelte niet in 2021 gemaakt. Deze lasten zijn ook niet onttrokken uit de bestemmingsreserve Coronamaatregelenpakket. (zie verklaring nadeel op mutaties reserves).

Investerings

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Vergroening en verfraaiing Bogaardplein	1.667	1.667				
Fase 2 Bogaardplein2	286	176	110			
Verbeteren straatbeeld Treubstraat fase 3	600		600			
Eindtotaal	2.553	1.843	710			

Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

Jeugdigen moeten zich vrij en in veiligheid kunnen ontwikkelen om te kunnen opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Primair zijn ouders verantwoordelijk voor het welbevinden van hun kinderen. Daar waar zij hier tijdelijk niet toe in staat zijn, krijgen zij een steuntje in de rug. De gemeente Rijswijk zet actief in op het creëren en stimuleren van een zo goed mogelijk opgroei- en ontwikkelklimaat. Eventuele problemen worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd en opgelost zodat zwaardere (jeugd)hulp voorkomen kan worden.

Het onderwijs en de aanbieders van diverse jeugdactiviteiten op het gebied van sport, spel, kunst, cultuur en vrijetijdsbesteding spelen hierin, naast de ouders, een hoofdrol. Ze zijn essentieel voor de wijze waarop jeugdigen zich kunnen ontwikkelen en ontplooien, zodat zij als jongvolwassenen klaar zijn voor hun zelfstandige deelname aan de maatschappij. Het beleid is erop gericht om alle jeugdigen dezelfde kansen te bieden vanuit een positieve benadering waarbij een preventieve aanpak vooropstaat.

Doelstellingen

1. **Opgroeien en Opvoeden:** Door een gezamenlijke inzet realiseren we een breed, laagdrempelig en op elkaar afgestemd aanbod van opvoedings- en ontwikkelingsondersteuning. De vraag van ouders en hun kinderen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar staat hierbij centraal. Hierbij wordt goed aangesloten op de diverse levensfasen en de daarbij behorende vragen.
2. **Educatie:** Iedere in Rijswijk wonende jeugdige heeft recht op onderwijs op een voor hem/haar passende plek en behaalt, indien mogelijk, een startkwalificatie (een diploma havo, vwo, mbo2 of hoger). Het optimaal ontwikkelen van het individueel talent is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Er zijn geen thuiszitters en het aantal voortijdig schoolverlaters wordt teruggebracht en, indien mogelijk, weer succesvol teruggeleid naar school. Er is een goede aansluiting met het bedrijfsleven en er is voldoende aanbod van stageplekken.
3. **Persoonlijke ontwikkeling:** Jeugdigen ontwikkelen zich breed en ontdekken hun talenten. Hierbij is het streven dat zij doorstromen naar het regulier aanbod op het gebied van sport, kunst en cultuur, techniek, natuur en milieu en taal.

Beleidsindicatoren verplicht

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Absoluut verzuim aantal per 1.000 leerlingen	3,0	4,0
Relatief verzuim aantal per 1.000 leerlingen	42	31
Voortijdig schoolverlaters (VSV-ers)	< 2,2%	2,1%

Toelichting verplichte indicatoren

Absoluut verzuim

De verplichte indicator 'Absoluut verzuim' is het aantal leerplichtige leerlingen per 1000 leerlingen dat in dat schooljaar op enig moment niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is aangewezen als gegevensbron.

De laatst gepubliceerde gegevens bij DUO zijn van het schooljaar 2018-2019. Het aantal Rijswijkse absoluut verzuimers was toen 4,0 leerlingen per 1000 leerlingen. In absolute getallen ging het toen om 27 leerlingen. In schooljaar daarvoor (2017-2018) was het aantal Rijswijkse absoluut verzuimers 3,5 per 1.000 leerlingen; in absolute getallen 23 leerlingen.

Relatief verzuim

De verplichte indicator 'Relatief verzuim' is het aantal leerplichtige leerlingen per 1000 leerlingen dat staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling maar deze niet of niet geregeld bezoekt. DUO is aangewezen als gegevensbron.

De laatst gepubliceerde gegevens zijn van het schooljaar 2018-2019. Het aantal Rijswijkse relatief verzuimers was toen 31 leerlingen per 1.000 leerlingen. In absolute getallen ging het toen om 210 leerlingen. In het schooljaar daarvoor (2017-2018) waren het 44 leerlingen per 1.000 leerlingen; in absolute getallen 306 leerlingen.

Voortijdig schoolverlaters (VSV-ers)

De verplichte indicator 'VSV-ers' is het percentage van het totaal aantal 12- tot 23-jarigen dat zonder startkwalificatie (minimaal diploma mbo2, havo of vwo) het onderwijs verlaat. Ingrado/DUO is aangewezen als gegevensbron. De laatst gepubliceerde gegevens zijn van het schooljaar 2018-2019. Het percentage VSV-ers van de Rijswijkse VO/MBO-scholen was 2,1%. In absolute getallen gaat het om 60 jeugdigen. In het schooljaar 2017-2018 was het percentage 2,5% en ging het ook om 60 jeugdigen. De cijfers van DUO hebben betrekking op de postcode en gemeente waar de scholen gevestigd zijn. Dit betekent dat het genoemde percentage niet alleen betrekking heeft op Rijswijkse leerlingen.

Beleidsindicatoren optioneel

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Voldoende kindplaatsen Voorschoolse educatie	150	150
Aantal projecten samen met het Team Brede Impuls	18	15
De Ontdekkers bieden door het jaar heen diverse activiteiten in verschillende wijken	8	11
Alle reguliere basisscholen zijn vertegenwoordigd in de Raad van Kinderrechten- ambassadeurs	10	11
De Raad van Jongeren- ambassadeurs geeft gevraagd en ongevraagd advies op minimaal 3 onderwerpen	4	4

Toelichting indicatoren

Voldoende kindplaatsen Voorschoolse educatie

De gemeente streeft ernaar dat er voor alle peuters met een geconstateerde taalachterstand een plek beschikbaar is op een Rijswijkse peuterspeelschool voor het krijgen van voorschoolse educatie. Hiermee wordt de taalachterstand verminderd of ingehaald en worden zij goed voorbereid op de basisschool. Ouders zijn vrij om te kiezen om van deze voorziening in Rijswijk gebruik te maken. Met het aanbieden van in totaal 150 plaatsen is er in ieder geval voldoende plaats om alle Rijswijkse kinderen met een indicatie ook in Rijswijk naar een peuterspeelschool te laten gaan.

Aantal projecten samen met het Team Brede Impuls

In het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt intensieve samenwerking gestimuleerd tussen diverse partners, waaronder scholen en het Team Brede Impuls. Binnen zo'n samenwerkingsverband wordt een school- en/of wijkprogramma gerealiseerd op het gebied van natuur, taal, techniek, cultuur en sport. Het streven is een groei naar 20 projecten/programma's in 2024.

De Ontdekkers bieden door het jaar heen diverse activiteiten in verschillende wijken

De Ontdekkers bieden het hele jaar door, zowel tijdens als na schooltijd en in de vakanties, een divers en laagdrempelig programma van kinder- en jeugdactiviteiten. Het streven is dat gedurende het jaar in alle 11 de wijken van Rijswijk één of meerdere activiteiten plaatsvinden. Via een gestage groei naar 10 wijken in 2024 willen we dit realiseren.

Alle reguliere basisscholen zijn vertegenwoordigd in de Raad van Kinderrechtenambassadeurs

De Raad van kinderrechtenambassadeurs bestaat uit leerlingen van groep 7 van de Rijswijkse basisscholen. De ambitie is dat alle 16 reguliere Rijswijkse basisscholen zijn vertegenwoordigd in de Raad. Het streven is om hier de komende jaren gestaag naar toe te groeien.

De Raad van Jongerenambassadeurs geeft gevraagd en ongevraagd advies over minimaal 3 onderwerpen

Het streven is om de Raad van Jongerenambassadeurs meer te gaan betrekken bij het vormgeven van het gemeentelijk beleid. Als indicator hiervoor is het aantal gevraagde en ongevraagde adviezen van de Raad gekozen.

Wat hebben we er voor gedaan?

We werken met de ambitie om, samen met organisaties die met jeugd werken, het beleid en de uitvoering af te stemmen en de organisaties te laten samenwerken. Hierbij blijven de volgende punten van belang:

- Jeugdigen staan centraal;
- Versterken van eigen kracht;
- Integrale aanpak;
- Jeugdparticipatie.

Preventief aanbod

De gemeente stimuleert, faciliteert en verbindt partijen zodat er een samenhangend en sluitend stelsel van voorzieningen aanwezig is. Daar waar gezinnen (tijdelijk) niet in staat zijn om knelpunten met betrekking tot opvoeding op te lossen, wordt dit vroeg gesignaleerd en worden jeugdigen en/of hun ouders toegeleid naar passende, preventieve, voorzieningen met als doel een zwaardere zorgvraag te voorkomen, dan wel te beperken. Het CJG heeft daarbij een centrale rol in de opvoedingsondersteuning aan jeugdigen en de ouders. Met de komst van de nieuwe coördinator CJG is er in 2021 veel aangepakt. Er is een behoefte onderzoek gedaan onder alle scholen, de CJG-website met de sociale kaart zijn onder de loep genomen en verbeterd en de contacten met de maatschappelijke partners zijn verstevigd.

Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden en bevorderen van taalvaardigheid

Het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden vraagt om een vroegtijdige aanpak die op maat gesneden is. Het beheersen van de Nederlandse taal is hierbij een essentieel onderdeel. Daarom maken we samen met de partners zoals het onderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek afspraken om de taalvaardigheid al vanaf jonge leeftijd te vergroten.

Peuters met een (dreigende) achterstand worden actief toegeleid naar de voorschoolse educatie.

De voorschoolse educatie loopt door in de vroegschoolse educatie in het basisonderwijs. Met het onderwijs en de kinderopvang is in 2021 een traject gestart om te komen tot (hernieuwde) prestatieafspraken over de resultaten van de voor- en vroegschoolse educatie en de monitoring daarvan. Een doorgaande lijn en een goede overdracht maakt onderdeel uit van de afspraken. In de loop van 2022 wordt dit traject voltooid en vindt implementatie van de afspraken plaats.

In het kader van volwasseneneducatie biedt het ROC Mondriaan, in overleg met de gemeente, een educatieaanbod dat zich richt op lezen en schrijven voor laagtaalaardige volwassenen (NT1 en NT2). De gemeente stimuleert actief de toeleiding naar dit aanbod onder andere door het Taalhuis. In 2021 is in de arbeidsmarktregio Haaglanden gemeentelijk samengewerkt aan het opstellen van een regionaal programma Aanpak Laaggeletterdheid. Dit plan is in april 2021 vastgesteld. Dit regionale plan wordt uitgewerkt in een nieuw lokaal beleidsplan "Taal in Rijswijk". Hierin zijn onder meer een verdere versterking van het lokale taalaanbod en de samenwerking in de taalketen en het Taalhuis speerpunten. "Taal in Rijswijk" wordt in het 1ste kwartaal 2022 aangeboden aan de raad.

Passend onderwijs en voorkomen van schooluitval

Iedere leerling volgt zo passend mogelijk onderwijs. Meestal is dat op een reguliere school. Maar soms is dat niet mogelijk of kan dit alleen met een jeugdhulp arrangement. Scholen hebben een goed zicht op de kinderen en kunnen problemen vroegtijdig signaleren. Het schoolmaatschappelijk werk verzorgt preventieve en kortdurende hulp, en vervult de schakelfunctie tussen het onderwijs en het Jeugdteam. Binnen het jeugdteam is voor iedere school een maatje aangewezen zodat er snel binnen de driehoek onderwijs-schoolmaatschappelijk werk-jeugdteam geschakeld wordt. Ook team leerplicht kan, indien nodig, een belangrijke preventieve taak binnen deze driehoek vervullen.

Binnen de samenwerking die we in het kader van Passend onderwijs hebben met de samenwerkingsverbanden PO en VO en de twee andere gemeenten (Den Haag en Leidschendam-Voorburg) die vallen onder deze samenwerkingsverbanden is begin 2021 een visie en ambitiedocument opgesteld op het gebied van de samenwerking tussen het onderwijs en jeugd(hulp). Hierbinnen zijn diverse verbeteracties benoemd.

In het kader van het opstellen van de nieuwe regiovisie Jeugdhulp is op H10 niveau gesproken met alle samenwerkingsverbanden passend onderwijs die binnen de H10 werkzaam zijn. Daarbij is de visie en de verbeterpunten uit het ambitiedocument van de H3 gemeenten en beide samenwerkingsverbanden ingebracht. Hierdoor vullen beide documenten elkaar naadloos aan.

Op lokaal niveau is de kennisdeling en samenwerking die al bestond onder de naam “dynamische werkagenda” nieuw leven ingeblazen onder de nieuwe naam “Elkaar Versterken”. Hierbij wordt intensief samengewerkt door beleid onderwijs en beleid sociaal domein. Samen met een aantal kernpartners is er een werkgroep ingesteld en er is een gezamenlijke aanpak voor de lokale verbetering van de samenwerking tussen het onderwijs en de zorg voor jeugd opgesteld. Hierin zijn de actiepunten met betrekking tot het onderwijs uit het “Actieplan Jeugd en WMO” verwerkt. Er is een 1ste netwerkbijeenkomst georganiseerd voor IB-ers en (zorg)professionals waarbij de aanpak is besproken en kennis is gedeeld over de diverse ontwikkelingen op lokaal en regionaal gebied. Deze netwerkbijeenkomst is zeer gewaardeerd en zullen 2 á 3 keer per jaar worden georganiseerd. Andere onderwerpen binnen deze samenwerking is het opstellen en implementeren van de samenwerkingsafspraken, de uitrol van het “viermanschap” (naar aanleiding van de succesvolle pilot op de Godfried Bomansschool) over meerdere scholen in Rijswijk, het opstellen en implementeren van een afwegingskader zorg-onderwijs voor de professionals op school en in het jeugdteam en het dichter bij het onderwijs en vraaggericht positioneren van het preventieve aanbod opvoeden en opgroeien.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is wettelijk verplicht om te zorgen voor voldoende huisvesting voor de scholen. Samen met de schoolbesturen werken we aan een goede kwaliteit van de schoolgebouwen en dragen daarmee bij aan de ontwikkeling en leerprestaties van kinderen en het werkplezier van de leerkrachten.

In samenspraak met de schoolbesturen PO en VO zijn de ambities en huisvestingsvraagstukken uitgewerkt en vastgelegd in het Integraal Huisvesting Plan (IHP) wat in oktober 2021 is vastgesteld.

Dit IHP bepaalt de kaders waarbinnen de gemeente, samen met de schoolbesturen, de komende 20 jaar investeert in de onderwijshuisvesting.

Het IHP prevaleert voor het aanvragen van voorzieningen boven de verordening en vervangt de aanvraagprocedure voor nieuwbouw en overige voor blijvend of tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen. Met de schoolbesturen is de afspraak gemaakt dat er geen gebruik wordt gemaakt van de route via de verordening. Aanvragen voortkomend uit het IHP worden impliciet geacht een aanvraag te zijn op grond van de verordening, dit is ook op deze wijze in de nieuwe verordening vastgelegd. Vanwege de toenemende integratie van onderwijs en kinderopvang zijn ook de kinderopvangorganisaties bij het IHP betrokken.

Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

In december 2019 is het Plan van Aanpak aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt “Nieuwe Onderwijs Energie” (NOER) door het college vastgesteld. Het plan richt zich op het versterken van de driehoek tussen het vak van docent, het onderwijs voor de leerling en het bedrijfsleven. De focus ligt hierbij op voldoende en aansprekende stageplaatsen op het VMBO, het voorkomen van uitval op school en een goede voorbereiding van leerlingen op het arbeidsproces.

In 2021 hebben we doorgewerkt aan programma's gericht op het verkennen van de arbeidsmarkt, het verbeteren van de aansluiting en betrokkenheid van het bedrijfsleven en het ontwikkelen van nieuw onderwijs dat (nog beter) aansluit op de banen van de toekomst. Met betrekking tot deze laatste ligt daarbij een grote focus op nieuwe vormen van techniek en nieuwe vormen van energie, passend bij het maatschappelijke vraagstuk rondom de energietransitie waar we voor staan.

Tegelijkertijd lag de focus in 2021 -mede ingegeven door de Corona situatie- vooral op contact met leerlingen, docenten en professionals uit het bedrijfsleven. Er zijn in samenwerking met JINC grote aantallen (digitale) bliksemstages georganiseerd; met het Van Vredenburg College en het Rijswijks Lyceum werken we samen aan het opzetten van werkveldcommissies. Hierbij gaat het enerzijds om het waarborgen van de onderwijskwaliteit door te toetsen en advies in te winnen vanuit het externe werkveld. Anderzijds moet het eenvoudiger de verbinding leggen met externe organisaties passend bij de profielen voor (nog meer) stages, opdrachten en gastlessen. Onder andere de BBR, de accountmanagers van de gemeente en het WSP vervullen hierin een belangrijke rol.

In het kader van de thema's Energietransitie en Techniek onderwijs, verkennen we samen met Sterk Techniek Onderwijs Haaglanden (STOHA) een awareness programma voor het VMBO, werken we met Darel Education samen aan een Masterclass Energietransitie voor het VMBO en bovenbouw Havo/VWO en hebben we voor het Primair Onderwijs (PO) twee toolboxes energietransitie aangeschaft, welke als lesmateriaal door docenten ingezet kunnen worden. Dit gebeurt in samenwerking met Natuur- & Milieu educatie van de gemeente Den Haag.

Alle bovengenoemde ontwikkelingen worden geborgd in de nieuw op te zetten publiek-private-samenwerking (PPS) rondom Geothermie & Energietransitie (REDIN) waar eind 2021 een eerste stap mee is gezet.

Brede regeling combinatiefuncties (Team Brede Impuls)

Vanaf 2020 is de Brede regeling combinatiefuncties uitgebreid van 7,01 naar 8,76 fte. De uitbreiding wordt onder andere ingezet ten behoeve van het versterken van het verenigingsleven. Afgelopen jaar hebben 15 projecten (aangepast) doorgang kunnen vinden.

De Ontdekkers

Het aanbod van de vakantieactiviteiten en het cursusaanbod blijft continue insprijken op de behoefte van de kinderen maar ook op trends. Er is veel aandacht om een gevarieerd programma-aanbod aan te bieden. Om het aanbod te kunnen realiseren wordt samengewerkt met diverse lokale aanbieders op het gebied van sport, cultuur, natuur, taal, techniek en verkeer. De Ontdekkers hebben als doel dat de kinderen kennismaken, ontdekken, verdiepen, verbreden en verbinden. Hiermee worden de kinderen mede gestimuleerd om lid te worden van één van de lokale verenigingen. De activiteiten vinden zo veel mogelijk plaats in alle wijken van Rijswijk. Ondanks de beperkingen door de coronapandemie is er in 2021 een vol activiteitenprogramma georganiseerd, zowel met fysieke bijeenkomsten als digitaal. In alle elf de wijken van Rijswijk zijn deelnemers geworven. Waar mogelijk worden de activiteiten in alle wijken ook fysiek georganiseerd. Waar dit niet mogelijk is, wordt een locatie dichtbij gezocht die goed bereikbaar is. In alle vakantieweken zijn er activiteiten georganiseerd, in de zomervakantie zes weken lang. Er wordt samengewerkt door verschillende partners waaronder Welzijn Rijswijk, Don Bosco en zelfstandige aanbieders.

De Helden van de Natuur

Helden van de Natuur is een binnen- en buitenschools programma met verschillende activiteiten om jeugdigen en hun ouders te stimuleren meer naar buiten te gaan en op avontuur te gaan in de natuur. Binnen schooltijd leren jeugdigen over natuur- en milieu in lessen gegeven door groenpartners, leerkrachten en vrijwilligers. Buiten schooltijd kunnen jeugdigen deelnemen aan activiteiten die hen stimuleren om ook in hun vrije tijd meer bewust met de natuur om te gaan.

Verder worden binnen het programma “Helden van de Natuur” netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor (groen)partners uit Rijswijk.

In 2021 zijn er binnen Helden van de Natuur aangepast aan de coronamaatregelen, activiteiten georganiseerd. Het was moeilijk om klassen uit te nodigen of lessen op school te verzorgen omdat de maatregelen dit niet toelieten. Een mooi voorbeeld van een activiteit zijn de natuur familiewandelingen die digitaal mogelijk zijn gemaakt. Dit is een samenwerking tussen Haaglanden Beweegt, Welzijn Rijswijk en IVN.

Er zijn twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd, 1 digitaal en 1 fysiek, waar groenpartners aanwezig zijn geweest. Uitwisseling en kennisdeling stonden centraal, maar ook de verbinding tussen activiteiten voor volwassenen en die voor de jeugd. Een uitkomst hiervan is het uitbrengen van een gezamenlijke groenkalender.

Tussen Team Brede Impuls, De Ontdekkers en Helden van de Natuur bestaat een nauwe samenwerking. Al deze programma's zijn gericht op kennismaking, verdieping, toeleiding naar bestaande activiteiten en verenigingen en borging.

Jeugdparticipatie

Bij het ontwikkelen van gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan betrekken we de jeugdigen; zij zijn tenslotte de volwassenen van de toekomst. Zo voeren we als gemeente actief het gesprek met jeugdigen en verlangen wij van uitvoerende partijen dat zij de jeugd ook actief betrekken bij het ontwikkelen en aanbieden van hun aanbod.

Met de kinderrechtenambassadeurs van de basisscholen hebben we blijvende aandacht voor participatie en de rechten van kinderen en jongeren. Het doel is om betrokkenheid van kinderen en jongeren in maatschappelijke vraagstukken te creëren door hen gevraagd, maar ook ongevraagd advies te laten geven aan het gemeentebestuur. In 2021 hebben de SBO-scholen besloten ook deel te nemen en in de nieuwe raad voor Kinderrechtenambassadeurs zijn zij vertegenwoordigd met twee kinderen.

De jeugdigen betrekken we op beleidsthema's en onderwerpen die hen aanspreken, maar ook waar we als gemeente graag over willen praten. Het streven is om vanuit jongerenpanels de jeugdigen advies te vragen. De panels kunnen variëren qua samenstelling afhankelijk van de adviesvraag. Vanuit de gemeente is dit de weg om jongerenambassadeurs nieuwe stijl op te zetten. In 2021 is hier een start mee gemaakt in de vorm van Speaking Minds en The Real Social.

Gevolgen coronacrisis

Na bijna twee jaar corona maatregelen en meerdere lockdowns weten we dat een groot aantal leerlingen onderwijsvertraging en vertraging in de sociaal-emotionele ontwikkeling opgelopen hebben. Hierdoor is de kansengelijkheid vergroot. Het Rijk heeft 8,5 miljard uitgetrokken om deze vertraging in te lopen en kansengelijkheid te bevorderen onder de noemer Nationaal Programma Onderwijs.

Onderwijs en gemeenten werken samen in het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om deze ongelijkheid en achterstanden/leervertraging te verkleinen en/of weg te werken. Het onderwijs heeft voor de zomer van 2021 een plan van aanpak gemaakt voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 voor de besteding van de gelden die zij krijgen vanuit het NPO. Als gemeente hebben we de plannen van het onderwijs geanalyseerd en maken we afspraken met het onderwijs om, in aansluiting op hun plannen, maatregelen te nemen. Voor deze maatregelen wordt aansluiting gezocht op bestaande

interventies en programma's waardoor ze een duurzaam karakter hebben. Hierbij wordt ook de voorschoolse periode meegenomen.

Tijdens de diverse (gedeeltelijke) lockdowns en andere maatregelen zijn de activiteiten van de diverse partners, in aangepaste vorm, uitgevoerd. De oudere jeugd (14+) is beter in beeld en met middelen uit het coronamaatregelenpakket, is er een activiteitenprogramma georganiseerd onder de naam "Expeditie Rijswijk". Streven is om deze doelgroep goed in beeld te houden.

Hiervoor wordt samengewerkt tussen Welzijn Rijswijk, Haaglanden Beweegt, Den Bosco, Epic Youth en gemeente.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Onderwijs		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
4010 Huisvesting scholen	Lasten	3.451	2.905	2.841	64
	Baten	146	170	188	18
Saldo		-3.305	-2.735	-2.653	81
4030 Lokaal onderwijsbeleid	Lasten	2.096	3.853	3.559	294
	Baten	136	1.926	1.973	47
Saldo		-1.960	-1.927	-1.586	341
6500 Kinderopvang	Lasten	617	744	327	417
	Baten				
Saldo		-617	-744	-327	417
Programmatotalen	Lasten	6.163	7.501	6.727	775
	Baten	282	2.096	2.161	65
Saldo		-5.882	-5.405	-4.566	839

Toelichting op de afwijkingen:

4010 Huisvesting scholen

Lasten voordeel € 64.000

De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt doordat IKC Buitenrijck per 1 juli 2021 in plaats van de geplande 1 januari 2021 de lokalen aan de Van Rijnweg in gebruik genomen.

4030 Lokaal onderwijsbeleid

Lasten voordeel € 294.000

Vanaf 2021 zijn we overgestapt op nieuwe vervoerscontracten voor zowel leerlingen- als jeugdwetvervoer. Door een begrotingstechnische verschuiving in de kosten van leerlingenvervoer naar jeugdwetvervoer is er een onderbesteding in dit product.

Daarnaast is er vanuit het door de raad vastgestelde Coronamaatregelenpakket circa € 190.000 niet uitgegeven in 2021. Deze uitgaven zullen zeer waarschijnlijk in 2022 worden gedaan. Als gevolg hiervan is er ook geen onttrekking gedaan uit de bestemmingsreserve Coronamaatregelenpakket.

Op het Gemeentelijk onderwijsachterstandbeleid is een onderschrijving van ongeveer € 46.000. Mede door corona en andere middelen die scholen/voorschoolse voorzieningen hadden (NPO-geld) was er dit jaar geen behoefte aan subsidie/bekostiging hiervoor bij de gemeente

6500 Kinderopvang

Lasten voordeel € 417.000

Het voordeel op de lasten van het product Kinderopvang kent de volgende oorzaken:

Kosten peuteropvang: Mede door de coronasluiting van de kinderopvang, hebben minder ouders gebruik gemaakt van de peuteropvang. Daardoor kwamen ook minder mensen in aanmerking voor tegemoetkoming vanuit de gemeente. Het gaat hier om peuters van geen- en éénverdieners, de overige peuters krijgen voor deze peuteropvang de tegemoetkoming vanuit het Rijk (de Kinderopvangtoeslag). In verband met het uitbreiden van het aantal groepen en een leeftijdsverlaging van 2,5 jaar naar 2 jaar is de verwachting dat in 2022 en verder een groter beroep op deze regeling gedaan wordt en het budget meer uitgeput wordt. Overigens betreft het hier ook een open-einde-regeling

Toezicht en handhaving Wet kinderopvang: De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door de afrekening vanuit de GGD over 2020. Dit heeft geresulteerd in een terugbetaling van € 25.000 aan teveel betaalde voorschotten in 2020.

Kinderopvang op basis van soc. medische indicatie: Dit betreft een open einde regeling, waarbij de coronasluiting effect gehad. Daarnaast is er vanuit het beleid sterker gestuurd op de uitvoering van de regeling.

Investerings

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
1e						
inricht.onderw.leerpakk/ meub. 2e school RB	111	105	6			
Aankoop grond nieuwbouw IKC montessori Parkrijk		182	-182			
Bouw IKC montessori Parkrijk	5.153	4.945	209			
Brede School Rembrandtkwartier	716	127	589			
Herbouw 4 lokalen Steenvoordeschool na brand	1.142	94	1.047			
Inricht.openb.ruimte rondom BS Rembrandtkwartier	115	63	52			
Permanente huisvesting basissch.Kronenburgh	390	125	265			
Realisatie Kindcentrum BuitenRijck	95	91	4			
Revitalisatie voormalige J.H. Snijdersschool	2.018	14	2.004			
Tijdelijke huisvesting Montessorischool Parkrijk	365	248	117			
Uitbr. OLP en meub. 12e+13e gr. IKC Buitenrijck	30	30				
Uitbreiding OLP en meub.15e gr.De Piramide	15	15				
Eindtotaal	10.149	6.038	4.111			

Verklaring afwijking

Aankoop grond nieuwbouw IKC montessori Parkrijk

De overschrijding van € 181.651 wordtgedekt door de onderschrijding van € 208.523 van het krediet bouw IKC Montessori Parkrijk

Sport, Cultuur en Recreatie

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma & opgave

Cultuur

Het gemeentelijk cultuurbeleid is opgenomen in de Cultuurvisie 2016-2030 'Rijswijk vrij gedacht'. Cultuur heeft waarde voor Rijswijk en haar inwoners. Het maken of beleven verruimt het gezichtsveld en draagt bij aan ontwikkeling. Wij hechten aan een breed cultureel aanbod in onze gemeente.

Naast de waarde van cultuur op zich, gaat het juist ook om de bijdrage van cultuur aan de Rijswijkse samenleving. De ambitie is om kunst en cultuur als een verbindende kracht in te zetten voor de samenleving en economie van Rijswijk. Cultuur biedt inwoners de gelegenheid tot ontmoeting en meedoen. En het zorgt voor binding met de omgeving en elkaar.

Omdat het bijdraagt aan het welbevinden willen wij graag dat meer inwoners gebruik (kunnen) maken van culturele voorzieningen. Wij hechten aan een laagdrempelig en toegankelijk aanbod en leggen nadrukkelijker de verbinding met zorg en welzijn.

Ten aanzien van cultuur zijn er ook een aantal wetten voor de gemeente van belang. Die hebben verband met het bibliotheekwerk, de lokale omroep en behoud en beheer van cultureel erfgoed.

Sport

Sport heeft van oudsher een sociaal maatschappelijke functie. Sport brengt niet alleen plezier en gezondheid, het brengt ook mensen bij elkaar, helpt talenten ontwikkelen, zorgt voor sociale cohesie, biedt een platform voor vrijwilligerswerk en zorgt voor veiligheid in buurten. Deze maatschappelijke functies maken dat sport gewild én kansrijk is voor het realiseren van maatschappelijk verantwoord beleid.

De afgelopen jaren zijn de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente in de maatschappelijke ondersteuning, de zorg voor jeugd en de participatie van kwetsbare inwoners, sterk veranderd. De gemeente zet mede met de nota Sport en Bewegen, het lokaal sportakkoord en de uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport in op het vergroten van de deelname van kwetsbare mensen aan de samenleving en de bestrijding van eenzaamheid. We leggen hierbij de nadruk op eigen verantwoordelijkheid, het gebruikmaken van het sociale netwerk, op preventie en op zoveel mogelijk voorkomen in plaats van genezen. De uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport vormt de basis om de doelstellingen te bereiken.

Sport wordt niet gezien als een doel op zich, maar als een middel om maatschappelijke doelen zoals sociale cohesie en een gezonde leefstijl te bereiken. Gekeken wordt of het mogelijk is om met de sportverenigingen te kunnen komen tot buurthuizen van de toekomst. Bijzondere aandacht krijgt de duurzaamheid bij de vervanging van sportvelden en onderhoud van de binnensport accommodaties.

Doelstellingen

Cultuur

De Cultuurvisie gaat uit van de volgende zes beleidspijlers, die samen met onze partners verder worden ingevuld met acties:

- Clustering en samenhang: Door het stimuleren van afstemming en samenwerking worden krachten meer gebundeld en samenhang gecreëerd. Ook het clusteren van activiteiten en voorzieningen draagt naast een betere benutting bij aan zichtbaarheid.
- Creatieve vrijheid in de openbare ruimte en ruimte voor cultuurbeoefening: Het bieden van ruimte aan nieuwe en tijdelijke initiatieven.

- Aanbod voor jeugd en jongeren: Het aansluiten van het aanbod op de behoeften van jeugd en jongeren.
- Cultuureducatie: Het stimuleren van kunst- en cultuureducatie, met name voor jeugd en jongeren, om bij te dragen aan hun brede vorming en de creativiteit van de samenleving. Het gaat zowel om binnenschools cultuuronderwijs als een toegankelijk aanbod in de vrije tijd.
- Ouderen en cultuur: Het benutten van het potentieel van vitale ouderen en het bereiken van kwetsbare ouderen om bij te dragen aan hun betrokkenheid bij en in de samenleving.
- Cultureel en historisch erfgoed en architectuur: Het bekend en meer zichtbaar maken van het lokale erfgoed bij de inwoners van de gemeente en de regio.

Sport

Het stimuleren van deelname van de Rijswijkse bevolking aan sport, door het in standhouden van een breed aanbod. Hierdoor willen we een brede ontwikkeling bevorderen, sociale cohesie versterken, onderling respect vergroten en een gezonde leefstijl stimuleren. Er wordt met name ingezet op de breedtesport. De Nota Volksgezondheid is geactualiseerd waarbij meer dan voorheen de verbinding met sport wordt gemaakt. Samen met de, door de sportraad opgestelde, Nota Sport en Bewegen en het lokaal sportakkoord vormt dit het kader voor het sport- en volksgezondheidsbeleid. Deze uitgangspunten zijn, in samenwerking met partners uit Rijswijk op het terrein van sport en gezondheid, vertaald in een gezamenlijke uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport (2020-2022).

De belangrijkste thema's hierbij zijn:

1. Iedereen mag meedoen - inclusief sporten en bewegen
2. Bewegen in de buitenruimte
3. Vitale aanbieders - maatschappelijke verenigingen toekomstbestendig
4. Positieve sportcultuur - leuk, veilig, eerlijk en zorgeloos sporten en bewegen
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen – jeugd meer laten bewegen en sporten
6. Rookvrije generatie
7. Gezond gedrag

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Percentage niet-sportende Rijswijers ¹	36,1%	53%

¹ Percentage begroting 2021 gebaseerd op de beweegnorm NNGB gezondheidsmonitor 2016. Deze waarden komen uit de gezondheidsmonitor. Percentage realisatie 2021 komt uit de gezondheidsmonitor 2020. De metingen in de gezondheidsmeter zijn veranderd (andere sporten en andere doelgroep) waardoor de percentages niet te vergelijken en te monitoren zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Cultuur

Door het ondersteunen van culturele voorzieningen via subsidiëring was het de bedoeling de inwoners jaarrond een veelzijdig aanbod van kunst en cultuur te bieden en samen met onze partners uitvoering te geven aan de gemeentelijke cultuurvisie. Op grond van de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020 (Asv) ontvingen hiervoor in totaal 20 culturele instellingen, zowel professionele als amateurkunstorganisaties, structurele subsidiëring en werden er 18 incidentele subsidies verleend. Van de laatste waren er 10 aan beeldende kunstenaars voor het houden van exposities.

Ondanks dat we rekening hielden met een doorwerking van de coronacrisis in 2021, was deze groter dan verwacht. Het jaar 2021 begon in lockdown en die werd pas begin juni beëindigd. In die periode waren deuren weer gesloten voor het publiek, konden culturele activiteiten niet doorgaan en amateurgezelschappen niet fysiek samen komen. Waar dat kon vonden activiteiten online plaats en soms ook buiten, zoals lessen dans, musical en theater voor de jeugd door Trias en het RJT of de tentoonstelling over Teddy Scholten op het voorplein van Museum Rijswijk. We stonden in contact met organisaties over de maatregelen, ook na de opening van de samenleving waarbij er sprake was van, steeds wijzigende, beperkingen. Eind 2021 ging ons land opnieuw in lockdown.

Om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen bij de gevolgen van de coronacrisis ontvingen wij extra middelen van het rijk. Om uitgangspunten te stellen aan de besteding hiervan en aan de steun voor cultuur zijn de “Tijdelijke nadere regels Covid-19 steun lokale culturele voorzieningen gemeente Rijswijk” in juli vastgesteld, aanvullend bij de Asv. Op grond hiervan verleenden wij aan zes verschillende Rijswijkse stichtingen en verenigingen, voor negen aanvragen, incidentele subsidies voor noodsteun, overbruggingssteun en/of transformatiesteun. Hiermee droegen we bij aan de instandhouding en continuïteit van deze organisaties, om zo een breed cultuuraanbod toegankelijk te maken en houden voor onze inwoners. Het restant binnen het subsidieplafond van deze nadere regels werd, net als later in het jaar ontvangen rijksmiddelen, respectievelijk behouden in of toegevoegd aan de bestemmingsreserve cultuur voor nadere ondersteuning in 2022.

Ondanks de weerslag van corona op de ambities en doelen van de cultuurvisie, waren er in 2021 mooie verbindingen door cultuur die wij stimuleerden en/of ondersteunden. Voorbeelden zijn: het lokale project ‘Rijswijk in verbinding’ ter afsluiting van een regionale proeftuin in Haaglanden, de theatervoorstellingen met voorlichting over het belang van bomen in relatie tot klimaatverandering aan leerlingen van groepen 7 en 8 door Toneelgroep Vest en de eindmusicals van basisscholen bij de Rijswijkse Schouwburg. Op het vernieuwde Bogaardplein, waar inwoners elkaar treffen, werd het nieuwe kunstwerk onthuld met beelden die een ontmoeting tussen stad en dorp verbeelden. In De Bogaard kreeg ook het beeld met de pinguïns een nieuwe plaats op het Bomenplein.

De landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, in Rijswijk uitgevoerd door Trias en de bibliotheek om de kwaliteit van cultuureducatie in het onderwijs verder te versterken, ging een derde periode in. Het aantal deelnemende basisscholen in de gemeente groeide van 13 naar 15. Trias en de bibliotheek bereidden zich ook verder voor op de verhuizing naar het Huis van de Stad en de samenwerking daar met Welzijn Rijswijk.

In 2021 is nadere ondersteuning geboden bij de (door)ontwikkeling van het bunkercomplex Overvoorde. Er is gezamenlijk besloten een plan uit te werken voor de versteviging van de huidige positie. De uitwerking van dit scenario loopt door in 2022.

Sport

In 2021 is het lokale preventieakkoord toegevoegd aan het lokale sportakkoord. Gezamenlijk zijn wij tot één uitvoeringsagenda gezondheid-sport-preventie gekomen. Hierdoor is de verbinding tussen gezondheid en sport nog inniger geworden. In deze agenda zijn de ambities uit de nota sport en bewegen, de nota volksgezondheid en het lokale sport- en preventieakkoord op een zevental thema's geïntegreerd. Deze thema's zijn:

1. Iedereen kan meedoen
2. Bewegen in de buitenruimte
3. Vitale aanbieders
4. Positieve sportcultuur
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen
6. Rookvrije generatie
7. Gezond gedrag.

Voor het tweede jaar heeft het Corona virus een grote impact gehad op de Rijswijkse sport. Bijna de gehele eerste helft van 2021 waren de sportaccommodaties grotendeels gesloten en lagen de competities stil. Na de zomerperiode kon er tot eind november weer volop gesport worden. Helaas eindigden we het jaar in mineur, want vanaf december gingen we weer in lockdown. Wat hebben wij toch nog voor de Rijswijkse sport kunnen uitvoeren?

Iedereen kan meedoen

Inclusie is binnen Rijswijk een belangrijk thema. Nadat in 2020 de vraag en het aanbod van kwetsbare groepen en ouderen in beeld is gebracht, is in 2021 de beweegmakelaar van start gegaan. In 2021 heeft deze beweegmakelaar het netwerk in kaart gebracht en zich waar nodig en zinvol bij de verschillende netwerken aangesloten. Daarnaast zijn er ruim 55 inwoners uit de doelgroep bemiddeld naar een passend sport- en beweegaanbod; is de vitaliteitsdag voor senioren georganiseerd en heeft de beweegmakelaar een belangrijke impuls gegeven aan het project autovoetbal bij RVC

Celeritas. Helaas kon de regionale G-sportdag wederom niet doorgaan en is deze uitgesteld naar september 2022.

Bewegen in de buitenruimte

De wandel- en hardlooproutes zijn in 2021 verder gepromoot en maken nu integraal onderdeel uit van het Happy Fit programma. De 2 en 10 km hebben wij in 2021 aangevuld met een twaalfal paaltjes van QR-fit. Door het scannen van een QR code ontvang je dagelijks nieuwe oefeningen. Deze oefeningen worden aangeboden op drie niveaus: beginner, gemiddeld, gevorderd.

Herstructurering Sportpark Elsenburg

Op het sportpark aan de Lange Kleiweg hebben wij in 2021 vier nieuwe watervelden voor de hockey gerealiseerd. Tegelijkertijd hebben wij het wielercours deels verlegd en een mountainbike parcours en een veldrijroute laten aanleggen. Naar verwachting is het wielercours in het eerste kwartaal van 2022 gereed en zal eind 2022 ook de BMX op het sportpark gehuisvest zijn. Uiteindelijk zal een drietal verenigingen (RHC, RWV De Spartaan en FCC Rijswijk) onder optimale omstandigheden, duurzaam en toekomstbestendig hun verschillende sporten kunnen beoefenen.

Het haalbaarheidsonderzoek voor de realisatie van een Multifunctionele Accommodatie is ook in 2021 van start gegaan en is in volle gang.

Vitale aanbieders

Vanaf het begin van de Corona crisis hebben wij – samen met de Rijswijkse Sportraad – direct het contact verstevigd met de Rijswijkse sportaanbieders. Middels digitale sessies hebben wij de sportaanbieders geïnformeerd, ondersteund en zodra dat weer toegestaan was geholpen bij de herstart van de sport. Daarnaast zijn de sportverenigingen actief geholpen met en bij de inzet van de diverse Corona compensatie regelingen. In de tweede helft van 2021 hebben wij een extern onderzoek laten plaatsvinden naar de vitaliteit en behoeftes van alle sportverenigingen. De uitkomsten daarvan worden gebruikt voor de inzet van extra verenigingsondersteuning.

Van jong af aan vaardig in bewegen

Door het actief aanbieden van sportactiviteiten in de Sportmix (3x per week in BS Muziekbuilt en De Altis), op het Cruyff Court (2 middagen per week) en Sport in de Wijk (2 avonden per week in gymzaal 't Kristal) bevordert de gemeente door sport mede een gezondere leefstijl van de jeugd. Doordat er weer meer activiteiten georganiseerd konden worden, zit het aantal deelnemers weer op een vrijwel maximale capaciteit.

Cruyff Court: 101 activiteiten en 1804 deelnemende kinderen

Sportmix: 116 activiteiten en 1934 deelnemende kinderen

Sport in de Wijk: 82 activiteiten en 1480 deelnemende jongeren 18+

Gezond gedrag

Met Happy Fit willen wij de Rijswijkse inwoners van 0 tot 100 jaar motiveren, inspireren en activeren naar een gezonde(re) leefstijl in een zo optimaal sociale prettige en veilige omgeving. Het programma is het afgelopen jaar doorontwikkeld waarbij de twee programma's (4-12 en 18+) zijn samengevoegd tot één programma. Vele activiteiten hebben gelukkig in 2021 wel doorgang kunnen vinden. Samen met de verschillende partners zijn er activiteiten ontwikkeld als:

Bootcamp, Aqua Vitaal, Wandelen, Hardlopen, Happy Dance, Freerunnen, Valpreventie voor senioren, Padel, Jumping Fitness, Voetjebal, QR-Fit.

Zo kunnen alle Rijswijkers deelnemen aan een gevarieerd aanbod en zo er een gezondere leefstijl op nahouden.

Sportcomplex De Altis

In april 2021 is het sportcomplex De Altis gereed gekomen en overgedragen aan de gemeente. Hiermee hebben wij een sportcomplex gerealiseerd dat voldoet aan de eisen van deze tijd en aansluit bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente. Het sportcomplex speelt een verbindende functie in de wijk. Naast de sporthallen beschikt het sportcomplex ook over een budo- en krachttrainingsruimte en twee horecavoorzieningen. Volleybalvereniging Inter Rijswijk, Basketbalvereniging Lokomotief Rijswijk en Badmintonvereniging BC Randstad zijn de grootste huurders van De Altis. Daarnaast wordt de sporthal overdag zeer actief gebruikt voor het bewegingsonderwijs

Sportpark Hoekpolder

Op het sportpark Hoekpolder heeft RHSV Red Lions in 2021 haar hoofdveld vervangen gekregen, waarbij de drainage opnieuw is aangelegd. Op verzoek van Red Lions is het hoofdveld nu tevens voorzien van veldverlichting (LED). Tegelijkertijd hebben wij op hetzelfde sportpark de veldverlichting van Semper Altius ook vervangen door duurzame LED.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Sport, Cultuur en Recreatie		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
5100 Openbaar bibliotheekwerk	Lasten	1.488	1.488	1.488	-1
	Baten				
Saldo		-1.488	-1.488	-1.488	-1
5300 Sport	Lasten	3.139	3.075	2.805	270
	Baten	1.419	1.461	1.554	93
Saldo		-1.720	-1.614	-1.251	363
5400 Kunst en cultuur	Lasten	2.291	2.879	2.782	97
	Baten	7	7		-7
Saldo		-2.284	-2.872	-2.782	90
5410 Cultureel erfgoed	Lasten	863	972	943	29
	Baten		18	42	24
Saldo		-863	-954	-902	52
5800 Speeltuinwerk	Lasten	632	632	565	66
	Baten				
Saldo		-632	-632	-565	66
Programmatotalen	Lasten	8.413	9.045	8.584	461
	Baten	1.426	1.486	1.596	110
Saldo		-6.986	-7.559	-6.989	571

Toelichting op de afwijkingen:

5300 Sport

Lasten voordeel € 270.000

Baten voordeel € 93.000

Het lastenvoordeel bij sport is grotendeels te verklaren door substantieel lagere lasten voor zwembad De Schilp. Daarnaast zijn er door de overgang naar De Altis, lagere energiekosten voor Marimbahal en Van Zweedenzaal geweest en een deels niet begrote SPUK uitkering.

Het baten voordeel is volledig toe te schrijven aan de extra verhuur van de Marimbahal aan de GGD als Corona testlocatie.

5400 Kunst en cultuur

Laten voordeel € 97.000

Het voordeel bij kunst en cultuur is grotendeels te verklaren door de terugbetaling door de Rijswijkse Schouwburg van het overschot op hun exploitatierekening 2019-2020. Op grond van de vorige Algemene subsidieverordening Rijswijk is dit besluit in 2021 genomen bij het vaststellen van de subsidie 2019-2020.

5800 Speeltuinwerk

Lasten voordeel € 66.000

De lagere lasten op dit beleidsproduct worden veroorzaakt doordat er minder kosten zijn gemaakt voor speeltuinen en speelplaatsen. Dit kan worden verklaard doordat Welzijn Rijswijk de kosten voor het beheer van de Rozenstraat heeft opgenomen in hun begroting en daarom is meegenomen in de vaststelling van de subsidie 2021. De subsidie wordt verstrekt vanuit het programma Sociaal Domein.

Investeringsen

Investeringsen (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Aanleg duurz.led- veldverlichting 305 Hoekpolder	82	52	30			
Aanleg skatebaan Treubstraat	175		175			
Div. investeringen voortvl. MJOP sportparken 2021	58	47	11			
Gebouw speeltuinvereniging Rozenstraat	35		35			
Herstructurering sportpark Elsenburg	4.708	2.511	2.197			
Lichte topaagrenovatie veld 110	37	12	25			
Multifunctionele accommodatie Sportpark Elsenburg	100	74	26			
Ren./ verv.terreinafrastering sportpark Hoekpolder	25		25			
Renovatie beachveld Hoekpolder	15		15			
Renovatie beachveld Vredenburg	39		39			
Renovatie softbalveld 305 Hoekpolder	156	102	54			
Renovatie terrein en beachveld 405 Sp.Vredenburg	54		54			
Renovatie topaag veld 111 Sp.Irene+ballenvangers	19		19			
Sportcomplex Burgemeester Elsenlaan	5.424	2.615	2.809		34	-34
Topaagrenovatie veld 106 Prinses Irene	101		101			
Topaagrenovatie veld 107 Prinses Irene	101	22	79			

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Toplaagrenovatie veld 114 sportpark Prinses Irene	41		41			
Toplaagrenovatie veld 302 Hoekpolder	17		17			
Toplaagrenovatie veld 302 sportpark Hoekpolder	72	20	52			
Toplaagrenovatie veld 303 Hoekpolder	15		15			
Toplaagrenovatie veld 306 Hoekpolder	36		36			
Toplaagrenovatie veld 401 Vredenburg	140	22	118			
Toplaagrenovatie veld 403 Vredenburg	96	8	88			
Toplaagrenovatie veld 404 Vredenburg	123	23	100			
Verv. en herstr.elementenverhard. sportp.Elsenh.	46		46			
Verv.en renov.asfalt Sportpark Hoekpolder	195		195			
Verv.en renov.asfalt Sportpark Prinses Irene	197		197			
Verv.en renov.asfalt Sportpark Vredenburg	111		111			
Vervanging hekwerken 2021	32	32				
Vervanging kunstgrasveld sportpark Pr. Irene						
Vervanging toplaag bij vier speelplekken	160		160			
Vervanging toplaag veld 306 Sportpark Hoekpolder	40		40			
Vervanging verharding wielerbaan de Spartaan	423	369	54			
Toplaagrenovaties sportvelden sportpark Pr.Irene	51	44	6			
Overlagen asfaltverharding Sportpark Irene	97		97			
Toplaagrenovatie veld 303 Sportpark Hoekpolder	78	20	58			
Toplaagrenovatie veld 401 Sportpark Vredenburg	330		330			
Herinrichten speelplekken in de wijk 2020						
Herinrichten speelplekken in de wijk 2021	329	177	152			
Eindtotaal	13.754	6.150	7.603		34	-34

Sociaal Domein

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma en opgave

In Rijswijk moet iedereen mee kunnen doen in de samenleving. Vitale, zelfredzame inwoners die meedoen in een sociaal veilig en vitale samenleving. Dat is ons ideaal. Uitgangspunt is dat inwoners hierin hun eigen verantwoordelijkheid hebben en ook moeten nemen. Tegelijkertijd kunnen zij, als dat even niet gaat, hiervoor een beroep doen op hun sociale netwerk of rekenen op ondersteuning van de gemeente en haar netwerkpartners.

We zetten dan ook in op de verdere ontwikkeling van een toegankelijk zorg- en welzijn landschap. Zo maken we mogelijk dat inwoners een netwerk kunnen opbouwen, dan wel uitbreiden, zetten we in op preventie en welzijn om kleine problemen en ongemakken te voorkomen of klein te houden en bieden we zorg en ondersteuning als inwoners daar een beroep op moeten doen.

Centraal staat hierbij dat we steeds meer inzetten op preventie en vroeg signalering, zodat we problemen zo vroeg mogelijk ontdekken. Dit doen we het liefst zo dicht mogelijk bij de inwoners, dus vanuit de wijken en buurten.

Toegang Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein werkt de gemeente Rijswijk aan passende ondersteuning voor de inwoners die dat nodig hebben. De toegang tot deze zorg en informatie moet helder en dichtbij zijn. We gaan door met de eind vorig jaar ingezette lijn ten aanzien van het meer integraal organiseren van de toegang en daarvoor zijn passende afspraken gemaakt voor de invulling van de teams. De toegang tot ondersteuning is vormgegeven met behulp van verschillende toegangspoorten, waaronder het Werkgever Servicepunt (WSP), het Financieel Servicepunt (FSP), het Sociaal Wijkteam (SWT) en het Jeugdteam (JT). Binnen het Jeugdteam en het Sociaal Wijkteam zijn een aantal functies integraal ingezet van 0 tot 100 jaar. Bij een aantal functies (onafhankelijke cliëntondersteuner, gedragswetenschapper en kwaliteitscoach) is er geen sprake meer van differentiaties op Jeugd of Sociaal Wijkteam. Op deze manier bevorderen we integraal werken en beogen we met deze vorm van samenwerking vooral dat maatschappelijke partners en medewerkers komen tot creatieve oplossingen.

In het organiseren van de brede toegang streven we ook naar contact en dienstverlening die zich kenmerken als laagdrempelig, eenduidig en maatwerk biedend voor inwoners. Laagdrempelig wordt primair opgevat als 'eenvoudig toegankelijk' en vanuit klantperspectief ingericht. Eenduidig heeft betrekking op uniformiteit bij het afhandelen van ondersteuningsvragen als er meerdere toegangspoorten zijn waar inwoners terecht kunnen. Om te waarborgen dat het vraagverhelderingsgesprek tot de best passende oplossing voor de cliënt komt en dat iedere Rijswijker kan rekenen op dezelfde kwalitatief hoogwaardige toegang, is het belangrijk dat professionals een vergelijkbare werkwijze hanteren. De gemeente Rijswijk reikt hiervoor de Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM) en de Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften (GIZ) aan en in 2021 zetten wij in op het verbreden van deze instrumentaria voor alle toegangspoorten zodat professionals op dezelfde wijze een inschatting maken van de hulpverleningsvraag. Tot slot is de dienstverlening gericht op adequate en maatwerk biedend ondersteuning van inwoners die het overzicht over hun problemen en daarmee de oplossingen (in bepaalde mate regieverlies) kwijt zijn.

Om het werk in het sociaal domein uit te kunnen voeren en de doorontwikkeling brede toegang verder vorm te geven stellen we een opleidingsplan 2021 op. De professionals werkzaam in de toegang krijgen hierbij trainingen gericht op effectieve regievoering en ondersteuning van cliënten. Op basis van deze kenmerken werken we verder aan de doorontwikkeling van de brede toegang. Het nog meer kostenbewust handelen binnen de toegang en in overige besluitvorming binnen het domein is ook het komende jaar een belangrijk punt van aandacht. Met oog op de stijgende kosten in de jeugdzorg en de WMO heeft dit nog extra nadruk gekregen.

Welzijn Rijswijkse inwoners

Mensen zijn het kapitaal van de stad. Net als dat bedrijven het verdienvermogen zijn voor de stad zijn mensen dat ook. Als het slecht gaat met de mensen dan gaat het ook slecht met de staat van de stad. We willen de inwoners dan ook zoveel mogelijk faciliteren, door voor hen een zo gezond, welvarend en leuk leven te creëren in Rijswijk. Daarom begint alles bij investeren in mensen.

In 2021 investeren we verder in de eigen kracht en zelfredzaamheid van onze inwoners en hun omgeving. Waar die (tijdelijk) tekort schieten, zorgen wij voor laagdrempelige en vrij toegankelijke voorzieningen. De voorzieningen zijn gericht op preventie, vroeg signalering, het versterken van de zelfredzaamheid en het verminderen van de behoefte aan zwaardere en duurdere vormen van zorg. Zorg blijft beschikbaar voor inwoners die het echt nodig hebben.

We zetten in op het welzijn van de Rijswijkse inwoners, omdat we het belangrijk vinden dat iedereen erbij hoort en mee kan (blijven) doen in de samenleving. Als gemeente gaan we er vanuit dat inwoners zelf hun verantwoordelijkheid en de regie daarbij nemen en daarbij, indien nodig, hun eigen netwerk inschakelen.

De Rijswijkse samenleving draait op sociale netwerken. De gemeente zet in op het versterken en uitbreiden van die netwerken. Vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund en waar nodig helpen we sociale netwerken te creëren. We zetten in op het versterken van het verenigingsleven in Rijswijk, (zie ook programma Onderwijs & Cultuur), het doen van vrijwilligerswerk, mantelzorg en/of het lid worden van clubs en verenigingen ten behoeve van het op – /of uitbreiden van een stevig netwerk voor inwoners.

Doelstellingen Sociaal Domein

Binnen het programma Sociaal Domein kiezen we voor drie thema's met bijbehorende ambities en acties:

Het leiden van een zelfstandig leven

Inwoners kunnen langer zelfstandig wonen, voelen zich daar verantwoordelijk voor en organiseren zelf en/of samen met hun eigen netwerk oplossingen voor belemmeringen die zij in hun leven tegenkomen. Waar dit niet lukt, kunnen professionele partijen hulp en ondersteuning bieden. Inwoners houden daarbij zoveel mogelijk zelf de regie. Het resultaat van de ondersteuning moet zijn dat inwoners hierdoor mee blijven doen aan de samenleving.

We voorkomen, in een zo vroeg mogelijk stadium, dat inwoners in de financiële problemen komen. Hiervoor maken we met onze partners afspraken over vroeg signalering van betalingsachterstanden van bijvoorbeeld huur, energie en zorgverzekering. Hierbij kijken we niet alleen financieel, maar in alle integraliteit ook naar het voorkomen van een sociaal isolement. In de eerste plaats door ondersteuning te bieden bij het vinden van een betaalde baan. Met werkgevers zoeken we actief naar kansen op de arbeidsmarkt. Inwoners die niet in staat zijn om betaald werk te verrichten, zijn maatschappelijk actief en hebben een zinvolle dagbesteding. Omdat taalvaardigheid een belangrijke rol speelt bij het zelfstandig kunnen leven, streven wij er naar dat al onze inwoners de Nederlandse taal op ten minste het basisniveau beheersen.

Inwoners met een laag inkomen en/of schulden vinden snel hun weg naar hulp, zodat problematische schulden worden voorkomen en zij weer grip krijgen op hun eigen financiën. Uitgangspunt is dat werken altijd de beste manier is om uit armoede te komen. Niet alleen vanuit financieel oogpunt, maar ook vanuit het oogpunt om weer in een dag-nacht ritme te komen, sociale contacten op te doen en een sterker gevoel van eigenwaarde op te bouwen.

We sluiten zoveel mogelijk aan bij de landelijke inclusie agenda en de ambitie van het VN-Verdrag (2016) voor een inclusieve samenleving. In een inclusieve samenleving zijn er geen speciale voorzieningen voor inwoners met een beperking. We streven naar voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn en waar inwoners zelfstandig gebruik van kan maken. Inclusieve

beleidsvorming raakt alle beleidsterreinen, ook buiten het Sociaal Domein en is hiermee een breed gedeelde verantwoordelijkheid.

In Rijswijk kiezen we er voor om inclusie te verweven in alle vormen van beleidsontwikkelingen en beleidsuitvoering. Er is blijvend aandacht voor dit onderwerp nodig om te komen tot een inclusieve samenleving. De belangrijkste (beoogde) opbrengst van inclusieve beleidsvorming is betere participatie en het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners. Met een inclusieve samenleving richten we ons ook op een sociaal veilige stad. We vinden het van groot belang dat iedere inwoner onbelemmerd en veilig zichzelf kan zijn in Rijswijk.

Opgroeien in een veilige omgeving

Wij streven ernaar dat alle jeugdigen in Rijswijk zich binnen hun eigen mogelijkheden ontwikkelen en opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Naast goed onderwijs, is daarvoor ook een veilige en gezonde thuissituatie essentieel. Die verantwoordelijkheid ligt in de eerste plaats bij ouders. We voeren met hen het gesprek over wat gewone hobbels in het opvoeden en opgroeien zijn en waar steun uit de omgeving voor hen een oplossing biedt (het versterken van de basis).

Als het nodig is, bieden wij (tijdelijk) ondersteuning aan opvoeders en jeugdigen. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet alleen om regionale specialistische jeugdhulp.. Een samenhangende inzet van preventie, het lokale jeugdteam en de jeugdhulp is essentieel en is ook nodig in het kader van kostenbeheersing.

Vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Jeugdteam werken we preventief en kostenbewust. In kwetsbare situaties wordt altijd passende ondersteuning of hulp geboden, die zo goed mogelijk aansluit bij de normale gezinsstructuur. Daarbij laten en beleggen we primaire verantwoordelijkheden zoveel mogelijk waar ze horen te liggen. Vanuit het jeugdteam bieden we kortdurende ambulante hulpverlening of ondersteuning, en indien nodig verwijzen we door naar gespecialiseerde hulp.

Ook wanneer de inzet van jeugdhulp nodig is, bieden we dit zo veel mogelijk in de eigen omgeving en versterkt door inzet uit het eigen sociale netwerk.

Meedoen in een gezonde samenleving

Inwoners doen naar vermogen mee, kijken naar elkaar om en zetten zich actief in voor anderen. Het aantal mensen dat zich vrijwillig inzet neemt toe en vrijwilligers worden voldoende ondersteund. We versterken het verenigingsleven. Mantelzorgers kunnen hun leven combineren met het bieden van zorg en voelen zich daarvoor gewaardeerd.

Een gezonde leefstijl draagt bij aan het langer zelfstandig kunnen wonen. Wij informeren onze inwoners actief en op een positieve manier hoe zij gezond kunnen blijven leven.

Alle inwoners moeten zich veilig voelen in hun woon- en leefomgeving. Wij zetten daarom in op tijdige herkenning van geweld in huiselijke kring. Betrokkenen en hun omgeving weten waar zij terecht kunnen met hun signalen, zodat huiselijk geweld zo snel mogelijk wordt gestopt en verder geweld duurzaam voorkomen. Daarnaast werken we aan een inclusieve gemeente en zorgen we ervoor dat ons beleid erop gericht is dat iedereen veilig en onbelemmerd zichzelf kan zijn in Rijswijk.

Een toenemend aantal van onze inwoners geeft aan zich in meer of mindere mate eenzaam te voelen. Door alert te zijn op signalen van (dreigende) eenzaamheid en het taboe op eenzaamheid te doorbreken zorgen we ervoor dat minder mensen zich eenzaam voelen.

Corona

De effecten van corona zijn op verschillende manieren binnen Rijswijk zichtbaar geworden. Ook de komende periode zal corona nog de nodige uitwerking hebben op onze stad en haar inwoners. Binnen het Sociaal Domein, waar we veel in direct contact staan met de meest kwetsbare doelgroep, verwachten we dat dit zowel op de dienstverlening als op de financiële situatie een impact zou kunnen

hebben. Op dit moment is het nog niet mogelijk om een voorspelling te doen wat dat betreft of op welke wijze deze eventueel de uitvoering van beleid zou kunnen beïnvloeden.

Indicatoren

Hieronder zijn voor Rijswijk de verplichte indicatoren Besluit Begroting en Verantwoording weergegeven:

Indicator	Begroting 2021	Begroting obv peiljaar	Streven	Realisatie	Realisatie obv peiljaar	eenheid	Bron
Banen	1027,8	2019	>	971,7	2020	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	Diverse
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	2018	<	1%	2020	% 12 t/m 21 jarigen	CBS Jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	8%	2018	<	9%	2020	% kinderen tot 18 jaar	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	66,4	2019	>	66,4%	2020	% vd werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS
Werkloze jongeren	2%	2018	<	2%	2020	% 16 t/m 22 jarigen	CBS Jeugd
Personen met een bijstands-uitkering	417,8	2e halfjaarrapportage 2019	<	401,1	2021	Aantal per 10.000 inwoners 18 jr. eo	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	345,8	1e halfjaarrapportage 2018	>	295,3	2020	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS
Jongeren met jeugdhulp	11%	2e halfjaarrapportage 2019	<	11,7%	2020	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd
Jongeren met jeugd-bescherming	0,8%	2e halfjaarrapportage 2019	<	1%	2020	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd
Jongeren met jeugd-reclassering	0,3%	2e halfjaarrapportage 2019	<	0,3%	2020	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS Jeugd
Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	530	2e halfjaarrapportage 2019	<	590	2021	Aantal per 10.000 inwoners	CBS, MSD, WMO

Wat hebben we er voor gedaan?

1. Het leiden van een zelfstandig leven

Inkomen (Participatiewet)

- Het handavingsbeleid is onderdeel van het controleplan. Dat evalueren we jaarlijks. Het bestaande beleid hebben we voortgezet in 2021.
- We hebben ons terugvorderingsbeleid geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan doen we vervolgonderzoek naar bijvoorbeeld de mogelijkheden voor kwijtschelding.
- Vanuit het Rijk zijn er op dit moment nog steeds mogelijkheden om de ondernemers te ondersteunen. We sloten in 2021 aan bij de regelingen die vanuit het Rijk worden aangeboden.

Daarnaast ondersteunden we ondernemers ook op het gebied van heroriëntatie op de leefgebieden, schulden, werk (loondienst) en ondernemen.

Iedereen aan het werk

- 2021 hebben we de kadernota Werk in Uitvoering, in samenwerking met de betrokken partijen, opgeleverd. De kadernota Werk is tot stand gekomen en gelijktijdig aangeboden met de kadernota Maatschappelijke Participatie Meedoen Werkt en de kadernota Armoede Samen Kans-Rijk. We hebben vijf doelstellingen geformuleerd waar we de komende jaren aan werken ten behoeve van werkzoekenden met een uitkering uit de Participatiewet.
- In 2021 hebben we een crisisaanpak in het kader van de gevolgen van corona vormgegeven en gestart
- Met de vaststelling van de kadernota's Werk en Maatschappelijke Participatie is er ruimte gemaakt in de begroting om een pilot basisbanen te kunnen starten. De pilot start in 2022.
- De follow-up van het Lokaal Sociaal Akkoord (2018-2020) hebben we vastgelegd in de uitvoeringsagenda Rijswijk Werkwijs 2022. In de uitvoeringsagenda zijn de concrete doelstellingen opgenomen voor het jaar 2022.
- In 2021 hebben we de samenwerking in het kader van jongeren binnen de arbeidsmarktregio en het ROC Mondriaan voortgezet. We hebben samengewerkt in het kader van de Pilot Praktijkleren en EWA Haaglanden om zoveel mogelijk jongeren (regionaal) te begeleiden naar ontwikkeling en/of een betaalde baan.
- In 2021 zijn er vervolgstappen gemaakt in het integraal benaderen van de inwoners binnen het Sociaal Domein door middel van het vaststellen van de Kadernota Sociaal Domein. Daarnaast werken we op kleinere schaal integraal samen, bijvoorbeeld door middel van de samenwerking tussen FSP en WSP in het kader van financiële problemen bij de werkzoekenden.

Ondersteuning vanuit de Wmo

- In 2021 hebben we onze dienstverlening verbeterd en werkprocessen efficiënter ingericht. Daarnaast hebben we de verbeteracties meegenomen in de voorbereiding van de inkoop voor de nieuwe contracten die per 2023 ingaan.
- De dienstverlening van de nieuwe vervoerder van de Regiotaxi werd in Q4 2021 met een rapportcijfer van 8,2 beoordeeld door de gebruikers. De vervoerders van het leerlingenvervoer hebben ook in 2021 goed in kunnen spelen op alle veranderingen als gevolg van de coronamaatregelen
- Als gevolg van corona is er wat minder ingezet op het stimuleren van het OV-gebruik onder de gebruikers van doelgroepenvervoer. De dienstverlening van MEE op Weg, die ook ondersteunt bij het zelfstandig leren reizen met de fiets, hebben we bij aanvragen voor leerlingenvervoer meegenomen in de beoordeling.
- In 2021 hebben we, samen met onze maatschappelijke partners, een Woonzorgvisie opgesteld. In deze Woonzorgvisie hebben wij onze ambities en opgaves omschreven voor de verschillende kwetsbare doelgroepen. In 2022 volgt de uitwerking hiervan. Een van deze doelgroepen is de doelgroep die onder de voorziening Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang valt.
- In 2021 hebben we de nieuwe Regiovisie H5 "Samen Bouwen aan Maatschappelijk Herstel" opgesteld. In deze visie geven wij aan hoe wij de doordecentralisatie van het Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang willen gaan vormgeven. In 2022 geven we hier vervolg aan. De Woonzorgvisie en de nieuwe Regiovisie sluiten op elkaar aan.

Armoede- en schuldenbeleid

- De kadernota armoede Samen Kans-Rijk Rijswijk 2021 ev is vastgesteld. Als vervolg hierop is een uitvoeringsagenda vastgesteld. Er is in 2021 een onderzoek uitgevoerd naar de huidige kindregelingen. Als vervolg hierop zal een voorstel wijziging kindregelingen worden opgesteld en wordt in Q1 van 2022 aangeboden aan het college. Ondanks Corona hebben we ervoor gezorgd dat partners er konden blijven ontmoeten en zijn er positieve resultaten bereikt waarbij samenwerking van essentieel belang is. Zoals bijvoorbeeld de winterjassenactie, samenwerking met Stichting Jarige Job.

- Vroegsignalering is ingeregeld binnen het FSP. Het aantal convenanten gesloten met vaste lasten partners is toegenomen in 2021. Hierdoor kan de gemeente haar rol als vroegsignaleerder steeds beter uitoefenen.
- We onderzoeken hoe we de dienstverlening aan jongeren met schulden kunnen verbeteren, is afgerond en er is een plan van aanpak opgesteld. In 2022 wordt het plan geïmplementeerd en start de instroom jongeren met schulden.
- Er is een start gemaakt met de kennismaking met bewindvoerders. Er hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden. Afspraken zijn in concept opgesteld. Door corona hebben vele bijeenkomsten in 2021 niet kunnen plaatsvinden. Hierdoor is wat vertraging opgelopen.

2. Opgroeien in een veilige omgeving

Preventie

- In 2021 is een nieuwe CJG-coördinator aangesteld die o.a. de samenwerking met de partners in de stad heeft versterkt en een bijdrage heeft geleverd aan de verbeterde website voor het CJG.
- Op basis van de kaders uit de kadernota Jeugd en onderwijs en kadernota Sociaal domein zijn we in 2021 gestart met de herijking van de visie op het CJG.

Lokale ontwikkelingen jeugdhulp

- Het project Regie op preventie in het voortgezet onderwijs is in 2021 door de jeugdgezondheidszorg overgedragen aan de CJG-coördinator en daarmee geborgd.
- We hebben de participatie van lokale ervaringsdeskundigen uit de jeugdhulp gestimuleert. Zo zijn de Rijswijkse ExpEx geïntroduceerd bij de leden van de adviesraad sociaal domein om elkaar te versterken. Ook heeft een ExpEx deelgenomen aan de redactie van de Jong-In- Rijswijk website. De jongeren van Jong doet mee! gaven input op het lokale jeugdbeleid tijdens de jaarlijkse Jong doet mee!-bijeenkomst.
- In 2021 een t-medewerker (toetsingsmedewerker) aangesteld voor kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing bij de toegang tot jeugdhulp.
- Resultaat gericht werken is een belangrijk onderdeel van het opleidingsplan voor het jeugdteam. In 2021 zijn dan ook voorbereidingen getroffen voor een training van het jeugdteam in effectieve regievoering
- Om de samenwerking tussen het jeugdteam en de huisartsen te versterken, zijn we in 2021 de eerste voorbereidingen getroffen voor het invoeren van een praktijkondersteuner jeugd in 2022.
- In 2020 is het toekomstplan vanaf 16,5 jaar ingevoerd om zo tijdig 18-/18+ problematiek te signaleren en te zorgen voor een goede overdracht. In het verlengde hiervan heeft in 2021 een verkenning plaatsgevonden m.b.t. het verbeteren van de integrale aanpak voor jongeren (met name de overgang van Jeugdhulp naar Wmo) in het kader van de integrale visie op dienstverlening 16+. De aanpassing in het toewijzingsbeleid om een geleidelijke overgang van Jeugdhulp naar Wmo-ondersteuning mogelijk te maken is uitgesteld naar 2022.
- In het kader van de versterking van de lokale samenwerking tussen de gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en het jeugdteam, zijn we in 2021 begonnen met de voorbereidingen van de implementatie van de werkwijze Beter Samenspel in 2022.

Inkoop Specialistische Jeugdhulp 2020-2024

- Op 1-1-2021 zijn inkoopcontracten van kracht gegaan die een looptijd hebben van 2 jaar, met de mogelijkheid tot verlengen met twee maal twee jaar. Rond de inkoopcontracten is in 2021 een overlegstructuur tussen gemeenten en jeugdhulpaanbieders georganiseerd.
- De door de raden vastgestelde Inkoopstrategie 2020-2024 en de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 zijn inhoudelijke kaders voor de resultaatgerichte jeugdhulp.
- De resultaatgerichte financieringssystematiek is door de gehele H10 ingevoerd. Belangrijke wijzigingen in 2021 waren: werken met twee overeenkomsten (een resultaatovereenkomst en een ontwikkelovereenkomst), herzieningen, ruimte voor lokaal maatwerk en inzet op mogelijkheden om kosten te beheersen. Voor de kostenbeheersing zijn de volgende instrumenten geïntroduceerd: een richtinggevend kader per product, het voeren van dialoog met de jeugdhulpaanbieder rond zorgbehoeftebepaling en een maximale bestedingsruimte per aanbieder). Bij het jeugdteam is

een t-medewerker aangesteld om uitvoering te geven aan de nieuwe werkprocessen rond deze instrumenten.

- Voor de uitvoeringspraktijk van het lokale team en de jeugdhulpaanbieders zijn alle werkprocessen en documenten rond de inkoop verzameld en beschreven. Er is een voorlopig ontwerp voor een digitaal handboek opgeleverd.

Regionale samenwerking en andere transformatieopgaven

Naast de inkoop 2021 e.v. zijn er meer transformatieopgaven waarin we regionaal hebben samengewerkt, zoals de opgaven vanuit de actielijnen Investeren op vakbekwaamheid en Kinderen groeien zo thuis mogelijk op vanuit het Transformatiefonds 2019-2021. Een regionale rapportage over inhoud en besteding van het Transformatiefonds 2019-2021 volgt separaat (voorjaar 2022)

Daarnaast hebben we in 2021 ook gewerkt aan:

- Om mee te bewegen met de landelijke ontwikkelingen rond effectiviteit Jeugdhulp plus gesloten jeugdhulp is de H10 aan de slag om de huidige voorzieningen en het leefklimaat van de Jeugdhulp Plus duurzaam te veranderen. We zetten in op de afbouw van gesloten plekken en stimuleren de ombouw naar kleinschalig alternatief aanbod.
- We hebben in regionaal verband ingezet op het Verbeterplan Gecertificeerde Instellingen n.a.v. het Inspectierapport "Kwetsbare Kinderen onvoldoende beschermd". Hierbij valt te denken aan het verder doorontwikkelen van expertise gericht op huiselijk geweld en kindermishandeling, het maken van vernieuwde samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis, het gemeentelijke lokale team, het crisisinterventieteam en de jeugdbeschermingstafel. Vertrekpunt is dat we jeugdbescherming en jeugdreclassering zo dicht mogelijk bij de betrokken gezinnen organiseren.
- Eind 2021 is de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026, dat opgesteld is in samenspraak met o.a. ouders, jongeren, jeugdhulporganisaties, onderwijs, (advies)raden, huisartsen en de jeugdgezondheidszorg, vastgesteld. Deze Regiovisie, complementair aan het lokale beleid, legt gemeenschappelijke doelen, uitgangspunten en verantwoordelijkheden op hoofdlijnen vast. Voor de monitoring van de uitvoering van de Regiovisie is eind 2021 gestart met het ontwikkelen van een regionale monitor en heeft een klankbordsessie met een afvaardiging van raden over indicatoren voor deze regionale monitor plaatsgevonden. Als uitwerking van de Regiovisie wordt per jaar een regionaal Uitvoeringsplan opgesteld waarin is aangegeven op welke wijze regionaal invulling wordt gegeven aan de uitgangspunten van de Regiovisie. De regionale samenwerking kende tot nu toe een tweetal programmalijnen: transformatie en kostenbeheersing. In dit regionale Uitvoeringsplan zijn deze programmalijnen in de projecten samengebracht en die kennen daarmee zowel een inhouds- als kostenopgave. Eind 2021 is het eerste regionaal Uitvoeringsplan opgesteld en verzonden naar alle raden.

Aanpak Huiselijk geweld

- We zetten in op een goede samenwerking in de keten van Huiselijk Geweld. Dit jaar is er vooral aandacht voor de samenwerking tussen Veilig Thuis en onze lokale teams. We hebben twee bijeenkomsten georganiseerd in september met het jeugdteam, sociaal wijkteam en Veilig Thuis waarin kennis is uitgewisseld en samenwerkingsafspraken zijn gemaakt en vastgelegd. Door het invullen van de zelfscan "kwaliteitskader werken aan veiligheid lokale teams", is input opgehaald voor een plan van aanpak om aan de landelijke kwaliteitsnormen te voldoen.
- Er is een onderzoek uitgevoerd naar de behoefte voor het vormen van een alliantie tegen financieel misbruik van ouderen in Rijswijk.
- Om het aantal her-meldingen bij Veilig Thuis zoveel mogelijk te voorkomen, investeren we in de keten. We streven 2 doelen na; eerst zorgdragen voor directe veiligheid en daarna samenwerken aan duurzame veiligheid. Rijswijkers die wachten op zorg blijven in beeld door het actief onderhouden van contact.

3. Meedoen in een gezonde samenleving

Meedoen aan de samenleving en je er veilig thuis voelen is van groot belang voor het welbevinden van inwoners. Daarom zetten we in op (betaald) werk. Werk is immers het beste medicijn om zelfredzaam te zijn. Voor inwoners voor wie de stap naar een betaalde baan in een keer te groot is, zoeken we op maat naar kansen en mogelijkheden om maatschappelijk te participeren. Ook zetten

we in op een nauwe samenwerking tussen volksgezondheid, zorg, welzijn, onderwijs & cultuur en sport om het welzijn van inwoners te vergroten.

In 2021 zijn we gestart met de uitvoering van de Brede Welzijnsnota. Samen met maatschappelijke partners hebben we gewerkt aan het bestrijden van eenzaamheid, ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers en het stimuleren van een inclusieve samenleving. We blijven ons welzijnsbeleid op deze vier thema's door ontwikkelen met de coalities. Hierbij wordt er gesignaleerd wat er in de samenleving gebeurt en werken we samen om onze doelen te behalen.

Op het gebied van Welzijn is er gewerkt aan een nieuwe vorm van opdrachtgeverschap ten opzichte van de uitvoeringsorganisaties binnen het Sociaal Domein in Rijswijk. Dit gold voor Welzijn Rijswijk voor de opdrachtverstrekking 2021 en de daarop een volgende jaren

Maatschappelijke Participatie (Participatiewet)

- In de kadernota Maatschappelijke Participatie 2021 is vastgelegd hoe we maatschappelijke participatie bevorderen. Dit gaat over inwoners met een uitkering die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. We begeleiden hen naar een manier om maatschappelijk te participeren, bijvoorbeeld door aan taalvaardigheid of gezondheid te werken, of vrijwilligerswerk te doen.
- We evalueren elk jaar deze nieuwe werkwijze om zo te blijven verbeteren.

Vrijwilligers

- Door de coronamaatregelen is het vrijwilligersfeest in 2021 niet doorgedaan. Dit geldt ook voor de Rijswijkse Doe-driedaagse. Dit maakte het lastig om in contact te komen met vrijwilligers.
- De uitwerking van het vrijwilligersbeleid is meegenomen in de uitvoeringsagenda Welzijn.
- Via verschillende landelijke onderzoeken en lokale gesprekken is nagegaan welke effecten de corona en de maatregelen hebben op het verrichten van vrijwilligerswerk en het vinden van vrijwilligers.

Inclusie

- Inclusie is één van de vier thema's binnen de Brede Welzijnsnota. We hebben ons ingezet voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen, ongeacht gender, leeftijd, religie, seksuele voorkeur, etniciteit, handicap, armoede, opleiding, identiteit of vervreemding. Dit hebben we gedaan door onder andere gastlessen op en rond scholen te faciliteren en met ons lokaal netwerk voor de opvang bij en bestrijding van discriminatie.
- We hebben gewerkt aan bewustwording over de thema's inclusie, toegankelijkheid en discriminatie. Onder andere door op belangrijke momenten in het jaar de inclusieve regenboogvlag te hissen.
- In 2021 hebben we gewerkt aan de ontwikkeling van onze eerste Lokale inclusie agenda. Hierbij hebben we zoveel mogelijk onze inwoners met een beperking betrokken. Zij weten immers als geen ander wat er goed gaat en wat verbeterd dient te worden.
- In 2021 is er gestart met inclusie als thema in het beleid. Inclusie moet zo veel mogelijk ingebed zijn in het reguliere beleid en geen apart thema zijn. We blijven we in de komende jaren aandacht voor vragen.

Volksgezondheid

- Het bestuur van de gemeente Rijswijk vindt een goede gezondheid van haar inwoners belangrijk. Voldoende beweging, gezond eten, niet roken en een matig gebruik van alcohol worden daarom zoveel mogelijk gestimuleerd. De gemeente heeft de wettelijke opdracht de gezondheid van de bevolking te bevorderen. Hierbij is vooral ingezet op preventieve activiteiten.
- In 2021 is verder gewerkt aan de eerder vastgestelde uitvoeringsagenda Gezondheid en Sport. In deze uitvoeringsagenda zijn alle plannen en maatregelen vanuit de door de sportraad opgestelde Nota Sport en Bewegen, de Nota Volksgezondheid en het Lokaal Sportakkoord opgenomen. De uitvoeringsagenda is opgesteld in samenwerking met relevante partners in Rijswijk op het terrein van sport en gezondheid.

- De integrale aanpak vanuit de uitvoeringsagenda is in 2021 uitgebreid met het Lokaal Preventieakkoord. Met de mogelijkheden van een Lokaal Preventieakkoord heeft preventie een nog prominentere plek binnen het volksgezondheidsbeleid gekregen.

Mantelzorgers

- Met de ondersteuning is er getracht overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen. Deze ondersteuning sloot aan bij de maatregelen die we al in gang hadden gezet en in 2021 zijn voortgezet.
- Mantelzorgers werden in 2021 gestimuleerd en gewaardeerd. Om mantelzorgers te stimuleren en te waarderen is de mantelzorgwaardering en de parkeervergunning voor mantelzorgers ingezet. De waardering is in 2021 weer gekoppeld aan activiteiten in de cultuursector.
- Er was aandacht voor goede respijtzorgvoorzieningen in de omgeving.
- Via verschillende landelijke onderzoeken is nagegaan welke effecten de coronamaatregelen hebben op de mantelzorgers.
- Het mantelzorgbeleid is in 2021 uitgewerkt in de uitvoeringsagenda Welzijn.

Inburgering

De wet Inburgering is op 1 januari 2022 ingegaan. Het jaar 2021 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de nieuwe wet. Binnen Rijswijk hebben wij de volgende acties opgepakt:

- We hebben de Kadernota Inburgering "Thuis in Rijswijk" opgesteld. Deze nota is in de Raad van september vastgesteld.
- We hebben de uitvoering van de Participatiewet en de implementatie van de nieuwe wet inburgering op elkaar afgestemd en daarbij is de Wet Taaleis meegenomen.
- We hebben, via regionale en bovenregionale aanbestedingen leerroutes ingekocht voor de nieuwe wet.
- De Europese aanbesteding van de Onderwijsroute bleef dorlopen in 2021. De gemeente Den Haag heeft namens de regiogemeenten onderhandeld met de onderwijsinstellingen.
- Wij hebben een inkoopovereenkomst afgesloten voor de dienstverlening die tot 2022 via een subsidie relatie is gefinancierd.

We hebben de dienstverlening aan de bestaande groep inburgeraars voortgezet en hen actief naar het inburgeringsonderwijs begeleid.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Sociaal Domein		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
1400 Dierenwelzijn	Lasten	138	138	137	1
	Baten				
Saldo		-138	-138	-137	1
6100 Inkomen	Lasten	24.268	24.320	27.527	-3.207
	Baten	22.951	23.003	25.615	2.612
Saldo		-1.317	-1.317	-1.912	-595
6110 Arbeidsmarkt overig	Lasten	2.367	2.445	2.286	159
	Baten				
Saldo		-2.367	-2.445	-2.286	159
6140 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	Lasten	4.892	5.857	4.857	1.001
	Baten	221	141	113	-28
Saldo		-4.671	-5.716	-4.743	973
6204 Inburgering	Lasten	208	191	181	10
	Baten				
Saldo		-208	-191	-181	10
6230 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet	Lasten	2.263	2.832	2.166	666
	Baten		70	134	65
Saldo		-2.263	-2.762	-2.032	730

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Sociaal Domein		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
6610 Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo	Lasten	2.463	2.758	2.544	214
	Baten	3	3	9	6
Saldo		-2.460	-2.755	-2.535	220
6620 Maatwerkvoorzieningen immaterieel Wmo	Lasten	10.231	12.034	12.059	-26
	Baten	300	398	490	93
Saldo		-9.931	-11.636	-11.569	67
6700 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	Lasten	7.946	8.868	8.610	258
	Baten	1.453	1.453	1.589	135
Saldo		-6.493	-7.414	-7.021	393
6710 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	Lasten	1.157	974	857	117
	Baten			1	1
Saldo		-1.157	-974	-856	118
6820 Individuele voorzieningen natura Jeugd	Lasten	14.598	19.718	18.765	953
	Baten			78	78
Saldo		-14.598	-19.718	-18.687	1.031
6830 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	Lasten	1.306	1.121	1.150	-30
	Baten				
Saldo		-1.306	-1.121	-1.150	-30
7100 Volksgezondheid	Lasten	939	996	917	78
	Baten	1	31	31	
Saldo		-937	-964	-886	78
7240 Lijkbezorging	Lasten	17	17	15	2
	Baten	133	133	168	35
Saldo		115	115	153	37
Programmatotalen	Lasten	72.791	82.267	82.071	195
	Baten	25.062	25.231	28.228	2.997
Saldo		-47.729	-57.035	-53.843	3.192

Toelichting op de afwijkingen:

6100 Inkomen

Lasten nadeel € 3.207.000

Baten voordeel € 2.612.000

Zowel het nadeel op de lasten als het voordeel op de baten worden voornamelijk veroorzaakt door de inkomsten en uitgaven die betrekking hebben op de corona gerelateerde Tozo regeling. Deze Tozo regeling is budgettair neutraal. Het uiteindelijke nadeel op dit product van € 595.000 (3.207 minus 2.612) is het resultaat van de uitvoering van de Participatiewet, loaw, loaz en BBZ.

In de 2e halfjaarrapportage 2021 is aangegeven dat het te verwachten nadeel op de BUIG zou uitkomen op € 600.000 en zijn mogelijkheden voor bijsturing en dekking van het tekort aangegeven. Eind 2021 is het definitieve budget ten behoeve van de BUIG door het Rijk lager vastgesteld dan de indicaties die tot dat moment waren afgegeven waardoor het te verwachten tekort verder begon op te lopen. Ook een negatief effect van de waardering van de debiteuren had een negatief effect op het resultaat. Door scherp bij te sturen is het gelukt om het uiteindelijke tekort op het niveau van de tweede halfjaarrapportage te laten uitkomen.

Het volledige tekort op de BUIG is gecompenseerd door het beperken van de uitgaven binnen het product Re-integratie en participatievoorzieningen Participatiewet.

6110 Arbeidsmarkt overig

Lasten voordeel € 159.000

Zoals is aangegeven in de tweede halfjaarrapportage 2021 is eind 2021 de liquidatieverantwoording van de DSW Rijswijk eo vastgesteld en is het restant van de overgebleven gelden aan de gemeente Rijswijk uitbetaald. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 329.000

Het voordeel van € 329.000 wordt getemperd door een stijging van de directe personeelskosten van de Wsw-dienstverbanden, hogere uitgaven ten behoeve van de exploitatie van het Werkgeversservicepunt Rijswijk en een hogere bijdrage aan het Regionale Platform Arbeidsmarktbeleid waardoor het uiteindelijke voordeel is uitgekomen op € 159.000.

6140 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Lasten voordeel € 1.001.000

Een voordeel van € 792.000 is ontstaan door het achterblijven van verwachte kosten met betrekking tot de door het rijk verstrekte coronapakketten ten behoeve van de TONK (€ 698.000) en het gemeentelijk schuldenbeleid 2021 (94.000). Bij het sluiten van de jaarrekening zal bestuurlijke besluitvorming worden gevraagd om dit voordeel te reserveren om een extra inzet te kunnen doen op het gebied van armoede en schulden. Te denken valt hierbij onder andere aan een extra inzet op het gebied van energiearmoede.

Een voordeel van € 34.000 is het resultaat van diverse kleine plussen en minnen binnen het gehele product.

Ten behoeve van de kwijscheldingen met betrekking tot de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de ozb is er voor een bedrag van € 175.000 minder kwijtgescholden dan waar in de begroting mee rekening was gehouden waardoor er voor dit bedrag een voordeel is ontstaan.

6230 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Lasten voordeel € 666.000

Baten voordeel € 65.000

Bij de uitgaven aan re-integratie is erop aangestuurd om een tekort van € 600.000 bij de BUIG op te kunnen vangen. In de begroting 2021 was ook rekening gehouden met uitgaven ten laste van de pilot inburgering. Doordat deze kosten vertraagd zijn en in het jaar 2022 zullen komen is er in het jaar 2021 een extra voordeel op de lasten ontstaan van € 69.640.

Omdat de uitgaven met betrekking tot de pilot inburgering gedekt zouden worden middels een onttrekking aan de voorheen voorzieningen, en deze onttrekking niet nodig is geweest, is er ook een nadeel ontstaan op de baten van € 69.640. Daarnaast is er een voordeel van € 100.950 in verband met de eindafrekening ESF 2014 en een voordeel van € 33.004 in verband met de eindafrekening ESF 2015-2017.

6610 Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo

Baten voordeel € 214.000

We zien dat in heel 2021 minder aanspraak is gedaan op vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen. Dit is te verklaren door de coronamaatregelen, waardoor er significant minder gelegenheid was om buitenshuis deel te nemen aan activiteiten zoals bezoek. Hierdoor is sprake van een onderbesteding van €214.000. Bij het maken van de 2e halfjaarrapportage 2021 is de begroting niet (incidenteel) neerwaarts bijgesteld, omdat het verloop van de corona pandemie en bijkomende maatregelen op dat moment te onzeker was.

6620 Maatwerkvoorzieningen immaterieel Wmo

Baten voordeel € 93.000

Het voordeel op de baten is te verklaren door de hogere inkomsten uit het abonnementstarief dan begroot. Een deel komt door een na-ontvangst van eigen bijdrage uit voorgaand jaar en een deel uit de toename van het aantal cliënten binnen de Wmo, waardoor ook de eigen bijdrage per saldo toeneemt.

6700 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Lasten voordeel € 258.000

Baten voordeel € 135.000

In 2021 hebben we verschillende uitkeringen van het Rijk (de zogenaamde Blokhuismiddelen) gekregen vanwege het effect van de coronapandemie op de samenleving. Hiervan hebben we niet voor alles een besteding in 2021 kunnen vinden. Mede doordat veel budgetten vanwege corona niet aangesproken of teruggestort zijn door onze maatschappelijke partners, omdat activiteiten door beperkende maatregelen niet plaats konden vinden. Dit levert een positief resultaat in 2021 op.

Omdat we de uitkeringen niet hebben kunnen bestemmen in 2021 stellen we voor een bestemming van deze middelen in 2022 te vinden. Een deel van de besteding hiervan kan gevonden worden in de extra kosten van 24.000 euro in zowel 2022 als in 2023 voor de nieuwe begroting GR GGD VT. Door het bestuur van de GR is de besteding van de blokhuismiddelen aan dit doel ook als voorstel gedaan aan gemeenten.

6710 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd

Lasten voordeel € 117.000

Hoewel er een nadeel is ontstaan op uitbesteed werk en personeel is er ook sprake van een voordeel op de subsidies en overige goederen en diensten. Het voordeel is groter dan het nadeel, daardoor houden we gesaldeerd middelen over ten opzichte van de begroting.

6820 Individuele voorzieningen natura Jeugd

Lasten voordeel € 953.000

Baten voordeel € 78.000

De werkelijke jeugdzorgkosten vallen met ruim 4,5 ton euro ten opzichte van de begroting mee. Hier zit ook de verschuiving van jeugdwetvervoerskosten vanuit het product 64030 Lokaal onderwijsbeleid in. Ten opzichte van 2020 is er sprake van een kostenstijging van 1,3 miljoen euro.

Deze stijging wordt veroorzaakt door de toename van het aantal jeugdigen in jeugdhulp (+6%) en de indexatie van de tarieven (+2,2% tot 2,94%). De kosten per cliënt zijn gedaald, dus er is sprake van levering van minder dure zorg per client. De intensiteit van de zorg is wel toegenomen. Intensiteit is het aantal uren dat een jeugdige binnen een bepaalde periode aan zorg krijgt. Meer jeugdigen in Rijswijk krijgen gemiddeld dus goedkopere, maar wel meer zorg geleverd dan vorig jaar.

De groei van het aantal jeugdigen met jeugdhulp zit met name in de categorie 'zorg voor (licht) verstandelijk beperkten', en voor een klein deel ook in de 'landelijk ingekochte zorg'. Jeugdigen met een zorgvraag in deze categorieën zorg hebben complexe problematiek waarvoor relatief dure en structurele zorg wordt ingezet, zoals dagbehandeling, (zware) individuele begeleiding of verblijfszorg.

Een van de corona pakketten was bestemd voor de jeugdhulp. Deze inkomst hebben we niet op tijd kunnen verwerken in de begroting, omdat hiertoe in de loop van 2021 door het Rijk is besloten. Dit levert daarom een voordeel aan de batenkant op, ten opzichte van de begroting.

7100 Volksgezondheid

Lasten voordeel € 78.000

In 2021 hebben in verband met de corona pandemie en bijkomende maatregelen niet alle geplande activiteiten vanuit de uitvoeringsagenda gezondheid en sport plaats kunnen vinden. Hierdoor is er sprake van een onderbesteding van de verwachte lasten.

Wonen en Leven

Wat wilden we bereiken?

Visie op het programma en de opgave

De ontwikkeling van Rijswijk tot een moderne duurzame groene stad waar het voor iedereen prettig werken en wonen is, vraagt een aanpak waarbij de bevolkingsgroei wordt gefaciliteerd en gelijktijdig de kwaliteit van de leefomgeving wordt behouden en daar waar mogelijk versterkt. De Stadsvisie en de Woonvisie gaan hier vanuit, evenals de Toekomstvisie Plaspoelpolder en het Masterplan In de Bogaard. Het Havenkwartier vormt, evenals het Kesslerpark en Te Werve Oost, een van de meer omvangrijke nieuwe uitdagingen voor de komende tijd.

Een belangrijke reden om woningen toe te voegen is, naast de bestrijding van grootschalige kantorenleegstand, dat woningbouw een hefboom vormt waarmee de leefomgeving en openbare ruimte sterk verbeterd kunnen worden. Ook draagt het bij aan het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven. Monotone, eenzijdige bedrijventerreinen zijn niet langer het meest geliefd. Menging van functies is tegenwoordig aantrekkelijker voor bedrijven. En woningbouw biedt een kans om te bouwen aan een gemitereerde samenleving waar inwoners de woning van hun wensen kunnen vinden door een gedifferentieerde woningvoorraad te ontwikkelen.

Om de benodigde extra woningen (8.700 tot 2040 op grond van de woningbehoefteraming van de provincie Zuid Holland) conform de afspraken in de Verstedelijkings-Alliantie te kunnen realiseren, worden als eerste gebieden met veel leegstand in kantoren en winkels (zoals In de Bogaard, Plaspoelpolder, Havenkwartier en later mogelijk het Stationsgebied) getransformeerd tot aantrekkelijke, moderne woon- en werkgebieden. Onze Stadsas wordt ontwikkeld tot een modern stedelijk gebied waarbij meer gedifferentieerde wijken het uitgangspunt vormt en vergroening aandacht vraagt. Hier ook vindt vooral de hoogbouw plaats, zodat in andere delen van de stad de laagbouw gehandhaafd kan blijven. Het doel is om meer sociale cohesie, betrokkenheid en levendigheid in de buurt te realiseren en specifiek voor ouderen de mogelijkheid om langer zelfstandig te wonen. In het addendum op de woonvisie zetten we in op een plan van aanpak voor het middensegment en de ontwikkeling van een woonfonds.

Wonen is meer dan stenen. Goed wonen is belangrijk voor het welbevinden van mensen. Vandaar ook het belang van wijkontwikkeling waar naast de aanpak van de woningvoorraad wordt ingezet op het verbeteren van de openbare ruimte, van welzijn, leefbaarheid en de sociale cohesie.

De aanwezigheid van parken, water en groen in de wijken is de sleutel tot een gezonde leefomgeving voor mens en dier. We zijn een diervriendelijke gemeente.

Met de toenemende verstedelijking groeit het belang van het schaarse groen in de Randstad. Parken, tuinen en groenstroken zorgen voor stikstofopname, nemen het meest effectief het water op van de steeds heviger wordende regenbuien, laten de temperatuur dalen in de hete wordende zomers, zijn een plek om te sporten en te ontspannen en kennen nog veel meer voordelen. De Rijswijkse parken en buitenplaatsen moeten we daarom koesteren.

De verstedelijking van Rijswijk en de ontwikkeling van het vestigingsklimaat, vragen investeringen in de kwaliteit van de leefomgeving van onze gemeente. Door groen langs singels en in parken en landgoederen goed te onderhouden en te ontwikkelen, zorgen we voor gebieden die uitnodigen tot wandelen, fietsen, sporten, spelen, beleven en ontmoeten. Er wordt tenminste een basis kwaliteitsniveau gehandhaafd waarbij verrommeling en zwerfafval actief worden bestreden en eventuele achterstanden in beheer en onderhoud worden weggewerkt. Differentiatie van groen vormt een belangrijk uitgangspunt. Meer kleur en variëteit is de wens van onze inwoners en goed voor de biodiversiteit.

In lijn met het rijksbeleid wordt de opgave om een energie neutrale gemeente te worden de komende jaren verder uitgewerkt. In regionaal verband wordt samengewerkt aan de opbouw van een regionale energiestrategie (RES). De gemeente neemt lokaal de regie om te verkennen welke duurzame energievoorziening, als alternatief na het aardgas, tegen de laagst maatschappelijke kosten mogelijk

is. De uitkomsten worden verwoord in de Transitievisie warmte, die voor eind 2021 gereed moet zijn. Hierin worden de mogelijke alternatieve energievoorzieningen voor aardgas in wijken onderzocht en wordt aangegeven welke wijken voor 2030 van het gas gaan en welke wijken daarna. Daarnaast is het verduurzamen (isoleren, et cetera) van bestaand vastgoed een belangrijke opgave, voor zover dit tot de mogelijkheden behoort.

Bij de ontwikkeling van stad en groen is een integrale aanpak het uitgangspunt. Meekoppelkansen om hittestress tegen te gaan, klimaatbestendigheid te versterken, duurzaamheid te verbeteren en biodiversiteit te vergroten worden benut.

Herinrichting van straten en gebied, wordt waar mogelijk, integraal opgepakt, waarbij we steeds proberen bij te dragen aan de circulaire economie.

Samen zijn wij Rijswijk!

Het realiseren van een aantrekkelijke, groene, veilige en gezonde woon-, leef- en werkomgeving is een gedeelde verantwoordelijkheid. We verbeteren de luchtkwaliteit, beperken geluidshinder en hebben aandacht voor de externe veiligheid van onze inwoners. Daarnaast bevorderen we duurzaamheid, onder meer via hergebruik en recycling van afval.

Het Huis van de Stad wordt de ontmoetingsplek om gezamenlijk met alle betrokkenen in Rijswijk te werken aan een betere leefomgeving. Zij kan daarmee tevens de identiteit van onze stad versterken. Waar we met open blik toekomstgericht handelen. De gemeente speelt actief in op wensen en initiatieven van inwoners, bedrijven, woningbouwcorporaties en maatschappelijke organisaties. De mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet voor participatieve werkwijzen worden, waar mogelijk, benut.

Op regionaal niveau maakt Rijswijk afspraken met andere gemeenten, de provincie en het rijk over gezamenlijke ambities, inspanningen en prestaties voor de (verstedelijkings)opgaven.

Doelstellingen

1. Stedelijke ontwikkeling: *Rijswijk ontwikkelen tot een moderne duurzame groene stad waar het prettig werken, wonen en recreëren is.*
2. Wonen: *Toename, differentiatie en verduurzaming van de woningvoorraad door verdichting, transformatie en nieuwbouw.*
3. Groen en onderhoud: *Behoud, ontwikkeling en differentiatie van singels, parken en landgoederen.*
4. Openbare ruimte: *Basis op orde: schoon, heel en veilig en een beeldkwaliteitsniveau op B (conform de kwaliteitscatalogus van het kennisplatform CROW).*
5. Energie, verduurzamings- en klimaatambities: *Doorbouwen aan een duurzame, klimaatadaptieve, gezonde stad die in de toekomst klimaatneutraal is en een circulaire economie heeft*
6. Gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving: *Bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving.*

Indicatoren

Indicator (Nummers verwijzen naar doelstellingen)	Begroting 2021	Realisatie 2021
5. Scheidings-percentages huishoudelijk afval	38	37,3
5. Omvang huishoudelijk restafval kg/inwoner p/jaar	200	275
2. Oplevering nieuwe woningen per 1000, tussen haakjes totaal aantal opgeleverde woningen* VERPLICHT	43,9 (1.208)	24,5 (668)
5. Hernieuwbare elektriciteit (%) VERPLICHT	4	4,32
2. Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro) VERPLICHT	250	Gemiddelde WOZ waarde
1. Gebieds(deel)visies en bestemmings-plannen	4/12	2/10
Demografische druk**	66,4%	75,7%
5a overschrijding WHO norm NO2 (alleen Eu norm)	40g/µm3	<40g/µm3
5b Overschrijding PM10 jaargemiddelde (Eu norm en in 2030 WHO norm)	EU norm 40µg/m3	<40µg/m3
Overschrijding PM2,5 Jaargemiddelde concentratie en blootstelling concentratie verplichting	EU norm 25µg/m3 20 µg/m3	<20 µg/m3

Indicator (Nummers verwijzen naar doelstellingen)	Begroting 2021	Realisatie 2021
5d Aantallen wegen of wegvakken voorzien van stilasfalt	1	0
5d Aantal gasloze/ Nul op de meter (NoM) woningen (jaarlijks toegevoegde aantal	1.208	668

Wat hebben we er voor gedaan?

Doelstelling 1. Stedelijke ontwikkeling: Rijswijk ontwikkelen tot een moderne duurzame groene stad waar het prettig werken, wonen en recreëren is.

Regionale samenhang

- In 2020 hebben we een woon-werkakkoord light gesloten met de provincie Zuid Holland en de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Den Haag en Delft. In dit akkoord zijn afspraken gemaakt om diverse grote woningbouwprojecten mogelijk te maken die gezamenlijk voor een groot deel bijdragen aan de regionale woningbehoefte. Voor Rijswijk betreft het, het Havenkwartier en Kesslerpark en omgeving. Daarnaast is gewerkt aan een definitief akkoord met afspraken over het borgen van voldoende bedrijfsruimte in de Haagse regio. Dit akkoord is in januari 2022 ondertekend.
- Er zijn in 2020 weer grote stappen gezet in de richting van de aanleg van een metropolitaan OV-netwerk. Het Rijk heeft €1 mld. gereserveerd vanuit het Nationaal Groeifonds voor het opwaarderen van een deel van de Oude Lijn waardoor de OV- capaciteit tussen Den Haag en Rotterdam omhoog kan gaan. Het is nog een reservering omdat het rijk nog een verdere onderbouwing verlangt. Aan die onderbouwing is in 2021 verder gewerkt.

Verstedelijkingsstrategie

- We concentreren nieuwbouw voornamelijk in de Stadsas en bouwen daarmee in de nabijheid van het station en bestaande maatschappelijke- en winkelveorzieningen.
- Voor Bogaard stadscentrum is in 2021 het Schetsontwerp Buitenruimte vastgesteld en bijbehorend participatietraject opgestart. Daarnaast is het bestemmingsplan Sterpassage & De Terp vastgesteld door de raad en zijn de bestemmingsplannen voor ING-blok en Beatrixblok ingediend, alsmede de omgevingsvergunningen voor Sterpassage, De Terp en The Beatrix. Ook is de naamgeving en logo veranderd van "In de Bogaard" naar "Bogaard stadscentrum". En het vernieuwde / vergroende Bogaardplein is opgeleverd.
- Voor het Havenkwartier is in 2021 een ontwikkelkader vastgesteld met richtlijnen voor de verdere uitwerking in bestemmingsplannen, bouwplannen en inrichtingsplannen voor de openbare ruimte. Daarbij zijn één amendement en twee moties ter verdere uitwerking vastgesteld. In het Havenkwartier zijn in 2021 voor de locaties Nijverheidsstraat 1 (Indola Fabriek) en Burgemeester Elsenlaan 325 en 329 intentieovereenkomsten gesloten voor de ontwikkeling van ruim 1.000 woningen. Voor deze locaties worden thans participatietrajecten en bestemmingsplannen uitgewerkt. Voor de Sijthofflocatie is ter uitwerking van één van de moties een participatietraject doorlopen. Een eerste aanvraag van € 3,4 miljoen subsidie vanuit de Woningbouwimpuls is vanwege onvoldoende onderbouwing van het tekort afgewezen. We bereiden ons voor op nieuwe mogelijkheden voor subsidieaanvragen.
- Voor Kessler Park is in 2021 gewerkt aan het opstellen van een ontwikkelkader. Het Ontwikkelkader Kessler Park is op 8 februari 2022 door de raad vastgesteld.

Uitwerken ambitieniveau verstedelijking Stadsas / Stadsontwikkeling

In 2021 is het project Stadsas omgezet in het Programma Stadsontwikkeling. Rijswijk heeft inmiddels voldoende woningen geprogrammeerd en werkt samen met omliggende gemeentes aan het creëren van voldoende ruimte voor werken. Het Programma Stadsontwikkeling is opgezet om meer integraal inzicht te krijgen in de balans tussen de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van de stad. Wat is er nodig om onze groeiende stad, met meer woningen en banen ook leefbaar, bereikbaar en toekomstig bestendig(er) te maken en te houden. Dit wordt gedaan door het integraal adresseren, afwegen en prioriteren van maatregelen die bijdragen aan de gestelde kwalitatieve doelen. In 2021 is gestart met het destilleren van een Nota van Uitgangspunten op basis van bestaand beleid en het inventariseren van concrete maatregelen. In 2022 wordt dit uitgewerkt tot een overzicht met

korte en lange termijn maatregelen met ontwikkelkaart. Op basis hiervan kan bepaald worden welke maatregelen met prioriteit opgepakt zullen worden.

Samenwerking private partijen en andere overheden

- We werken binnen de Verstedelijkingsalliantie (8 gemeenten, de provincie en de MRDH) samen met andere overheden. De alliantie heeft zich in 2021 vooral gericht op de uitwerking van de onderbouwing van de propositie schaa sprong Metropoli taan OV en Verstedelij king. Hoewel hiervoor vanuit het rijk inmiddels €1 mld. is gereserveerd, is geld voor investeringen in gebiedsontwikkelingen langs de Oude Lijn achterwege gebleven. Vanuit de Verstedelijkingsalliantie is hierover het gesprek aangegaan met het rijk en gezocht naar mogelijke investeringen. Hiervoor is een aangepaste propositie ingediend. Om de propositie, ons verhaal en de voortgang meer bekend te maken is vanuit de alliantie ingezet op meer communicatie via een eigen website, LinkedIn en digitale nieuwsbrieven.
- We zijn met ontwikkelaars in gesprek om ze te bewegen gezamenlijk zo veel als mogelijk te bouwen volgens de richtlijnen van het convenant Klimaatadaptief bouwen (incl. biodiversiteit). De inrichting van de (semi-) openbare ruimte speelt hierin ook een belangrijke rol. Met de woningcorporaties is afgesproken dat we gezamenlijk onderzoeken hoe invulling aan het convenant gegeven kan worden. Bij alle ruimtelijke projecten willen we antwoord hebben op de vraag: wat levert het “project op voor de natuur”. Dat heeft er toe geleid dat maatregelen zoals het inrichten van het groen (drachtplanten, besdragers enz.) en het aanbrengen van nestgelegenheden voor onder meer vleermuizen, huismus en zwarte roodstaart daadwerkelijk in de uitvoering worden meegenomen.

Herontwikkeling Te Werve

In 2021 is gezamenlijk met de corporaties een programmamanager aangesteld. De herontwikkeling betreft de integrale aanpak van de wijk op gebieden als openbare ruimte, woningvoorraad, groen, leefbaarheid en sociale cohesie.

Doelstelling 2. Wonen: Toename, differentiatie en verduurzaming van dewoningvoorraad door verdichting, transformatie en nieuwbouw.

Woonvisie

- In december zijn de prestatieafspraken met de woningcorporaties vastgesteld. Er worden de komende jaren ca. 260 sociale huurwoningen gebouwd. Ruim 1.300 corporatiewoningen worden in de periode 2022 – 2025 gerenoveerd en verduurzaamd.
- In mei heeft de raad de Actualisatie van de woonvisie vastgesteld. Een aantal speerpunten uit de Actualisatie zijn de inzet op de bouw van woningen in het middeldure segment, de bouw van goed toegankelijke appartementen en de oprichting van een woonfonds. Andere speerpunten zijn regulerende maatregelen voor de bestaande voorraad zoals de splitsings- en omzettingsvergunning.
- Regionaal is in december het Tussenakkoord afgesloten waarin is vastgelegd hoeveel nieuwbouwwoningen elke gemeente binnen de woningmarktregio Haaglanden tot 2030 gaat realiseren en ook het aantal nieuwbouwwoningen voor de doelgroepenvoorraad in deze periode.

Doorlopende acties woningbouw en woon gerelateerde zaken

- In 2021 zijn 668 woningen opgeleverd. Dat is behoorlijk minder dan het verwachte aantal dat in de begroting is opgenomen. De latere realisatie van The Minister en een transformatieproject aan de Burg. Elsenlaan, tezamen 444 woningen, is hiervan de belangrijkste oorzaak.
- Naast de oplevering van woningen in Sion, Parkrijk en Eikelenburg ging het in 2021 ook om de oplevering van Nieuw Benedictus (98 woningen), De Colijn (84 woningen) en De Generaal (192 woningen).
- In Te Werve is project De Schakel opgeleverd met 24 sociale huurwoningen, 24 middeldure huurwoningen en 8 Tiny Houses.

- Het transformeren van leegstaande bedrijven en kantoorpanden naar woningen is een langlopend proces. Het transformatieproject The Minister is in volle gang, oplevering eind 2022 / begin 2023. Voor het transformatieproject Burg. Elsenlaan 321 is een omgevingsvergunning afgegeven.
- Voor project Hofstede in de Landgoederenzone is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat op dit moment, februari 2022, ter inzage ligt. .
- Uitvoeren van de lokale prestatieafspraken met de woningcorporaties: oplevering van Nieuw Benedictus en De Schakel. Renovatie en verduurzaming: Jolandaflat, Rembrandtkade, Mandolinestraat / Bazuinlaan e.o. Aantal verhuringen in 2021 is 642 waaronder 19 woningen aan statushouders en 35 woningen aan uitstromers uit instellingen. En in 2021 hebben we de samenwerking gecontinueerd op verschillende terreinen zoals de inzet van de flatcoach, de preventie van huurschulden en de afstemming op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.
- De Transitievisie warmte is in 2021 vastgesteld en vormt een belangrijke bouwsteen bij de verduurzaming. Gemeente en woningcorporaties sorteren gezamenlijk voor op de komst van de WarmtelinQ en eventueel andere duurzame bronnen. Dit is een langlopend proces waar ook in 2021 aan gewerkt is.
- In 2021 zijn goed toegankelijke appartementencomplexen opgeleverd die ook geschikt zijn voor senioren, te weten Nieuw Benedictus, De Colijn en De Generaal. In RijswijkBuiten zijn twee projecten in ontwikkeling, Our House en De Blauwe Parel, voor mensen met een licht verstandelijke beperking. In Bogaard Stadscentrum wordt ook een project ontwikkeld voor mensen met een verstandelijke beperking gecombineerd met zorgwoningen voor 65plussers.

Doelstelling 3. Groen en onderhoud: Behoud, ontwikkeling en differentiatie van openbaar groen, singels, parken en landgoederen

Groen en natuur

- In ons groenbeheerplan hebben we vastgelegd hoe we ons groen onderhouden en welke werkzaamheden nodig zijn om beeldkwaliteit B te behalen en te behouden. Door dit beheer versterken we de kwaliteit van het bestaande groen, waardoor dit voor mens en dier aantrekkelijker is.
- We streven binnen de groene ruimte naar een breed palet aan vrijetijdsmogelijkheden. Dit draagt ook bij aan de gezondheid van inwoners: ouderen, maar zeker ook jongeren en kinderen.

Wilhelminapark

- We transformeren het Wilhelminapark de komende jaren tot een stadspark dat voldoet aan de behoeften van onze inwoners door te investeren in recreatieve verbindingen, sport- en spelvoorzieningen, gedifferentieerd groen, kunst, cultuur en evenementen en door de realisatie van een horecavoorziening te faciliteren.
- Het ontwerp en de aanbesteding van de Blokhut is uitgevoerd in nauwe samenwerking met vrijwilligers van de Natuurtuin en inmiddels afgerond.
- Er is een participatietraject doorlopen voor de Speelzone en het daaruit volgende ontwerp is afgerond.
- Voor de horeca is een aanbestedingstraject opgestart.
- De nieuwe entree (toegang en parkeerplaats) is aangelegd en feestelijk geopend door Wethouder Van der Laar en gedeputeerde van de Provincie Zuid-Holland.
- Overtollige asfaltpaden zijn opgeruimd en ingezaaid met gras en bloemrijke mengsel.
- Het omvormingsbeheer is in 2021 voortgezet.

Landgoederenzone

- De Landgoederenzone is erg belangrijk voor een gezonde leefomgeving in een verstedelijkt gebied. Het uitvoeringsprogramma is afgerond, in samenhang met het Nationaal Park Hollandse Duinen. In 2021 is een deel van Groeifonds toegekend aan Uitvoeringsprogramma fase 1.
- Het communicatie- en participatieplan is afgerond en de bijbehorende acties zijn in gang gezet.
- Samen met de vertegenwoordigers van de plaatselijke natuurorganisaties is de natuurambitie van de Landgoederenzone uitgewerkt.

Dierenwelzijn

- Wij bevorderen dierenwelzijn in onze gemeente door dierenwelzijn duurzaam te integreren in ons gemeentelijk handelen. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van ecologisch onderzoek bij sloop, renovatie en (nieuw)bouwprojecten.
- We werken aan versterking van de bewustwording over dierenwelzijn onder inwoners in Rijswijk door middel van diverse publicaties in (sociale) media over thema's Dierenwelzijn.
- Er is uitvoering gegeven aan het Meldpunt Dierenwelzijn in het KCC.
- Het voederverbod voor in het wild levende dieren is opgenomen in de APV. Enerzijds ter bescherming van met name watervogels daar brood schadelijk is voor hun gezondheid en natuurlijke gedrag. Anderzijds om overlast van ratten tegen te gaan die op de etensresten afkomen.
- Via overeenkomsten met dierenasiel 't Julialaantje en Dierenambulance Den Haag e.o. is uitvoering gegeven aan onze wettelijke plicht voor vervoer en opvang van zwefdieren.
- In nauwe samenwerking met de dierenklinieken stimuleren we het chippen van katten. In 2021 zijn in de actiemaand juni in totaal 75 katten gechipt waarvan 23 in dierenkliniek Leeuwendaal en 52 in dierenkliniek Eisenhower.
- Wij dragen bij aan het terugdringen van de ganzenpopulatie door het uitvoeren van ons Ganzenbeheerplan. In 2021 zijn in het Wilhelminapark, Kinderboerderij het Akkertje, Lange Kleiweg en de Hoekpolder in totaal 1182 eieren verwijderd uit 216 nesten. Bij de jaarlijkse ganzentelling zijn in totaal 442 ganzen geteld, 150 minder dan in 2020.
- Wij maken losloopgebieden veiliger voor de honden en andere gebruikers. In 2021 is de inspraakprocedure doorlopen voor een nieuwe Hondenkaart. Er zijn 106 zienswijzen ontvangen, die verwerkt zijn in een responsnota en vaststelling van de nieuwe Hondenkaart.
- Er is uitvoering gegeven aan de pilot Dierenvoedselbank, voor gebruikers van de reguliere voedselbank. In 2021 hebben in totaal 20 gezinnen gebruik gemaakt van de Dierenvoedselbank.

Doelstelling 4. Openbare Ruimte: Basis op orde: schoon, heel en veilig en beeldkwaliteitsniveau B

Beheerplan

- In het beheer worden onderdelen van de leefomgeving, zoals groen en wegen, soms afzonderlijk benaderd. Voor een integrale benadering is het nodig om een visie en plan te hebben voor de leefomgeving als geheel en handvatten te bieden voor beheer. We hebben in 2021 het integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) vastgesteld.
- We hebben ieder kwartaal een kwaliteitsmeting uit laten voeren op basis van beeldkwaliteit voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Het algemene beeld is dat we in 2021 voldaan hebben aan de afgesproken kwaliteit in het IBOR. We hebben een gemiddelde beeldkwaliteit behaald die voldoet aan de basiskwaliteit (niveau B).
- Naast het IBOR zijn we gestart met het actualiseren van het beheerplan wegen en civieltechnische kunstwerken en zijn we gestart met het opstellen van beleid omtrent de openbare verlichting.
- In 2021 hebben we ons gemeentelijk Riolerings- en waterplan geactualiseerd.
- Met de huidige beheerplannen voldoen we aan de wettelijke eisen en aan onze zorgplicht.

Zwerfafval

- We verminderen het zwerfafval door publieksgerichte acties en handhaving conform het actieplan "Rijswijk Schoon", met extra aandacht voor de parken.
- De educatie over zwerfafval en afvalscheiding op 5 basisscholen is voortgezet met de Afvalrace.
- Naar aanleiding van het voederverbod (nieuw artikel in de APV) hebben we in 2021 ook aandacht voor de schadelijke gevolgen van het voeren van dieren.

Herstructurering en beheer buitenruimte

We verbeteren de openbare ruimte door een integrale herinrichting van een aantal straten (zie ook paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen).

- In 2021 is de uitvoering van de herinrichting Karel Doormanlaan (fase 1) en Julianastraat afgerond.
- We zijn gestart met de werkzaamheden in de Van Ostadelaan en Van Dijklaan.

- De werkzaamheden aan de Veraartlaan zijn uitgevoerd en we hebben op diverse locaties onderhoud gepleegd aan ons wegnnet.
- De verbetering en de integrale kwaliteitsimpuls aan de openbare ruimte in de omgeving Huis van de Stad - Rijswijkse Schouwburg is dit jaar niet aan de orde geweest en schuift een jaar door.

Kansrijke Plekken

Met kleinschalige ingrepen knappen we kansrijke plekken in de openbare ruimte op waar sprake is van achterstallig onderhoud, of waar onderhoud niet (meer) leidt tot een kwaliteitsverbetering. We maken deze plekken mooier en bekijken daarbij of de ingrepen zich lenen voor actieve betrokkenheid en participatieve inbreng van omwonenden.

- In 2021 is gestart met het toevoegen van extra groen en bomen op plekken in de stad die daar ruimte voor bieden (Diepenhorstlaan, Jozef Israëlslaan en Sir Winston Churchilllaan).
- Er is meegewerkt aan diverse bewonersinitiatieven om de openbare ruimte te verfraaien zoals het beplanten van boomspiegels in de Hoekpolder, muurschilderingen in Leeuwendaal en Huis te Lande, beplakken van elektrakasten in de Strijp en het opknappen van plantenbakken in de Bomenbuurt.
- Er is meegelift op projecten in de buitenruimte om plekken een extra impuls te geven (beschilderen transformatorstations Veraartlaan en opknappen van groenvakken op diverse locaties in de stad).

Bomen en groen in balans

- Naar aanleiding van de boomveiligheidscontrole 2021 zijn in de wintermaanden snoei- en kapmaatregelen uitgevoerd, waardoor de staat van de bomen weer voldoet aan de onderhoudsnormen en veiligheidseisen.
- Om de groene kwaliteit van de gemeente Rijswijk te behouden en daar waar mogelijk te versterken zijn in 2021 ca. 425 nieuwe bomen geplant. Er zijn nieuwe bomen geplant op plaatsen waar bomen door ziekte en ouderdom waren uitgevallen en op locaties waar de groenstructuur in het verleden was onderbroken. Hiermee worden de oorspronkelijke laanstructuren in Rijswijk weer herstelt.
- De herinrichtingsprojecten Karel Doormanlaan en de Julianastraat zijn voorzien van nieuwe bomen. Op deze locaties is een grotere diversiteit aan bomen geplant dan in de oude structuren stonden. Door deze wijze van aanplant wordt het straatbeeld gevarieerder en is er meer ruimte voor biodiversiteit.
- En tot slot is het Bogaardplein vergroend door de aanleg van een nieuwe inrichting met de toevoeging van extra bomen en beplanting.

Doelstelling 5. Energie, verduurzamings- en klimaatambities: Doorbouwen aan een duurzame, klimaat adaptieve, gezonde stad die in de toekomst klimaatneutraal is en een circulaire economie heeft.

Energie

- De Transitievisie Warmte is vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is per wijk een alternatieve energievoorziening aangegeven om op termijn van het aardgas af te gaan. Dit is bepaald op basis van de methode van de “minst maatschappelijke kosten” waarbij ook gekeken is naar de lokale kenmerken van de buurt.
- In de Transitievisie Warmte is een fasering aangegeven om per wijk van het aardgas af te gaan. Dit is alleen gedaan voor die wijken die het best aangesloten kunnen worden op een warmtenet. We gaan uit dat dit warmtenet gevoed gaat worden in een mix van WarmtelinQ en op termijn geothermie. Ook staat de gemeente open voor andere duurzame warmtebronnen.
- Bewoners zijn op diverse mogelijke wijze betrokken geweest bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. Covid maakte het wel lastig om echt met bewoners in gesprek te komen. Wel zijn in 8 wijkgerichte webinars bewoners gevraagd om te reageren. Deze bijeenkomsten waren wisselend bezocht. In totaal hebben meer dan 200 bewoners deze webinars bijgewoond. Ook heeft het concept van de Transitievisie Warmte ter visie gelegen. Bewoners hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.
- De Adviesraad Energietransitie Rijswijk heeft haar eerste advies afgegeven over de Transitievisie Warmte. De Adviesraad bestaat uit bewoners uit Rijswijk die het college/raad gaat adviseren over de energietransitie. De verordening is vastgesteld in de raad.

- We hebben inwoners en bedrijven op diverse wijze geïnformeerd over mogelijk concrete te nemen maatregelen om energiebesparing te besparen. In de webinars is besparen altijd een belangrijk onderdeel geweest. In de 6 wekelijkse nieuwsbrief wordt ook gewezen op de energiebesparingsmaatregelen. Verder is zeer succesvol de energiespaaractie Regeling Reductie Energie Wonen (RREW) in oktober van start gegaan. Inmiddels hebben al meer dan 4.000 woningen gebruik gemaakt van de door het rijk beschikbaar gestelde cadeaubonnen ter waarde van € 80,- te besteden aan besparingsmaatregelen.
- De Regionale Energie Strategie RES 1.0 is vastgesteld.
- Het besluit is genomen tot instellen van de bestemmingsreserve groeiproject “Energietransitie en klimaat”, van waaruit preferente aandelen Stedin zijn gekocht om een deel van het kapitaal dat Stedin nodig heeft voor de energietransitie beschikbaar te stellen.
- Verstrekken van informatie over concrete maatregelen voor energiebesparing aan inwoners en bedrijven.

Afval

- Omgekeerd inzamelen wordt gestaag ingevoerd in de wijken. Muziekbuilt, Stervoorde en Hoekpolder zijn meer afval gaan scheiden. Leeuwendaal is bijna helemaal voorbereid en zal begin 2023 volgen. De invoering en communicatie doen we samen met Avalex. Daar waar nodig wordt maatwerk geleverd.
- In 2021 heeft het college stappen ondernomen om kwaliteit van grondstoffen te verbeteren, zijn meer voorzieningen geplaatst voor inwoners om beter het afval kwijt te kunnen en is grof vuil tegen betaling ingevoerd.

Rijswijk klimaatproof

- Ook in de toekomst wil Rijswijk een prettige, gezonde gemeente zijn met een aantrekkelijke leefomgeving. Daarom willen we wateroverlast en hittestress voorkomen en dragen we bij aan een goede waterkwaliteit.
- In 2021 zijn we gestart met de invulling van het Actieplan. De planning is om na de verkiezingen met een uitvoeringsplan naar de Raad te gaan. Het Uitvoeringsplan wordt in het eerste kwartaal van 2022 opgesteld.
- In het Uitvoeringsplan komen ook de projecten te staan die voor subsidie in aanmerking kunnen komen vanuit het ‘Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie’.

Verbeteren milieukwaliteit

- De beleidsregels externe veiligheid zijn vastgesteld. De systematiek van beoordeling van Externe veiligheid bij ruimtelijke besluiten verandert met de Omgevingswet.
- In gesprekken met projectontwikkelaars en initiatiefnemers zijn kansen voor duurzaam bouwen expliciet aan de orde geweest.
- Het gebouw De Altis is opgeleverd. Dit gebouw is gerealiseerd met een groene dak en zonnepanelen.
- Het Schone Lucht Akkoord is ondertekent en het Actieplan luchtkwaliteit Rijswijk vastgesteld.
- Het haalbaarheid- effectonderzoek milieuzones is opgesteld. Er is gestart met de voorbereidingen voor het participatietraject in het kader van het invoeringsvoorstel milieuzones.
- De maatregelen in het Actieplan geluid zijn gekoppeld aan de onderhoud van wegen. In het kader van geluidsanering wordt op een deel van de Steenlaan de snelheid verlaagd naar 30km/u en geluid reducerende wegdekverharding uitgevoerd.
- Met de realisatie van het Huis van de Stad volgens de BENG-criteria dragen we op een substantiële wijze bij aan een meer milieubewuste huisvesting van de gemeentelijke organisatie en een aantal maatschappelijke en culturele organisaties.

Circulaire stad

- We werken toe naar een circulaire economie, waarbij we niet alleen duurzaam en toekomstbestendig inkopen, maar waarbij we ook uiteindelijk geen afval meer willen produceren.
- Dit hebben we gedaan door in de projecten – waar mogelijk – onze materialen her te gebruiken. Daarnaast hebben we een modulair bruggenprogramma ontworpen, waarmee we onze

parkbruggen vervangen door duurzamere bruggen met een levensduur van tenminste 50 jaar. In 2021 hebben we 4 bruggen vervangen.

- In het kader van Smartcity is mede in samenwerking met de BBR naar innovatie oplossingen gezocht in afvalbeheer. Concreet gaat het om het idee van slimme prullenbakken in de Plaspoelpolder: ondernemers kunnen een dergelijke prullenbak adopteren. De bak geeft met een sensor aan wanneer die vol is, dan wordt die door de ondernemer geleegd. In 2021 is het idee geboren en nader uitgewerkt, in 2022 wordt het uitgerold.

Doelstelling 6. Gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving: Bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Gebiedsgericht werken

- We werken gebiedsgericht waarbij we in de beleids- en uitvoeringsfase van buiten naar binnen werken, ruimte bieden aan de inbreng van inwoners en constructief samenwerken met collega's, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Enkele voorbeelden zijn:
 - Oversteekplaats aan de Laan van Beens.
 - Oversteekplaats aan de Haagweg.
 - Huisbuurtkamer in Te Werve.
 - Muurschildering Huis te Landelaan bij de geluidswand aan het spoor.
- Voor een succesvolle integrale aanpak in wijkontwikkeling werken we vanuit de thematiek die in de gebieden spelen. In ieder gebied is een gebiedsregisseur actief die bekend is met de belangrijkste wijkontwikkelingen en die een vruchtbare werkrelatie met de wijkpartners en inwoners heeft. Zo hebben gebiedsregisseurs gebiedsoverleggen en onderhouden zij nauw contact met bewonersorganisaties en maatschappelijke partijen die in de verschillende gebieden actief zijn
- Samen doen we wat Rijswijk nodig heeft. De gebiedsgerichte aanpak zorgt voor maatwerk. Eerst onderzoeken we wat een straat, buurt of gebied nodig heeft. Daarna kijken we naar wat er mogelijk is en wie kan meewerken aan de aanpak. Zodoende zijn gebiedsverkenningen en wijkscouwen uitgevoerd in Artiestenbuurt, Ministerbuurt, Oud Rijswijk, Steenvoorde Zuid (omgeving Planetenflats), Muziekbuurt, Stationskwartier, Te Werve, Havenkwartier, Leeuwendaal, Cromvliet, Hoornwijk, Broekpolder en Vrijeban. Uit deze verkenningen zijn in overleg met maatschappelijke partijen en medewerkers van relevante gemeentelijke vakafdelingen zoals stadsbeheer, Bereikbare Stad en Openbare Orde & Veiligheid wijkaanpakken ontwikkeld zoals:
 - Gebiedsprogramma Muziekbuurt,
 - Programma Planetenflats (en omgeving)
 - Programma Ministerbuurt
 - en integrale inzet in Vrijeban/Pasgeld.

Loket Stadskracht

- Waar nodig en mogelijk faciliteren en ondersteunen we de inwoners bij de uitwerking en realisatie van hun initiatieven om de leefomgeving te verbeteren, via het Loket Stadskracht. Echter, vanwege de coronamaatregelen waren veel inwoners ook in 2021 terughoudend om initiatieven in te dienen. Medewerkers van het Loket Stadskracht hebben derhalve minder aanvragen behandeld ten opzichte van 2019. Opvallend was dat inwoners het Loket Stadskracht niet alleen benaderden voor subsidies voor hun initiatieven maar ook voor advies over de dan geldende coronamaatregelen m.b.t. groepsgroottes in de buitenruimte. Hierdoor hebben medewerkers van Loket Stadskracht nauw samengewerkt met medewerkers van onder meer het Horecaloket.
- We sturen inwoners aan op zelfbeheer en zelforganisatie. Zo heeft Gebiedsregie presentaties aan inwoners gegeven over de wijze waarop inwoners aanvragen op Loket Stadskracht kunnen indienen en initiatiefnemers verbonden met partijen die hen verder kunnen helpen.
- In 2022 wordt de mogelijkheid voor een nieuwe invulling van Loket Stadskracht onderzocht. Bijvoorbeeld door een initiatievenloket te faciliteren op het net gelanceerde Rijswijkse participatieplatform. Voorgaande volgt uit de evaluatie van het participatiebeleid die in 2021 heeft plaatsgevonden.

Omgevingswet

- De invoering van de Omgevingswet is in 2021 verder uitgesteld van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023. De planning van onze activiteiten is daarop aangepast. In plaats van in 2021 wordt een aantal voor de invoering relevante besluiten nu genomen in het eerste kwartaal van 2022.
- Op basis van een projectmatige aanpak is gestart met het proces om te komen tot een omgevingsplan.
- Er is een eerste aanzet gemaakt voor een plan van aanpak voor het opstellen van een omgevingsvisie. Dat krijgt een vervolg in 2022, met de nieuwe raad.
- De organisatie is opgeleid voor de komst van de Omgevingswet. Naast inhoudelijke trainingen is aansluiting gezocht met lopende trajecten voor onder andere cultuur / organisatievisie, participatie en dienstverlening.
- Bij de visieontwikkeling voor gebieden leren we te werken volgens het gedachtengoed van de Omgevingswet. Bijvoorbeeld bij het Havengebied en de visie op de Stadsas. We hebben in 2021 geoefend met initiatieftafels en omgevingstafels; de daarmee opgedane ervaringen gebruiken we als input voor op te stellen beleid.
- Het landelijke digitale stelsel Omgevingswet kent nog altijd de nodige problemen. Lokaal hebben we de digitale omgeving in 2021 grotendeels in orde gemaakt.
- We hebben bij het maken van regelgeving noodzakelijk voor de invoering van de Omgevingswet bestaande regelgeving gescreend, tegenstrijdigheden en dubbelingen er uit gehaald en overbodige regels laten vervallen. Voorbeeld is de Verordening Fysieke Leefomgeving.

Huis van de Stad

- We ontwikkelen het Huis van de Stad tot een plek die verbinding legt tussen politiek en samenleving en waar gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke en culturele organisaties kennis delen en krachten bundelen om de kwaliteit van de (sociale, culturele en fysieke) leefomgeving in Rijswijk te versterken: een icoon. Het is een herkenningspunt voor Rijswijk. Een plek die symbool staat voor de stad, haar kracht en haar historie.
- We ontwikkelen daarom het gebouw aan de Generaal Spoorlaan 2-4 en de openbare ruimte daaromheen tot een aantrekkelijke omgeving die uitnodigt tot ontmoeting en samenwerking. Nu de huisvesting van bibliotheek, Trias, een horecavoorziening en een aantal activiteiten van Stichting Welzijn Rijswijk in het gebouw aanstaande is, bereiden we de verhuizing van gemeentelijke organisatie (inclusief multifunctionele raads- en theaterzaal) voor. We hebben opdracht gegeven voor diverse scenario's voor de buitenruimte van het Huis van de Stad, waarin oplossingen wordt meegenomen voor de parkeerproblematiek in Te Werve.

Openbare Speelvoorzieningen

- In 2021 is de nota Speelbeleid vastgesteld. Budget voor uitvoering van deze nota komt uit het Groeifonds.
- Hieruit volgend is het aanbestedingstraject voor de aanleg van een nieuwe skatebaan in 2021 gestart met participatie van skatejongeren.
- In 2021 zijn zes speelplekken heringericht en opgeleverd (Ds. Heldringlaan/Dr. Poelslaan, Talmalaan, Prinses Irenelaan, Serre, Elsenburgerbos, Huis te Landelaan)..
- In 2021 zijn drie bewonersinitiatieven gehonoreerd (Clavecimbellaan, M. Verschuurlaan, Pauwhof).
- In 2021 is de subsidieregeling groen blauwe schoolpleinen vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Wonen en Leven		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
5600 Openbaar groen en openlucht recreatie	Lasten	4.802	4.989	5.258	-270
	Baten	80	80	145	65
Saldo		-4.722	-4.909	-5.114	-205
7210 Afvalverwijdering en -verwerking	Lasten	7.955	8.344	8.066	279
	Baten	11.457	10.788	10.942	154
Saldo		3.502	2.444	2.877	433

Exploitatie (bedragen x € 1.000)					
Wonen en Leven		Primitief 2021	Gewijzigde raming 2021	Realisatie 2021	Afwijking (+ = voordeel)
7220 Riolering en waterzuivering	Lasten	2.671	2.543	3.180	-637
	Baten				
Saldo		-2.671	-2.543	-3.180	-637
7230 Milieubeheer	Lasten	1.400	2.229	1.946	283
	Baten	42	824	781	-43
Saldo		-1.358	-1.405	-1.165	240
7260 Baten rioolheffing	Lasten				
	Baten	5.791	5.663	5.636	-27
Saldo		5.791	5.663	5.636	-27
7290 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater	Lasten	874	874	749	124
	Baten			9	9
Saldo		-874	-874	-740	133
7300 Hemelwater	Lasten	104	104	133	-28
	Baten				
Saldo		-104	-104	-133	-28
7310 Grondwater	Lasten	164	164	156	8
	Baten				
Saldo		-164	-164	-156	8
8100 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.529	1.861	1.929	-68
	Baten	420	764	965	201
Saldo		-1.109	-1.097	-964	133
8200 Woningexploitatie	Lasten	51	34	28	6
	Baten	842	92	70	-22
Saldo		791	58	42	-16
8210 Wijkontwikkeling	Lasten	252	252	184	68
	Baten			1	1
Saldo		-252	-252	-184	69
8220 Volkshuisvesting	Lasten	1.996	2.175	2.212	-38
	Baten	1.679	1.679	1.931	252
Saldo		-317	-496	-281	215
8300 Bouwgrondexploitatie	Lasten	38	544	713	-169
	Baten	442	928	517	-411
Saldo		404	384	-196	-581
8320 Grondexploitatie RijswijkBuiten	Lasten	39.150	30.468	26.918	3.549
	Baten	39.135	30.468	27.603	-2.864
Saldo		-15		685	685
Programmatotalen	Lasten	60.987	54.581	51.473	3.108
	Baten	59.887	51.285	48.599	-2.686
Saldo		-1.100	-3.295	-2.874	422

Toelichting op de afwijkingen:

5600 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Lasten nadeel € 270.000

Baten voordeel € 65.000

Zoals aangegeven in de risicoparagraaf van het Groenbeheerplan neemt door de klimaatverandering de overlast door ziekten en plagen verder toe. Dit leidt tot meer sterfte en vervanging van bomen. In 2021 heeft de bestrijding van iepziekte, eikenprocessierups en reuzenberenklauw tot grote uitgaven geleid. Daarnaast is ook de invasieve exoot Japanse duizendknoop bestreden. Hiermee voldoen we als gemeente aan de zorgplicht voor een veilig openbaar groen. Deze kosten zijn onvermijdelijk en voor de komende jaren moeten we rekening houden met oplopende kosten voor bestrijding ziekten en plagen. De bestrijding heeft in 2021 circa EUR 375.000 gekost.

7210 Afvalverwijdering en -verwerking

Lasten voordeel € 279.000

Baten voordeel € 154.000

De lagere lasten bij de afvalverwijdering en -verwerking zijn het gevolg van lager dan verwachte lasten van het ophalen van grof vuil, mede door de invoering van het betaald ophalen van grof vuil in Rijswijk. Daarnaast is het corona effect van extra (grof) afval in 2021 minder groot geweest dan verwacht. Door een meer positieve bijdrage aan de circulaire economie door betere recycling van kunststoffen, zijn de lasten voor Midwaste lager uitpakket dan verwacht.

De hogere baten betreffen een afrekening van Nedvang in 2021 met een vergoeding over de jaren 2018, 2019 en 2020 voor de extra aanpak van zwerfafval.

7220 Riolering en waterzuivering

Lasten nadeel € 637.000

Bij de berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing wordt in de begroting rekening gehouden met versnelde afschrijving op de riolering. In de begroting was een versnelde afschrijving geraamd van € 1.852.963. Bij de berekening van de kostendekkendheid op realisatiebasis is berekend dat er ruimte is voor versnelde afschrijving van € 2.562.328. Vanwege het feit dat er in 2021 € 1.473.717 is geactiveerd voor de vervanging van de riolering mag dat bedrag op grond van de BBV maximaal versneld worden afgeschreven. Het verschil van € 1.088.611 wordt conform de BBV gestort in een voorziening.

7230 Milieubeheer

Lasten voordeel € 283.000

De onderbesteding is ontstaan omdat de voorbereiding voor het participatietraject milieuzones Beatrixlaan en brom- en snorfietsen in het najaar van 2021 is gestart en dat traject vanwege de krapte op de arbeidsmarkt langer heeft geduurd. Hierdoor is de opdracht voor deze taak pas in januari 2022 verstrekt.

7290 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater

Lasten voordeel € 124.000

Dit jaar is alleen de reguliere inspectie en reiniging uitgevoerd. Er zijn geen extra inspecties uitgevoerd ten behoeve van projecten. Daarnaast is er minder onderhoud uitgevoerd vanwege de beschikbaarheid van de aannemer en doordat geen extra inspecties zijn uitgevoerd.

8100 Ruimtelijke ordening

Lasten nadeel € 68.000

Baten voordeel € 201.000

Het betreft hier vooruitontvangen inkomsten van ontwikkelaars Minder inkomsten en minder uitgaven. Het betreft hier vooruitontvangen inkomsten van ontwikkelaar. Het project is in het 2e halfjaar in versnelling geraakt. Dit was niet voorzien in de begroting.

8210 Wijkontwikkeling

Lasten voordeel € 68.000

Het voordeel op de lasten is voornamelijk ontstaan doordat een project met een investeringskrediet is doorgeschoven in de tijd, waardoor de afschrijvingslasten later worden gerealiseerd.

8220 Volkshuisvesting

Baten voordeel € 252.000

Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt doordat er meer opbrengsten zijn vanuit de leges voor vergunningverlening.

8300 Bouwgrondexploitatie

Lasten nadeel € 169.000

Baten nadeel € 411.000

Voor een toelichting op deze verschillen wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

8320 Grondexploitatie RijswijkBuiten

Lasten voordeel € 3.549.000

Baten nadeel € 2.864.000

Voor een toelichting op deze verschillen wordt verwezen naar de paragraaf RijswijkBuiten.

Investerings

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Aanpak woonomgeving ihkv wijkverbetering Te Werve	314	109	205			
Aanschaf subsidiesoftware	18	19	-1			
Blokhut Wilhelminapark	200		200			
Geluidsanering	126		126			
Groenontwikkeling en participatie 2019	80	101	-22			
Groot onderhoud gemeentelijke woningen	110	7	103			
Realisatie van het Huis van de Stad	29.968	11.478	18.491		45	-45
Uitvoeringsprogramma landgoederenzone (fase 1)	3.500	50	3.450			
Uitwerking actieplan geluid 2021	203		203			
Vergroenen en verbeteren entrees Plaspoelpolder	49		49			
Vervanging bomen 2021	280	161	118			
Vervanging luchtfoto's 2021	20	16	4			
Zwethzone - Algemeen	28		28			

Investerings (bedragen x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Saldo lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Saldo baten
Onderhoud toren oude stadhuis	350		350			
Inrichting van het Hof van Sion	300		300			
Transformatie Wilhelminapark 2021	432	456	-23	15		15
Vervanging van afvalbakken 2021	84	22	62		3	-3
Vervanging vrijvervalriolen 2020						
Vervanging vrijvervalriolen 2021	2.099	1.474	625			
Eindtotaal	38.162	13.893	24.269	15	48	-33

Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

(Bedragen x € 1.000)	Raming na wijziging			Jaarrekening			Verschil t.o.v. raming na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
a) Lokale heffingen waarvan de besteding niet									
- OZB eigenaren woningen		6.573	6.573		6.858	6.858		284	284
- OZB eigenaren niet-woningen		5.864	5.864		6.050	6.050		186	186
- OZB	39		-39	35		-35	4		4
- wet WOZ	154		-154	243		-243	-89		-89
- precariobelasting		347	347		328	328		-18	-18
- retributies	2		-2				2		2
- toeristenbelasting	575	325	-250		-173	-173	575	-498	77
Subtotaal lokale heffingen	770	13.109	12.339	278	13.063	12.784	492	-46	446
b) Algemene uitkeringen:									
- uitkering uit het gemeentefonds	-1.189	98.186	99.375		100.384	100.384	-1.189	2.198	1.009
Subtotaal algemene uitkeringen	-1.189	98.186	99.375		100.384	100.384	-1.189	2.198	1.009
c) Dividend:									
- dividenden	32	300	267	32	300	268		1	1
Subtotaal dividend	32	300	267	32	300	268		1	1
d) Overige algemene dekkingsmiddelen:									
- gemeente eigendommen	351	1.347	997	318	1.555	1.237	33	207	240
- uitkeringen van derden	39	40	1	39	45	5		5	5
- BTW compensatiefonds				-64		64	64		64
- lasten/baten oude dienstjaren				18		-18	-18		-18
- Huis van de Stad	339		-339	194		-194	145		145
- ondersteuning gedupeerden toeslagenaffaire	190		-190	125	196	71	65	196	261
- stelpost nog te realiseren ombuigingen	-1.331		1.331				-1.331		-1.331
- exploitatie vastgoedportefeuille	-225		225				-225		-225
- stelpost opbrengst vergunningen		600	600					-600	-600
- doorbelasting beleidsproducten	1.253		-1.253	1.273		-1.273	-21		-21
- rente	36		-36	123		-123	-87		-87
- overig	-22	40	62	-22	96	118		56	56
- dubieuze debiteuren				84		-84	-84		-84
- onderzoekskosten	15		-15	67		-67	-52		-52
Subtotaal overige algemene dekkingsmiddelen	645	2.027	1.382	2.156	1.892	-264	-1.511	-136	-1.646
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	258	113.621	113.363	2.466	115.639	113.172	-2.208	2.017	-191
Onvoorzien									
Onvoorziene uitgaven exploitatie	50		-50				50		50
Onvoorziene uitgaven investeringen									
Subtotaal onvoorzien	50		-50				50		50
Totaal	308	113.621	113.313	2.466	115.639	113.172	-2.158	2.017	-141

Toelichting Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Toelichting op de afwijking

Het nadeel bestaat uit (V= voordelig; N= nadelig):

x € 1.000,-		
OZB eigenaren woningen en niet woningen	V	470
Wet WOZ	N	89
Toeristenbelasting	V	77
Algemene uitkering	V	1.009
Gemeente eigendommen	V	240
BTW compensatiefonds	V	64
Huis van de Stad	V	145
Ondersteuning gedupeerden toeslagenaffaire	V	261
Organisatiekosten	N	1.331
Exploitatiebudgetten vastgoedportefeuille	N	225
Verlaging ramingen opbrengst leges	N	600
Rente	N	87
Voorziening dubieuze debiteuren	N	84
Vennootschapsbelasting	N	52
Onvoorzien	V	50
Overige verschillen	N	40
N		140

OZB baten voordelig € 470.000 (exogeen, incidenteel)

De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de gemiddelde WOZ waarde in Rijswijk harder is gestegen dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Zie de Paragraaf Lokale heffingen voor een aanvullende toelichting.

Wet WOZ nadelig € 89.000 (exogeen, incidenteel)

Betreft vooral de meerkosten van bezwaar- en beroepsprocedures en de hogere uitvoeringskosten vanwege de implementatie van de nieuwe belastingapplicatie.

Toeristenbelasting voordelig € 77.000 (exogeen, incidenteel)

In het raadsbesluit Corona Maatregelen Pakket Samen Rijswijk is de opbrengst Toeristenbelasting 2020 en 2021 op € 0 gezet. Ter dekking van deze maatregel is een onttrekking aan de bestemmingsreserve Corona Maatregelenpakket. De geraamde onttrekking is te hoog gebleken. De uiteindelijke onttrekking is dan ook lager, waardoor in de praktijk op het product toeristenbelasting inclusief onttrekking aan genoemde bestemmingsreserve geen voor- of nadeel ontstaat.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve wordt op een ander beleidsproduct verantwoord, waardoor op het product toeristenbelasting ogenschijnlijk een voordelig resultaat ten opzichte van de raming ontstaat.

Algemene uitkering gemeentefonds, voordelig € 1.009.000 (exogeen, incidenteel)

De algemene uitkering laat de volgende ontwikkeling in 2021 zien.

2019	N	111.000
2020	N	67.000
2021	V	457.000
	V	279.000
Gelabeld	V	730.000
Totaal	V	1.009.000

2019 t/m 2020

Globaal gezien bestaat de berekening van de algemene uitkering uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle berekeningsmaatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De algemene uitkering bestaat uit circa 90 berekeningsmaatstaven. De variabelen in deze berekeningsmaatstaven worden door het rijk in de loop van de jaren definitief vastgesteld. Op dat moment wordt ook de hoogte van de uitkering per jaar steeds preciezer bijgesteld. De algemene uitkering over 2019 en 2020 is nadeliger bijgesteld voor de gemeente. Het jaar 2019 is vooral de hogere woz-waarden een nadelige factor. De woz waarde is voor de opbrengst belastingen positiever bijgesteld, maar voor de algemene uitkering geldt voor de maatstaf woz een hogere korting als deze waarden stijgen. Deze maatstaf kan voor 2020 nog voor fluctuaties zorgen totdat de definitieve afrekening van deze jaren volgt.

2021

Het voordelig verschil ten opzichte van de raming betreft vooral de Decembercirculaire 2021 en de voorlopige afrekening van het Rijk.

In de algemene uitkering 2021 is een bedrag van € 2.180.000 begrepen, dat nog niet besteed is in 2021. Gezien de omvang wordt in het raadsvoorstel ter vaststelling van de jaarrekening 2021 voorgesteld om dit bedrag op te nemen in een bestemmingsreserve en vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingsjaar 2022.

Taakmutaties Decembercirculaire 2021	
Robuust rechtsbeschermingssysteem	82
Versterking ondersteuning sociale wijkteams	165
Impuls integraal werken	131
Systeemleren	17
Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	15
Inburgering (IU)	17
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	31
Totaal taakmutaties	458
Corona steunpakket Decembercirculaire 2021	
Lokaal cultuuraanbod (covid-19)	100
Re-integratiekosten te besteden in 2022	326
Jeugd- en jongeren	134
Restantbudgetten 2021, waarvan de uitgaven worden verwacht in 2022	370
Tonk- en schuldenbeleid, idem	792
Totaal in de bestemmingsreserve op te nemen	2.180

Gemeente eigendommen baten voordelig € 240.000 (exogeen, incidenteel)

Het voordelig verschil op deze post wordt vooral veroorzaakt door verhuur gronden aan benzine verkooppunten, voordelig verschil circa € 95.000, reclame opbrengsten circa € 32.000, verkoop gronden circa € 40.000 en lagere onderhoudskosten.

BTW compensatiefonds voordelig € 64.000 (exogeen, incidenteel)

Het ontstane voordeel is ontstaan door ingediende suppletieaangiften over voorgaande jaren.

Huis van de Stad voordelig € 145.000 (endogeen, incidenteel)

Voor het Huis van de Stad was in de kostenraming rekening gehouden met noodzakelijke kosten van leegstand. Tijdens de bouw bleven de kosten beperkt tot vooral de kosten van belastingen.

Ondersteuning gedupeerden toeslagenaffaire voordelig € 261.000 (exogeen, incidenteel)

Het voordelig verschil ten opzichte van de raming bestaat uit:

Lasten voordeel 65.000

Baten voordeel 196.000

Voor de hulp en ondersteuning van (potentieel) gedupeerden hebben we in 2021 voor bijna 125.000 euro kosten gemaakt. Dit betekent een onderbesteding in lasten van 65.000 euro. Het zwaartepunt van deze uitvoeringskosten lag in 2021, daarmee is de onderbesteding achteraf in lijn met de geschatte extra besteding van 190.000 euro in de jaren 2021, 2022 en 2023.

Het budget voor de uitvoering van deze taken komt voor een groot deel uit Rijksbijdragen via specifieke uitkeringen. Dit bedroeg voor de hulp en ondersteuning in 2021 ruim 103.000 euro.

Hiernaast verwachten we ook een vergoeding van 93.000 euro het Rijk voor de derving van kwijtscholden belastingen én de kosten van de uitvoeringswerkzaamheden die daarmee gemoeid ging. De baten zijn dus deels ter dekking van de geboden hulp en ondersteuning en deels ter dekking van de kwijtscheldingen in 2021.

Organisatiekosten nadelig € 1.331.000 (exogeen, structureel)

De gemeente heeft een hoge ambitie om diverse plannen te realiseren. Echter diverse investeringen moeten worden uitgesteld door een capaciteitstekort aan personeel. Ook de krapte op de arbeidsmarkt helpt niet mee om nieuwe medewerkers te kunnen vinden. Hierdoor is het ondoenlijk gebleken de taakstellingen personeel te kunnen realiseren.

Rijswijk groeit en de organisatie groeit mee. Uit verschillende externe onderzoeken (Berenschot, BakerTilly, BMC, TwynstraGudde) blijkt dat de organisatie een schaa sprong moet maken, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hiervoor wordt een bouwplan gemaakt, waarin de doelstellingen, de aanpak, het tijdpad en de benodigde middelen uitgewerkt worden.

Tegelijkertijd heeft de organisatie in 2021 het effect van de zeer krappe arbeidsmarkt gemerkt. Het aantal moeilijk vervulbare vacatures neemt toe en ook externe inhuur wordt moeilijker. Spanningsvelden nu en in de nabije toekomst zijn:

1. Tekorten kunnen ertoe leiden dat taken niet meer worden uitgevoerd of dat ambities en projecten stagneren.
2. Verdere toename van werkdruk bij het zittende personeel.
3. Dat bemoeilijkt vervolgens het aantrekken en behouden van nieuw personeel.
4. De kosten voor personeel en inhuur zullen verder stijgen.

Dit alles, gecombineerd met de nieuwe CAO afspraken (december 2021), leidt over 2021 tot € 1,9 mln. extra uitgaven voor de organisatie (mensen en middelen) dan begroot. Dit wordt deels gecompenseerd door extra baten en dekking vanuit programma's en investeringen. Het is verstandig en realistisch structureel rekening te houden met deze extra uitgaven.

Exploitatiebudgetten vastgoedportefeuille nadelig € 225.000 (endogeen, incidenteel)

In verband met het niet kunnen realiseren van de geplande verkoop van de Voorde en het voormalig raadhuis in 2021 kon de bezuiniging op de exploitatiebudgetten van genoemde objecten niet gerealiseerd worden.

Verlaging raming opbrengst vergunningen nadelig € 600.000 (exogeen, structureel)

De kosten en opbrengsten met betrekking tot vergunningen zijn door middel van deze stelpost neutraal in de begroting 2021 opgenomen. In werkelijkheid zijn de opbrengsten circa € 400.000 hoger dan de kosten. De hogere opbrengsten zijn verspreid over diverse posten in de begroting.

Rente nadelig € 87.000 (exogeen, incidenteel)

Voor de verklaring van het nadelig verschil ten opzichte van de raming van circa € 87.000 wordt verwezen naar de paragraaf financiering onderdeel "resultaat treasury".

Vrijval voorziening dubieuze debiteuren, nadelig € 84.000 (exogeen, incidenteel)

Bij het samenstellen van de jaarrekening is van alle vorderingen volgens de jarenlange gangbare methodiek in Rijswijk bepaald wat de hoogte van de voorziening zou moeten zijn. Uit deze berekening was per saldo € 84.000 extra storting benodigd omdat ingeschat werd dat de risico's op de vorderingen iets zal toenemen.

De methodiek van de waardebepaling van de voorziening dubieuze debiteuren is als volgt:

De belasting- en private vorderingen zijn conform de interne regelgeving op waarde geschat.

Jaarlijks wordt deze inschatting op balansdatum gemaakt a.d.h.v. de ouderdom van de openstaande bedragen volgens de onderstaande methodiek.

Alle openstaande vorderingen hoger dan € 5.000,- worden per vordering beoordeeld en eventueel voor 100 % opgenomen als dubieuze debiteur. Voor alle vorderingen onder de € 5.000,- geldt:

- huidig boekjaar 10 %
- boekjaar -1 20 %
- boekjaar -2 40 %
- boekjaar -3 60 %
- boekjaar -4 80 %
- boekjaar -5 en meer 100 % van het openstaande bedrag.

Vennootschapsbelasting nadelig € 52.000 (exogeen, incidenteel)

Volgens de belastingdienst is de gemeente over reclameopbrengsten billboards Vennootschapsbelasting verschuldigd. De gemeente heeft bezwaar gemaakt tegen de aanslag, omdat de gemeente van mening is dat het om normaal vermogensbeheer gaat en dus reclameopbrengsten vrijgesteld zijn van Vpb.

De kosten van aanslag vennootschapsbelasting over 2016 is in 2021 opgelegd en bedraagt inclusief de advieskosten van een belastingdeskundige € 52.000.

Onvoorzien lasten voordelig € 50.000 (exogeen, incidenteel)

In 2021 is geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Overhead

De definitie van de overhead volgens het BBV is “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”.

Financiële samenvatting

Soort	Begr.Lasten	Werk.Lasten	Saldo		Begr.Baten	Werk.Baten	Saldo	Resultaat
			Lasten				baten	
Materieel en kapitaallasten	10.370	11.316	-946		671	627	-44	-990
Personeel	38.422	39.411	-989		199	423	224	-765
	48.792	50.727	-1.935		869	1.050	180	-1.755
Naar programma's en investeringen	-21.846	-22.455	609		315	200	-115	494
	-21.846	-22.455	609		315	200	-115	494
Saldo	26.946	28.272	-1.326		1.185	1.250	65	-1.261

De totale apparaatskosten van de gemeente, geraamd op ongeveer 49 miljoen euro, worden verdeeld naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen. De overhead, alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, wordt niet verdeeld, maar staat onder het overzicht overhead.

Op de totale apparaatskosten van de gemeente is een nadeel behaald van € 1.261.000.

Dit is ontstaan door een totale overschrijding van de kosten met € 1.755.000, waarbij daarnaast € 494.000 voordeel is gerealiseerd op de verdeling van directe kosten naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen.

De overschrijding op Overhead is voor ongeveer € 600.000 veroorzaakt door de CAO ontwikkeling. Voornamelijk de uitbetaling van de éénmalige uitkering ad. € 1.200,-. Deze CAO ontwikkeling was niet voorzien in de begroting en moet conform BBV worden verantwoord in 2021.

Daarnaast is er als gevolg van de parkeerproblematiek is er meer uitgegeven dan geraamd voor het onderzoek naar de problemen in de parkeerketen en de inzet op procesverbeteringen op dat vlak. De resterende overschrijding wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

Over het geheel zijn de apparaatskosten per inwoner ten opzichte van 2021 gestegen van 786,90 naar € 817,28

Beleidsindicatoren

De indicatoren die zijn voorgeschreven en betrekking hebben op de eigen organisatie zijn hieronder weergegeven

Indicator	Eenheid	Rekening 2020	Rekening 2021
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,44	8,44
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,72	7,75
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 786,90	€ 832,55
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	17,2%	16,3%
Overhead	% van totale lasten	9,2%	13,1%

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Rijswijk bevindt zich in een zeer dynamische omgeving. Externe factoren zoals diverse financiële crisissen, het herstel daarop met wijzigingen in de door de centrale overheid beschikbaar gestelde budgetten maken dat de gemeente flexibel moet kunnen inspelen op snel veranderende situaties. Het aangaan van risico's valt daarbij niet uit te sluiten.

Niet alleen de externe factoren, maar ook het gegeven dat gemeentelijke budgetten tegenwoordig meer en meer onder druk komen staan, betekenen dat 'risico' en 'risicobeleid' een niet weg te denken factor zijn als onderdeel van het gemeentelijk beleid.

Risico's beperken zich niet tot enkel risico's met een financieel gevolg. Er zijn ook andere risico's denkbaar die misschien niet onder de term 'financieel risico' te vatten zijn, maar wel als zodanig een risico kunnen vormen. Te denken valt o.a. aan imagoschade, politieke- en veiligheidsrisico's.

Aanleiding en achtergrond

De gemeente Rijswijk wil risico's die zij loopt beheersbaar houden. Hiertoe wordt o.a. extra geïnvesteerd in de professionalisering van projectmanagement. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat huidige en toekomstige risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Om inzicht in deze risico's te verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Op basis van de geïnventariseerde risico's wordt het benodigde weerstandsvermogen berekend.

In het kader van de begrotingscyclus worden de risico's gemonitord door de afdelingen. Bij elke rapportage wordt de lijst geactualiseerd, beoordeeld en centraal verwerkt in het risicomanagementprogramma NARIS®. Met dit programma wordt bijvoorbeeld de top 10 risico's en scenario's bepaald, maar kunnen ook de geïmplementeerde beheersmaatregelen worden aangepast.

Kader

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Het BBV schrijft voor dat een paragraaf Weerstandsvermogen in de jaarstukken moet worden opgenomen. Daarnaast moet, op grond van het BBV, een tabel met financiële kengetallen worden opgenomen. Deze treft u aan het einde van de paragraaf aan.

Financiële verordening gemeente Rijswijk 2016

Op 19 april 2016 heeft de raad deze verordening vastgesteld. Gewijzigd op 17 december 2019.

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement

Op 17 december 2013 heeft de raad deze nota vastgesteld.

Nota reserves en voorzieningen gemeente Rijswijk

Ook deze nota is op 17 december 2013 door de raad vastgesteld.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2013 is dit volgens onderstaande tabel vastgelegd.

Actoren	Rollen	Acties/besluiten
Raad	Sturen en toezicht houden	• Vaststellen nota weerstandsvermogen en risicomanagement; • hoogte weerstandsvermogen vaststellen; • programma- en programmarekening vaststellen.
College	Sturen en toezicht houden	• toezicht op implementatie risicomanagement; • sturen op verantwoording van risico's.
Management	Sturen en verantwoorden	• Implementatie risicomanagement; • beoordelen top 10 risico's; • kwantificering risico's; • aanspreken op gedrag.
Medewerkers	Beheersen	• Implementeren beheersmaatregelen; • kwantificeren van risico's; • rapporteren ontwikkeling risico's; • aanspreken op gedrag.
Advies & Control	Beheersen en toezicht houden	• Bijdrage leveren aan risico analyse; • in beeld brengen financiële consequenties; • bewaken input risicobeheersingssysteem.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel wordt als volgt gedefinieerd:

een overzicht van de risico-eigenschappen van de organisatie, d.w.z. minimaal omvattend de risicodefinities met bijbehorende kansen en gevolgen.

Dit risicoprofiel is onder andere tot stand gekomen met behulp van een risicomanagement informatiesysteem dat bij veel gemeenten wordt gebruikt. Hiermee worden risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld.

Afzonderlijk van het gemeentebreed gehanteerd risicomanagementsysteem systeem is door een extern bureau een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in onderstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten.

P&C-cyclus

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement schrijft een koppeling van het risicoprofiel m.b.v. NARIS® voor bij de diverse beleidsrapportages zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

In de kern draait NARIS® om het vastleggen en analyseren van risico's, beheersmaatregelen en opgetreden risico's (incidenten). Risico's hebben impact op de activiteiten (processen en projecten) die de organisatie onderneemt om haar doelen te realiseren. Door risico's te koppelen aan projecten, processen en/of doelstellingen ontstaat direct inzicht waarop gestuurd moet worden om grip te houden op de belangrijkste risico's van de organisatie.

Risico's

Voor de jaarstukken 2021 zijn de risico's geactualiseerd. Op grond van het risicomanagementbeleid worden in het onderstaande overzicht alleen de 10 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Herverdeling gemeentefonds	50%	max.€ 465.000	2,30%
Het beoogde kostenbesparend beleid voor het concept Jeugdzorg en het concept WMO wordt niet gehaald. In de programmabegroting 2021-2024 is rekening gehouden met de uitkomsten van de Europese aanbesteding en de resultaten van een actieplan Jeugdzorg en WMO. Doel van dit actieplan is het vergroten van de beheersing, het verlagen van de uitgaven en het uitoefenen van bestuurlijke invloed op het Rijk voor de inkomstenkant. Bij de 1e HJR 2021 wordt aan de hand van de nieuwe contracten en de resultaten van het actieplan bezien of dit risico leidt tot aanpassingen in het budgettaire beeld.			
Corona	25%	max.€ 1.000.000	2,28%
Aan de inrichting van de anderhalve meter samenleving kan een fors prijskaartje hangen. Dit is onder meer afhankelijk van welke maatregelen getroffen dienen te worden. Momenteel zijn de financiële gevolgen van zoveel factoren afhankelijk dat geen zinvolle inschatting is te geven. Daarom wordt hier rekening gehouden met een risico van 25% van maximum bedrag uit de impactanalyse.			
Bouwgrondexploitaties	50%	max.€ 2.000.000	13,52%
Het niet kunnen afdekken van risico's, die kunnen ontstaan door richtlijnen, voorwaarden, eisen van andere overheden en overige derden-partijen kunnen resulteren in financiële tegenvallers.			
Wachtgeldverplichtingen (oud)wethouders	50%	max.€ 1.250.000	8,33%
In 2022 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige wethouders hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Voor de zittende wethouders is niet in te schatten of ze aanspraak gaan maken op het wachtgeld. Als ze aanspraak maken kunnen we niet met een redelijke mate van zekerheid het bedrag schatten. Daarom is een directe storting in de voorziening wachtgeld wethouders niet toegestaan.			
Participatiewet	50%	max.€ 1.000.000	6,77%
Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend, kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit een uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.			
Pensioenen (oud)wethouders	50%	max.€ 500.000	3,41%
Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De Appa pensioen premie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente en niet bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het BBV de taak een voorziening te vormen. De hoogte van de voorziening is mede afhankelijk van de te hanteren rekenrente. Een verlaging van deze rente heeft grote gevolgen voor de aan te houden voorziening.			
Juridische risico's bezwaar- en beroepsprocedures	50%	max.€ 3.000.000	20,20%
Juridische risico's als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures waarin besluiten geheel of gedeeltelijk moeten worden herzien.			
Beëindigen huurovereenkomst gemeentelijke parkeerterreinen rondom in de Bogaard.	50%	max.€ 450.000	3,06%
Ten einde toekomstige herontwikkeling in de Bogaard en Prinses Beatrixlaan niet in de weg te staan heeft de gemeente het lopende contract opgezegd. De afspraak is gemaakt dat Q-Park de parkeerterreinen kan blijven exploiteren totdat de herontwikkeling aanvangt. Tot het moment dat de herontwikkeling start, blijven de inkomsten intact. Het risico bestaat eruit dan niet duidelijk is op welk moment de inkomsten wegvallen.			
Deelname in gemeenschappelijke regeling	50%	max.€ 400.000	2,69%
Invloed binnen de AVALEX wordt minder, dit kan betekenen dat er (investerings) beslissingen worden genomen met negatieve gevolgen voor de exploitatie van de GR. Uitbreiding van AVALEX heeft positieve en negatieve effecten. Positief is de schaalvergroting, negatief is de vermindering van de eigen invloed. Dit kan leiden tot beslissingen die negatief kunnen uitvallen voor de beleidsdoelstelling van de gemeente. Ook afwikkeling DSW vormt een risico.			
Grote investeringen	30%	max.€ 600.000	2,46%
Het beoogde kostenbesparend beleid voor het concept Jeugdzorg en het concept WMO wordt niet gehaald. In de programmabegroting 2021-2024 is rekening gehouden met de uitkomsten van de Europese aanbesteding en de resultaten van een actieplan Jeugdzorg en WMO. Doel van dit actieplan is het vergroten van de beheersing, het verlagen van de uitgaven en het uitoefenen van bestuurlijke invloed op het Rijk voor de inkomstenkant. Bij de 1e HJR 2021 wordt aan de hand van de nieuwe contracten en de resultaten van het actieplan bezien of dit risico leidt tot aanpassingen in het budgettaire beeld.			

Uit de inventarisatie zijn in totaal 57 risico's in beeld gebracht met een totaal geraamd risico van circa € 39.506.000. Risico's met een geschatte omvang kleiner dan € 60.000 zijn in deze berekening niet meegenomen. Indien een dergelijk risico zich daadwerkelijk voordoet, dienen de lasten hiervan binnen de exploitatiebudgetten opgevangen te worden.

Het aandeel van de top 10 risico's in het totaal is € 13.300.000. Dit betekent dat de overige risico's optellen tot een bedrag van € 26.306.000.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Omschrijving	Bedrag
Uitkomst risicomanagementsysteem	€ 5.762.282
Uitkomst risicoanalyse RijswijkBuiten	€ 4.794.000
Totaal	€ 10.556.282

Analyse risicomanagement RijswijkBuiten

Afzonderlijk van het gemeente breed gehanteerd risicomanagementsysteem is een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen wordt wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten voor zover deze niet kunnen worden opgevangen binnen de Grex.

In de Tiende herziening van de grondexploitatie Sion-'t Haantje is er een totaalbedrag aan gekwantificeerde risico's opgenomen van € 4,794 miljoen. Het verwachte nadelige saldo van de Grex 2022 bedraagt € 3,84 miljoen, waardoor er binnen de Grex geen buffer meer is voor het opvangen van risico's en deze moeten worden meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit van de gemeentelijke begroting.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgevoerd met behulp van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Dit is een onderdeel van NARIS® waarbij gebruik wordt gemaakt van de inschattingen van de kansen en gevolgen zoals die per risico zijn aangegeven. Op basis van de risicosimulatie kan worden berekend welk bedrag er benodigd is om de geïdentificeerde risico's in financiële zin af te dekken. Hierbij wordt gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Het reserveren van het maximale bedrag van de opgenomen risico's is namelijk niet reëel, omdat de risico's niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden. Het resultaat van deze simulatie is dat met een benodigde weerstandscapaciteit van € 5.762.282 het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt. Ter informatie is in de volgende tabel de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen bij het hanteren van naastgelegen zekerheidspercentages.

Percentage	Bedrag
75%	€ 4.654.563
80%	€ 4.951.677
85%	€ 5.300.926
90%	€ 5.762.282
95%	€ 6.473.628

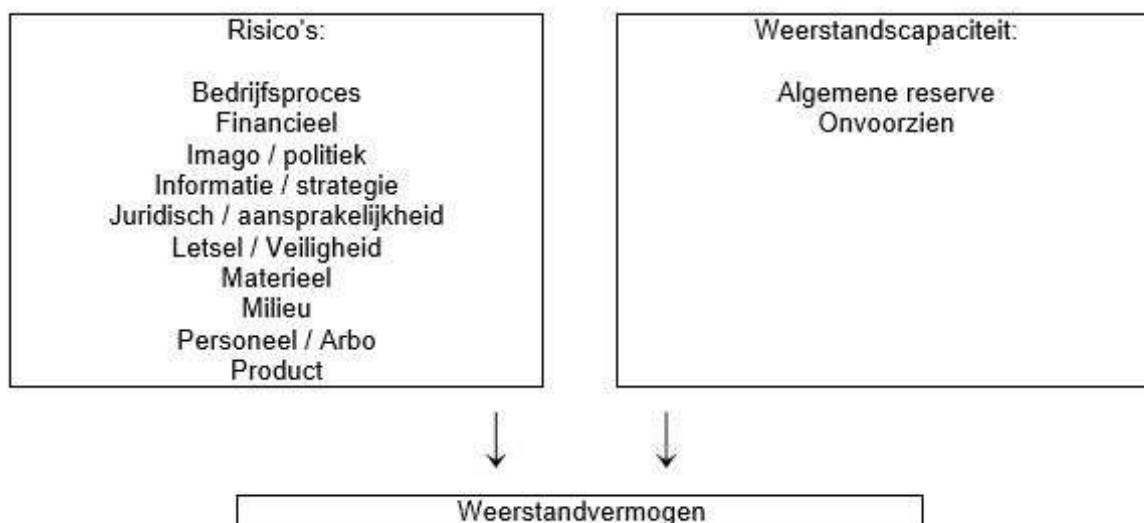
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Rijswijk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Weerstand	Startcapaciteit	Bijboekingen	Afboekingen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 32.687.595		€ 822.910	€ 31.864.685
Onvoorzien	€ 50.000			€ 50.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 32.737.595		€ 822.910	€ 31.914.685

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste en beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	=	$\frac{€ 31.914.685}{€ 10.556.282}$	=	3,0
----------------------------	---	---	-------------------------------------	---	-----

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio de gemeente Rijswijk nastreeft. Hiertoe wordt op grond van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel:

Waarderingscijfer	Ratio	Kwalificatie
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio valt net in categorie A. Geconcludeerd kan worden dat op dit moment, volgens de huidige analyse van de mogelijke risico's, vertaald in het benodigde weerstandsvermogen, de kwalificatie 'uitstekend' van toepassing is.

Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is de ratio weerstandsvermogen toegenomen van 2,25 naar 3,0. Dit is voornamelijk het gevolg van de daling van de benodigde weerstandscapaciteit. Zowel de uitkomst vanuit het risicomanagementsysteem als de risicoanalyse RijswijkBuiten zijn verbeterd.

Financiële kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 dient onderstaande tabel met financiële kengetallen te worden opgenomen. Gedachtegang van de commissie BBV is dat deze kengetallen door de toezichthouders

(gemeenteraad en provincie) meegewogen dienen te worden bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Hierbij zal nadrukkelijk de eigen specifieke situatie in ogenschouw genomen moeten worden, omdat deze voor iedere gemeente min of meer uniek is. Oftewel, enige nuancering is op zijn plaats bij het interpreteren van de 'kale' cijfers.

Kengetal	2020	2021	2021
	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
Netto schuldquote	70,7%	110,1%	111,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	71,6%	111,7%	104,4%
Solvabiliteitsratio	21,0%	26,0%	23,6%
Grondexploitatie	43,0%	63,0%	53,1%
Structurele exploitatieruimte	-0,9%	0,6%	0,2%
Belastingcapaciteit	104,0%	115,0%	111,7%

Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote in Rijswijk is tijdelijk hoger dan gemiddeld vanwege de grondexploitatie RijswijkBuiten. De netto schuldquote is per jaar hoger dan de gepresenteerde cijfers in de begroting 2021. De netto schuldquote bevindt zich in de categorie 'oranje' volgens de VNG. Als de netto schuldquote boven de 130% stijgt bevindt een gemeente zich in de gevarenzone 'rood'.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het laat de verhouding zien tussen de reserves en de schulden. Deze ratio is toegenomen doordat de vaste passiva gedaald is in 2021.

Structurele exploitatieruimte

Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre het saldo van structurele lasten en -baten gedekt worden met het totaal van de exploitatiebaten (zowel incidentele als structurele baten).

Grondexploitatie

Dit kengetal betreft hoe de verhouding van de waarde van de bouwgronden (grondpositie) ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het totaal van de activa van de bouwgronden in exploitatie bedraagt 53,4% van het totaal baten in 2021 exclusief mutaties van de reserves.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Wat wilden we bereiken?

Visie op de kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (openbare ruimte, gebouwen) komt in meerdere programma's van deze begroting terug. Het vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en het is bovendien maatschappelijk gezien van groot belang. Om deze redenen wordt het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen in een aparte, verplichte paragraaf in de begroting opgenomen.

'Samen werken aan de stad'

De gemeente Rijswijk is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de veiligheid van de openbare ruimte. We zorgen dat de openbare ruimte op orde is en aansluit bij het hedendaagse gebruik en de identiteit van onze stad. Dit doen we niet alleen, maar samen met Rijswijk. Bewoners zijn niet alleen belangrijke ogen en oren voor het dagelijks beheer. We vragen hen ook om actief bij te dragen en mee te denken over passende lange termijn oplossingen.

Met elkaar hebben we bepaald wat de basis is en hebben we het minimale kwaliteitsniveau op onze kapitaalgoederen vastgelegd in een integraal beheerplan. Dit overkoepelend beheerplan vormt de leidraad voor onze inzet de komende jaren en zorgt ervoor dat de basis op orde blijft. We werken belangrijke ontwikkelingen die veel raakvlakken hebben met en/of invloed hebben op het beheer en onderhoud, verder uit. Denk hierbij aan de energietransitie, klimaatverandering, biodiversiteit en circulaire economie.

Doelstellingen

1. De basis op orde

De openbare ruimte voldoet aan de gestelde kwaliteitsniveaus en wettelijke zorgplicht. Dat wil zeggen: geen kapitaalvernietiging en het is schoon, heel en veilig. We inspecteren regelmatig en grijpen tijdig in om kapitaalvernietiging te voorkomen. Bewoners zijn belangrijke ogen en oren in het beheer. Het is makkelijk voor bewoners om meldingen te doen en we reageren adequaat. Er wordt gewerkt met actuele beheerplannen, meerjarenonderhoudsplannen en een adequaat dekkingsplan.

2. Meedenken en betrokkenheid

We willen bewoners actief betrekken bij het beheer en onderhoud van de stad. Door samen aan de slag te gaan, willen we niet alleen een openbare ruimte creëren die beter aansluit op het gebruik, maar ook meer betrokkenheid en waardering realiseren. Samen maken we de stad beter.

3. Versterken van parken en groene zones in Rijswijk

Rijswijk is een groene stad. Conform ons groenbeheerplan gaan we de komende jaren investeren in het openbaar groen om dit beeld te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit willen we samen met bewoners, gebruikers, partners en bedrijven gaan invullen.

4. Verduurzaming en innovatie in het beheer van kapitaalgoederen

We willen innovatieve technieken in gebouwen-, infra- en groenbeheer gaan toepassen. Daarmee willen we een bijdrage leveren aan de energietransitie en verduurzaming van Rijswijk. Dit aspect nemen we ook mee in de selectie van onze aannemers en toeleveranciers.

5. Optimaal gebruik van gebouwen

Wij gaan gebouwen zoveel als mogelijk multifunctioneel inzetten en proberen hiermee de functies te versterken. Hiermee gaan wij kosten besparen en meer interactie stimuleren tussen maatschappelijke partners.

6. Communiceren

Jaarlijks wordt fors geïnvesteerd in de openbare ruimte. We willen meer laten zien wat we doen, waarom we het zo doen en wat het betekent voor de stad. We gaan de komende jaren de werkzaamheden meer zichtbaar maken.

Indicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
1. Aantal meldingen over de openbare ruimte	9.000	9.596
2. Voldoen aan vastgesteld kwaliteitsniveau	Niveau B	Niveau B
3. bezettingspercentage maatschappelijk vastgoed	95%	95%

Meldingen openbare ruimte 2021	Aantal
Afval en reiniging	4.863
Groen	1.513
Openbare verlichting	1.265
Riolering en water	243
Speelvoorzieningen	238
Straatmeubilair	423
Wegen en bestrating	1.051
Totaal	9.596

Areaalgegevens

Groen, water en recreatie			
Gazon en gras	circa	194	ha
Beplanting	circa	111	ha
Bomen	circa	33.000	stuks
Water	circa	89	ha

Voorzieningen voor kinderen en jeugd			
Speeltoestellen	circa	874	stuks
Speellocaties		157	stuks

Verkeer en verblijf in de stad			
Doorgaande wegen en pleinen	circa	109	ha
Fiets- en recreatieve paden	circa	121	km²
Bruggen, tunnels en viaducten	circa	280	stuks
Lichtmasten (incl. armaturen)	circa	8.500	stuks

Volksgezondheid en milieu			
Afvalbakken	circa	970	stuks
Ondergrondse verzamelcontainers	circa	997	stuks
Bovengrondse verzamelcontainers	circa	217	stuks
Riolering en hemelwaterafvoer	circa	253	km

Onze vastgoedportefeuille bestaat uit 73 objecten met uiteenlopende functies:

Soor locatie	Aantal	Soort locatie	Aantal
Brede Schoollocaties in eigendom bij de gemeente Rijswijk	6	Woningen	12
Cultuurlocaties	2	Woonwagens	9
Sportlocaties (geen onderdeel van brede school)	7	Winkelpanden	5
Welzijnslocaties/wijkwelzijnswerk	2	Fietsenstallingen	2
Welzijnslocaties/kinderopvang	5	Kinderboederijen	2
Multifunctioneel	4	Overige gebouwen	17

Wat hebben we er voor gedaan?

Inleiding

In onze openbare ruimte vinden allerlei activiteiten plaats. Met onze kapitaalgoederen faciliteren we deze activiteiten. Hierbij kunnen we denken aan wegen, riolering, stedelijk water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen. We hebben de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit

van de kapitaalgoederen c.q. de openbare ruimte en het onderhoud hiervan is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Voor de verschillende kapitaalgoederen hebben wij beheerplannen.

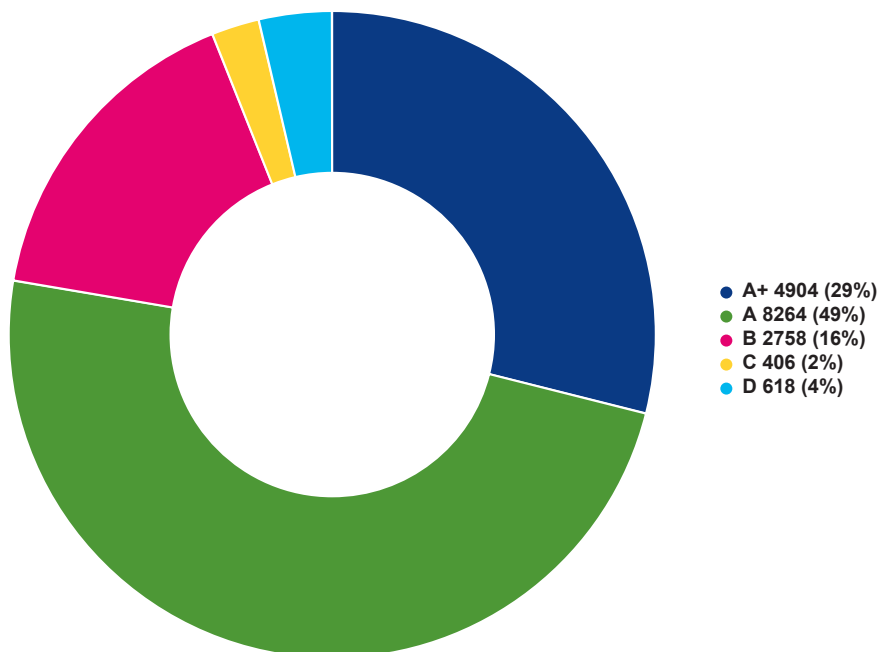
Om zorg te dragen voor de integraliteit binnen de verschillende onderdelen van de leegomgeving is het integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) in 2021 vastgesteld. In dit IBOR zijn onze visies vastgelegd, het biedt handvatten voor beheren van onze leefomgeving en onze kapitaalgoederen.

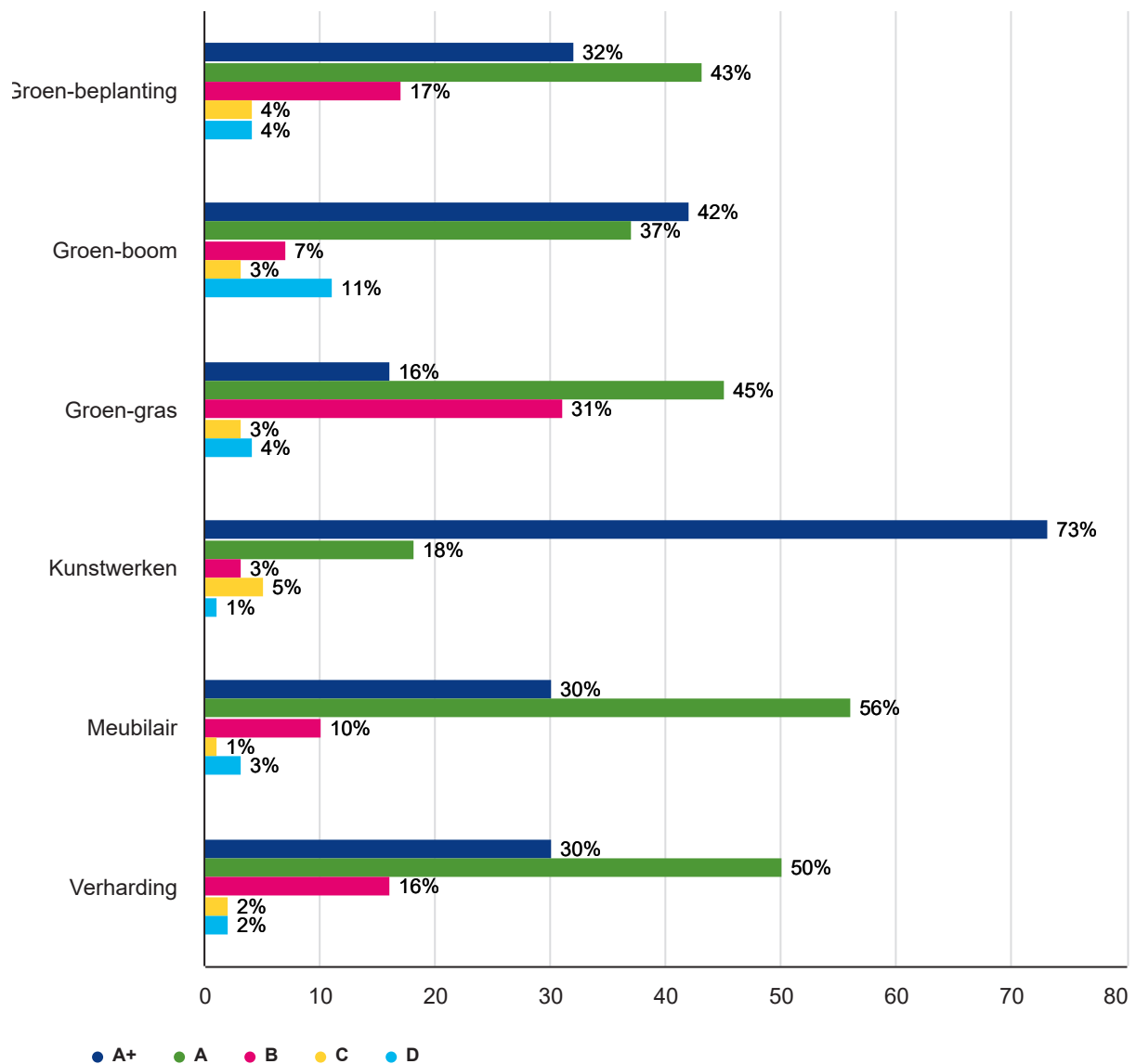
Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen (dagelijks) klein onderhoud, (cyclisch) groot onderhoud en (vervangings-)investeringen. De budgetten voor klein onderhoud zijn jaarlijks op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het programma. Groot onderhoud vindt cyclisch plaats en wanneer de kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de (vervangings-)investeringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed.

Kwaliteit van onze kapitaalgoederen

We hebben ieder kwartaal een kwaliteitsmeting uit laten voeren op basis van beeldkwaliteit voor alle onderdelen van de openbare ruimte (totaal 16.950 meetpunten). Het algemene beeld is dat we in 2021 een gemiddelde beeldkwaliteit hebben behaald die voldoet aan de basiskwaliteit (niveau B).

De grafiek hieronder toont de kwaliteit per beheergroep over heel 2021. We zien een kleine verbetering in de kwaliteit ten opzichte van 2020, het aantal C en D scores is met 3% gedaald.

We hebben ons areaal onderhouden op het afgesproken kwaliteitsniveau. We hebben de basis op orde gehouden en gezorgd voor een veilige en toegankelijke leefomgeving.

Product	Actualisatie	Ambitie
Baggerplan 2021-2026	2026	Voldoen aan wettelijke eisen waardoor de benodigde diepte van de watergangen is gewaarborgd. Het Baggerplan is in 2021 vastgesteld.
Beheerplan groen 2020-2024	2025	In het beheerplan groen zijn keuzes gemaakt op welke wijze we ons groen onderhoud en hoe het groen bijdraagt aan doelstellingen op gebied van o.a. duurzaamheid, klimaatbestendigheid en leefbaarheid.
Beheerplan kunstwerken 2017-2021	2022	Uitvoeren van de maatregelen die benodigd zijn om de functionaliteit te waarborgen en de veiligheid te garanderen.
Beheerplan oevers 2019-2023	2023	In standhouden van de oevers waar noodzakelijk en omvormen naar natuurvriendelijk waar mogelijk.
Beheerplan OV openbare verlichting 2018-2021	2022	In het beheerplan wordt gefocust op preventief beheer, onderhoud en 'duurzaam beheer'.
Beheerplan VRI verkeersregelinstallaties 2016-2020	2021	Bij vervanging van de VRI passen we energiezuinige installaties toe. Achterstand kabels wegwerken. Het toepassen van LED verlichting met een dimregime voor het bijdragen aan de ambitie van duurzaamheid en verkeers- en sociale veiligheid.
Beheerplan spelen 2019-2022	2022	Het integrale beheerplan Spelen is begin 2019 vastgesteld.
Beheerplan wegen 2017-2021	2022	Onderhoud is beperkt tot strikt noodzakelijk onderhoud voor het veilig houden van wegen.
gemeentelijk Riolerings- en Waterplan Rijswijk 2021 t/m 2025	2026	De piek in onderhoud voor de vervanging van riolering spreiden door levensduur verlengende maatregelen uit te voeren. Het zorgen voor een duurzaam, veilig en robuust watersysteem.
MOP's Maatschappelijk Vastgoed 2015-2025	2026	In 2021 heeft herijking van het beheerplan Maatschappelijk Vastgoed plaatsgevonden. Dit beheerplan is door de gemeenteraad goedgekeurd en vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is de kwaliteit van het vastgoed duurzaam in stand te houden
Niet maatschappelijk vastgoed	2021	In 2021 zijn de meerjarenonderhoudsplanningen geactualiseerd. Onze ambitie is om het vastgoed veilig en bereikbaar te hebben en houden.
Integraal beheerplan: De basis op orde 2021-2025	2025	Met elkaar gaan we de basis, het minimale kwaliteitsniveau, vast stellen in een integraal beheerplan. Dit overkoepelend beheerplan vormt de leidraad voor onze inzet de komende jaren en zorgt ervoor dat de basis op orde blijft. Ook zijn belangrijke ontwikkelingen die veel raakvlakken hebben met en invloed op het beheer en onderhoud, zoals energietransitie, klimaatverandering, biodiversiteit en circulaire economie beschreven en betrokken.

Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de kapitaalgoederen zijn onze disciplines onderverdeeld in de beleidsterreinen wegen, openbaar groen, riolering en gebouwen.

Onderhoud wegen

Het beheer en onderhoud van de verharding, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en civieltechnische kunstwerken is opgenomen in beheerplannen en samengevat in het integraal beheerplan openbare ruimte. De wijze waarop we de disciplines beheren is omschreven in de beheerplannen. Bij de herinrichting hanteren we de richtlijnen van duurzaam veilig en de eisen zoals vastgelegd in onze PvE (Programma van Eisen). Naast de wettelijke en beleidsmatige eisen volgen we voor onze projecten een uitgebreid participatietraject met belanghebbenden om voor onze projecten draagvlak te creëren en – waar mogelijk – de wensen van de gebruikers te verwerken in de nieuwe inrichting. In 2021 hebben we onze achterstand bij de kabels van de openbare verlichting wederom ingelopen, er is circa 7 kilometer kabel vervangen met het extra krediet dat beschikbaar is gesteld. Daarnaast hebben we circa 250 lampen vervangen voor Led verlichting met een dimregime. Deze inzet heeft geleid tot een vermindering van het aantal meldingen en storingsen.

Voor het discipline wegen hebben we op diverse plaatsen groot onderhoud aan onze elementen uitgevoerd. We hebben de werkzaamheden aan de Veraartlaan en de Diepenhorstlaan uitgevoerd. We hebben groot onderhoud en investeringen gedaan aan onze asfaltverharding. Er zijn diverse

ingrepen gedaan om de verkeersveiligheid van alle verkeersdeelnemers te vergroten/verbeteren. Ook hebben we diverse bruggen vervangen en is regulier onderhoud gepleegd om de veiligheid te maximaliseren en onze wandel en fietsroutes in stand te houden. In het IBOR zijn nieuwe budgetten berekend voor het vervangen van onze kunstwerken.

We hebben de verkeersregelininstallatie aan de Veraartlaan vervangen en de installatie aan de Diepenhorst aangepast naar een iVRI.

Onderhoud riolering

Voor de discipline riolering (water) hebben we geïnvesteerd in het vervangen van riolering in Oud Rijswijk en hebben we onze riolering gerelined (het aanbrengen van een binnenwand) in Te Werve. Ook dit jaar hebben we geïnvesteerd in het aanleggen van regenwaterleidingen waarbij we het regenwater opvangen in eigen gebied. Hiermee gaan we droogte tegen en hebben we minder kans op wateroverlast.

Onderhoud openbaar groen

Het openbaar groen is regulier onderhouden, conform het Groenbeheerplan. Deels via de bestekken (maaien gazons, maaien kruidenbermen, onkruidbestrijding op verharding, boomveiligheidscontroles), deels via de Binnenbaan en eigen buitendienst.

De bestrijding van ziekten en plagen (iepziekte, eikenprocessierups, reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop) is in 2021 voortvarend aangepakt, waardoor grip op de situatie ontstond. Er zijn 78 zieke iepen verwijderd, en 2000 m² ziek opschot, aanzienlijk minder dan in 2020. De eikenprocessierups is op 1200 van de in totaal 4500 Rijswijkse eiken actief bestreden door ze weg te zuigen. Daarnaast zijn 150 vogelnestkastjes opgehangen ten behoeve van de natuurlijke vijand van de eikenprocessierups: mezen. Door middel van 2 maairondes en 4 rondes begrazing door schapen is de bestrijding van de reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop doorgezet. Ten aanzien van de bestrijding van ziekten en plagen zijn nauwelijks klachten en meldingen ontvangen.

In het plantseizoen 2021/2022 zijn ca. 500 nieuwe bomen aangeplant, en ca 6.000 m² heesters aangeplant.

In 2021 is doorgegaan met de verdere professionalisering van communicatie over groenbeheer, waarbij gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden van Geografische Informatiesystemen (GIS). Hiermee kunnen we de inwoners van Rijswijk beter informeren over de groenwerkzaamheden.

Onze speelvoorzieningen hebben we onderhouden zodat het gebruik veilig is en voldoet aan de strenge eisen die hieraan gesteld worden. We hebben tevens diverse speelplekken gerenoveerd, dit hebben we gerealiseerd samen met de gebruikers door middel van participatie.

Onderhoud vastgoed

Niet maatschappelijk vastgoed:

We hebben het meerjarenonderhoudsprogramma geactualiseerd van de woningen, het Bunkercomplex Vredenburgweg en Station Rijswijk. We hebben groot onderhoud uitgevoerd in de woningen.

Maatschappelijk vastgoed:

De meerjarenonderhoudsplannen zijn in 2021 geactualiseerd en op grond hiervan is de storting in de voorziening meerjarenonderhoudsplannen welzijn, sport en cultuur gewijzigd. Onderhoud en vervanging wordt zoveel als mogelijk duurzaam uitgevoerd. Op grond van de voorschriften voor het opstellen van de begroting zijn vanaf 2020 de jaarlijks terugkerende kosten opgenomen in de beheerbegroting en de overige kosten opgenomen als dotatie aan de voorziening.

Overige actualiteiten

Renovatieprogramma nutsleidingen door bedrijven

De komende jaren gaan de nutsbedrijven in Rijswijk veel verouderde kabels en leidingen vervangen. De gemeente is een actieve gesprekspartner voor de nutsbedrijven. Samen met de nutsbedrijven vindt afstemming plaats over de geplande werkzaamheden en waar de kansen liggen om deze te combineren.

Tijdens de planvoorbereiding hebben we in een vroeg stadium met de nutsbedrijven de samenwerking opgezocht. Hierdoor wordt een integrale aanpak in zowel de voorbereiding als uitvoering uitgewerkt om zo de overlast voor de omgeving te minimaliseren.

Programma met herinrichtingen

Er zijn meerdere straten in Rijswijk waar meerdere onderhoudsproblemen samenkomen (zie ook programma Leven en Wonen). Het gaat om locaties waar zowel boven- als ondergronds investeringen gedaan moeten worden. We richten deze straten opnieuw in waarbij we door middel van participatie de bewoners en gebruikers betrekken. In deze straten geven de bomen overlast en zijn de verharding en de kabels en leidingen aan vervanging toe.

Het gaat om kostbare projecten met een lange voorbereidingstijd waarbij een nieuwe inrichting wordt bedacht. De herinrichting van de Karel Doormanlaan de Julianastraat zijn afgerond. De voorbereidingen lopen van de Van Ostadelaan, de Van Dijklaan, de Steenlaan, de Lindelaan en de Rembrandtkade.

Participatie

In 2021 hebben vooral digitaal participatietrajecten doodlopen. We hebben innovatieve manieren gevonden om belanghebbende mee te nemen in de voorbereiding van projecten. We moeten helaas wel constateren dat enige vertraging opgelopen is bij de grotere herinrichtingsprojecten. Naast participatie in de herinrichtingsprojecten zijn er ook trajecten binnen spelen goed doorlopen.

Wat heeft het gekost?

Budgettair kader

Conform de eisen van het BBV maken wij alle onderhoudsbudgetten inzichtelijk in een overzichtelijke tabel. Daarnaast geven wij aan waarvoor het budget wordt ingezet.

Beschikbare exploitatiebudgetten

De belangrijkste exploitatiebudgetten (exclusief kapitaallasten) zijn:

Exploitatiebudgetten (bedragen x € 1.000) excl.kapitaallasten	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting
Wegen	1.454	1.162	292	Dit onderdeel is lager uitgevallen dan begroot, er is minder kleinschalig onderhoud uitgevoerd aan onze bestrating vanwege de beschikbaarheid van aannemers en personeel.
Groen	1.980	2.093	-113	Dit onderdeel is duurder uitgevallen dan begroot, we hebben meer onderhoud moeten plegen tegen een hogere eenheidsprijs. De overschrijding heeft plaatsgevonden op het onderhoud aan onze bomen, beplanting en gazon.
Verlichting en verkeersregelinstallaties	1.022	1.039	-17	Dit onderdeel is uitgevoerd binnen het beschikbare budget. We hebben het besteed aan energiekosten en aan regulieren storingsonderhoud.
Waterwegen	660	441	220	Dit onderdeel is lager uitgevallen. De werkzaamheden zijn in 2021 conform plan uitgevoerd. Er is minder slib aangetroffen is ingeschat, tevens was het slib minder verontreinigd. We hebben maaien en krozen van de watergangen uitgevoerd.
Spelen	73	83	-10	Dit onderdeel is geëindigd binnen de kaderstelling. We hebben de middelen ingezet voor reguliere veiligheidscontroles, reparaties en klein onderhoud.
Bruggen en duikers	569	366	203	Dit onderdeel is lager uitgevallen dan begroot, er is minder kleinschalig onderhoud uitgevoerd aan onze bruggen vanwege de geplande vervanging van bruggen en vanwege de beschikbaarheid van aannemers en personeel.
Riolering	1.467	1.309	159	Dit onderdeel is lager uitgevallen. Het budget is besteed aan het reinigen en inspecteren van de riolen, het klein onderhoud van huisaansluitingen en pompgemalen, het reinigen van kolken en kleinschalige reparaties.

Bedrijfsvoering

Algemeen

Op basis van het coalitieakkoord Rijswijk 2019-2022 zetten we de verbetering van de dienstverlening onverminderd door, waarbij we eerst de basis op orde brengen. Als de basis op orde is, werken we toe naar een excellente dienstverlening. We hebben daarbij vooral oog voor zaken die inwoners en ondernemers aandraagen ter verbetering van onze dienstverlening.

Om excellente dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen te kunnen leveren, is effectieve en efficiënte bedrijfsvoering een randvoorwaarde. Onder bedrijfsvoering verstaan we de ondersteunende processen om de doelstellingen in de programma's te verwezenlijken.

Gemeente Rijswijk informeert haar inwoners en bedrijven via de gemeentelijke website (www.rijswijk.nl). De site speelt een belangrijke rol in de digitale dienstverleningen die wij als gemeente willen aanbieden. Dan gaat het niet alleen om het communiceren met inwoners, maar ook om het digitaal aanbieden van diensten en producten. Dit medium is door nieuwe technologie continu in beweging. Het creëren van meer toegankelijkheid en inclusie begint grotendeels bij de website.

De huidige website dateert uit 2016 en is aan vervanging toe in het kader van life cycle management. In november 2022 zal de website geen technisch support meer ontvangen. Deze datum is uitgesteld van november 2021 naar november 2022 door de Open Source organisatie. Dit gaf ons extra tijd om meer analyses te doen om de content beter in te zetten voor de inwoner op de aanstaande nieuwe website en het web governance rapport te leveren om de online informatie te verbeteren.

Onder support van de website wordt verstaan dat de site geüpdatet wordt en er beveiligingsupdates worden doorgevoerd. Het is het noodzakelijk en onvermijdelijk om ervoor zorg te dragen dat de gebruikte softwareversies ondersteund worden om niet kwetsbaar te zijn voor beveiligingslekken. Om die reden zal in 2022 een nieuwe website aangekocht worden.

HRM

We investeren in uitstekende dienstverlening met een voldoende wendbare en duurzame organisatie. Met als doel om onze rol in de omgeving beter te (blijven) invullen door dynamische vraagstukken sneller, makkelijker en beter aan te pakken. We doen dit binnen de beschikbare middelen waarbij het collegeprogramma en de wettelijke taken centraal staan.

HRM draagt bij aan deze ontwikkeling door het leervermogen in de organisatie te vergroten en medewerkers in staat te stellen de werkzaamheden uit te voeren met toegesneden kennis en vaardigheden, ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en werkplezier. We doen dit met vaste formatie voor de continuïteit van de belangrijke gemeentelijke opdrachten, aangevuld met (mogelijkheden voor) verschillende vormen van flexibele inzet. We zetten in op een (meer) evenwichtig personeelsbestand om de kwaliteit en continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen. Uitstroom van (oudere) medewerkers vraagt om het borgen van (belangrijke, kritische en strategische) kennis en ervaring in de organisatie, maar biedt aan de andere kant mogelijkheden om te vernieuwen en te verjongen.

Belangrijk blijft dat we als werkgever aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor iedereen op de arbeidsmarkt.

Doelstellingen

We realiseren een organisatie(vorm) van waaruit we vaste en flexibele capaciteit inzetten op wisselende bestuurlijke opdrachten en in teams. We investeren in een evenwichtig personeelsbestand.

We stimuleren het leren en ontwikkelen van alle medewerkers om in te spelen op veranderingen in de werkwijze en het werk.

We faciliteren goede werkomstandigheden waar medewerkers hun talenten en kwaliteiten inzetten voor een uitstekende dienstverlening aan de stad.

Indicatoren

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen ¹	18%	16,3%
Gemiddelde uitgaven opleiding en ontwikkeling per medewerker ²	€ 882	€ 933
Streefcijfer ziekteverzuimpercetage	5,2%	6,1%

1 Dit percentage is berekend volgens de voorgeschreven wijze in de Regeling Beleidsindicatoren gemeenten. De voorgeschreven berekening is: Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.

2 Indicator voor het stimuleren van het leervermogen om de wendbaarheid te ondersteunen (afgezet tegen landelijke norm personeelsmonitor A&O-fonds 2019).

In 2021 betekent dit:

Indicator 1:

- Kwartaalrapportage voor het management over de aard en omvang inhuur.
- Benutten strategische personeelsplanning (SPP).
- Doorontwikkelen van regionale mobiliteit en arbeidsmarkt (Haaglanden).
- Versterken werving- en selectieproces (dashboard en regionale recruitment).

Indicator 2:

We investeerden (meer dan begroot) in het professionaliseren van de medewerkers. We ontwikkelden een visie op leren en ontwikkelen met de basis voor een organisatiebrede opleidingskalender (2021-2024). Elk team beschreef de leer- en ontwikkelbehoefte in het eigen jaarplan. Ook gaven we een vervolg aan het Management Development programma. Na een verlengde pilot zijn we overgegaan tot de aanschaf en implementatie van een digitaal leerportaal ook om aantrekkelijk blijven voor nieuw (jong) personeel. Via dit leerportaal zijn we, naast een enorm aanbod van digitale trainingen, in staat om leerlijnen te ontwikkelen, zoals een onboardingsprogramma voor nieuwe medewerkers met een verplichte AVG training.

Indicator 3:

Het verzuimcijfer in Rijswijk is gestegen van 5,2% van 6,1 %. Hiermee is de vastgestelde norm voor 2021 niet behaald. De exacte oorzaak van de stijging is niet inzichtelijk omdat de reden van verzuim niet vastgelegd mag worden. Het is aannemelijk dat corona van invloed is op de stijging van het verzuim. Uit het Medewerkeronderzoek kwam een (te) hoge werkdruk naar voren. De aanpak van verzuim en werkdruk blijft een belangrijk aandachtspunt bij het management en tussen management en medewerkers. Vanaf maart 2020 is wordt er hoofdzakelijk verplicht vanuit huis gewerkt. Sindsdien hebben we nadrukkelijk aandacht voor het gezond en veilig werken vanuit huis. We hebben en houden actief aandacht voor de vitaliteit van medewerkers, zeker ook in de thuiswerksituatie.

Personele informatie

Formatie en bezetting	2020	2021
FTE formatie	466,26	480,39
FTE bezetting	426,11	441,39
Saldo (vacatureruimte)	40,14	39

Budget en realisatie	2020	2021
Salarisbudget	€ 36.267.590	€ 39.057.767
Inhuurbudget	€ 3.129.450	€ 2.261.400
Kosten bezetting	€ 33.777.915	€ 36.405.666
Kosten inhuur	€ 7.012.395	€ 7.069.530

De geraamde salarislasten zijn in 2021 met ongeveer € 2.800.000 gestegen ten opzichte van de geraamde salarislasten in 2020. Deze stijging wordt onder andere veroorzaakt doordat huurbudget is omgezet in geraamde salarislasten en als gevolg van het groeien van de gemeente is zijn er meer salarislasten geraamd. De laatste verklaring is dat er in de loop van het jaar exploitatiebudgetten zijn omgezet naar personele budgetten. De stijging in de kosten van de bezetting heeft dezelfde redenen en daarbij komt nog de gevolgen van de CAO ontwikkeling en dan met name de éénmalige uitkering ad. €1.200 die niet was geraamd.

Inhuur incl. RijswijkBuiten	2020	2021
Inhuur exploitatie	€ 4.063.426	€ 4.412.305
Sociaal domein	€ 1.352.914	€ 1.109.417
Bouwgrondexploitaties	€ 1.068.712	€ 939.970
Investerings	€ 527.342	€ 607.837
Totaal	€ 7.012.394	€ 7.069.530
Totaalkosten personeel	€ 33.777.915	€ 36.405.661
% inhuur	17,2%	16,3%

In 2021 is verder ingezet om de inhuur terug te dringen en waar wenselijk en mogelijk, externe inhuur om te zetten naar reguliere arbeidscontracten. Dat is voornamelijk terug te zien in de daling van de raming van de inhuur en daarmee de stijging van de geraamde salarislasten.

In 2021 hebben we nog altijd veel last gehad van de Coronacrisis en bleef de behoefte aan tijdelijke extra capaciteit hoog.

Ook de voortdurende krappe arbeidsmarkt leidt tot inhuur, omdat vacatures niet/onvoldoende snel kunnen worden vervuld.

Bij het Ruimtelijk Domein was daarnaast tijdelijke inhuur noodzakelijk voor de evaluatie van de problematiek binnen de parkeerketen.

Bij het Sociaal Domein moest worden ingehuurd om de toename van extra taken in verband met Corona, zoals het uitvoeren van de TONK-regeling, te kunnen uitvoeren.

Bij het programmabureau RijswijkBuiten is het noodzakelijk om aanvullend op de kleine vaste formatie tijdelijke specialisaties in te huren. De inhuur wordt afgestemd op de voorliggende werkzaamheden welke jaarlijks variëren.

Per saldo zijn de inhuurkosten voor 2021 vrijwel gelijk gebleven aan de inhuurkosten voor 2020. Het percentage inhuur is echter gedaald, omdat de totale loonsom in 2021 is gestegen ten opzichte van 2020. Met het inhuurpercentage van 16,3 zitten we onder het gemiddelde, zoals dat is opgenomen in de Personeelsmonitor van het A&O fonds. In deze benchmark is het gemiddelde inhuurpercentage voor gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners 18%.

Personeel

Bedragen x € 1.000	Domein	Totaal
Huidig Personeel	Bedrijfsvoering	8.828
	Directie	2.736
	Griffie	1.117
	Maatschappelijke Ontwikkelingen	6.693
	RijswijkBuiten	767
	Ruimtelijke Ontwikkelingen	8.065
	Sociaal Domein	7.634
Totaal Huidig Personeel		35.840
Voormalig personeel	Bedrijfsvoering	452
	Directie	12
	Maatschappelijke Ontwikkelingen	104
	Ruimtelijke Ontwikkelingen	-2
Totaal Voormalig personeel		566
Eindtotaal		36.406

Informatie

Informatie verzorgt het inrichten en beheren van de informatievoorziening waarmee de organisatie haar bestuurlijke doelen kan realiseren, zodanig dat de mogelijkheden die informatie en ICT bieden optimaal benut worden. De inspanningen zijn erop gericht om nu en in de toekomst adequaat en flexibel in te spelen op kansen en uitdagingen.

We realiseren een informatievoorziening die goed beveiligd, flexibel en schaalbaar, gestructureerd en samenhangend is. We doen dit onder meer door het harmoniseren van systemen en processen, het standaardiseren van producten en het realiseren van koppelingen en een goede informatiearchitectuur.

We bewaken ontwikkelingen en initiatieven om te waarborgen dat een passende ICT-infrastructuur en -dienstverlening geleverd wordt aan de hand van de gemeentelijke applicatie architectuur. Dit doen we door vroegtijdig aan te haken bij ontwikkelingen en initiatieven en de organisatie te begeleiden bij het vertalen van deze behoeften (met een informatiecomponent) naar oplossing(en) door middel van het Project Portfolio Management proces (PPM). Ook toetsen we vanuit het PPM-proces de haalbaarheid van behoeften en stellen we het GMT in staat om informatiebehoeften vanuit de organisatie te prioriteren, en een besluit te nemen op welke informatiebehoeften capaciteit en middelen ingezet moeten worden. We zijn daarnaast verantwoordelijk voor contract-, leveranciers- en projectmanagement (implementatie) van informatiesystemen.

We werken waar mogelijk samen met andere gemeenten en maken optimaal gebruik van beleid en expertise van andere overheden en instrumenten die bijvoorbeeld binnen VNG Realisatie verband ontwikkeld worden, zoals de landelijke voorzieningen. Hierbij houden we scherp in het oog hoe de inrichting en het beheer van de informatievoorziening bij kan dragen aan de kansen, doelstellingen en ambities voor wat betreft duurzaamheid. Onze dienstverlening op het gebied van IT beheer hebben we uitbesteed aan de GR Bedrijfsvoering Delft Rijswijk.

De visie op informatie is uitgewerkt in een richtinggevend informatiebeleid dat periodiek wordt geactualiseerd. Aan de hand van een informatiebeleidsplan bouwen we verder op de beleidslijnen ten aanzien van dienstverlening en bedrijfsvoering. Tevens is het een afwegingskader voor investeringen. Voor de realisatie van de visie zijn voor de komende jaren drie investeringen opgenomen, namelijk Basis op orde, Voldoen aan wettelijke verplichtingen en Uitvoering visie en beleid. Op basis hiervan worden de concrete informatieprojecten uitgewerkt en geprioriteerd in een Digitale agenda Rijswijk.

De ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening gaan zo snel dat zeker jaarlijks, maar wellicht vaker, de gegeven kaders en investeringen moeten worden herijkt om gelijke tred te houden met de ontwikkelingen en met de doelen die gesteld worden.

Financiën

Waar 2019 nog afgesloten werd met een tekort van circa € 4,8 miljoen, is in 2020 door de opbrengst van de verkochte Eneco aandelen en het versneld realiseren van de grondexploitatie in RijswijkBuiten het jaar positiever afgesloten. Voor het jaar 2021 is het resultaat circa € 0,3 miljoen positief.

Door deze ontwikkeling is de financiële positie verbeterd, inzichtelijk gemaakt door betere kengetallen met betrekking tot de schuldpositie, solvabiliteit, weerstandsvermogen en grondexploitatie. Hierdoor is de vereiste weerbaarheid en wendbaarheid van Rijswijk versterkt, dat nodig is voor het kunnen inzetten van ingestelde Groeifonds voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Deze groei naar een neutrale profiel is hard nodig. Het tekort in de Jeugdzorg is alleen incidenteel door het Rijk opgelost en de voorgestelde nieuwe verdeelsystematiek van de Algemene Uitkering levert voor veel gemeenten – waaronder Rijswijk – nadeel op ten opzichte van het huidige systeem. Daar bovenop komen voor de gemeenten enorme uitdagingen in de komende jaren op de terreinen van wonen, klimaat, energie en milieu, die ook financieel de nodige extra druk zullen zetten op de financiële gezondheid. Bovendien lijkt in 2022 de inflatie blijvend te gaan stijgen waarop de president van de DNB in februari 2022 al aankondigde dat naar alle waarschijnlijkheid de rente eind 2022 en in 2023 gaat stijgen waardoor geld lenen duur gaat worden. In combinatie met de bovenstaande ontwikkelingen is het daarom nóg belangrijker dat Rijswijk deze jaren met een gezonde basis verder gaat.

De P&C cyclus is versterkt door frequenter gebruik te maken van een dashboard. De volgende stap is deze presentatie sneller en nog meer geautomatiseerd te doen. Juist ook met het oog op de te verwachten financiële turbulentie in de komende jaren zal met behulp van een doorontwikkeld dashboard frequenter en beter zicht georganiseerd worden op de realisatie van de begroting. Er is al een digitale website gerealiseerd van P&C producten. Met behulp van deze software zal ook de productie van de organisatie meer digitaal worden ondersteund. Zowel voor raad als burgers is hiermee deze informatie sneller en transparanter voor handen.

In verband daarmee is de verplichtingenadministratie in 2022 operationeel gestart waarbij een verbeteringslag wordt toegepast in de koppeling tussen deze administratie en het financiële systeem. Hiermee komen voor de bewaking van de budgetten ook de aangegane verplichtingen beter in beeld.

Met betrekking tot de digitale facturering van crediteuren is een verbeteringslag ingezet die naar verwachting in 2022 zal kunnen worden afgerond. Uit de indicator van tijdige betalingen van facturen blijkt dat hiermee een stijging is gerealiseerd. Deze was in 2020: 93,8%, en is gestegen naar 97,8%.

Daarna zal in 2022 ook de digitalisering van debiteuren nota's worden uitgevoerd.

Voor de subsidies is een applicatie in werking gezet waarmee diverse organisatieonderdelen dit proces veel meer geautomatiseerd kunnen uitvoeren. Tevens is er een beleidskader ingevoerd en kan een subsidieregister nu digitaal worden opgeleverd.

Juridische Zaken

Wat wilden we bereiken?

Wij zijn een gemeente met ambitie en hebben excellente dienstverlening als doelstelling. Dat vraagt ook om juridische kwaliteit van onze producten en processen. Het team Juridische Zaken wil samen met de andere teams verder bouwen aan die kwaliteit om zo toekomstbestendig te zijn. Juist ook omdat de samenleving in rap tempo verandert. Dit heeft impact op bestuurlijke opgaven en de organisatie van de gemeente. Een en ander vraagt om juridische wendbaarheid, risico-inschatting en sturing op de kwaliteit.

Bovenstaande vraagt een juridische kwaliteit van de organisatie (niet om dicht te timmeren, maar juist om te kunnen acteren als overheid). Dat vraagt om compliance, ook juridisch.

Inkoop & Aanbesteden

Vanuit het team Juridische Zaken worden de inkoopprocessen ondersteund. Hierin willen we een proactieve rol invullen en meedenken in de kwaliteit van inkoop, de efficiëntie en de rechtmatigheid.

Privacy

De juridische aspecten van de privacywetgeving verdienen aandacht. Daarin streven we naar integrale advisering waar de privacyaspecten onderdeel vanuit maken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Informeel afhandeling

Vanaf eind 2020 zet JZ gericht in op informeel behandeling van bezwaarschriften. De juristen hebben met een coaching on the job (door Instituut KCB) tips gekregen voor het bellen van de bezwaarmaker en de vakafdeling. Deze technieken zijn afgelopen jaar toegepast bij bezwaarschriften die zich daar voor lenen. In 2021 is circa 10% (50 zaken) van de afgeronde bezwaarzaken ingetrokken. Intrekking is niet het doel, maar kan een resultaat zijn van informeel behandelen. Een volgende stap in de optimalisering wacht op aanpassingen in het zaakvolgsysteem Octopus.

Klachtencoördinatie

De klachtencoördinator maakt sinds 2021 deel uit van het team JZ, onder andere ter borging van een meer onafhankelijk positie. Met een coachingstraject is geïnvesteerd in kennisopbouw van onze klachtencoördinator. Een voorstel tot verdere professionalisering van klachtenbehandeling organisatie breed is voorbereid en wordt in maart aan het GMT aangeboden. Onderdeel van het voorstel is informele klachtafdoening als uitgangspunt te nemen. Het verlagen van de drempel draagt bij aan verbetering van de dienstverlening. Zo stelt ook de Nationale Ombudsman. Ten behoeve van decentrale klachtbehandeling zijn onder meer handleidingen en instructies opgesteld.

Inkoop en aanbesteding(ondersteuning)

In 2021 is een nieuwe tool voor het uitvoeren van de spendanalyses in gebruik genomen. Hiermee is het niet alleen eenvoudiger om de jaarlijkse spendanalyse ten behoeve van de accountantscontrole uit te voeren. Ook kunnen makkelijk themagerichte controles worden gedaan. Verder zijn in 2021 diverse raamcontracten aanbesteed, zoals WMO Woonvoorzieningen, Tijdelijke verkeersmaatregelen, Maaien gazons en bermen en Levering betonnen bestratingsmaterialen. Een voordeel van een raamcontract is, dat de individuele opdrachten die hieruit voortkomen niet telkens (Europees) hoeven te worden aanbesteed.

Wet elektronisch publiceren

Met de Wet elektronisch publiceren (Wep) moeten per 1 juli alle wettelijk voorschreven bekendmakingen, mededelingen en publicaties in een officieel elektronisch publicatieblad worden gepubliceerd. De digitale vorm van ter inzage legging is leidend en moet bijdragen bij aan een betere vindbaarheid van besluiten, beleid en regelingen. In samenwerking met o.a. de Griffie en team Bestuursadviesing & Bestuurlijke Besluitvorming is een inventarisatie gemaakt van alle door het college en de gemeenteraad vastgestelde beleidsregels en algemeen verbindende voorschriften. Vervolgens is onderzocht of deze (al) zijn opgenomen in het 'regelingenbestand'. Momenteel wordt een laatste check uitgevoerd, waarbij onder meer wordt nagegaan of de regelingen nog actueel zijn, om waar nodig laatste aanpassingen te doen.

Privacy

De privacy jurist levert een bijdrage aan de bescherming van persoonsgegevens in de gemeentelijke werkprocessen. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met het Privacy team (onderdeel van Concern Control). Ook vorig jaar resulteerde dat weer in integrale advisering aan verschillende organisatieonderdelen. Met presentaties aan vakteams is geïnvesteerd in versterking van het bewustzijn. We zien dat gegevensbescherming in toenemende mate onderdeel wordt van de kwaliteitscyclus binnen de organisatie. De privacy jurist is tevens adviseur betreffende contractenrecht. Bij veel van onze overeenkomsten is verwerking van persoonsgegevens aan de orde. Deze match zorgt voor een slimme bewaking van contractuele en privacy gerelateerde aspecten.

Bestuurlijke besluitvormingsproces

Over het jaar genomen is een trend waar te nemen dat JZ vaker én in een eerder stadium bij bestuurlijke besluitvormingsprocessen betrokken wordt. Het betreft de verschillende disciplines, zoals privacy, veiligheid, handhaving, RO en vergunningen. Dit zorgt voor een versterking van de juridische kwaliteit. In voorkomende gevallen betreft het een intensievere rol dan louter adviserend.

Deregulering en Procesinnovatie

Ons doel is het verhogen van de 'klantwaarde' in werkprocessen. Dat betekent: het binnen de wettelijke, financiële en gemeentelijke kaders vraaggericht leveren wat inwoners en bedrijven willen, met gestroomlijnde processen zonder verspilling. De doelstelling hierbij is het zo veel mogelijk beperken van de inspanningen - in tijd en in geld - die we van inwoners en bedrijven vragen om te voldoen aan de (informatie)verplichtingen die wij stellen.

We maken onder meer gebruik van Lean Management en passen dat niet-dogmatisch toe. We beschikken over een breed instrumentarium en trekken op met collega procesbegeleiders in de ondersteuning van de teams. Verbeterprincipes en inzichten passen we toe en dragen we uit. Zo promoten we dag-/ weekstarts en gebruik van planborden.

Inbreng van bij het proces betrokken collega's en commitment van leidinggevendenden bij verbetertrajecten vinden we cruciaal. Zo wordt het bewustzijn versterkt om zelf oplossingsgericht te werken. Er zijn korte trainingsmodules beschikbaar ten behoeve van medewerkers (instrumenteel) en management (verbetercultuur).

Informatiebeveiliging en privacy

Wij zorgen ervoor dat we bewust en veilig omgaan met informatie door een combinatie van het organisatorisch en technisch borgen van de juiste toegankelijkheid van informatie, het opbouwen en onderhouden van het bewustzijn over informatieveiligheid en privacy en tijdige signalering en opvolging van incidenten. We zijn transparant: we maken inzichtelijk waarvoor wij de gegevens van onze inwoners gebruiken en bieden mogelijkheden tot inzage in het eigen dossier of tot een verzoek voor wijziging/ vernietiging van de eigen gegevens.

Onze verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en privacy beperkt zich niet tot onze eigen organisatie. Ook in samenwerking met andere organisaties nemen wij onze verantwoordelijkheid voor het zorgvuldig omgaan met informatie en privacy in de keten door te zorgen voor duidelijke afspraken over deze onderwerpen.

Doelstellingen

- We voldoen aan het basisenormenkader zoals verwoord in de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).
- We voldoen aan de eisen die de privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), aan ons stelt.
- We leggen jaarlijks verantwoording af over informatieveiligheid door toepassing van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Vanaf 1 januari 2020 heeft de gemeente te maken met een nieuw normenkader voor informatiebeveiliging: de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De invoering van de BIO is een langdurig proces. Bij de start daarvan is er in Rijswijk uitdrukkelijk voor gekozen om hierbij 'het tempo' van de organisatie te volgen. In het kader daarvan is binnen de domeinen van de gemeente Rijswijk gestart met een procesinventarisatie. Deze inventarisatie is nog niet afgerond. Op basis van een prioriteitstelling van de geïnventariseerde processen zal de BIO vervolgens per proces worden ingevoerd. Vooruitlopend daarop is in 2021 een start gemaakt met het opstellen en actualiseren van continuïteitsplannen.

Om het bewustzijn op het gebied van informatiebeveiliging te vergroten is in 2021 besloten om alle nieuwe medewerkers de training Privacy Security Awareness aan te bieden als verplicht onderdeel van het inwerkprogramma. Daarnaast zijn er een aantal phishingacties gesimuleerd om de weerbaarheid van de medewerkers op dat punt te trainen. Uit de resultaten blijkt dat herhaling van dit soort acties eraan bijdraagt dat steeds meer medewerkers de risico's op dit gebied leren herkennen.

Kwetsbaarheidmelding Log4j

In december 2021 waarschuwde het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) voor een ernstige kwetsbaarheid in een veel gebruikte softwarecomponent (Apache Log4j). Dit had ook consequenties voor de gemeente Rijswijk. Binnen de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoering zijn samen met de gemeente Delft onmiddellijk acties ondernomen om de risico's in kaart te brengen. Er zijn direct technische maatregelen getroffen om pogingen tot misbruik van buitenaf te detecteren en te blokkeren. In een grote inventarisatieslag zijn alle leveranciers van softwareapplicaties gevraagd daar waar nodig herstelacties uit te voeren. In een enkel geval is besloten om de externe toegang tot de systemen van Rijswijk tijdelijk af te sluiten.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Ook dit jaar is in het kader van de ENSIA een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomsten van die zelfevaluatie worden enerzijds gebruikt om verantwoording af te leggen aan de externe toezichthouders over de toepassing van de aansluitnormen voor DigiD en Suwinet. Daartoe wordt een collegeverklaring opgesteld. De collegeverklaring, die is voorzien van het oordeel van een onafhankelijk auditor, is via een raadsinformatiebrief ook ter beschikking gesteld aan de gemeenteraad.

Anderzijds zijn de uitkomsten van de zelfevaluatie gebruikt om acties te formuleren bij de beveiligingsmaatregelen die nog om aandacht vragen. Dit is onderdeel van een continu proces. De acties zijn opgenomen in het informatiebeveiligingsplan van de organisatie.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Rijswijk bouwde ook in 2021 voort op de fundering die de voorgaande jaren zijn gelegd voor verdere implementatie en borging van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Zowel de wettelijk verplichte privacyfunctionarissen als de instrumenten^[1] voor naleving van de AVG en voor de verantwoording hiervan zijn aanwezig. Communicatie over privacyrisico's om bewustzijn over gegevensbescherming te bevorderen, waaronder simulatie van phishingsacties, heeft het afgelopen jaar regelmatig plaatsgevonden. Meer dan de voorgaande jaren is aandacht geweest voor opleiding en training en 110 nieuwe medewerkers, inclusief externen, hebben de training Privacy Security Awareness via de e-learningplatform van de Rijswijk Academie gevolgd.

De Functionaris Gegevensbescherming informeert het management en het college van burgemeester en wethouders over de mate waarin de gemeente aan de AVG voldoet. Het laatste wordt via het jaarverslag gegevensbescherming geïnformeerd. De aanbevelingen uit dit jaarverslag geven input voor de privacy-verbetercyclus (PDCA-cyclus) die als instrument voor monitoring en bijsturing wordt gebruikt om privacy en gegevensbescherming daadwerkelijk onderdeel te laten worden van de dienstverlening, de werkprocessen en de planning- en controlcyclus van de gemeente. De aandacht van het privacy team ging daarom vooral naar het aanjagen van de verbeteracties uit het vorige jaarverslag, het evalueren van beleid, procedures en voorzieningen en de invoering van nieuwe wetgeving in overeenstemming met de eisen die de AVG stelt aan de verwerkingen van persoonsgegevens.

In 2021 zijn er 26 datalekken gemeld. Dit is vijf meer dan het jaar daarvoor. Oorzaken hiervan waren menselijke fouten. In nagenoeg alle gevallen ging het om het versturen van persoonsgegevens aan verkeerde geadresseerden. Zeven van de 26 datalekken leverden mogelijk een risico voor degene van wie de gegevens gelekt zijn en zijn bij de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld. Ook zijn er zes risicoanalyses (DPIA) uitgevoerd op verwerkingen met een hoog privacyrisico. Voor een aantal verwerkingen van persoonsgegevens is opdracht gegeven aan externe partijen, waaronder Cloud leveranciers. Met dertien partijen zijn verwerkersovereenkomsten gesloten.

De AVG biedt burgers de mogelijkheid om hun privacyrechten uit te oefenen door bijvoorbeeld inzage te krijgen in de eigen gegevens of eigen gegevens te laten corrigeren of vernietigen. In 2021 zijn drie van deze verzoeken ontvangen. Als burgers vinden dat de gemeente niet goed omgaat met hun persoonsgegevens, kunnen ze een klacht indienen bij de gemeente. In 2021 zijn vijf klachten van vermeende schending van privacy geweest. Alle vijf klachten waren ongegrond omdat de persoonsgegevens rechtmatig verwerkt waren bij de uitvoering van andere wetten.

In 2021 heeft de Rekenkamer Rijswijk een onderzoek naar privacy en informatieveiligheid in het Sociaal Domein uitgevoerd. De onderzoekers hebben breder gekeken dan alleen het Sociaal Domein en geconcludeerd dat de gemeente Rijswijk in lijn met de AVG handelt maar er nog ruimte is voor verbetering om het (privacy)volwassenheidsniveau waar de AVG van uitgaat te bereiken. De conclusies van de Rekenkamer zijn door het college onderschreven. De aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn overgenomen in het jaarverslag van de functionaris gegevensbescherming en worden gemonitord vanuit de verbetercyclus gegevensbescherming.

^[1]Het gaat om instrumenten zoals het register van verwerkingen, de modellen voor de risicoanalyses (Data Protection Impact Assessment of DPIA) en verwerkersovereenkomsten, het datalekkenregister en het proces rondom de rechten van betrokkenen

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Bij het opstellen van de begroting 2021 werd er nog vanuit gegaan dat met ingang van het verslagjaar 2021 het college van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording zou moeten opnemen in de jaarrekening. Een verklaring waarin zelfstandig verantwoording wordt afgelegd over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Het wetsvoorstel voor de rechtmatigheidsverantwoording lift mee op het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers. De geplande invoering hiervan is uitgesteld. Op dit moment is nog niet duidelijk of de invoering opschuift naar 1 januari 2022.

Om een oordeel te vormen over de mate van control van de organisatie, die moet leiden tot de rechtmatigheidsverklaring, is er in 2019 gestart met het opstellen van een zogenaamde verbijzonderde interne controle (VIC). Door middel van de VIC wordt inzichtelijk gemaakt waar de gemeente staat bij de beheersing van de kritische processen. De VIC heeft een risico gedreven interne controleplan opgesteld dat gedurende het jaar wordt uitgevoerd. De VIC (3e lijn) voert controles uit op opzet en bestaan van beheersmaatregelen in de 1e en 2e lijn. De bevindingen en aanbevelingen worden gerapporteerd aan het verantwoordelijk management en er wordt toegezien op de opvolging hiervan.

Geconstateerd wordt dat er bij veel processen nog verbeteringen nodig zijn. De inzet is vooral gericht op de verbetering van de kwaliteit en inrichting van de administratieve organisatie. In aanvulling op de maatregelen die al in de ontwikkelagenda bedrijfsvoering zijn opgenomen zijn de volgende acties in gang gezet. De VIC wordt uitgebreid met een controleplan per proces, zodat het voor iedereen duidelijk is wie wat controleert. Er zijn verbeteropdrachten geformuleerd die gezamenlijk worden opgepakt. Het verbeteren van de controletoren, elk domein beschikt inmiddels over een (business)controller, is daar een voorbeeld van. De doorontwikkeling van de interne beheersing staat prominent op de agenda van het management en hierover vindt regelmatig afstemming met de accountant plaats.

Indicatoren Bedrijfsvoering

Indicator	Begroting 2021	Realisatie 2021
1 Werkplekindex: verhouding tussen het aantal werkplekken en het aantal medewerkers.	70%	
2 Het percentage poststukken* dat binnen de wettelijke termijn wordt afgedaan. ¹	95%	69%
3 Het aantal facturen dat is betaald binnen de wettelijke termijn (30 dagen)	92%	98%

¹ Dit betreft de externe poststukken.

Indicator 1:

- Monitoren van werkplekbezetting met de inzet van mobiele devices.
- Herverdeling van werkstations op basis van veranderende behoeften.

Indicator 2:

- Bevorderen van een efficiënter gebruik van het document management systeem (DMS) en de documenten generator door gebruik van een webinterface.
- Snellere beschikbaarheid van inkomende verzoeken in het DMS door de invoer van prestatie-indicatoren voor de registrators.

Indicator 3:

- Bevorderen van het versturen van e-facturen naar leveranciers.
- Verbeteren van het monitoren van openstaande inkoopfacturen.

Verbonden Partijen

Inleiding

Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een groot politiek belang en ze leveren hierbij een belangrijke bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Het deelnemen in Verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen ook financiële en bestuurlijke risico's op. Het is noodzaak om zicht te hebben op deze risico's die immers de realisatie van de doelstellingen binnen de gestelde financiële kaders kunnen belemmeren. De paragraaf Verbonden partijen, in de programmabegroting en in de programmarekening, is een belangrijk instrument voor de gemeente Rijswijk om proactief te sturen op Verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Verbonden partijen bestaan uit deelnemingen door de gemeente in gemeenschappelijke regelingen, N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen, Publiek Private Samenwerkingsconstructies etc. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waarin algemene regels voor de verantwoording door gemeenten en provincies staan, geeft als definitie:

Een Verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

In de Nota Verbonden partijen 2013 staan kaders voor hoe de gemeente Rijswijk wil omgaan met Verbonden partijen. Het betreft de volgende kaderstellende uitgangspunten:

	Oprichtingskader	Sturingskader
Gemeenteraad	De gemeenteraad stelt kaders en besluit over deelname tot een Verbonden Partij	De gemeenteraad wordt gefaciliteerd in het uitoefenen van de kaderstellende en controlerende rol bij Verbonden Partijen
College	Het college doet het voorstel tot deelname en maakt hierbij gebruik van een afwegingskader	Het college zorgt voor een duidelijke uitvoering van de eigenaars- en opdrachtgeversrol bij Verbonden Partijen
Ambtelijke adviseurs	De ambtelijke adviseurs ondersteunen en adviseren het college bij het voorstel tot deelname	De ambtelijke adviseurs zorgen voor eenduidige ondersteuning en advisering over Verbonden Partijen

Overzicht Verbonden Partijen

De gemeente Rijswijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in vier vennootschappen en negen gemeenschappelijke regelingen. In maart 2020 is de verkoop van Eneco voltooid. De cijfers van dit bedrijf zijn om die reden niet meer vermeld in de jaarstukken 2021.

Vennootschappen	Gemeenschappelijke regelingen
Stedin Holding N.V.	GGD en VT Haaglanden
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP)
N.V. Dunea Duin & Water	Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex
De binnenbaan B.V.	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
	Omgevingsdienst (ODH)
	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
	Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk
	Overig
	Stichting Businesspark Haaglanden
	Woonfonds Rijswijk

Risicoprofiel

De Verbonden partijen van de gemeente Rijswijk lopen sterk uiteen in (financiële) omvang en vorm. Hierdoor variëren ook de gemeentelijke belangen en risico's sterk. Door jaarlijks het risicoprofiel van

een Verbonden partij in te schatten, zorgt de gemeente Rijswijk ervoor dat kansen en bedreigingen bij Verbonden partijen tijdig worden gesignaleerd en dat hierop adequaat kan worden gereageerd.

Het risicoprofiel van een Verbonden partij is gebaseerd op actuele bestuurlijke en financiële risico's en gebeurt op basis van een risicoanalyse (zie bijlage B Nota Verbonden Partijen). Op basis van de risicoanalyse en het vastgestelde risicoprofiel wordt een pakket aan stuur- en beheersinstrumenten gekoppeld aan een Verbonden partij. Het stuur- en beheersinstrumentarium dient binnen de gemeente Rijswijk om vorm en inhoud te geven aan de aansturing, het beheer en de control van de specifieke Verbonden partij.

Hoe groter het bestuurlijk en/of financieel risico dat wordt gelopen bij een Verbonden partij, des te intensiever zijn de sturing op de Verbonden partij en de informatievoorziening aan de gemeenteraad. De gemeente Rijswijk kent hiervoor drie verschillende pakketten: het basispakket, het pluspakket en het aanvullende pluspakket.

Het basispakket is van toepassing op alle Verbonden partijen. De sturing op Verbonden partijen die zijn ingedeeld in het plus- en aanvullend pluspakket is echter intensiever. Bij deze Verbonden partijen zal het ambtelijk en bestuurlijk contact worden geïntensiveerd en zullen onder andere de prestatieafspraken en risico's nauwlettender worden gevolgd. Deze intensivering van de sturing stelt het college bovendien in staat om de gemeenteraad accuraat te informeren (zie verder bijlage C Nota Verbonden Partijen).

Hieronder staat van elke deelneming of gemeenschappelijke regeling informatie. Per deelneming worden de belangrijkste wetenswaardigheden weergegeven in het hoofdstuk Toelichting op de vennootschappen. Dit gebeurt op dezelfde manier als in de voorgaande jaren. In de tabel die daarna volgt zijn de belangrijkste feiten van acht gemeenschappelijke regelingen opgenomen. Het overzicht financieel belang geeft inzicht in de financiën van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen. Tot slot is in één tabel het risicoprofiel en het daarbij behorende stuur- en beheerspakket van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen weergegeven.

Toelichting op de vennootschappen

Overzicht Vennootschappen	
Naam	Stedin
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel/Openbaar Belang	Beheren van gas- en elektriciteitsnetwerken
Ontwikkelingen	Regionale netbeheerders zoals Stedin in onze regio, moeten grote investeringen doen om de bestaande netten te onderhouden (ter voorkoming van netcongestie), uit te breiden en te verzwaren. Alleen zo kan worden voldaan aan de vereiste voor een betrouwbare energielevering en de sterk stijgende vraag naar duurzame energie. Stedin heeft de aandeelhouders in april 2021 voorgesteld om dit te doen via een aanvullende kapitaalstorting van € 200 miljoen met een rendement van 3%, door middel van de uitgifte van cumulatief preferente aandelen (cumprefs). Voor de gemeente Rijswijk betekent dit dat er na de inschrijving 14.087 cumulatief preferente aandelen zijn toegekend voor € 6.771.480 miljoen vanaf juli 2021. De dividendopbrengst minus de omslagrente wordt ten gunste van het Groeifonds Rijswijk gebracht. Deze uitgifte van € 200 miljoen is de eerste tranche van de totale kapitaalbehoefte die nodig is voor de investeringen. Naar verwachting wordt in 2022 op basis van gedegen onderzoek - mede met externe

Overzicht Vennootschappen

	partijen - duidelijk wat de totale kapitaalbehoefte van Stedin is voor de korte en lange termijn. Gesprekken hierover met de Autoriteit Consument & Markt, de ministeries van EZK en Financiën en andere partijen vinden reeds in 2021 plaats.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico op lagere dividenduitkering		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen, Groeifonds Rijswijk		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 2,891 miljard	€ 3,270 miljard
	Vreemd vermogen	€ 4,681 miljard	€ 4,912 miljard
Resultaat 2021	€ 21 miljoen		
Aandelenkapitaal	88.486 aandelen van € 100 nominaal + 14.087 cumprefs van € 480,69 prijs per cumpref vanaf juli 2021.		
Financieel belang	1,78% van het gestort aandelenkapitaal. Dit is 1,90% vanaf juli 2021 (inclusief cumprefs).		

Naam	BNG (Bank voor Nederlandse gemeenten)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Bank ten dienste van de overheid.		
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Sinds de oprichting aandeelhouder.		
Ontwikkelingen	Geen.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Beperkt risico. Waarde aandelen niet geactiveerd. Jaarlijks dividend is beperkt.		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 4,2 miljard	€ 4,4 miljard
	Vreemd vermogen	€ 145,5 miljard	€ 156 miljard
Resultaat 2020	€ 221 miljoen		
Aandelenkapitaal	167.072 aandelen van € 2,50.		
Financieel belang	0,30% van het geplaatst aandelenkapitaal.		

Naam	Dunea Duin & Water		
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Doel/Openbaar Belang	Leveren van betrouwbaar drinkwater en beheren van de duinen tussen Monster en Katwijk.		
Ontwikkelingen	Dunea heeft een rol in de energietransitie. Water is drager van energie; er kan warmte en koude uit gehaald worden middels aquathermie. Dunea levert aquathermie voor de Westfield Mall of the Netherlands in Leidschendam. Dit winkelcentrum wordt duurzaam verwarmd en gekoeld met rivierwater van Dunea. Daarnaast werkt Dunea aan een mix van bronnen en technieken middels het multi-bronnen programma. Voor de groeiende bevolking en bedrijvigheid en de zekerheid van waterlevering is het belangrijk in meerdere bronnen te investeren. In Scheveningen loopt het onderzoek naar brak drinkwater in de duinen voorspoedig. De eerste proefonttrekkingen zijn		

Overzicht Vennootschappen

Risico's (financieel, bestuurlijk)	gedaan. Dit onderzoek loopt verder in 2022. Ook is er een pilot bezig bij het Valkenburgse Meer als mogelijke toekomstige zoetwaterbron. Beperkt risico. Waarde van aandelen niet geactiveerd. Er wordt geen dividend uitgekeerd. Gemeenten hebben stemrecht via hun aandelen en daarmee invloed op de drinkwatervoorziening. De warmteactiviteiten zijn ondergebracht in een aparte dochteronderneming Dunea Warmte & Koude B.V. met een aparte bestuurder, aparte processen, een aparte administratieve organisatie en interne controle, zodat de risico's op belangenverstrengeling en ineffectief toezicht en bestuur het best worden beheerst.		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 230 miljoen	€ 237 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 357 miljoen	€ 364 miljoen
Resultaat 2020	€ 7 miljoen		
Aandelenkapitaal	158.403 aandelen van € 5,00		
Financieel belang	3,96% van het geplaatst aandelenkapitaal. Geen dividenduitkering.		
Naam	De Binnenbaan B.V.		
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Doel/Openbaar Belang	De Binnenbaan B.V. is de plek waar de inwoners met een SW-indicatie uit de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk passend werk uit kunnen voeren. De Binnenbaan B.V. brengt werk en SW'ers bij elkaar. SW-medewerkers worden zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers geplaatst, maar kunnen ook bij de Binnenbaan zelf terecht voor het uitvoeren van opdrachten. Gemeente Zoetermeer is voor 98% eigenaar van De Binnenbaan B.V., gemeente Leidschendam-Voorburg en gemeente Rijswijk zijn ieder voor 1% eigenaar van de Binnenbaan B.V. De Binnenbaan B.V. voert voor de gemeente Rijswijk alleen de WSW uit. 2021 is het eerste jaar van De Binnenbaan B.V. geweest. Middels de kwartaaloverleggen blijven we betrokken inzake de bedrijfsresultaten, maar vooral ook hoe het met de Rijswijkse SW'ers gaat.		
Ontwikkelingen	Elk jaar krijgen gemeenten vanuit het Rijk een bijdrage ten behoeve van de personeelskosten bij de uitvoering van de WSW. Deze bijdrage vanuit het Rijk is, zoals nagenoeg overal in Nederland, niet kostendekkend, waardoor een aanvullende gemeentelijke bijdrage nodig is. Het risico op het bedrijfsresultaat binnen De Binnenbaan B.V. wordt verrekend voor een vast lumpsum bedrag van € 96.000 voor de periode van 2021-2025.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Elk jaar krijgen gemeenten vanuit het Rijk een bijdrage ten behoeve van de personeelskosten bij de uitvoering van de WSW. Deze bijdrage vanuit het Rijk is, zoals nagenoeg overal in Nederland, niet kostendekkend, waardoor een aanvullende gemeentelijke bijdrage nodig is. Het risico op het bedrijfsresultaat binnen De Binnenbaan B.V. wordt verrekend voor een vast lumpsum bedrag van € 96.000 voor de periode van 2021-2025.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Sociaal Domein - Arbeidsmarkt overig.		

Overzicht Vennootschappen			
Rechtsvorm	B.V.		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2020	n.v.t.		
Financieel belang	1%		
Omvang van de bijdrage	€ 271.219		

Toelichting op de gemeenschappelijke regelingen

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen	
Naam	GGD en Veilig Thuis Haaglanden
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/Openbaar Belang	Op grond van de Wet publieke gezondheid zorg dragen voor de instelling en instandhouding van één regionale gezondheidsdienst in die regio. Op grond van de Wmo 2015 zorg dragen voor een regionaal advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De regeling behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid en de aanpak huiselijk geweld.
Ontwikkelingen GGD	De coronacrisis heeft ongekende gevolgen gehad voor het werk van de GGD. Om zowel de uitvoerende taken rondom het coronavirus als het reguliere werk zo goed als mogelijk uit te voeren, heeft de GGD de coronabestrijding in aparte (tijdelijke) programma's ondergebracht: programma Testen en Traceren en het programma Vaccineren. De GGD heeft zich in 2021 steeds gericht op een passende uitvoering van de taken in lijn met de begroting. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur voor 2021 incidenteel extra capaciteit voor gezondheidsbevordering beschikbaar gesteld om gemeenten ondersteuning te bieden bij de aanpak van de gevolgen van de coronapandemie. Bovendien is de GGD-visie 2030 in 2021 vastgesteld en de GGD houdt hierdoor de doelen goed voor ogen door vanuit die visie de gewenste resultaten behalen.
Ontwikkelingen VT	In 2021 is het aantal Rijswijkse adviesvragen en meldingen bij VT gestegen ten opzichte van 2020. De aantallen zitten bijna weer op het niveau van 2019. De regionale ontwikkelingen wijken af van de ontwikkelingen in Rijswijk. Het totaal aantal meldingen in 2021 was flink lager dan het aantal in 2019. Er is in 2021 landelijk budget beschikbaar gesteld door VT om de lokale teams te versterken. Dit budget wordt onder andere gebruikt om het kennisniveau van huiselijk geweld in de teams te vergroten.
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Voor wat betreft Veilig Thuis heeft de organisatie te maken met een tekort aan personeelscapaciteit, door onder andere krapte op de arbeidsmarkt, waardoor de wachtlijst gedurende het jaar kan oplopen. De activiteiten van de GGD in 2021 waren met name

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen			
Doelstelling/taakstelling	gericht op bestrijding van Corona. Het Rijk compenseert de kosten hiervoor volledig. Programma Sociaal Domein Preventieve gezondheidszorg en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ -0,72 miljoen	€ 2,1 miljoen
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2020			€ 2.082.000
Financieel belang	3%		
Omvang van de bijdrage	€ 1.024.378,00		
Naam	Industrieschap De Plaspoelpolder		
Vestigingsplaats	Rijswijk		
Doel/Openbaar Belang	Het IPP heeft tot taak het aanleggen en exploiteren van bedrijfsterreinen, waaronder alles is begrepen hetgeen met deze aanleg en exploitatie samenhangt, alsmede het stichten en exploiteren van bedrijfsgebouwen onder de noemer herstructurering. - Ontwikkeling en uitgifte bedrijventerreinen regio Haaglanden. - Herstructurering bedrijventerreinen. - Faciliteren regionale samenwerking bovengenoemde zaken.		
Ontwikkelingen	Geen		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Rijswijk participeert voor 50% risicodragend in de exploitaties van het Industrieschap de Plaspoelpolder. De verkoop van bouwkvavels en verhuur/verkoop bedrijfspanden is onderhevig aan de marktcondities.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Economie en Werken.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 12,2 miljoen	€ 13,1 miljoen
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2020			€ 919.184
Financieel belang	50%		
Omvang van de bijdrage	n.v.t.		
Naam	Afvalinzameling Avalex		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Het bedrijf heeft tot doel het zo effectief en efficiënt mogelijk voorbereiden en (doen) uitvoeren van de integrale reinigingstaken van de deelnemers. Volksgesondheid en Leefbaarheid en daarbij specifiek de taak tot het inzamelen van afval.		
Ontwikkelingen	Avalex is in juli 2021 toegetreden als aandeelhouder bij afvalverwerker HVC. Per 2022 gaat het nieuwe verwerkingscontract in voor de stromen restafval, grof huishoudelijk afval en voor aft+e. Met dit nieuwe contract is		

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen

	nascheiding een feit. Avalex is daarmee een garantstelling aangegaan met HVC. De (hogere) ontwikkeling van de afvalverwerkingskosten en de lagere opbrengst van grondstoffen (zoals pmd en textiel) brengen een risico met zich mee. De garantstelling van Avalex bij HVC heeft geen gevolgen voor de financiële positie van de gemeente Rijswijk. De garantstellingsprovisie (ca. € 140.000 per jaar) heeft een positief effect op de begroting.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)			
Doelstelling/taakstelling	Programma Wonen en Leven - Afvalinzameling, Gemeenschappelijke regeling		
Rechtsvorm			
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 5,4 miljoen	€ 5,4 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 43,4 miljoen	€ 41,6 miljoen
Resultaat 2020			€ 29.000
Financieel belang	18% van de omzet		
Omvang van de bijdrage	€ 7,4 miljoen		
Naam	Veiligheidsregio Haaglanden		
Algemeen informatie	De VRH behartigt de belangen van de gemeente op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening. De VRH bevordert de veiligheid en gezondheid van allen die zich in het gebied van de regio Haaglanden bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	De doelstelling is verwoord in artikel 2, lid 4 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR). "De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening." De ingezette koers van de brandweer van afgelopen jaren focust op het leveren van zorg op maat, op basis van de hulpvraag, maatschappelijke ontwikkelingen én met inachtneming van de mogelijke risico's. Deze koers wordt voortgezet. Verder volgt de VRH de ontwikkelingen die volgen uit de focus van de komende kabinetsperiode op het realiseren van een toekomstbestendig, samenhangend stelsel voor de crisisbeheersing en brandweezorg. Daarnaast hebben de uitkomsten van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's een invloed op de VRH. De GHOR zal zich verder ook richten op het thema "verbreden van het netwerk".		
Ontwikkelingen			
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's normale bedrijfsuitoefening; politiek-bestuurlijke risico's.		
Doelstelling/taakstelling	Programma openbare orde en veiligheid – VRH.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen			
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 8,8 miljoen	€ 8,2 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 110,9 miljoen	€ 118,7 miljoen
Resultaat 2020			€ 3.000.000
Financieel belang	5%		
Omvang van de bijdrage	€ 4.652.000		

Naam	Omgevingsdienst Haaglanden		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	De ODH is een regionale uitvoeringsdienst voor zowel de uitvoering van de toetsing en de vergunningverlening, gerelateerd aan diverse milieuwetten en de groene wetgeving, als het adequaat toezicht houden op deze vergunningen, het behandelen van overlastmeldingen en waar nodig handhavend optreden tegen inrichtingen, instellingen en personen die zich niet houden aan deze wet- en regelgeving.		
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's normale bedrijfsuitoefening; politiek-bestuurlijke risico's.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Wonen en Leven - milieuvergunningen & advies. Programma Openbare orde en veiligheid - toezicht & handhaving.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 1,1 miljoen	€ 1,1 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 17,4 miljoen	€ 18,7 miljoen
Resultaat 2020			€ -
Financieel belang	3%		
Omvang van de bijdrage	€ 618.305		

Naam	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen Inkoopbureau H10)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Samenwerking gericht op inkoop van specialistische jeugdzorg voor de H10 Gemeenten. Jeugdigen/ gezinnen (passende) zorg bieden.		
Ontwikkelingen	De werkzaamheden van het Servicebureau zijn in 2020 voor onbepaalde tijd verlengd en de naamgeving is aangepast van Inkoopbureau H10 naar Gemeenschappelijke Regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Belangrijkste onderdelen van de uitvoering betreft de contractering van aanbieders die jeugdhulp leveren aan jeugdigen uit de deelnemende gemeenten, contractmanagement met deze aanbieders, de controle op de declaraties van de aanbieders, de verantwoording daarvan en de data-analyse.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Politiek bestuurlijke risico's voor de gemeente: In het kader van de verplichting vanuit het Rijk om regionaal samen te werken		

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/taakstelling	is in maart 2014 door deze gemeenten vastgesteld om de gezamenlijke inkoop onder te brengen in een zelfstandig inkoopbureau. Positieve effecten zijn onder andere risico- en aansprakelijkheidsspreidingen en schaalvoordeel. Dit betekent wel dat je als gemeente voor een deel zeggenschap verliest. Eind 2019 is het bestaande Servicebureau H10 voor onbepaalde tijd gecontinueerd. Terugtrekkende deelnemers of het niet doorzetten van het Servicebureau hebben een risico voor de continuïteit ervan. Er zijn ook risico's die voortvloeien uit rechtsgedingen als gevolg van handelen Servicebureau H10. De kosten voortvloeiend uit het inkooptraject zijn niet verwerkt in de begroting 2022 (vallen nu onder de regiobegroting). Eventuele financiële gevolgen hiervan komen in een alsdan te publiceren herziening van de begroting aan de orde.		
Rechtsvorm	Programma Sociaal domein Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ -37.358	€ 43.687
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2020			€ 81.045
Financieel belang	5%		
Omvang van de bijdrage	€ 147.344. (excl. kosten voortvloeiend uit inkooptraject)		

Naam	MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag)		
Vestigingsplaats	Rotterdam		
Doel/Openbaar Belang	Het verbeteren van de bereikbaarheid, het versterken van het economisch vestigingsklimaat en het stimuleren van werkgelegenheid binnen de metropoolregio Rotterdam - Den Haag.		
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Partner en gemeente staan samen aan de lat.		
Ontwikkelingen	Geen		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	De risico's die behoren bij aanbestedingen in de investeringsagenda MRDH.		
Doelstelling/taakstelling	Verbindende overheid / Programma's Economie en Werken en Verkeer en Vervoer.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 22 miljoen	€ 30 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 1,6 miljard	€ 1,5 miljard
Resultaat 2020	€ 776.924 na bestemming		
Financieel belang	2,2%		
Omvang van de bijdrage	€ 143.242		

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk		
Vestigingsplaats	Delft		

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen			
Doel/Openbaar Belang	Samenwerking Delft-Rijswijk op IT beheer (bedrijfsvoering).		
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	GR en gemeente staan samen aan de lat		
Ontwikkelingen	De evaluatie is verricht door Twynstra en Gudde. Conclusie van de evaluatie: voortzetten van de samenwerking aan de hand van een bedrijfsplan met een scope van 3 jaar waarin de ambities zijn geformuleerd, inclusief een financiële paragraaf met de consequenties van de gestelde ambities voor de deelnemende gemeentes.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's betreffende normale bedrijfsuitoefening.		
Doelstelling/taakstelling	Overhead / Paragraaf Bedrijfsvoering.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2020	-		
Financieel belang	50,0%		
Omvang van de bijdrage	€ 2.375 miljoen		
Naam			
Vestigingsplaats	Stichting Businesspark Haaglanden		
Doel/Openbaar Belang	Pijnacker-Nootdorp Businesspark Haaglanden is een samenwerking tussen zeven gemeenten in regio Haaglanden. De stichting Businesspark Haaglanden heeft ten doel het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfshuisvesting ten behoeve van het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee de werkgelegenheid in de Haagse regio.		
Ontwikkelingen	Jaarrekening 2021 is nog niet vastgesteld.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's betreffende normale bedrijfsuitoefening.		
Rechtsvorm	Stichting		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ 56.585	nog onbekend
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2021	nog onbekend		
Financieel belang	15,0%		
Omvang van de bijdrage	€ 21.897		
Naam			
Vestigingsplaats	Woonfonds		
Doel/Openbaar Belang	Rijswijk Vastgoed Syndicering Nederland N.V. (VSN) richt een woonfonds op. De gemeente Rijswijk participeert daarin met andere deelnemers. Middels dat fonds worden, als pilot, 100 huurwoningen voor de middengroepen gebouwd. Doel is huurwoningen in het middensegment toevoegen en de huur voor langere tijd in dit segment beschikbaar te houden.		
Ontwikkelingen	Geen.		

Overzicht Gemeenschappelijke regelingen			
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's: juridisch, financieel. Deze risico's zijn onderzocht door een externe partij en opgenomen in de risicoanalyse (RV 21-042). De risico's worden als laag beoordeeld.		
Rechtsvorm	Het fonds wordt vormgegeven als een combinatie van een maatschap en een stichting, Participanten van het fonds treden toe tot de maatschap.		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1)	Eindstand (31-12)
	Eigen vermogen	€ -	€ 2.925.000
	Vreemd vermogen		
Resultaat 2021	n.v.t.		
Financieel belang	ca. 25%		
Omvang van de bijdrage	€ 2.925.000		

Overzicht risicoanalyse en risicoprofiel

De risicokwalificatie van de Verbonden partijen ziet er schematisch als volgt uit:

		Bestuurlijk risico		
		laag	gemiddeld	hoog
Financieel risico	laag	laag MRDH SJH Dunea BNG GGD en VT Haaglanden ICT Delft Rijswijk ODH De Binnenbaan B.V. Businesspark Haaglanden Woonfonds Rijswijk 1	laag/gemiddeld 1	gemiddeld 2
	gemiddeld	laag/gemiddeld VRH Stedin 1	gemiddeld Avalex IPP 2	gemiddeld/hoog 2
	hoog	gemiddeld 2	gemiddeld/hoog 2	hoog 3
	SJH = Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden			

Zoals aangegeven past bij elk risico een passend stuur- en beheersinstrumentarium. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 1 past het zogenaamde basispakket. Dat betekent dat begroting en jaarstukken tijdig aan de raad worden voorgelegd en dat er een zienswijze wordt opgesteld. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 2 kunnen aanvullende maatregelen worden gesteld aan rapportages en overleggen, informatie op maat (raadsinformatiebrieven) en de mogelijkheid tot het uitvoeren van onderzoeken. Bij de Verbonden partijen met de waardering van het risico in de klasse 3 is het aanvullende pakket nog intensiever. Hiervoor is echter een breed regionaal draagvlak vereist. Te denken valt aan: het vaststellen van aanvullende kaders, het instellen van een rekeningcommissie, het doen van een rekenkameronderzoek, het doen van een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de verbonden partij.

Grondbeleid

Inleiding

Gemeentelijk grondbeleid richt zich op de grondmarkt in brede zin. Het omvat onderwerpen als grondvererving, gronduitgifte, huurovereenkomsten, voorkeursrecht, onteigening, vestiging van zakelijke rechten, inrichting van de openbare ruimte en de aanleg van nutsvoorzieningen, het bouwen woonrijp maken, grondprijnsbeleid en vormen van publiek-private-samenwerking (pps). Door de inzet van het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium kan de gemeente sturing geven aan de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen.

Om te komen tot een goede verhouding tussen wonen, werken en recreëren is sturing nodig. Het grondbeleid is daarom ondersteunend aan andere beleidsterreinen, waaronder het ruimtelijke beleid en bij de uitwerking van ruimtelijke plannen. Alleen onder bepaalde voorwaarden, welke in de nota Grondbeleid zijn vastgelegd, staat de keuze voor actief grondbeleid, waarbij sprake is van een gemeentelijke grondexploitatie, open. Het college stelt zich terughoudend op om risicovollere exploitaties te openen.

Wat wilden we bereiken

Visie op de paragraaf

In samenwerking met marktpartijen op het gebied van woningbouw, bedrijfs- en kantoorgebouwen, maatschappelijke voorzieningen c.a. te komen tot een aantrekkelijke en duurzame ontwikkeling, waarin toekomstige bewoners en gebruikers plezierig kunnen wonen, werken en/of recreëren.

Doelstellingen

- Inzicht geven in de verschillende vormen van grondbeleid die open staan voor de gemeente;
- Het bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik door het faciliteren en zoveel mogelijk sturing te geven aan bestuurlijk en maatschappelijk gedragen ruimtelijke (gebieds)ontwikkelingen en projecten;
- Het op bestuurlijk verantwoorde wijze inzetten van het grondbeleidsinstrumentarium op locaties die strategisch van belang zijn voor de uitwerking van het ruimtelijke beleid;
- Het beheersbaar maken van de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen;
- Het waarborgen van het gemeentelijk kostenverhaal conform de uitgangspunten van de Wro en streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Algemeen

Gemeentelijke gronduitgifte

In het geval van gemeentelijke gronduitgifte van bouwrijpe grond wordt de grondprijzenbrief toegepast. Deze schrijft de verkoopprijzen van grond voor die marktconform moeten zijn. In bepaalde gevallen is het wenselijk een taxatie te doen. Ter indicatie zijn voor projectmatig uit te geven gronden, grondquotes per type woning en prijsklasse opgenomen. Voor gronden voor vrije kavels, bedrijven, kantoren en (commerciële) voorzieningen zijn indicatieve prijzen per m² opgenomen. De vigerende grondprijzenbrief dateert uit 2019. Het voornemen was deze in 2021 te actualiseren. Dit is doorgeschoven naar 2022 mede door de vele werkzaamheden in de grotere gebiedsontwikkelingen.

Eveneens was de insteek in 2021 de noodzaak van aanpassing van de nota Grondbeleid te beoordelen gelet op de invoering van de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2022. De inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet is uitgesteld. De inwerkingtreding is nu bepaald op 1 januari 2023. De beoordeling van de noodzaak tot aanpassing van de nota Grondbeleid aan de nieuwe regelgeving is daarmee doorgeschoven naar 2022.

Gemeentelijk kostenverhaal

Zoals genoemd in de nota Grondbeleid wordt als basis ingezet op faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat ruimtelijke initiatieven voor rekening en risico door een private partij ter hand worden genomen. De kosten van gemeentelijke inzet en externe advisering ten behoeve van het faciliteren van die ontwikkeling worden middels een anterieure overeenkomst of exploitatieplan verhaald of zijn verrekend in de grondprijs bij de verkoop van gemeentelijke grond. In 2021 zijn een 6-tal intentieovereenkomsten (IOK's) en een 8-tal anterieure overeenkomsten (AOK's) afgesloten voor zowel de grotere gebiedsontwikkelingen als voor de incidentele bouwplanontwikkelingen.

Verkoop gemeentelijk vastgoed

In het kader van de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling is besloten om het gemeentelijk vastgoed te verkopen. De jaarlijkse taakstelling bedraagt € 360.000,- aflopend vanaf 2018 met € 90.000,- per jaar tot en met 2020. In het begrotingsjaar 2021 is geen taakstelling meer aanwezig. In 2021 zijn geen niet-strategische panden door de gemeente verkocht. In 2021 is dan ook geen saldo resultaat (opbrengst minus boekwaarde) ten gunste van de algemene reserve gekomen.

In exploitatie genomen gronden

Eikelenburg

De gemeente heeft met de ontwikkelende partij een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de ontwikkeling van deze locatie. Eind 2016 heeft het college van B&W ingestemd met een aangepaste voortgang van de samenwerkingsovereenkomst Eikelenburgh d.d. 15 december 2009. De verkoop van de woningen verloopt voorspoedig. Het grootste deel van de locatie is inmiddels verkocht. Slechts fase 9 van de ontwikkeling resteert. In deze fase is mede sociale woningbouw voorzien. De gemeente en de ontwikkelaar hebben in 2021 verder overleg gevoerd om te bepalen op welke wijze een passende stedenbouwkundige invulling aan deze verplichting kan worden gegeven. Het ambtelijk overleg bevindt zich in een afrondende fase. De geplande verplichte afname van de nog resterende gronden in de gemeentelijke grondbank is doorgeschoven naar 2022. Eveneens is de looptijd van de gemeentelijke grondexploitatie verlengd met 3 jaar tot eind 2025.

Het resultaat van de grondexploitatie Eikelenburgh komt uit op circa € 0,65 miljoen positief op einddatum (31-12-2025). Het mogelijk positieve resultaat van het vervallen van de verplichting tot sociale woningbouw is hierin nog niet meegenomen.

Te Werve West

In 2018 heeft woningcorporatie Rijswijk Wonen een ontwerpende en bouwende partij geselecteerd voor de herontwikkeling van de locatie De Schakel aan de Generaal Vetterstraat en omgeving. Op basis van de met het college van B&W overeengekomen uitgangspunten en randvoorwaarden aan het begin van 2017 heeft deze partij een verkavelingsstudie gedaan. De verkavelingsstudie heeft in 2019 geleid tot een woningbouwplan van 48 eengezinswoningen en 8 tiny houses. De noodzakelijke grondtransacties op basis van de definitieve verkaveling zijn nog in 2020 afgerond. De grondexploitatie is eind 2020 afgesloten. In de jaarrekening 2020 is het resultaat van de grondexploitatie verantwoord en verwerkt in het jaarrekeningresultaat. De herontwikkeling van de locatie Idenburglaan door woningcorporatie Vidomes valt buiten de scope van de grondexploitatie Te Werve West. Dit geldt ook voor de herontwikkeling van de locatie Karel Doormanlaan 155-157.

Strategische gronden

Zolang gronden zich nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitaties, staan deze op de balans onder de materiële vaste activa (MVA) als 'strategische gronden'.

TH-locatie

In 2016 is het terrein geschikt gemaakt voor de bouw van een asielzoekerscentrum (AZC), schoolgebouw en woonunits. De verhuur aan het COA is voor de duur van een periode van 3 tot

maximaal 5 jaar. Na een tussentijdse verlenging van 3 maanden zou de oplevering van het terrein uiterlijk 31 mei 2022 plaatsvinden. Op verzoek van het COA is de oplevering van het terrein met 6 maanden naar achteren verschoven. Een afbouwperiode van 6 maanden is hierin meegenomen.

De oppervlakte van het terrein bedraagt circa 26.000 m². Na oplevering van het perceel door het COA, zal het perceel de komende jaren grotendeels ter beschikking worden gesteld aan Rijkswaterstaat (RWS) om te dienen als werkterrein voor de verbreding van de A4. Met RWS zijn voor een periode van 4 jaar hierover afspraken gemaakt. De planvorming bij RWS is door de stikstofproblematiek echter wel vertraagd. In hoeverre dit gevolgen heeft voor de ter beschikkingstelling van het terrein wordt in 2022 besproken.

LGZ locatie De Opperd

Het bestemmingsplan Landgoederenzone (LGZ) maakt woningbouw mogelijk op de locatie van De Opperd. Via deze bestemming kan de ontwikkeling op deze locatie nader worden ingevuld, zij het dat de inzichten over passende bebouwing in de Landgoederenzone zijn gewijzigd. De gewijzigde inzichten omvatten de wens om de Landgoederenzone van verstedelijking te vrijwaren en juist te investeren in de recreatieve betekenis voor de stad en het versterken van de natuur- en landschapswaarden. In hoeverre de locatie De Opperd op termijn, op een bij de Landgoederenzone passende wijze, kan worden ontwikkeld en een positieve bijdrage kan leveren aan de identiteit van de Landgoederenzone is nog nader uit te werken. Met de opbrengst van deze ontwikkellocatie zou een bijdrage kunnen worden geleverd aan de financiering van de kwaliteitsslag van de Landgoederenzone.

Locatie Pasgeld / Jaagpad

De locatie Pasgeld is gelegen aan de Kleiweg. Het voornemen is deze locatie formeel toe te voegen aan de ontwikkeling Rijswijk-Buiten en uit te schrijven bij de reguliere ontwikkellocaties. In 2019 heeft hierover voorlopige besluitvorming plaatsgevonden in die zin dat na een participatietraject tot definitieve besluitvorming zal worden gekomen. De raad heeft op 12 oktober 2021 een richtinggevend besluit genomen ten aanzien van de ontwikkeling van Pasgeld (inclusief Pasgeld Oost). De op basis van het raadsbesluit te verwachten financiële effecten zijn in de Grondexploitatie Sion – 't Haantje Tiende herziening, 2022 (vastgesteld 8 februari 2022) verwerkt daar waar het de grondexploitatie Sion – t Haantje raakt (Rijswijk-Buiten). Bij het vaststellen van de 10^e herziening heeft de raad besloten de verlaging van de verliesvoorziening aan te wenden voor het afboeken van de restant boekwaarde van Pasgeld-Oost in de jaarrekening 2021.

Overige locaties

De gemeente bezit ook nog een aantal minder grote locaties die als strategisch kunnen worden aangemerkt. In dit verband kunnen o.a. worden genoemd: de oude brandweerlocatie en de locatie van de voormalige Pyramideschool. Deze locaties zullen ontwikkeld worden op een passend moment. Een passend moment kan zijn gelijktijdig met (her) ontwikkeling van naastgelegen gronden. De boekwaarde op deze gronden is niet substantieel/nihil. In 2021 zijn geen minder grote locaties tot ontwikkeling gekomen.

Lokale Heffingen

Tarieven

In de meerjarenraming 2021-2024 is de opbrengst voor OZB woningen verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,7%. De tarieven voor afvalstoffenheffing zijn ten opzichte van 2020 met 19% gestegen. De tarieven voor rioolheffing zijn conform het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) met 1,7% gestegen. Per categorie huishouden betekent dit dat de woonlasten in 2021 ten opzichte van 2020:

- voor een éénpersoonshuishouden gemiddeld stijgen met 12,14%;
- voor een tweepersoonshuishouden gemiddeld stijgen met 12,65%;
- voor een drie- of meerpersoonshuishouden gemiddeld stijgen met 13,17%.

Woonlasten

Woonlasten	éénpersoonshuishouden		tweepersoonshuishouden		drie- of meerpersoonshuishouden	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
OZB	€ 224,61	€ 245,10	€ 224,61	€ 245,10	€ 224,61	€ 245,10
Afvalstoffenheffing	€ 292,08	€ 354,00	€ 336,00	€ 407,04	€ 386,52	€ 468,12
Rioolheffing	€ 189,60	€ 192,96	€ 189,60	€ 192,96	€ 189,60	€ 192,96
Totaal	€ 706,29	€ 792,06	€ 750,21	€ 845,10	€ 800,73	€ 906,18
Verschil	€ 85,77		€ 94,89		€ 105,45	
Stijging in%	12,14%		12,65%		13,17%	

De gemiddelde WOZ-waarde was voor 2020 € 251.000. Voor 2021 was de gemiddelde WOZ-waarde € 268.750. Dat betekent een gemiddelde stijging van ongeveer 7%. In de vergelijking is hiermee rekening gehouden. Met uitzondering van enkele tarieven in de legesverordening zijn de overige belastingtarieven gestegen met het inflatiepercentage van 1,7%. De tarieven voor de wettelijk gemaximeerde leges (rijbewijzen en reisdocumenten) zijn conform aangepast.

Opbrengsten lokale belastingen en heffingen

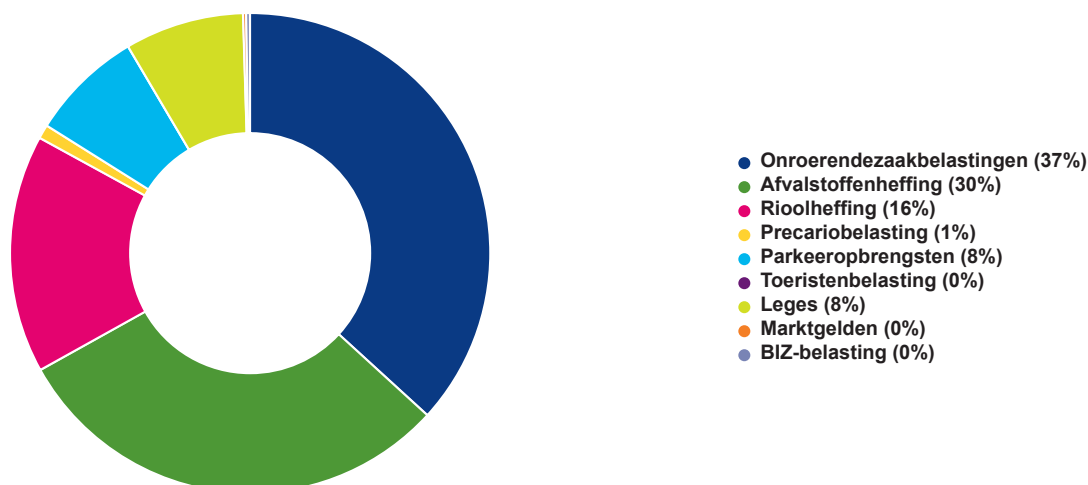
Heffing	Type	Raming	werkelijk
Onroerendezaakbelastingen	Ongebonden	12.437.130	12.908.072
Afvalstoffenheffing	Gebonden	10.586.510	10.573.381
Rioolheffing	Gebonden	5.662.820	5.636.000
Precariobelasting	Ongebonden	346.670	328.302
Parkeeropbrengsten	Ongebonden	2.651.580	2.663.689
Toeristenbelasting	Ongebonden	324.990	0
Leges	Gebonden	2.412.420	2.811.682
Marktgelden	Gebonden	78.660	76.807
BIZ-belasting	Gebonden	90.880	88.960
Totaal		34.591.660	35.086.892

Per saldo vielen de totale opbrengsten € 495.232,- hoger uit dan begroot.

De opbrengst onroerendezaakbelasting (OZB) is in 2021 ongeveer 470.000,- hoger dan geraamd. Er is een hogere opbrengst van € 284.489 voor woningen en € 186.452 voor niet-woningen gerealiseerd.

De opbrengst Leges is € 411.937 hoger dan begroot. De hogere opbrengst wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een meeropbrengst van vergunningen (€ 278.480) en reisdocumenten (€ 133.457).

De opbrengst Toeristenbelasting is door de uitvoering van het Corona Maatregelen Pakket Samen Rijswijk € 0. Deze maatregel is exploitatie-neutraal doorgevoerd via voorfinanciering vanuit het groeifonds, ter dekking van de tijdelijke inkomstenderving. Deze inkomstenderving wordt vanaf 2023 gecompenseerd via een structurele verhoging van het tarief tot minimaal € 3,50.

Woonlasten in de regio

Uitgangspunt bij de meerjarenbegroting 2019-2022 is dat de woonlasten voor de Rijswijkse inwoner niet hoger zijn dan de gemiddelde woonlasten binnen de regio Haaglanden. In 2021 is aan deze voorwaarde voldaan. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In de onderstaande tabel zijn de (gemiddelde) woonlasten voor een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden in Rijswijk vergeleken met de (gemiddelde) woonlasten van andere gemeenten in de regio Haaglanden. Hierbij is uitgegaan van de gegevens van het COELO (Atlas van de Lokale Lasten 2021). Op positie 1 staat de gemeente met de laagste woonlasten, op positie 370 de gemeente met de hoogste woonlasten.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat Rijswijk in 2021 ten opzichte van de omliggende gemeenten een positie onder het gemiddelde inneemt. De cijfers van de regiogemeenten zijn gebaseerd op 2021, omdat de cijfers voor 2022 nog niet bekend zijn.

In 2020 stond de gemeente op positie 215 in de lijst. In 2021 zijn we gedaald naar plaats 287 op de lijst. Landelijk liggen de gemiddelde woonlasten in 2021 voor een eenpersoonshuishouden op € 737,- en voor een meerpersoonshuishouden op € 811,-. Rijswijk bevindt zich hier dus met de woonlasten boven het landelijke gemiddelde van 2021.

De woonlasten voor zowel een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden liggen voor de gemeente Rijswijk wel onder het gemiddelde van de regio Haaglanden.

Gemeente	Rangnummer 2021 o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden	Woonlasten voor eenpersoonshuishouden	Woonlasten voor meerpersoonshuishoud
Den Haag	23	€ 596,00	€ 664,00
Leidschendam-Voorburg	133	€ 728,00	€ 793,00
Delft	242	€ 735,00	€ 867,00
Rijswijk	287	€ 792,00	€ 906,00
Pijnacker-Nootdorp	311	€ 828,00	€ 926,00
Westland	328	€ 837,00	€ 955,00
Midden--Delfland	356	€ 972,00	€ 1.063,00
Wassenaar	369	€ 1.081,00	€ 1.302,00
Gemiddelde woonlasten		€ 821,12	€ 934,50

Kwijtschelding lokale lasten

In 2021 is er aan 1.227 huishoudens automatisch kwijtschelding verleend. Bij de toetsing of een belastingplichtige in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding, is wederom gebruik gemaakt

van de stichting Inlichtingenbureau. Na de aanslagoplegging in februari zijn er 926 aanvragen om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen ingediend, waarvan er 600 zijn toegewezen. Een verzoek om kwijtschelding wordt afgewezen als de beschikbare betalingscapaciteit of het beschikbare vermogen boven de kwijtscheldingsnorm ligt. Nagenoeg alle verzoeken zijn in 2021 afgehandeld. Over het belastingjaar 2021 is ongeveer € 952.778 aan lokale lasten kwijtgescholden.

Belasting/heffing	Bedrag kwijtschelding
Afvalstoffenheffing	€ 751.141,00
Rioolheffing	€ 199.976,00
Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 1.661,00
Totaal	€ 952.778,00

Bezwaar- en verzoekschriften aanslag/beschikking

Naar aanleiding van de in 2021 verzonden aanslagen/beschikkingen zijn er 425 bezwaarschriften ontvangen. Hiervan hebben 364 bezwaarschriften betrekking op woningen (660 objecten), 61 niet-woningen (180 objecten) en 17 overige bezwaren (eigendom/gebruik, etc.). Voor de woning gerelateerde bezwaarschriften resulteerde 118 bezwaarschriften (circa 32,42%) in een verlaging van de WOZ-waarde met een gemiddelde waarde verlaging van 3,04%. Voor wat betreft de bezwaarschriften van de niet-woningen resulteerde 22 bezwaarschriften (circa 36,07%) in een verlaging van de WOZ-waarde met een gemiddelde waarde verlaging van 16,93%.

Door de inzet van mediationvaardigheden (bellen bij vragen over de aanslag) zijn 224 waarde gerelateerde reacties telefonisch afgehandeld, die anders tot een bezwaarschrift hadden kunnen leiden.

Kostendekkendheid

Afvalstoffenheffing	Lasten	Opbrengst
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 8.072.413	
Wegen, straten en pleinen	€ 694.260	
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	€ 751.142	
Totale kosten taakvelden	€ 9.517.814	
Toerekening Overhead		
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 448.438	
Totale overhead	€ 448.438	
Compensabele BTW	€ 1.553.325	
Opbrengst afvalstoffenheffing		€ 10.574.177
Bestuursdwang en overige opbrengsten		€ 368.169
Vergoeding garantstelling HVC		€ 59.416
Totale kosten	€ 11.519.577	
Totale opbrengst		€ 11.001.762
Dekking		96%

Rioolheffing	Lasten	Opbrengsten
Directe lasten	€ 1.326.277	
Salarislasten	€ 173.596	
Kwijtschelding	€ 199.976	
Wegen, straten en pleinen	€ 694.260	
Versnelde afschrijving	€ 1.473.717	
Toevoeging voorziening riolering	€ 1.088.611	
Totaal	€ 4.956.437	
Toerekening Overhead		
Overhead	€ 213.161	
Totale overhead	€ 213.161	
Compensabele BTW	€ 441.214	
Opbrengst rioolheffing		€ 5.602.071
Overige opbrengsten		€ 8.741
Totale kosten	€ 5.610.812	
Totale opbrengst		€ 5.610.812
Dekking		100%

Marktgeld	Bedrag in heffing	Opbrengsten
Toerekenbare directe lasten	€ 67.714	
Totaal	€ 67.714	
Toerekening Overhead		
Toerekenbare overhead	€ 34.076	
Totale overhead	€ 34.076	
Totale kosten	€ 101.790	
Totale opbrengst		€ 76.807
Dekking		75%

Kostendeckendheid jaarrekening

Recapitulatie kostendeckendheid gemeente Rijswijk 2021 Begroot							
	Kosten Personeel	Kosten Overhead	Kosten Overig	Totale kosten	Opbrengst	Kostendeckendheid	percentage
Totaal	€ 1.185.534	€ 1.059.710	€ 689.061	€ 2.937.305	€ 2.936.377		100%
TITEL I Algemene dienstverlening	€ 380.802	€ 340.387	€ 335.865	€ 1.060.054	€ 720.684		68%
1 Burgerlijke stand	€ 68.824	€ 61.519	€ 70.098	€ 200.441	€ 158.257		79%
2 Reisdocumenten	€ 66.691	€ 59.613	€ 56.247	€ 182.551	€ 113.512		62%
3 Rijbewijzen	€ 130.659	€ 116.791	€ 68.628	€ 316.078	€ 210.998		67%
4 Verstrekkingen uit de Basisregistratie personen	€ 21.103	€ 18.864	€ 14.489	€ 54.456	€ 34.768		64%
5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
6 Bestuursstukken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
7 Vastgoedinformatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
8 Overige publiekszaken	€ 58.903	€ 52.651	€ 102.804	€ 217.359	€ 149.184		69%
9 Gemeentearchief	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
10 Huisvestigingswet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
12 Gemeentegarantie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		0%
13 Kansspelen	€ 817	€ 730	€ -	€ 1.547	€ 307		20%
15 Telecommunicatie	€ 22.056	€ 19.715	€ -	€ 41.772	€ 29.772		71%
16 Verkeer en vervoer	€ 10.919	€ 9.760	€ 23.599	€ 44.278	€ 22.847		52%
17 Diversen	€ 831	€ 742	€ -	€ 1.573	€ 1.039		66%
TITEL II Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 684.647	€ 611.983	€ 351.443	€ 1.648.073	€ 2.152.574		131%

Recapitulatie kostendekkendheid gemeente Rijswijk 2021 Begroot							
		Kosten Personeel	Kosten Overhead	Kosten Overig	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkendheid percentage
1	Begripsomschrijvingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
	Vooroverleg/ beoordeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
2	conceptaanvraag						
3	Omgevingsvergunning	€ 684.647	€ 611.983	€ 351.443	€ 1.648.073	€ 2.152.574	131%
4	Vermindering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
5	Teruggaaf	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Intrekking omgevingsvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
9	Sloopmelding	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
10	Overig	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
TITEL III	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€ 120.084	€ 107.339	€ 1.754	€ 229.178	€ 63.119	28%
1	Horeca	€ 54.433	€ 48.656	€ -	€ 103.088	€ 38.928	38%
	Organiseren evenementen	€ 48.215	€ 43.098	€ -	€ 91.313	€ 2.119	2%
2	of markten						
3	Prostitutiebedrijven	€ 735	€ 657	€ 1.754	€ 3.146	€ 2.912	93%
4	Splitsingsvergunning woonruimte	€ 4.248	€ 3.797	€ -	€ 8.045	€ 1.776	22%
6	Winkeltijdenwet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 3.921	€ 3.505	€ -	€ 7.426	€ 1.589	21%
7							
8	Automotive	€ 8.532	€ 7.627	€ -	€ 16.159	€ 15.794	98%

Recapitulatie kostendekkendheid gemeente Rijswijk Realisatie 2021							
		Kosten Personeel	Kosten Overhead	Kosten Overig	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkendheid percentage
Totaal		€ 1.220.446	€ 1.090.917	€ 870.415	€ 3.181.778	€ 3.559.053	112%
TITEL I	Algemene dienstverlening	€ 471.110	€ 421.110	€ 360.736	€ 1.252.955	€ 881.450	70%
1	Burgerlijke stand	€ 54.628	€ 48.830	€ 29.941	€ 133.399	€ 98.305	74%
2	Reisdocumenten	€ 140.027	€ 125.165	€ 128.897	€ 394.088	€ 262.393	67%
3	Rijbewijzen	€ 140.857	€ 125.908	€ 60.656	€ 327.421	€ 227.818	70%
	Verstrekkings uit de Basisregistratie personen	€ 22.403	€ 20.025	€ 12.902	€ 55.331	€ 36.367	66%
4							
5	Verstrekkings uit het Kiezersregister	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Bestuursstukken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
7	Vastgoedinformatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 26	0%
8	Overige publiekszaken	€ 51.642	€ 46.161	€ 110.151	€ 207.954	€ 159.809	77%
9	Gemeentearchief	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
10	Huisvestigingswet	€ 4.248	€ 3.797	€ -	€ 8.045	€ 11.178	139%
12	Gemeentegarantie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
13	Kansspelen	€ 218	€ 195	€ -	€ 413	€ 363	88%
15	Telecommunicatie	€ 41.172	€ 36.802	€ -	€ 77.974	€ 55.634	71%
16	Verkeer en vervoer	€ 15.085	€ 13.484	€ 18.189	€ 46.758	€ 28.982	62%
17	Diversen	€ 831	€ 742	€ -	€ 1.573	€ 576	37%
TITEL II	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 684.647	€ 611.983	€ 508.802	€ 1.805.433	€ 2.636.521	146%
1	Begripsomschrijvingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%

Recapitulatie kostendekkendheid gemeente Rijswijk Realisatie 2021							
		Kosten Personeel	Kosten Overhead	Kosten Overig	Totale kosten	Opbrengst	Kostendekkendhe percentage
	Vooroverleg/ beoordeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 6.707	0%
2	conceptaanvraag						
3	Omgevingsvergunning	€ 684.647	€ 611.983	€ 508.802	€ 1.805.433	€ 2.626.376	145%
4	Vermindering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
5	Teruggaaf	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
6	Intrekking omgevingsvergunning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
9	Sloopmelding	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
10	Overig	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 3.438	0%
TITEL III	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€ 64.689	€ 57.824	€ 877	€ 123.390	€ 41.082	33%
1	Horeca	€ 35.930	€ 32.117	€ -	€ 68.047	€ 25.819	38%
	Organiseren evenementen of markten	€ 12.898	€ 11.529	€ -	€ 24.427	€ 618	3%
2							
3	Prostitutiebedrijven	€ 368	€ 329	€ 877	€ 1.573	€ 2.725	173%
	Splitsingsvergunning woonruimte	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%
4							
6	Winkeltijdenwet	€ 109	€ 97	€ -	€ 206	€ 133	65%
	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 11.546	€ 10.320	€ -	€ 21.866	€ 4.680	21%
7							
8	Automotive	€ 3.839	€ 3.432	€ -	€ 7.271	€ 7.107	98%

Toelichting op de tabel

De kostendekkendheid op realisatieniveau komt integraal uit op 112%. Dit is een daling ten opzichte van de kostendekkendheid op realisatieniveau voor het belastingjaar 2020, waar deze uitkwam op 114%. De kostendekkendheid op begrotingsbasis per 2021 werd in het kostendekkendheidsonderzoek berekend op 100%. Waar per belastingjaar 2021 over de gehele verordening bezien een opbrengst van € 2.936.000, - werd verwacht, is er uiteindelijk € 3.559.000, - gerealiseerd in 2021.

De totale kosten (over de gehele verordening) werden begroot op € 2.937.000, - en de werkelijke kosten bedragen bijna € 3.182.000, -. De verschillen tussen de begroting van de kostendekkendheid per 2021 en de gerealiseerde kostendekkendheid zijn niet specifiek toe te wijzen aan bepaalde diensten. Over het algemeen ligt de realisatie redelijk dicht bij de begroting per 2021. De grootste verschillen zijn echter zichtbaar bij de Reisdocumenten en de Omgevingsvergunningen.

De verklaring voor wat betreft de Reisdocumenten is dat er voorzichtig is ingeschat vanwege de (reis)beperkingen in verband met Covid-19. Dit bleek echter achteraf gezien minder invloed te hebben op het aantal aanvragen om een reisdocument. De verwachting was dat € 113.000, - aan baten met de reisdocumenten zou worden behaald, maar in werkelijkheid bedragen de baten € 262.000, -.

Wat de omgevingsvergunningen betreft zijn er ongeveer 20% meer baten behaald dan was begroot. Waar rekening was gehouden met 230 aanvragen om een omgevingsvergunning activiteit bouwen, waren er in werkelijkheid in 2021 maar liefst 345 aanvragen om zo'n vergunning. Dit heeft uiteindelijk bijna € 475.000, - meer baten opgeleverd dan vooraf was ingeschat.

Financiering

Algemeen

De financieringsparagraaf richt zich op de treasuryfunctie: de wijze waarop de gemeente het afgelopen jaar met haar financiële geldstromen en vermogensposities is omgegaan. Van belang hierbij is hoe de gemeente is omgegaan met financiële risico's, de mate waarin de gemeente over voldoende geldmiddelen kon beschikken om op korte termijn (liquiditeit) aan haar schulden te voldoen en de manier waarop op lange termijn de financiering is geregeld.

Risicobeheer

Bij het financieren van investeringen, grondexploitaties en de lopende exploitatie worden de volgende risico's onderscheiden:

1. Langlopend renterisico
2. Kortlopend renterisico
3. Kredietrisico
4. Liquiditeitsrisico

Deze risico's proberen wij zo goed mogelijk te managen met het doel de rentekosten zo laag mogelijk te houden.

1. Langlopend renterisico

De rente op de kapitaalmarkt voor leningen voor overheden met een looptijd van 10 jaar bewoog zich in 2021 tussen de -0,3 procent en +0,2 procent (in 2020 tussen de -0,1 procent en +0,5 procent). In 2020 hebben wij voor het laatst een lening aangetrokken voor RijswijkBuiten van € 40 miljoen met een looptijd van 10 jaar met lineaire aflossing tegen een rentepercentage van minus 0,055. Daarnaast hebben wij in 2020 een 50-jarige lening van € 45 miljoen opgenomen met een rente van -0,02%. In 2021 waren er genoeg financieringsmiddelen om de investeringen en de aflossingen te kunnen betalen, Om deze reden waren In 2021 geen nieuwe opnames nodig.

Renterisiconorm

Het renterisico op langlopende geldleningen is aan een maximum gebonden. Uitgangspunt hierbij is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20 procent houdt in dat in enig jaar de aflossing van de langlopende schulden niet hoger mag zijn dan 20 procent van het totaal van de lasten volgens de begroting. Hierdoor wordt de rentegevoeligheid beperkt.

Voor 2021 is dit maximum berekend op € 40,2 miljoen. Het totaal van de betaalde aflossingen in 2021 bedraagt circa € 74,5 miljoen, zodat onze gemeente de norm met € 34,3 miljoen overschrijdt. Echter de herfinanciering is al ruim van te voren voorzien door het afsluiten van geldleningen in 2019 en 2020. Naast de opgenomen leningen van € 80 miljoen met negatieve rente voor RijswijkBuiten is een fixe lening van € 45 miljoen opgenomen met een looptijd van 50 jaar voor minus 0,02%. Dit maakt de gemeente Rijswijk ongevoelig voor renteschommelingen gedurende 50 jaren ter hoogte van dit bedrag. Hiermee wordt de overschrijding van de risiconorm ruimschoots gecompenseerd. Voor de nieuwe financieringen van € 80 miljoen voor RijswijkBuiten worden de aflossingen betaald uit verkoop van gronden.

B. Kortlopend renterisico (kasgeldlimiet)

2. Kortlopend renterisico (kasgeldlimiet)

De rente op de geldmarkt voor 1-maands kasgeldleningen bewoog zich in 2020 tussen minus 0,2 procent en minus 0,5 procent. De banken verwachten dat het huidige lage rentepercentage in 2021 licht zou kunnen stijgen. Dit is afhankelijk van het rentebeleid van de ECB. Dit beleid is weer afhankelijk van de groei van de economie in Europa en de inflatieontwikkeling. Als de rente op de

geldmarkt laag blijft en de kapitaalmarktrente niet verder stijgt, zullen wij zo nodig gebruik maken van de ruimte binnen de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) om de totale rentelasten zo laag mogelijk te houden. Dit houdt in dat we opnieuw de kasgeldlimiet over een periode van maximaal drie kwartalen zouden kunnen overschrijden. In het 2e halfjaar 2022 zullen we met een oplopend financieringstekort te maken krijgen. In de begroting 2022 is met deze ontwikkeling rekening gehouden.

Het renterisico op kortlopende geldleningen (< 1 jaar) is door de wet FIDO gemaximaliseerd tot de kasgeldlimiet. Overschrijding van deze limiet mag tot maximaal drie kwartalen. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5 procent van de begrotingsomvang van 2021. Dit betekent dat bij een begrotingsomvang van circa € 200,8 miljoen in 2021 de kasgeldlimiet circa € 17,1 miljoen bedraagt. In 2021 is er geen gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet, omdat het gehele jaar genoeg geldmiddelen aanwezig waren om aan de betalingen voor investeringen en de aflossingen te kunnen voldoen.

RijswijkBuiten

De boekwaarde van de grondexploitatie RijswijkBuiten exclusief verliesvoorziening bedraagt per ultimo 2021 € 113.358.000. Deze investering is gefinancierd met € 115 miljoen aan leningen, waarvan € 76 miljoen beschikbaar is met een restant looptijd van 8,5 jaar. De leningen van € 76 miljoen bestaan uit een fixe lening van € 40 miljoen en een lineaire lening van € 36 miljoen (aflossing € 4 miljoen per jaar). In 2022 wordt € 30 miljoen afgelost en in 2023 € 17 miljoen op het totale leningbedrag van € 115 miljoen, zodat eind 2023 € 68 miljoen aan financiering resteert. Het bedrag van € 68 miljoen bestaat dan uit de fixe lening van € 40 miljoen en de lineaire lening van € 40 miljoen waarop 3 aflossingen van € 4 miljoen zijn betaald.

Het risico is aanwezig dat de verkopen van de gronden achterblijven, zodat er aanvullende financieringsmiddelen nodig zijn in de vorm van leningen met positieve rente.

3. Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico wordt veroorzaakt door de mogelijkheid dat de instelling waaraan geld is verstrekt niet in staat blijkt te zijn, de rente en aflossing op verstrekte leningen te voldoen. Deze verstrekte geldleningen betreffen leningen in het kader van de publieke taak van de gemeente. De gemeente heeft maar een beperkt bedrag aan leningen uitstaan. Per ultimo 2021 bedragen de uitstaande leningen:

Per ultimo jaar (x 1.000)	jaarrekening 2020	jaarrekening 2021
- woningbouwverenigingen	639	595
- leningen eigen personeel	348	323
- fietsenplan	17	26
- krediethypotheek WWB	364	383
- startersleningen RB	600	600
- duurzaamheidsleningen	50	51
- lening OGM Chagall	681	605
- lening Museum Rijswijk	617	617
Totaal	3.266	3.200

De gemeente loopt niet alleen kredietrisico op verstrekte geldleningen, maar ook op de geldleningen, waarover een garantstelling is verstrekt. Een groot deel van deze garantstellingen heeft betrekking op leningen aan de woningcorporaties Vidomes en Rijswijk Wonen. Echter voor de gemeente is het kredietrisico zeer beperkt, doordat in eerste instantie het WSW de verstrekte leningen garandeert.

Het borgstelsel van WSW kent een zekerheidsstructuur die bestaat uit meerdere lagen. Voorop staat dat woningcorporaties zelf rente en aflossing moeten betalen en zij onderpand inzetten bij WSW als zekerheid. Hierbij voert WSW risicomanagement door jaarlijks deelnemers te beoordelen en houdt de Autoriteit woningcorporaties toezicht op woningcorporaties om te beoordelen of ze opereren binnen de wettelijke kaders. De eigen vermogenspositie van beide Rijswijkse corporaties is overigens zeer sterk. Op basis van actuele waardebeoordeling is de verhouding eigen vermogen tot het totaal vermogen > 80%. Mocht het zich onverhoopt voordoen dat WSW wordt aangesproken op een geborgde geldlening, dan fungeren het risicovermogen van WSW (thans circa € 0,5 miljard) en de verstrekte

zekerheden als eerste buffer. De zekerheden zijn het hypotheekrecht van WSW op corporatiebezit. Gezien de relatief lage financieringsgraad van de corporatiesector is deze buffer omvangrijk. De tweede laag wordt gevormd door het obligo dat deelnemers verplicht zijn aan WSW te betalen. Die buffer bedraagt in één keer 2,6% van het geborgd schuldrestant (circa € 2 miljard) en jaarlijks 0,25% van het geborgd schuldrestant (circa € 200 miljoen per jaar). Pas wanneer dat niet voldoende is, verstrekken de Staat en gemeenten als achtervangers op basis van achtervangovereenkomsten renteloze geldleningen aan WSW. Dankzij de risicobeheersing van WSW, het toezicht door de Autoriteit woningcorporaties, het ingezette onderpand, en het obligo van deelnemers is het risico voor gemeenten zeer beperkt. De laatste laag die achtervangers bieden in de zekerheidsstructuur van het stelsel resulteert in een AAA-rating van WSW. Zo wordt er gezorgd voor een optimale financiering voor woningcorporaties en de volkshuisvestelijke opgaven in gemeenten.

Museum Rijswijk

In de paragraaf financiering van de 2e halfjaarrapportage 2018 is voor de Stichting Museum Rijswijk een te verstrekken hypothecaire lening opgenomen van ten hoogste € 751.000. Tot en met 2019 is hiervan € 579.000 beschikbaar gesteld. Voor 2020 was het exploitatietekort over 2019 als te verstrekken lening beschikbaar gesteld tot maximaal € 38.000. Over 2020 was er een gering tekort. Er is door het Museum Rijswijk geen gebruik meer gemaakt van de mogelijkheid om het tekort over 2020 met een gemeentelijke lening te financieren.

4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisicobeheer betreft het financieren en uitzetten van middelen voor de perioden van één jaar of korter. Zoals eerder aangegeven zal een financieringstekort zo veel mogelijk met kortlopende geldleningen worden gefinancierd. Dit gebeurt door het aanhouden van een gering saldo op de rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) aangevuld met kasgeldleningen. Het aanhouden van rekening-courant krediet is veel duurder dan het financieren met kasgeldleningen. Om te voorkomen dat er onnodig tegoeden op de rekening-courant blijven staan, wordt dagelijks het totaal van de saldi van alle bankrekeningen > € 0,5 miljoen automatisch afgeroomd en overgeboekt naar de Schatkist van de Staat.

Activa en financiering

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingen van de financieringsstructuur van de gemeente op basis van de jaarstukken 2021 en 2020 per ultimo van het jaar. De boekwaarde en financiering van de grondexploitatie RijswijkBuiten is buiten beschouwing gelaten.

Omschrijving	Jaarstukken 2020	Jaarstukken 2021
Boekwaarde	189.049	228.489
Vreemd vermogen	184.940	137.410
Reserves	105.621	100.651
Financieringsoverschot = +	101.512	9.572

Financieringssaldi

In bovenstaand overzicht zijn de investeringen in de grondexploitatie en financieringen van RijswijkBuiten niet opgenomen.

Eind 2021 bestaat voor de investeringen en financiering per saldo nog wel een financieringsoverschot van circa € 9,6 miljoen. De daling van dit overschot wordt vooral veroorzaakt door de investeringen minus afschrijvingen, per saldo circa € 36 miljoen, en de aflossingen gedurende dit jaar voor een totaalbedrag van € 47,5 miljoen (exclusief RijswijkBuiten). Er zijn geen nieuwe langlopende leningen in 2021 opgenomen.

Eigen financieringsmiddelen en activa

De verhouding tussen de boekwaarde van de activa en de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) zegt iets over de mate waarin de gemeentebegroting gevoelig is voor

renteontwikkeling. De investeringen in Rijswijk van € 228,5 miljoen (exclusief RijswijkBuiten) zijn voor 44,0 procent ultimo 2021 (52,8 procent ultimo 2020) gefinancierd met financieringsmiddelen uit eigen vermogen. De afname van het percentage wordt vooral verklaard door de investeringen in 2021. Dit is wel een momentopname.

Het volgende jaar zal genoemd percentage worden verlaagd door verdere uitputting van bestaande investeringsbudgetten en de uitvoering van het investeringsplan 2022.

De investeringen in de grondexploitatie RijswijkBuiten zijn buiten deze berekeningen gehouden, omdat hiervoor aparte financieringen aanwezig zijn. Zie ook onderdeel B.2 van deze paragraaf.

Resultaat Treasury

Overzicht rente exploitatie 2021 (x 1.000)	
totaal rentekosten lange termijnfinanciering	2.981
Idem, korte termijnfinanciering	-11
	2.970
totaal rentebaten	37
saldo rentelaten en baten	2.933
toerekening rente aan RijswijkBuiten	552
toerekening rente aan overige grondexploitaties	-8
	544
totaal aan beleidsproducten toe te rekenen rente	2.389
toerekening aan beleidsproducten 1%	1.852
toerekening aan investeringen 1%	450
totaal doorbelast	2.302
Nadelig saldo rente	87

Dit renteresultaat is een fictief saldo. Het saldo van de rentelasten –en baten bedraagt (exclusief grondexploitaties € 2.389.000. Uitgedrukt in een percentage van de beginboekwaarde van de investeringen is dit 1,05 procent. In werkelijkheid is 1 procent doorberekend, zodat 0,05 procent minder aan de beleidsproducten is doorberekend. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekeningsaldo.

Gemiddeld rentepercentage totaal vermogen lang (vreemd vermogen + eigen vermogen).

De leningportefeuille van de gemeente bedraagt € 137,4 miljoen per ultimo 2021 met een gemiddeld leningpercentage van 1,78% (Voor een specificatie van de leningen wordt verwezen naar bijlage 1 van deze paragraaf). Inclusief het eigen vermogen bedraagt het gewogen gemiddelde rentekostenpercentage circa 1%. Dit percentage wordt gebruikt om de rentekosten aan de investeringen via de beleidsproducten door te belasten.

Door het eigen vermogen van € 99,2 miljoen als financieringsmiddel te gebruiken worden de gemiddelde rentekosten gedrukt tot circa 1%, omdat aan het eigen vermogen geen rentekosten zijn verbonden.

Het niet in stand kunnen houden van deze reserves brengt met zich mee dat de gemiddelde rentekosten zullen stijgen en aanvullend vreemd vermogen moet worden aangetrokken.

Langlopende geldleningen

Bijlage 1 biedt inzicht in de looptijd, het aflossingsdeel en de rentepercentages van de langlopende geldleningen.

Bijlage 1. Overzicht langlopende leningen volgens de jaarrekening 2021

RijswijkBuiten

Wat wilden we bereiken?

Visie op de paragraaf en de opgave

De transformatie van het glastuinbouwgebied in RijswijkBuiten in een unieke en duurzame woonlocatie, met daarbij voldoende voorzieningen op het gebied van detailhandel, onderwijs en welzijn.

De gebiedsontwikkeling RijswijkBuiten vindt zijn grondslag in het in 2009 door de raad vastgestelde Masterplan Rijswijk-Zuid. Dit masterplan is in 2013 en 2014, vijf jaar na vaststelling van het masterplan in overleg met de gemeenteraad geëvalueerd en op onderdelen in beoogd beleid aangepast en geactualiseerd.

In juni 2019 heeft de raad de zevende herziening van de grondexploitatie vastgesteld, waarbij onder meer is besloten de exploitatieduur te verlengen tot en met 2026 (voorheen 2023) en de taakstelling te verhogen door extra meergezinswoningen en meer m2 bedrijvigheid aan het programma toe te voegen. In combinatie met het gebied Pasgeld-Oost en de aansluiting op het omliggend gebied, wordt de beoogde gebiedsontwikkeling verder uitgewerkt, inclusief de verhoogde taakstelling. De taakstelling vloeit ook voort uit de extra woningdruk in onze regio.

Daarnaast is in 2019 besloten om een verwacht positief saldo van de exploitatie Pasgeld-Oost als opbrengst over te boeken in de grondexploitatie Sion- 't Haantje en zijn er met projectontwikkelaar Synchron afspraken gemaakt omtrent de beoogde inbreng van de gemeentelijke gronden in de gebiedsontwikkeling van Pasgeld-Oost.

De ontwikkeling van de woongebieden Pasgeld-Oost en Pasgeld-West, die volgens planning wordt gerealiseerd in de periode 2022-2026, is in brede context bekeken met betrekking tot actuele inzichten op functies als verkeer, groen, water en cultuurhistorie in het totale gebied. Hiervoor is een hoofdplanstructuur opgesteld waarin een optimale aansluiting is gevonden tussen de beoogde woonopgave en landschappelijke opgave.

Een inmiddels afgerond participatieproces met bewoners en overige belanghebbenden heeft geleid tot belangrijke basisinformatie vastgelegd in "schetsboek Pasgeld". Deze basisinformatie wordt benut in de verdere uitwerking van plannen

Op 12 oktober 2021 heeft de raad de hoofdplanstructuur Pasgeld vastgesteld. Besloten is in het deelgebied Pasgeld-West de ontwikkeling en realisatie van maximaal 1.000 woningen mogelijk te maken. Voor het deelgebied Pasgeld-Oost is de ontwikkeling van maximaal 100 – 110 vrije sector woningen mogelijk. Als gevolg hiervan wordt het hierboven nog genoemde positieve saldo van de exploitatie van Pasgeld-Oost niet meer gerealiseerd.

Parallel aan het opstellen van de hoofdplanstructuur, wordt al geruime tijd in samenwerking met de betrokken marktpartijen gewerkt aan een viertal varianten van een stedenbouwkundige en financiële uitwerking van Pasgeld-West en het daarvoor beoogde woningbouwprogramma. De resultaten hiervan vormden input voor de tiende herziening van de grondexploitatie Sion 't Haantje.

Doelstellingen

1. Volkshuisvesting, realisatie van circa 3.600 woningen (volgens huidige inzichten) woningen binnen een programma dat aansluit op de woonvisie en meest actuele inzichten;
2. Ruimtelijke en stedenbouwkundige inpassing van maatschappelijke voorzieningen, waaronder drie basisscholen, een gezondheidscentrum en bijzondere woonvormen/doelgroepen;
3. Realisatie en uitgifte bouwgrond voor circa 10 ha bvo voor bedrijven, overwegend midden- en kleinbedrijf;
4. Duurzaamheid, een optimale leefomgeving waarbij de milieubelasting, de mobiliteit en het energieverbruik minimaal en onderscheidend zijn;

5. Groenstedelijk woonmilieu, veel grondgebonden woningen in Sion, in deelgebieden Parkrijk en Pasgeld afgewisseld met appartementen in een parkachtige omgeving;
6. Aandacht voor cultuurhistorische waarden en sociale cohesie in de wijk;
7. Een op eindwaarde sluitende grondexploitatie.

De doelstellingen zijn bij de recente vaststelling van de tiende herziening (2022) van de grondexploitatie op 8 februari 2022 herbevestigd.

Indicatoren

Indicatoren: Sion, Parkrijk ('t Haantje), Pasgeld-West en -Oost)						
	Realisatie t/m 2021	Streefwaarde 2022	2023	2024	2025	2026
1. Woningen ¹	2.097	269	281	316	298	298
2. EPC (BENG/ENG) ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3. Sociale huur ³	169	28	9	26	27	26
4. Scholen	2	0	1	0	0	0
5.	3	1	0	0	0	0
Overige voorzieningen ⁴						
6. Uitgifte bedrijventerrein in m2 BVO	26.851	11.604	11.618	11.618	11.618	11.616

1 Planning van de verkoop van bouw kavels voor woningen.

2 De EnergiePrestatieCoëfficiënt (EPC) van een woning drukt de energetische prestatie van een woning uit. Wettelijk is inmiddels vastgelegd dat nieuwbouwwoningen gasloos worden gebouwd en volgend jaar wordt de EPC-norm vervangen door een nieuw normstelsel, dat meer Europees aansluit met BENG (Bijna Energie Neutraal en Gasloos) en ENG (Energie Neutraal en Gasloos). De EPC-waarde 1,0 is ongeveer wat een gemiddelde woning in 1990 presteerde. Een woning met een EPC van 0,6 gebruikt dus nog maar 60% van de energie, die zo'n woning twintig jaar terug gebruikt zou hebben. De EPC-berekening is opgenomen in het bouwbesluit, en sinds 1995 is het verplicht deze bij een bouw aanvraag in te dienen. Vanaf 2011 geldt de strengere norm van EPC 0,6. Vanaf 2015 is de norm EPC 0,4. Vanaf 2020 is de norm BENG (= EPC circa 0,2), de norm ENG is gepland om enige jaren daarna in te voeren.

3 Met betrekking tot de fasering en de aantallen sociale huurwoningen vindt nog overleg plaats met de woningcorporaties

4 In Sion en Parkrijk zijn 2 kinderdagverblijven en een huisartsenpost gevestigd. In 2022 zal er een nieuwe huisartsenpost in 't Haantje gerealiseerd worden

Wat hebben we er voor gedaan?

Het programma van werkzaamheden en uitgifte van bouwgrond voor voornamelijk verkoop van woningbouw, zoals dat is gepland en diende als onderlegger van de ramingen van de jaarschijf 2021 van de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Negende herziening, 2021.

In het najaar van 2021 is de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Tiende herziening 2022 opgesteld. De hieruit volgende wijzigingen voor de Programmabegroting 2022-2025 zullen in de 1e halfjaarrapportage 2022 worden meegenomen.

Grondverwerving

Verwervingsactiviteiten worden nadrukkelijk afgestemd op de beoogde ontwikkeling van het gebied. Bij een grootschalige ontwikkeling, waarvan sprake is in RijswijkBuiten, is het doel om alle nog benodigde percelen te verwerven in een minnelijk traject.

Als onderdeel van de grondverwerving heeft de gemeente in 2018 ook het voormalig Koetshuis van de buitenplaats Sion verworven. Er wordt een onderzoek naar een bestemming van het Koetshuis als cultureel erfgoed verricht.

In 2021 zijn de laatste voor de exploitatie benodigde percelen in eigendom verworven. Voor de komende jaren binnen het exploitatiegebied resteert dan nog de overname van een gedeelte van de percelen die ProRail voor aanleg van de spoorverdubbeling heeft verworven.

Bouw- en woonrijp maken

De planning en de uitvoering van de werkzaamheden van bouw- en woonrijp maken zijn aangepast aan de uitgangspunten zoals opgenomen in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Negende herziening, 2021.

Ter hoogte van de Prinses Beatrixlaan (tussen Sion en het Wilhelminapark/Parkrijk) is een fiets-voetburg gepland. Hiervoor is in de gemeentebegroting een krediet opgenomen. De plannen in deze omgeving zijn nu zover gevorderd dat in 2022, ook in samenhang met verkeersveiligheid, een afweging zal worden gemaakt tot realisatie van dit kunstwerk.

Ter hoogte van het Wilhelminapark is een fietstunnel gepland. Hiervoor is in de gemeentebegroting een krediet opgenomen. De Metropoolregio draagt bij in deze investering. Bij het ontwerp zal behalve aandacht voor sociale veiligheid en optimale toegankelijkheid ook de optie van geschiktheid als voorziening/opgang voor een mogelijke toekomstige halteplaats RijswijkBuiten in beeld gebracht worden. De afweging tot realisatie wordt in 2022 in samenhang bekeken met het integraal mobiliteitsplan voor dit hele plangebied.

Rente en financiering

Voor de financiering van de voorbereiding en uitvoering van de plannen was een arrangement afgesloten. Het renterisico was tegen een vast rentepercentage van 3,78% afgedekt door derivaten met een looptijd tot 1 september 2020. Over 2021 bedroeg de gemiddelde rente ca. 0,46%. In de grondexploitatieberekening wordt VOOR 2022 rekening gehouden met een calculatietarief voor de rentekosten van ca. 0,33%.

Risico's

De omgang met risico's bij grondexploitaties is beschreven in de Nota Grondbeleid. Risico's bij dit project kunnen zich voordoen op allerlei gebieden (o.a. politiek, bestuurlijk, maatschappelijk, economisch, wet- en regelgeving, samenwerking). Voor de kansen en bedreigingen van de gemeentelijke grondexploitatie is een risicoparagraaf opgesteld. Deze maakt deel uit van de grondexploitatie.

Risico's zoals verwerkt in de toets op weerstandsvermogen

De gekwantificeerde risico's binnen de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Tiende herziening, 2022 bedragen € 4,79 miljoen. Gelet op het negatieve exploitatieresultaat is hiervoor binnen de grondexploitatie geen dekking aanwezig. De Algemene reserve wordt ingezet als buffer.

Aanvullende algemene risico's

In 2021 was sprake van oplopende inflatie. Deze ontwikkeling zien wij voortgezet in het eerste kwartaal van 2022. Dit kan een tijdelijk schokeffect zijn, maar kan ook langer aanhouden en leiden tot verdere kostenstijgingen. Onzeker is wat de nog te verwachten kostenstijgingen zijn binnen de grondexploitatie en daarmee de impact op het resultaat van de grondexploitatie.

Gronduitgifte

De uitgifte van bouwgronden in RijswijkBuiten is nu voorzien in de periode tot en met 2026.

Conform Grondexploitatie Sion-'t Haantje Tiende herziening, 2022 worden er tot en met 2021 circa 2.097 bouw kavels in verkoop gebracht. De planning is gebaseerd op het sturen op woningaantallen (programma) en het realiseren van de geraamde grondopbrengsten.

Naast de twee geplande scholen wordt de huidige tijdelijke school in Sion, als gevolg van een groter leerlingaantal dan gepland, voor een langere periode aangehouden. In Parkrijk is langs de Laan van 't Haantje eveneens een tijdelijke school in gebruik. De aldaar geplande woningbouw is uitgesteld.

Uitgifte bouwgrond voor bedrijven

Om de afzet van bouwgrond voor bedrijven te stimuleren wordt het komende jaar onderzocht of, in navolging van de woningbouwstimulering door middel van erfpacht, dit instrument ook voor bedrijventerreinen in RijswijkBuiten ingezet kan worden.

Duurzaamheid

Rijswijk heeft als doel om van RijswijkBuiten een van de meest duurzame uitbreidingswijken van Nederland te maken. Onderdeel van deze ambitie is het beïnvloeden van de vervoerswijze. Hierbij wordt ingezet op een verschuiving van autogebruik naar duurzamere vormen van vervoer, zoals fietsen en openbaar vervoer. Zeker bij nieuwbouw op deze schaal is dat goed aan de voorkant te organiseren. De nabijheid van de bestaande stations Rijswijk en Delft en de (fiets)verbindingen naar die stations toe en het beter benutten daarvan is waar mede op wordt ingezet. Tevens wordt meegewerkt aan het doen van onderzoek in samenwerking met MRDH naar een halteplaats (op langere termijn) voor dit gebied.

Voor het deelgebied Parkrijk is in lijn met bovengenoemde ambities een parkeerconcept opgesteld, waarbij lager autobezit wordt gestimuleerd door het aanleggen van “mobi-punten” op verschillende locaties in de wijk. Op deze locaties worden op termijn niet alleen deelauto's aangeboden, maar ook deelbakfietsen en elektrische deelscooters. Op deze manier worden nieuwe bewoners gestimuleerd om een (tweede) auto niet aan te schaffen, omdat alternatieve vervoermiddelen in de wijk aanwezig te zijn die het bezit van een (tweede) auto overbodig maken.

Boekwaarde

In de paragraaf Financiering is de invloed van RijswijkBuiten op de hoge netto schuldquote van de gemeente opgenomen. Doelstelling is om deze schuldquote snel omlaag te brengen.

De boekwaarde is in 2021 met € 12,83 miljoen verlaagd. Voor 2022 wordt in de Tiende herziening, 2022 een verlaging van de boekwaarde met € 11,99 miljoen verwacht.

Een op eindwaarde sluitende grondexploitatie

Ondanks dat de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Zevende herziening, 2019 door de gemeenteraad in juni 2019 was vastgesteld met een op eindwaarde sluitende grondexploitatie (geen verlies geraamd) wordt de doelstelling van een op eindwaarde sluitende grondexploitatie, als gevolg van de hierboven vermelde ontwikkelingen nog niet gehaald.

Op advies van de accountant is bij het in september 2019 vaststellen van de gemeentelijke jaarrekening 2018 een verliesvoorziening gevormd. Dit is in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Achtste herziening, 2020 ook verwerkt.

In de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Tiende herziening, 2022 wordt uitgegaan van een benodigde verliesvoorziening van € 3,48 miljoen.

Wat heeft het gekost?

Grondexploitatie Sion – 't Haantje Tiende herziening, 2022	Werkelijk 2021 x € 1 miljoen)
Verwerving	€ 3,07
Plankosten	€ 3,10
Bouwrijp maken	€ 7,24
Rente en financiering	€ 0,55
Afname boekwaarde grondexploitatie	€ 12,83
Totaal lasten	€ 26,79
Plankosten	€ 0,06
Bouwrijp maken	€ 0,02
Gronduitgifte	€ 26,71
Totaal baten	€ 26,79

Paragraaf Gevolgen Coronacrisis

Inleiding

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van Corona kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Het bepalen van de exacte financiële schade die Corona heeft aangericht, is erg lastig tot in detail vast te stellen. Vanuit die gedachte wordt in deze paragraaf in grote lijnen aangegeven hoe groot de financiële schade is geweest. Eerst wordt een terugblik gemaakt van de momenten waarop de raad in 2021 is geïnformeerd en op welke momenten de raad besluiten heeft genomen in het kader van deze crisis. Van daaruit worden in het volgende deel de belangrijkste componenten benoemd die binnen Rijswijk hebben gezorgd voor financiële schade. Als laatste wordt op realisatiebasis een globale inschatting gemaakt van de uiteindelijke financiële schade. Hierbij dient het saldo vanuit de Slotwijziging als uitgangspunt.

Terugblik 2021

Ook in 2021 werd ons land geconfronteerd met maatregelen die afgekondigd of verlengd werden om verspreiding van het virus in te perken, met grote maatschappelijke en economische gevolgen. In de loop van de tijd heeft de gemeente en het Rijk steeds meer grip en zicht gekregen op de maatschappelijke en financiële gevolgen van deze crisis. Vanuit het Rijk zijn sinds het begin van de pandemie in 2020 6 Steunpakketten toegekend aan gemeenten. De eerste 3 steunpakketten waren ter compensatie van de financiële schade in 2020 en de laatste compensatiepakketten waren voor 2021.

Om de financiële gevolgen van deze crisis ook in 2021 en eventueel verder het hoofd te kunnen bieden, is in de begroting 2021 een risico opgenomen ter hoogte van € 8.000.000 met een waarschijnlijkheid van 25%. Dat betekent dat in het weerstandsvermogen rekening is gehouden met een extra financiële tegenvaller in 2021 als gevolg van Corona.

1^e halfjaarrapportage

In de 1^e halfjaarrapportage is een overzicht opgenomen van de tot dan toe bekende ontwikkelingen en gevolgen. Er bestond toentertijd nog altijd veel onzekerheid over de maatschappelijke en financiële consequenties voor 2021. De verwachting destijds was dat de pandemie in de loop van 2021 onder controle zou komen, maar dat was op dat moment nog onzeker. Die onzekerheid werd voornamelijk veroorzaakt doordat er op dat moment nog veel onduidelijkheid bestond over de duur en de diepte van de lockdown. Er is destijds dan ook voor gekozen om nog geen begrotingswijzigingen aan de raad voor te leggen, gelijk aan de procedure zoals we die in 2020 hebben gevolgd.

Corona Maatregelenpakket Samen Rijswijk

Tijdens de raadsvergadering op 6 juli 2021 heeft de raad het voorstel Corona Maatregelenpakket Samen Rijswijk vastgesteld (21-045). In dit pakket zijn in eerste instantie nemen maatregelen opgenomen voor de korte termijn. Het betreft acties gericht op de aankomende periode tot en met de zomervakantie. Op basis van een analyse naar de feitelijke gevolgen van COVID-19 voor Rijswijk, resulteert dit in een gerichte aanpak wat aansluit bij de wensen en behoeften vanuit de maatschappij. Om de financiële gevolgen van het Corona Maatregelen pakket te dekken, heeft de raad besloten een bestemmingsreserve in te stellen ten laste van het Groeifonds Rijswijk. De vastgestelde extra lasten in het Coronamaatregelenpakket zijn in totaal € 1.845.000. De uitgaven zijn gepland in 2021 en 2022.

2^e halfjaarrapportage

In de 2^e halfjaarrapportage heeft de raad besloten om de beschikbaar gestelde compensatiepakketten vanuit het Rijk specifiek voor het Sociaal Domein toe te voegen aan de begroting van Sociaal

Domein. In de 2^e halfjaarrapportage zijn ook de financiële gevolgen van de vaststelling van het Corona maatregelenpakket verwerkt.

Slotwijziging

In de Slotwijziging zijn zoveel mogelijk ramingen in de begroting bijgesteld middels een begrotingswijziging. Aangezien de compensatiespakketten voor het Sociaal Domein reeds in de 2^e halfjaarrapportage zijn verwerkt, maakten zij geen onderdeel meer uit van de Slotwijziging. Daarnaast zijn de beschikbaar gestelde compensatiepakketten vanuit het Rijk verantwoord, met uitzondering van het derde compensatiepakket dat in de decembercirculaire is opgenomen. Het uiteindelijke saldo van de Slotwijziging kwam uit op een negatief saldo van € 125.000,-, buiten de extra lasten die zijn vastgesteld voor het Corona Maatregelenpakket Samen Rijswijk. Dit saldo is het uitgangspunt om de uiteindelijke financiële schade te bepalen.

Gevolgen Corona in kaart

In dit hoofdstuk zoomen we in op verschillende thema's die wellicht niet direct een negatief financieel gevolg hadden, maar wel te maken hadden met Corona. Dit hoofdstuk is verdeeld in verschillende componenten, waarbij eerst wordt ingegaan op de lasten van de gemeente en daarna wordt gekeken naar de opbrengsten van de gemeente.

Hieronder is schematisch per programma weergegeven welke onderwerpen geraakt zijn door de Coronacrisis, inclusief onderwerpen uit het vastgestelde Corona maatregelenpakket.

Algemeen bestuur en organisatie

- Verkiezingen (extra last)
- Accountant (extra last)

Openbare orde en veiligheid

- Toezicht en handhaving (extra last)

Verkeer en vervoer

- Bevorderen verkeersveiligheid

Economie en werken

- Veiligheidsmaatregelen winkelgebieden (extra last)
- Positionering Rijswijk

Onderwijs

- Bestrijden onderwijsachterstanden (extra last)
- Nationaal programma Onderwijs (extra last)

Sport Cultuur en Recreatie

- Steun sportverenigingen (extra last)
- Steun culturele instellingen (extra last)

Sociaal Domein

- Uitvoering TONK (extra last)
- Bestrijden eenzaamheid ouderen (extra last)
- Extra begeleiding kwetsbare jongeren (extra last)
- Buurt- en dorpshuizen (extra last)
- Aanvullend pakket re-integratiekosten (extra last)
- Impuls re-integratie (extra last)
- Gemeentelijk schuldenbeleid (extra last)
- Bijzonder bijstand (extra last)
- Jongerewerk (extra last)
- Mentale ondersteuning 2021 (extra last)

Wonen en Leven

- Uitbesteden groenonderhoud wijken (extra laste)
- Afval (extra last)

Algemene dekkingsmiddelen

- Toeristenbelasting lagere bate)
- Compensaties Rijk (extra bate)

Hieronder wordt een aantal van de onderwerpen uitgelicht.

Verkiezingen / referenda

Het initiële budget voor de verkiezingen van 2021 was € 202.500. Dit bedrag is € 14.000 meer dan wat er in 2018 is geraamd voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ten tijde van raming was er beperkt inzicht in het verloop van de verkiezingen en de invloeden die corona hierop zou hebben. Gebleken is dat er aanzienlijk meer kosten zijn gemaakt dan aanvankelijk verwacht. De zogenoemde coronaschade komt hiermee rond de € 110.000 hoger uit. Voor deze kostencomponent is door het Rijk € 71.000 voor Rijswijk beschikbaar gesteld.

Winkelgebieden

Voor tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving is er een bedrag ontvangen van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Verhuur sportaccommodaties

De gemeente Rijswijk heeft ook in 2021 gebruik kunnen maken van de TVS regeling (Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties). In het 1^e kwartaal 2021 is hiervoor € 96.246 ontvangen en over het 2^e kwartaal 2021 € 53.889. Voor hetzelfde bedrag heeft de gemeente hiervoor de huur van de sportverenigingen in deze periode kwijtgescholden.

Zwembad de Schilp

Daarnaast heeft de gemeente voor zwembad de Schilp gebruik gemaakt van de SPUK-IJZ regeling. De SPUK-IJZ betreft de Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden. Om de financiële gevolgen van Corona te verzachten, konden gemeenten een aanvraag doen voor compensatie. Voor De Schilp is een compensatie ontvangen van € 229.328. Dit bedrag hebben wij verrekend met de jaarhuur van de exploitant van het zwembad.

Cultuur en Culturele instellingen

Op 29 december 2020 heeft het college besloten de decentralisatie uitkering van € 447.000 voor 2021, voor de ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur bij de gevolgen van de coronacrisis, te labelen voor het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld. Daarnaast heeft de raad bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 besloten om € 163.000 uit de extra rijksmiddelen 2020 te bestemmen voor hetzelfde doel in 2021. Om uitgangspunten te stellen aan de besteding heeft het college begin juli "Tijdelijke nadere regels Covid-19 steun lokale culturele voorzieningen gemeente Rijswijk" vastgesteld, aanvullend bij de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020 (Asv).

De regels hadden als doel bij te dragen aan de instandhouding en continuïteit van de culturele infrastructuur in Rijswijk door vooral Rijswijkse culturele stichtingen en verenigingen financieel te ondersteunen in de gevolgen die zij ervaren van de coronacrisis, om zo een breed cultuuraanbod toegankelijk te maken en te houden voor onze inwoners. Noodsteun, overbruggingssteun en transformatiesteun werden hierbij onderscheiden, waarvoor kon worden aangevraagd van 1 september tot en met 1 oktober 2021. (Zie ook IB 21 081)

Er zijn negen aanvragen ingediend, afkomstig van zes verschillende organisaties. Het betreft drie aanvragen voor noodsteun, vier aanvragen voor overbruggingssteun en twee aanvragen voor transformatiesteun. Alle aanvragen zijn getoetst aan de nadere regels en de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020. Het totale verleende bedrag past, met € 588.200, binnen het vastgestelde subsidieplafond van € 610.007. De totale lasten ad. € 588.200 worden gedekt uit het gelabelde bedrag ad. € 447.000 en een onttrekking uit de bestemmingsreserve Cultuur van € 141.200. Het restant van € 21.800. blijft behouden in de bestemmingsreserve cultuur.

Met de septembercirculaire hebben wij opnieuw middelen voor de lokale cultuur ontvangen, uit het vierde steunpakket voor de culturele en creatieve sector, ter hoogte van € 120.000. Wij houden rekening met een lange doorwerking van de coronacrisis op de culturele sector, zeker nu lokale culturele voorzieningen nog te maken hebben met onzekerheden en soms ook beperkingen als het coronatoegangsbewijs. Daarom hebben wij besloten in de Slotwijziging op te nemen deze toe te voegen aan de bestemmingsreserve cultuur voor nadere benodigde ondersteuning in 2021 of 2022.

Groenonderhoud wijken

Er zijn hogere kosten gemaakt van € 76.000 voor ondersteuning (externe inhuur aannemer) wijkonderhoud groeiseizoen door uitval en aanwezigheidsbeperking eigen team i.v.m. corona

Afvalinzameling

Door de corona hebben gemeenten zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Voor deze kostencomponent is door het Rijk € 91.000 voor Rijswijk beschikbaar gesteld.

Financiële gevolgen Corona op de jaarrekening 2021

+ = voordelig		Bedragen
- = nadelig		x € 1.000
Omschrijving		Saldo
Coronaschade		
Programma Algemeen Bestuur en Organisatie		-49
Verkiezingen		-110
Coronacompensatie Rijk		71
Accountant		-10
Programma Openbare Orde en Veiligheid		0
Programma Verkeer en Vervoer		0
Programma Economie en Werken		0
Toezicht en handhaving winkelgebieden		-185
Compensatie Rijk		185
Programma Onderwijs		0
Programma Sport, Cultuur en Recreatie		0
Verhuur sportaccommodaties		-150
Landelijke compensatieregeling t.b.v. sportaccommodaties (TVS)		150
Zwembad De Schilp		-229
SPUK Zwembad		229
Cultuur en culturele instellingen		-588
Gelabelde Coronasteun		447
Onttrekking bestemmingsreserve Cultuur		141
Coronasteun Septembercirculaire 2021		120
Storting bestemmingsreserve Cultuur		-120
Programma Sociaal Domein		0
Aanvullend pakket re-integratiekosten		-100
Impuls re-integratie		-52
Gemeentelijk schuldenbeleid		-94
Bijzondere bijstand		-33
TONK		-807
Jongerenwerk		-49
Mentale ondersteuning 2021		-41
Bestrijden eenzaamheid ouderen 2021		-125
Extra begeleiding kwetsbare jongeren		-111
Buurt- en dorpshuizen		-73
Compensatie Rijk		1.485
Programma Wonen en Leven		-76
Groenonderhoud Wijken		-76
Afvalinzameling		-91
Coronacompensatie Rijk		91
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien		0
Globale financiële schade als gevolg van Corona		-125

Uit bovenstaande overzicht kan worden opgemaakt dat de financiële schade die de gemeente heeft geleden als gevolg van Corona na verrekening van alle compensatiepakketten ongeveer € 125.000 is geweest in 2021.

Rapportage Interbestuurlijk Toezicht

Rapportage Interbestuurlijk Toezicht 2021

Financiën		TOELICHTING																										
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		De begroting van gemeente Rijswijk is structureel in evenwicht en het laatste jaar van de meerjarenraming is structureel in evenwicht. De positieve saldi van de begroting en meerjarenraming bedragen: Resultaat na dekkingsplan 2022 € 3,69 miljoen																										
Is er reden voor extra aandacht?	Nee																											
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING																										
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		1. Watergebonden bedrijvigheid is nog niet vertaald in BP Plaspoelpolder 2. Landgoedbiotopen zijn nog niet vertaald (o.a. in BP Hoornwijck -Broekpolder) Aanpassingen nog niet gepland																										
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	Zaken worden waar mogelijk meegenomen bij herzieningen bestemmingsplannen danwel nieuwe omgevingsplan																										
Omgevingsrecht		TOELICHTING																										
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actuele uitvoerings- en handhavingsstrategie. De raad is binnen twee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma 2021 is voor 1 februari 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 15 juli 2021 geïnformeerd. De evaluatierapportage 2020 is voor 15 juli 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 1 oktober 2021 geïnformeerd.		Rood. De gevraagde strategie is ambtelijk opgesteld en dit is in lijn met onze gemeentelijke samenwerking met VRH en ODH, alsmede in lijn met de modelverordening van de VNG op dit veld. Vaststelling bestuurlijk is niet geschied. Staat voor 2022 direct na installeren nieuw college gepland. (Is ook al als zodanig besproken met de provincie in het kader van de 'nul meting'. A.g.v. die toelichting verschuift Rijswijk op de nulmeting van rood naar oranje.																										
Is er reden voor extra aandacht?	Nee																											
Monumentenzorg		TOELICHTING																										
De gemeente heeft een adviescommissie die adviseert over uit te voeren werken aan (rijks)monumenten op grond van de Monumentenwet en de samenstelling is deskundig.		Voldoet. Deze commissie is aanwezig. (En was dus geheel 2021 aanwezig.)																										
Is er reden voor extra aandacht?	Nee																											
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING																										
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.		Over 2021 is de gemeente Rijswijk redelijk adequaat (oranje) in haar archief- en informatiebeheer. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn een aantal aandachtspunten																										
Is er reden voor extra aandacht?	Nee																											
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING																										
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.		<table><tr><th>Gevraagde informatie</th><th>Stand van zaken</th></tr><tr><td>Voorsprong/achterstand per 1 januari 2021</td><td>Voorsprong</td></tr><tr><td>Fase interventieladder op 1 januari 2021</td><td>Signaleren</td></tr><tr><td>Taakstelling eerste halfjaar 2021</td><td>42</td></tr><tr><td>In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders</td><td>34</td></tr><tr><td>Voorsprong/achterstand per 1 juli 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)</td><td>Achterstand</td></tr><tr><td>Fase interventieladder op 1 juli 2021</td><td>Informatie opvragen</td></tr><tr><td>Taakstelling tweede halfjaar 2021</td><td>34</td></tr><tr><td>In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders</td><td>18</td></tr><tr><td>Voorsprong/achterstand per 31 december 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)</td><td>Achterstand</td></tr><tr><td>Fase interventieladder op 31 december 2021</td><td>Afspraken maken ambtelijk</td></tr><tr><td colspan="2">Toelichting</td></tr><tr><td colspan="2">De woningcorporaties in Rijswijk hebben in het jaar 2021 besloten om 5% van het aantal verhuurde woningen te verhuren aan vergunninghouders. Hiermee is een maximaal aantal verhuringen aan vergunninghouders vastgesteld. De taakstelling kon hierdoor niet worden gehaald, omdat de taakstelling hoger was dan het maximaal aantal toewijzingen vanuit de corporaties.</td></tr></table>	Gevraagde informatie	Stand van zaken	Voorsprong/achterstand per 1 januari 2021	Voorsprong	Fase interventieladder op 1 januari 2021	Signaleren	Taakstelling eerste halfjaar 2021	42	In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	34	Voorsprong/achterstand per 1 juli 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Achterstand	Fase interventieladder op 1 juli 2021	Informatie opvragen	Taakstelling tweede halfjaar 2021	34	In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	18	Voorsprong/achterstand per 31 december 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Achterstand	Fase interventieladder op 31 december 2021	Afspraken maken ambtelijk	Toelichting		De woningcorporaties in Rijswijk hebben in het jaar 2021 besloten om 5% van het aantal verhuurde woningen te verhuren aan vergunninghouders. Hiermee is een maximaal aantal verhuringen aan vergunninghouders vastgesteld. De taakstelling kon hierdoor niet worden gehaald, omdat de taakstelling hoger was dan het maximaal aantal toewijzingen vanuit de corporaties.	
Gevraagde informatie	Stand van zaken																											
Voorsprong/achterstand per 1 januari 2021	Voorsprong																											
Fase interventieladder op 1 januari 2021	Signaleren																											
Taakstelling eerste halfjaar 2021	42																											
In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	34																											
Voorsprong/achterstand per 1 juli 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Achterstand																											
Fase interventieladder op 1 juli 2021	Informatie opvragen																											
Taakstelling tweede halfjaar 2021	34																											
In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	18																											
Voorsprong/achterstand per 31 december 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Achterstand																											
Fase interventieladder op 31 december 2021	Afspraken maken ambtelijk																											
Toelichting																												
De woningcorporaties in Rijswijk hebben in het jaar 2021 besloten om 5% van het aantal verhuurde woningen te verhuren aan vergunninghouders. Hiermee is een maximaal aantal verhuringen aan vergunninghouders vastgesteld. De taakstelling kon hierdoor niet worden gehaald, omdat de taakstelling hoger was dan het maximaal aantal toewijzingen vanuit de corporaties.																												
Is er reden voor extra aandacht?	nee																											

Jaarrekening

Balans

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	605	642
Subtotaal Immateriële vaste activa	605	642
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	131.037	111.527
Investerings met een economisch nut waarvoor te bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven	17.538	17.863
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	59.972	51.451
In erfpacht	3.227	3.970
Subtotaal Materiële vaste activa	211.774	184.812
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekingen aan:		
deelnemingen	12.911	3.215
Subtotaal kapitaalverstrekingen	12.911	3.215
Leningen aan:		
Woningbouwcorporaties	595	639
Subtotaal leningen	595	639
Uiteenzettingen:		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rente typische looptijd van één jaar of langer	2.604	2.693
Subtotaal uiteenzettingen	2.604	2.693
Totaal Financiële vaste activa	16.110	6.546
Totaal vaste activa	228.489	192.000
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	108.671	120.827
Subtotaal voorraden	108.671	120.827
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	15.156	12.135
Uitzettingen in 's Rijks schatkist een rente typische looptijd van één jaar of langer	58.705	145.627
Overige vorderingen	7.174	8.887
Subtotaal uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	81.035	166.648
Liquide middelen		
Kas-banksaldi	1.194	814
Subtotaal liquide middelen	1.194	814
Overlopende activa		
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen de ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, gesplitst in:		
1. Europese overheidslichamen		
2. Het Rijk		
3. Overige Nederlandse overheidslichamen		
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	7.488	5.814
Subtotaal overlopende activa	7.488	5.814
Totaal vlottende activa	198.388	294.104
TOTAAL ACTIVA	426.877	486.104

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE PASIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	31.865	32.688
Bestemmingsreserves	68.431	67.334
Gerealiseerde resultaat	356	1.337
Subtotaal Eigen Vermogen	100.651	101.359
Voorzieningen	6.546	5.048
Subtotaal voorzieningen	6.546	5.048
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Obligatieleningen		
Onderhandseleningen van:		
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	252.410	326.940
3. binnenlandse bedrijven		
4. openbare lichamen		
5. overige binnenlandse sectoren		
6. buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Subtotaal Voorzieningen en Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	252.410	326.940
Totaal vaste passiva	359.607	433.347
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen	22.000	10.000
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi	2	2
Overige schulden	20.139	6.150
Subtotaal netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	42.141	16.152
Overlopende passiva		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten geralateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	8.717	18.166
- De Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende dienstjaren. De voorschotten worden uitgeplitst naar de ontvangen bedragen van:		
1. Europese overheidslichamen		
2. het Rijk	13.234	
3. overige Nederlandse overheidslichamen	3.178	18.441
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren		
Subtotaal overlopende passiva	25.129	36.606
Totaal vlottende passiva	67.270	52.758
TOTAAL PASSIVA	426.877	486.104

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarstukken is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarstukken

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn behaald. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarstukken bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen in het jaar waarin het dividend door de aandeelhoudersvergadering wordt vastgesteld en betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Immateriële vast activa

De immateriële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Materiële vaste activa met economisch nut.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63, lid 1 BBV). De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten (artikel 63, lid 2 BBV). De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen

en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend (artikel 63, lid 3 BBV). Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het resterende saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringsen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet, worden op de balans opgenomen in een aparte categorie.

Investeringsen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

In overeenstemming met de verordening ex artikel 212 GW worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Afschrijvingsbeleid materiele vaste activa

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in hoofdlijnen:	Jaren
Buitenruimte	10-60
Financiële activa	1-5
Gebouwen en terreinen	5-40
Infrasctructuur	20-50
Voer- en vaartuigen	7-15
Afschrijfmethode	Lineair
Een uitgebreidere specificatie is opgenomen in de Financiële verordening van 2016	

Opmerking

De gekozen afschrijvingsperiode voor de oude investeringen (staat van oude activa/afgesloten kredieten) wordt niet aangepast. Bovenstaande opsomming geldt alleen voor nieuwe investeringen. Op oudere investeringen gelden nog de regels van de toen geldende financiële verordeningen. Voor alle investeringen geldt overigens dat bij een jaarstuk wordt beoordeeld of de boekwaarden t.o.v. de technische en economische levensduur nog wel reëel is of dat moet worden afgeboekt. Er is zoveel mogelijk aangesloten op de huidige systematiek van afschrijvingen die gebruikelijk is binnen de gemeente Rijswijk.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- kapitaalverstreking aan;
- a. deelnemingen;
 - b. gemeenschappelijke regelingen;
 - c. overige verbonden partijen;
- leningen aan:
 - a. openbare lichamen;
 - b. woningbouwcorporaties;
 - c. deelnemingen;
 - d. overige verbonden partijen.
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer;

In de balans worden overigens alleen die categorieën getoond, die ook van toepassing zijn voor de gemeente Rijswijk.

Het begrip rente typische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningsvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd. Van een "deelneming" is krachtens artikel 1e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Dit betekent dat bij meerjarige projecten de (verwachte) winst niet pas aan het einde van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- De grond (of het perceel) moet zijn verkocht.
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar ratio van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie "grondbeleid in begroting en jaarstukken" van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage

of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggedraaid. Subsidiebat en de daarbij horende subsidiabele kosten bij grondexploitatie maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Waar van toepassing, zijn voorzieningen voor het verwachte verlies in mindering gebracht.

Voor zover uit de laatste kostprijsberekeningen verliezen worden verwacht, worden voorzieningen gevormd ter hoogte van deze verliezen. De boekwaarde van de gronden wordt verlaagd met deze voorzieningen.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren berekend ter dekking van risico's van oninbaarheid van de bestaande vorderingen. De hoogte van de voorziening is berekend op basis van de dynamische methode voor alle posten < € 5.000 (vaste percentages naar ouderdom van de vordering)

- huidig boekjaar 10% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –1 20% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –2 40% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –3 60% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –4 80% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –5 en verder 100% van het openstaande bedrag.

Voor de posten > € 5.000 is de statische methode toegepast. Hierbij wordt elke vordering beoordeeld en gewaardeerd op inbaarheid. De geschatte afwaardering van de vordering wordt opgenomen in een voorziening dubieuze debiteuren en in mindering gebracht op de debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

In de balans worden onder de overlopende activa afzonderlijk opgenomen (artikel 40a BBV):

1. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
2. overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

De overige activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

In de balans worden de reserves onderscheiden naar (artikel 43 BBV):

1. de algemene reserve;
2. de bestemmingsreserves;

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;

2. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
4. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (afvalstoffen- en rioolheffing).

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b (deze worden als 'voorheen voorzieningen' onder 'vooruit ontvangen bedragen' opgenomen).

De voorziening voor oud-wethouders wordt gewaardeerd op basis van een actuariële berekening per jaar ultimo.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen (artikel 49 BBV):

1. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
2. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
3. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans

bedragen x € 1.000)

ACTIVA

ASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de immateriële vaste activa:

	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Investerings	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	642			37		605
Totaal	642			37		605

Materiële vaste activa

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeer- deringen	Verminderings/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	14.851	189	7	537		14.496
Woonruimten	1.290			36		1.254
Bedrijfsgebouwen	85.912	20.349	79	2.156	538	103.488
Vervoermiddelen	526	71		152		445
Machines, apparaten en installaties	3.370	47		551		2.865
Overige materiële vaste activa	5.578	4.169	3	665	590	8.488
Totaal	111.527	24.825	89	4.098	1.128	131.037

Investerings met economisch nut waarvoor heffing wordt geheven zijn als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeer- deringen	Verminderings/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	17.863	1.474		1.799		17.538
Totaal	17.863	1.474		1.799		17.538

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Investerings voor 2017:

	Boekwaarde 1-1-2021	Correctie negatieve kredieten	Vermeer- deringen	Verminderings/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	20.223	312	735		1.681		19.588
Machines, apparaten en installaties	6.551				508		6.043
Overige materiële vaste activa	2.911				432		2.479
Totaal	29.685	312	735		2.621		28.110

Investerings na 2017:

	Boekwaarde 1-1-2021	Correctie negatieve kredieten	Vermeer- deringen	Verminderen/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	12.915		8.130	3	245	31	20.766
Machines, apparaten en installaties	3.994		1.130		130		4.995
Overige materiële vaste activa	4.856		1.480		157	78	6.101
Totaal	21.766		10.740	3	533	109	31.861

Investerings met economisch nut in erfpacht uitgegeven zijn als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeer- deringen	Verminderen/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
In erfpacht	3.970		743			3.227
Totaal	3.970		743			3.227

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar:

	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeer- deringen	Verminderen/ aflossingen	Afschr- ijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.215	9.696				12.911
Leningen aan woningbouwcorporaties	639		43			595
uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rente typische looptijd van één jaar of langer	2.693	78	167			2.604
Totaal	6.546	9.774	210			16.110

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende bouwgrondexploitaties:

Omschrijving	Verantwoord tot 1jan21 (+= voordeel)	Kosten 2021	Opbrengsten 2021	Verantwoord tm 31dec21 (+= voordeel)	Nog te verwachten kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Vermoedelijk resultaat (+= voordeel)	Verlies voorziening
RijswijkBuiten	-126.035.040	14.112.678	26.887.055	-113.260.663	29.053.670	138.423.860	-3.840.000	-3.482.000
Eikelenburg	1.040.749	21.180	88.538	1.108.106	647.847	188.782	649.043	
	-124.994.291	14.133.859	26.975.593	-112.152.557	29.701.517	138.612.642	-3.190.957	-3.482.000

Voor de toelichting per grondexploitatie wordt verwezen naar de paragrafen Grondbeleid en RijswijkBuiten.

Alle grondexploitaties zijn in het kader van de jaarrekening geactualiseerd. De geactualiseerde grondexploitaties geven inzicht in de financiële stand van zaken en een doorkijk, per jaarschijf, naar het einde van de looptijd. De gemaakte kosten en opbrengsten zijn verwerkt en maken als boekwaarde onderdeel uit van de diverse grondexploitaties. De nog te maken kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op afspraken uit een Samenwerkingsovereenkomst, Realiseringsovereenkomst en Overeenkomst over gezamenlijk ontwikkeling en financieel vertaald in de jaarschijven.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op de openbare lichamen bestaan voornamelijk uit de vordering op het BTW compensatiefonds (14,5 miljoen) en overige lichamen (0,7 miljoen).

Schatkistbankieren

In het kader van de Regeling Schatkistbankieren dient elke decentrale overheid overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, af te storen bij het Ministerie van Financiën. Het drempelbedrag was in de eerste helft van 2021 0,75% van het begrotingstotaal (tot € 500 miljoen), met een minimum drempelbedrag van € 250.000.

Het drempelbedrag is vanaf 1 juli 2021 gelijk aan 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal (tot € 500 miljoen) met een minimum drempelbedrag van € 1.000.000. Voor het deel van de begrotingstotaal dat boven de € 500 miljoen gaat, is de drempel gelijk aan het drempelbedrag tot € 500 miljoen + 0,02% van het begrotingstotaal boven de € 500 miljoen.

Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis. De bovenstaande tabel geeft aan in welke mate de gemeente Rijswijk het drempelbedrag heeft benut. In 2021 is de drempelwaarde niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.507.343	1.507.343	4.019.580	4.019.580
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	755.660	874.356	888.909	837.569
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	751.683	632.986	3.130.671	3.182.011
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	200.979.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	200.979.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag voor 01-07-2021	1.507.343			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag na 01-07-2021	4.019.580			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	68.009.375	79.566.415	81.779.673	77.056.385
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	755.660	874.356	888.909	837.569

Voorziening oninbare vorderingen

Op grond van de BBV is het verplicht een voorziening te vormen zodra een onafwendbaar risico zich voordoet dat in de toekomst tot kosten zal leiden. De hoogte van de dotatie aan de voorziening is aan de gemeente overgelaten. In de financiële verordening van de gemeente Rijswijk staan de regels van de voorziening voor oninbare vorderingen beschreven. Bij publiekrechtelijke vorderingen en privaatrechtelijke vorderingen kleiner dan € 5.000 wordt een percentage gestort in de voorziening, afhankelijk van het jaar van ontstaan. Voor de overige vorderingen wordt een voorziening wegens

oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid.

Op basis van bovenstaande is voor de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke vorderingen in de jaarrekening een onttrekking aan de voorziening gedaan van € 78.000.

Bij de schuldhelpverlening zijn in 2021 geen dubieuze debiteuren bijgekomen.

	Saldo 31-12-2020	Voorziening oninbaarheid	Bruto saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2021
Overige vorderingen	5.483	4.206	10.309	6.103
Vooruitbetalingen	3.404			0
Totaal	8.887	4.206	10.309	6.103

	Stand 1-1-2021	Te storten bij de jaarrek.	Oninbaar verklaard	Berekende stand 31-12-2021
Publiekrechtelijk	486	171	6	651
Privaatrechtelijk	445	-87		358
Schuldhelpverlening	5	0		5
Sociale Zaken	2.705	-83		2.622
Min=onttrekken en plus=te storten				
Totaal	3.641	1	6	3.636

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Kassaldi	29	18
Banksaldi	785	1.176
Totaal	814	1.194

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, gesplitst in:		
-Europese overheidslichamen		
-Het Rijk		
-Overige Nederlandse overheidslichamen		
-Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.814	7.488
Totaal	5.814	7.488

Vooruitbetaalde bedragen

De balanspost vooruitbetaalde bedragen betreft posten uit de normale bedrijfsuitoefening die het gevolg zijn van (conform het stelsel van baten en lasten) toerekenen van lasten aan het boekjaar 2021. Het betreft hier onder andere onderhoudscontracten, huren, abonnementen, etc. welke betrekking hebben op 2022.

Overige nog te ontvangen bedragen

Net als de vooruitbetaalde bedragen is dit saldo het gevolg van toerekenen van baten aan het boekjaar 2021. Het betreft hier een grote verscheidenheid aan nog te ontvangen bedragen.

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen reserves bestaat uit de volgende posten

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen 2021	Aanwendingen 2021	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves				
Algemene dekkingsreserve	32.687.595,19	-	-	32.687.595,19
Bestemming resultaat 2020	-		822.910,00	822.910,00-
Totaal algemene reserves	32.687.595,19	-	822.910,00	31.864.685,19
Bestemmingsreserves				
Baggerwerken	-	786.000,00	65.201,90	720.798,10
Corona maatregelenpakket	-	1.846.000,00	633.307,42	1.212.692,58
Cultuur	-	283.000,00	141.200,00	141.800,00
Decentrale arbeidsvoorwaarden	105.409,23	-	-	105.409,23
Faciliteiten voor jongeren	-	485.000,00	-	485.000,00
Gemeentepersoneel	162.578,59	-	-	162.578,59
Groefonds Rijswijk	51.051.560,00	51.051.000,00-	-	560,00
Huis van de Stad	6.346.000,00	-	58.354,05	6.287.645,95
Innovatiefonds	-	1.000.000,00	-	1.000.000,00
Investeringsfonds energietransitie en klimaat	-	7.120.000,00	-	7.120.000,00
Kwaliteit en verbinding parken Rijswijk Zuid	-	1.300.000,00	-	1.300.000,00
Landgoederenzone fase 1	-	3.500.000,00	-	3.500.000,00
Nieuwbouw brandweerkazerne	5.558.725,23	-	128.180,00	5.430.545,23
Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP)	-	711.000,00	-	711.000,00
Parkeergarage	-	2.500.000,00	-	2.500.000,00
Parkeren	1.824.930,48	1.307.991,55	730.826,70	2.402.095,33
Realisatie kunst in de openbare ruimte	145.044,72	-	-	145.044,72
Realisatie tunnel Prinses Beatrixlaan	-	30.000.000,00	-	30.000.000,00
Reserve organisatie 2020	44.463,09	-	-	44.463,09
Revitalisering Oud-Rijswijk	81.720,99	-	-	81.720,99
Sociaal Domein	-	500.000,00	500.000,00	-
Wijkontwikkeling	2.014.387,22	-	234.566,00	1.779.821,22
Woonfonds	-	3.300.000,00	-	3.300.000,00
Totaal van de bestemmingsreserves	67.334.819,55	3.587.991,55	2.491.636,07	68.431.175,03
Totaal van de reserves	100.022.414,74	3.587.991,55	3.314.546,07	100.295.860,22

Toelichting op de reserves

Groefonds Rijswijk: Deze reserve houdt verband met de opbrengsten aandelen Eneco. De bestemmingsreserve is ingezet voor het doen van investeringen in de stad. Deze bestaan uit het Coronamaatregelenpakket, Investeringsfonds Energietransitie en klimaat, Woonfonds, Faciliteiten voor jongeren, Parkeergarage, Landgoederenzone fase 1, Kwaliteit en verbinding parken Rijswijk Zuid en het Innovatiefonds.

Huis van de Stad: Op 12 december 2017 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel Investeringsbudget gefaseerde uitvoering Huis van de Stad. In het voorstel is aangegeven dat de frictiekosten ten laste van de algemene reserve zullen worden gebracht. Deze frictiekosten zijn berekend op € 6.346.000. Voorgesteld wordt een bestemmingsreserve huis van de stad hiervoor in te stellen.

Nieuwbouw brandweerkazerne: Omdat er sprake is van een éénmalige erfpachtcanon voor een periode van 50 jaar, dient de opbrengst hiervan te worden gestort in een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve wordt gebruikt om de verhoging van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Brandweer Delft-Rijswijk te bekostigen. Deze verhoogde bijdrage bestaat uit de rente en aflossing van de aangegane lening door de gemeenschappelijke regeling om de afkoopsom van de erfpachtcanon te financieren.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen 2021	Vrijval 2021	Aanwendungen 2021	Saldo 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's					
T.b.v. nazorg bouwlocaties	8.419,37	-	-	-	8.419,37
Pensioenen wethouders	4.427.805,22	6.068,43	-	112.802,65	4.321.071,00
Wachtgelden wethouders	119.908,73		49.448,03	70.460,70	-
Totaal voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.556.133,32	6.068,43	49.448,03	183.263,35	4.329.490,37
Riolering	462.394,38	1.088.611,00	-	-	1.551.005,38
Voorzieningen ter egalisering van kosten					
Onderhoud kunst in de openbare ruimte	28.585,35	15.940,00	-	10.432,40	34.092,95
Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP)	-	1.212.426,88	-	581.956,79	630.470,09
Baggerwerken	-	260.105,90	-	260.105,90	-
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	490.979,73	2.577.083,78	-	852.495,09	2.215.568,42
Totaal voorzieningen	5.047.113,05	2.583.152,21	49.448,03	1.035.758,44	6.545.058,79

Toelichting op de voorziening

Riolering: De voorziening houdt verband met de egalisatie van de rioleringslasten met als doel om schommelingen te voorkomen. De methodiek is vastgelegd in het GRP (gemeentelijk rioleringsplan).

Pensioenen wethouders: De voorziening dient voor de afdekking van de pensioenverplichtingen van de (oud) bestuurders en zijn, voor zover niet ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij, in de voorziening pensioenen wethouders opgenomen.

Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP): De voorziening dient voor de afdekking van de gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Deze voorziening is ingesteld om de kosten voor het meerjarenonderhoud voor de (welzijns)gebouwen gelijkmatig te verdelen en te realiseren dat er bij noodzakelijk groot onderhoud voldoende in de voorziening zit om deze te bekostigen.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden gedurende het jaar:

	Saldo 1-1-2021	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	326.940		74.530	252.410
Totaal	326.940	0	74.530	252.410

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

De in de balans opgenomen **netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar** kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	10.000	22.000
Banksaldi	2	2
Overige schulden	6.150	20.139
Totaal	16.152	42.141

De gemeente Rijswijk maakt gebruik van kasgeldleningen met een looptijd van maximaal een maand tegen negatieve rentepercentages.

Overige schulden bestaan uit rekening courant Plaspoelpolder € 6,3 miljoen en diverse crediteuren € 10,4 miljoen.

De in de balans opgenomen **overlopende passiva** kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	18.166	
De voorschotten worden uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	18.441	25.129
Totaal	36.607	25.129

Er zijn negatieve kredieten voor een totaal van 312 duizend betreffende grond-, weg en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut naar overlopende passiva gecorrigeerd.

Van overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen

Onder deze post zijn opgenomen de bedragen die in 2021 en daarvoor al zijn ontvangen, die echter nog niet tot lasten in betreffend boekjaar hebben geleid. Ook zijn de ontvangen middelen van derden verantwoord, die de komende jaren nog steeds besteedbaar zijn. Deze bedragen zijn terug te vinden in onderstaand overzicht.

Omschrijving	Ontvangen van	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen 2021	Terugbetalingen 2021	Aanwendungen 2021	Saldo 31-12-2021
Bijdrage bovendienkse voorz project b. elsenlaan	Overig	-	195.000,00	-	-	195.000,00
EU-richtlijnen omgevingslawaa	Rijk	65.256,23	-	-	-	65.256,23
Gebedstransf Kesslerpark	Overig	-	38.706,50	-	-	38.706,50
Gebiedstransf in de bogaard	Overig	-	340.302,72	-	-	340.302,72
Geluidsanering Geestbrugweg	Rijk	61.950,00	-	-	-	61.950,00
Geluidsanering Generaal Spoorlaan	Rijk	54.600,00	-	-	-	54.600,00
Geluidsanering Haagweg	Rijk	33.000,00	-	-	-	33.000,00
Geluidsanering Lindelaan en Steenlaan	Rijk	117.775,00	-	-	-	117.775,00
Geluidsanering restant woningen	Rijk	-	29.100,00	-	-	29.100,00
Geluidsanering Sir Winston Churchilllaan	Rijk	87.750,00	-	-	-	87.750,00
Gezonde leefstijlinterventies	Rijk	-	67.713,44	-	-	67.713,44
Kosten opknapbeurt Hoornbrug	MRDH	249.871,80	-	-	119.263,30	130.608,50
Nazorg MBO schoolverlaters	gem Den Haag	-	18.675,45	-	-	18.675,45
NPO gelden	Rijk	-	186.483,00	-	-	186.483,00
Onderwijsachterstandbeleid OAB (voorheen GOA)	Rijk	2.129.482,73	2.139.817,32	-	1.825.196,02	2.444.104,03
Participatiebudget: inburgering	Rijk	69.636,84	-	-	-	69.636,84
Preventieakkoord	Rijk	-	30.000,00	-	21.332,50	8.667,50
Project studentenhuysvesting Polakweg	Rijk	-	936.000,00	-	-	936.000,00
regionale middelen jeugdwerkloosheid 2021	gem Den Haag	-	122.672,49	-	-	122.672,49
RMC gelden	gem Den Haag	-	58.339,04	-	-	58.339,04
RREW	Rijk	-	781.841,00	-	411.992,28	369.848,72
Tozo	Rijk	603.882,00	-	603.882,00	-	-
Uitvoeringsbudget sportakkoord	Rijk	-	60.000,00	-	32.801,73	27.198,27
Weg- en railverkeerslawaa	Rijk	488.396,59	-	-	-	488.396,59
Woningbouwimpuls	Rijk	7.178.072,00	-	-	-	7.178.072,00
Totaal vooruitontvangen subsidies (voorheen vz)		11.139.673,19	5.004.650,96	603.882,00	2.410.585,83	13.129.856,32

Nog te betalen bedragen

Deze post betreft nog te betalen bedragen die al ten laste van het jaar 2021 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2022 zijn of nog worden ontvangen en betaalbaar gesteld. Het saldo is een momentopname, het grootste gedeelte van deze facturen is inmiddels in 2022 betaald. Een voorbeeld betreft de rente over geldleningen die in 2022 achteraf betaald wordt en deels betrekking heeft op 2021 tot balansdatum.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Als toelichting op de balans is een overzicht opgenomen van de verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen. In het overzicht worden de waarborgen en garanties als volgt gespecificeerd:

Doel geldlening	Geldnemer	Andere borgen	Percentage gewaarborgd	Restant 1-1-2021 Totaal	Restant 1-1-2021 Gewaarborgd	Restant 31-12-2021 Totaal	Restant 31-12-2021 Gewaarborgd
(Bedragen x €1.000)			gemeente		gemeente		gemeente*
Verbouwing Herenstraat 65	Stichting museum		100,00%	80	80	73	73
Totaal 541				80	80	73	73
Aankoop ateliers/ Torenstraat	Kunstenaarsver.Art/ Stock		100,00%	47	47	41	41
Totaal 560				47	47	41	41
Bejaardencentr. Steenwijk	Stichting Zorginstellingen		100,00%	381	381	334	334
Bejaardencentr. Steenwijk	Stichting Zorginstellingen		100,00%	410	410	352	352
Totaal 730				791	791	685	685
Geldlening nr 85.216	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfondsachtervang		1.348	674	1.230	615
Geldlening nr 85.219	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfondsachtervang		883	442	817	409
Geldlening nr 85.222	Rijswijk Wonen (W.ver.Arb)	St.Waarborgfondsachtervang		282	141	260	130
Geldlening 40.103815	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening nr 39286	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		20.000	10.000	20.000	10.000
Geldlening 10025181/39434	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 10025182/39428	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500		
Geldlening 870.511.050	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds 100,00%		41	41	35	35
Geldlening 870.511.040	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds 100,00%		27	27	24	24
Geldlening 870.511.030	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds 100,00%		75	75	65	65
Geldlening 870.511.020	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfonds 100,00%		220	220	191	191
Geldlening 43090 / 40106223.01	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 44186	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		10.000	5.000	10.000	5.000
Geldlening 44191	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 45264	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 45249/4108475	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 45908/10028384	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		10.000	5.000	10.000	5.000
Geldlening 47058 /2-29216	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		7.000	3.500		
Geldlening 47116/10029240	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		15.000	7.500	15.000	7.500
Geldlening 47464	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 47841	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		14.000	7.000	14.000	7.000
Geldlening 48190/40112125	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 47880/40111714	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500

Doel geldlening (Bedragen x €1.000)	Geldnemer	Andere borgen	Percentage gewaarbord gemeente	Restant 1-1-2021 Totaal	Restant 1-1-2021 Gewaarbord gemeente	Restant 31-12-2021 Totaal	Restant 31-12-2021 Gewaarbord gemeente*
Geldlening 48609	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48671	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48966	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 48967	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49170	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49171	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49692	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		10.000	5.000	4.000	2.000
Geldlening 49693	Vidomes	St.Waarborgfondsachtervang		10.000	5.000	10.000	5.000
Geldlening 49514	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49745	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49746	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49887	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 49888	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 50192	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang		5.000	2.500	5.000	2.500
Geldlening 50193	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang				5.000	2.500
Geldlening 50556	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang				5.000	2.500
Geldlening 50606	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang				5.000	2.500
Geldlening 50607	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang				5.000	2.500
Geldlening 50608	St Rijswijk Wonen	St.Waarborgfondsachtervang				5.000	2.500
Totaal 820				228.876	114.620	235.623	117.969
Totaal generaal				229.795	115.538	236.422	118.768

* In 2021 is een nieuwe achtervang overeenkomst afgesloten, hierdoor wordt het risico van de achtervangovereenkomsten over de gemeenten verdeeld.

Langlopende financiële verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen zijn niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen, waar de gemeente voor een aantal toekomstige jaren aan verbonden is.

In de gemeentelijke administratie ontbreekt per 2021 een volledige verplichtingenadministratie. Daardoor kan geen volledig overzicht van langlopende financiële verplichtingen verstrekt worden. De verplichtingenadministratie wordt gedurende 2022 volledig ingevoerd. In de jaarrekening 2022 zal een dergelijk overzicht worden opgenomen.

Langlopende verplichtingen bij Europese aanbestedingen, groter dan € 15 miljoen.

Er zijn per ultimo 2021 geen lopende projecten met een aanbesteding per aanbieder van meer dan € 15 miljoen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000	Primitieve begroting		Saldo	Begrotingswijzigingen	
	Lasten	Baten		Lasten	Baten
Omschrijving programma's					
1. Algemeen Bestuur en Organisatie	6.637	725	-5.912	109	
2. Openbare Orde en Veiligheid	6.868		-6.868	700	
3. Verkeer en Vervoer	10.732	3.926	-6.806	182	88
4. Economie en Werken	873	346	-527	472	385
5. Onderwijs	6.163	282	-5.882	1.338	1.814
6. Sport, Cultuur en Recreatie	8.413	1.426	-6.986	633	60
7. Sociaal Domein	72.791	25.062	-47.729	9.475	169
8. Wonen en Leven	60.987	59.887	-1.100	-6.407	-8.602
Subtotaal programma's	173.465	91.655	-81.810	6.502	-6.086
Algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	195	12.837	12.642	575	272
Algemene uitkering	987	93.051	92.064	-2.176	5.135
Dividend	32	211	178		89
Overige algemene dekkingsmiddelen	-122	1.899	2.021	753	128
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	1.092	107.997	106.905	-848	5.624
Overhead	25.827	1.118	-24.709	1.118	66
Heffing VPB	15		-15		
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50		-50		
Onvoorzien uitgaven investeringen	-500		500	500	
Subtotaal onvoorzien	-450		450	500	
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN					
	199.949	200.770	821	7.272	-396
Mutaties reserves					
1. Algemeen Bestuur en Organisatie					
2. Openbare Orde en Veiligheid					
3. Verkeer en Vervoer	1.030	590	-440		717
4. Economie en Werken					
5. Onderwijs					
6. Sport, Cultuur en Recreatie				120	141
7. Sociaal Domein					500
8. Wonen en Leven		265	265		169
Algemene dekkingsmiddelen		128	128		1.370
Subtotaal mutaties reserves	1.030	983	-47	120	2.897
HET RESULTAAT	200.979	201.753	774	7.392	2.501

Bedragen x € 1.000	Begroting na wijziging			Werkelijk			Afwijkingen (+=voordeel)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Omschrijving programma's									
1. Algemeen Bestuur en Organisatie	6.746	725	-6.021	6.418	818	-5.600	328	93	421
2. Openbare Orde en Veiligheid	7.568		-7.568	7.316	41	-7.275	252	41	293
3. Verkeer en Vervoer	10.914	4.014	-6.900	11.099	5.683	-5.417	-185	1.669	1.483
4. Economie en Werken	1.345	731	-614	1.040	745	-295	304	14	319
5. Onderwijs	7.501	2.096	-5.405	6.727	2.161	-4.566	775	65	839
6. Sport, Cultuur en Recreatie	9.045	1.486	-7.559	8.584	1.596	-6.989	461	110	571
7. Sociaal Domein	82.267	25.231	-57.035	82.071	28.228	-53.843	195	2.997	3.192
8. Wonen en Leven	54.581	51.285	-3.295	51.473	48.599	-2.874	3.108	-2.686	422
Subtotaal programma's	179.967	85.569	-94.398	174.730	87.871	-86.858	5.237	2.303	7.540
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	770	13.109	12.339	278	13.063	12.784	492	-46	446
Algemene uitkering	-1.189	98.186	99.375		100.384	100.384	-1.189	2.198	1.009
Dividend	32	300	267	32	300	268		1	1
Overige algemene dekkingsmiddelen	630	2.027	1.397	2.089	1.892	-196	-1.458	-135	-1.593
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	244	113.621	113.377	2.399	115.639	113.240	-2.156	2.018	-138
Overhead	26.946	1.185	-25.761	28.272	1.250	-27.022	-1.326	65	-1.261
Heffing VPB	15		-15	67		-67	-52		-52
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50		-50				50		50
Onvoorzien uitgaven investeringen									
Subtotaal onvoorzien	50		-50				50		50
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN									
	207.221	200.374	-6.847	205.468	204.760	-708	1.753	4.386	6.139
Mutaties reserves									
1. Algemeen Bestuur en Organisatie									
2. Openbare Orde en Veiligheid									
3. Verkeer en Vervoer	1.030	1.307	277	1.308	796	-512	-278	-511	-789
4. Economie en Werken									
5. Onderwijs									
6. Sport, Cultuur en Recreatie	120	141	21	120	141	21			
7. Sociaal Domein		500	500		500	500			
8. Wonen en Leven		434	434		293	293		-141	-141
Algemene dekkingsmiddelen		1.498	1.498		761	761		-737	-737
Subtotaal mutaties reserves	1.150	3.880	2.730	1.428	2.492	1.064	-278	-1.388	-1.667
HET RESULTAAT	208.371	204.254	-4.117	206.896	207.252	356	1.475	2.998	4.472

Het voordelig restantsaldo van € 355.996,37 zal middels een voorstel bij de jaarrekening aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Voor de toelichting op de afwijkingen verwijzen wij naar de programmaverantwoording (wat heeft het gekost?)

Overzicht begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen behoeven autorisatie door de gemeenteraad (budgetrecht van de raad). Als een overschrijding niet meer in het jaar zelf is voorgelegd, zijn de bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Kostenoverschrijdingen zijn formeel onrechtmatig, maar tellen niet mee als fout of onzekerheid voor het oordeel van de accountant als sprake is van:

- passend binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd, of;
- direct gerelateerde opbrengsten, of;
- een opneinde regeling.

In dit hoofdstuk worden overschrijdingen op de lasten baten per programma (x € 1.000) weergegeven en toegelicht. Hierbij wordt aangegeven of deze meetellen in het oordeel van de accountant over begrotingsrechtmatigheid. In totaliteit is er geen sprake van onrechtmatigheden die in strijd zijn met het toetsingskader begrotingsrechtmatigheid.

Omdat programma's in de regel ook onderschrijdingen kennen, zijn sommige toegelichte posten hoger dan de overschrijding op het totale programma. In de jaarstukken over 2021 wordt het complete beeld uiteengezet.

Lasten		
Verkeer en Vervoer		Bedrag
Begroot		10.914
Werkelijk		11.099
Overschrijding		185
Verklaring(en) overschrijding		185 Telt mee?
De hogere lasten zijn voornamelijk veroorzaakt door het extreme winterweer aan het einde van de winterperiode in 2021. Hierdoor hebben we meer kosten gemaakt om de stad sneeuwvrij en veilig te maken		Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
		139
De overschrijding van de lasten wordt veroorzaakt door een stijging van de kosten als gevolg van meer storingen aan de verkeersregelininstallaties.		Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
		104
Diverse posten		-58 N.v.t.

Lasten		
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		Bedrag
Begroot		244
Werkelijk		2.399
Overschrijding		2.156
Verklaring(en) overschrijding		Telt mee?
De gemeente heeft een hoge ambitie om diverse plannen te realiseren. Echter diverse investeringen moeten worden uitgesteld door een capaciteitstekort aan personeel. Ook de krapte op de arbeidsmarkt helpt niet mee om nieuwe medewerkers te kunnen vinden. Hierdoor is het ondoenlijk gebleken de taakstellingen personeel te kunnen realiseren. Rijswijk groeit en de organisatie groeit mee. Uit verschillende externe onderzoeken (Berenschot, BakerTilly, BMC, TwynstraGudde) blijkt dat de organisatie een schaa sprong moet maken, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hiervoor wordt een bouwplan gemaakt, waarin de doelstellingen, de aanpak, het tijdpad en de benodigde middelen uitgewerkt worden. Tegelijkertijd heeft de organisatie in 2021 het effect van de zeer krappe arbeidsmarkt gemerkt. Het aantal moeilijk vervulbare vacatures neemt toe en ook externe inhuur wordt moeilijker. Spanningsvelden nu en in de nabije toekomst zijn: 1. Tekorten kunnen ertoe leiden dat taken niet meer worden uitgevoerd of dat ambities en projecten stagneren. 2. Verdere toename van werkdruk bij het zittende personeel. 3. Dat bemoeilijkt vervolgens het aantrekken en behouden van nieuw personeel. 4. De kosten voor personeel en inhuur zullen verder stijgen. Dit alles, gecombineerd met de nieuwe CAO afspraken (december 2021), leidt over 2021 tot € 1,9 mln. extra uitgaven voor de organisatie (mensen en middelen) dan begroot. Dit wordt deels gecompenseerd door extra baten en dekking vanuit programma's en investeringen. Het is verstandig en realistisch structureel rekening te houden met deze extra uitgaven.		
Ombuigingen		Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
		1.900
In verband met het niet kunnen realiseren van de geplande verkoop van de Voorde en het voormalig raadhuis in 2021 kon de bezuiniging op de exploitatiebudgetten van genoemde objecten niet gerealiseerd worden.		
Exploitatiebudgetten vastgoedportefeuille		Bestaand beleid maar niet tijdig gesignaleerd
		225
Diverse posten		31 N.v.t

Lasten		
Overhead		Bedrag
Begroot		25.273
Werkelijk		27.015
Overschrijding		1.742
Verklaring(en) overschrijding		Telt mee?
Op de totale apparaatskosten van de gemeente is een nadeel behaald van € 1.667.000. Dit is ontstaan door een totale overschrijding van de kosten met € 1.524.000, waarbij daarnaast € 143.000 nadeel is gerealiseerd op de verdeling van directe kosten naar de programma's (beleidsproducten) en investeringen. De overschrijding op Overhead is enerzijds veroorzaakt door een verschuiving van directe lasten naar Overhead (€ 150.000). Anderzijds is er bijvoorbeeld de inhuur van extern personeel als gevolg van de Coronacrisis en vanwege moeilijk in te vullen vacatures (€ 250.000). Daarnaast heeft het traject "Transparant Begroten" gezorgd voor meer overheadkosten (€ 150.000) en ook externe vervanging binnen het management heeft gezorgd voor hogere overheadkosten (€ 230.000).		
		1742 N.v.t.
De resterende overschrijding van ongeveer € 500.000 wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.		

Lasten		
Overhead	Bedrag	
Begroot	26.946	
Werkelijk	28.272	
Overschrijding	1.326	

Verklaring(en) overschrijding	1.326	Telt mee?
-------------------------------	-------	-----------

De overschrijding op Overhead is voor ongeveer € 600.000 veroorzaakt door de CAO ontwikkeling. Voornamelijk de uitbetaling van de éénmalige uitkering ad. € 1.200,-. Deze CAO ontwikkeling was niet voorzien in de begroting en moet conform BBV worden verantwoord in 2021.

1326 N.v.t.

Daarnaast is er als gevolg van de parkeerproblematiek is er meer uitgegeven dan geraamd voor het onderzoek naar de problemen in de parkeerketen en de inzet op procesverbeteringen op dat vlak. De resterende overschrijding wordt gedekt vanuit de reserve Parkeren (parkeerhandhavers) en materiële budgetten die hiervoor zijn ingezet. Ook zijn er USZO gelden ontvangen die niet in de personele begroting zijn opgenomen, maar wel dienen als dekking voor (extra) personele lasten.

Lasten		
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Bedrag	
Begroot	15	
Werkelijk	67	
Overschrijding	52	

Verklaring(en) overschrijding	185	Telt mee?
-------------------------------	-----	-----------

Volgens de belastingdienst is de gemeente over reclameopbrengsten billboards Vennootschapsbelasting verschuldigd. De gemeente heeft bezwaar gemaakt tegen de aanslag, omdat de gemeente van mening is dat het om normaal vermogensbeheer gaat en dus reclameopbrengsten vrijgesteld zijn van Vpb.

De kosten van aanslag vennootschapsbelasting over 2016 is in 2021 opgelegd en bedraagt inclusief de advieskosten van een belastingdeskundige € 52.000.

Vennootschapsbelasting 52 N.v.t.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)		Incidentele baten	
Programma	Lasten	Programma	Baten
Wonen en Leven		Wonen en Leven	
Implementatie omgevingswet	220		
Havengebied	345	Havengebied	345
In de Bogaard	273	In de Bogaard	273
Grondexploitatie:			
Verliesvoorziening Rijswijk Buiten	685		
Afboeken boekwaarde Pasgeld	537		
Grondexploitatie Rijswijk Buiten (excl balanspost voorraden RB)	14.113	Grondexploitatie Rijswijk Buiten	26.790
Balanspost voorraden Rijswijk buiten	12.677		
Totaal programma's	28.850		27.408
Mutaties Reserves			
Verkeer en vervoer		Verkeer en vervoer	
Storting in de reserve parkeren	1.308	Onttrekking aan de reserve parkeren	731
Sport, Cultuur en Recreatie		Sport, Cultuur en Recreatie	
Storting in de reserve cultuur	120	Onttrekking aan de reserve cultuur	141
Wonen en Leven		Wonen en Leven	
		Onttrekking aan de reserve wijkontwikkelingsplannen	235
Sociaal Domein		Sociaal Domein	
		Vrijval reserve Sociaal Domein	500
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	
		Onttrekking aan de reserve Coronamaatregelenpakket	633
		Onttrekking aan de reserve nieuwbouw brandweerkazerne	128
Totaal	30.278	Totaal	29.776
		Saldo nadelig	502

Totaalcijfers	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	199.949	207.221	205.468
Baten	200.770	200.374	204.760
Stortingen	1.030	1.150	1.428
Onttrekkingen	983	3.880	2.492
Saldo	774	-4.117	356

Incidenteel	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	810	0	28.850
Baten	1.210	0	27.408
Stortingen	1.030	0	120
Onttrekkingen	590	0	1.398
Saldo	-40	0	-164

<i>Structureel</i>	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	199.139	207.221	176.618
Baten	199.560	200.374	177.352
Stortingen	0	1.150	1.308
Onttrekkingen	393	3.880	1.094
Saldo	814	-4.117	520

<i>Structurele stortingen en onttrekkingen aan reserves</i>	Storting	Onttrekking
<i>Parkeren</i>	1.308	731
<i>Nieuwbouw brandweerkazerne</i>		128
<i>Wijkontwikkeling</i>		235
Saldo	1.308	1.094

Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten

In het overzicht van de incidentele baten en lasten worden de incidentele baten en lasten groter dan € 100.000 genoemd. Een last of baat is incidenteel als deze op zichzelf (los van de omvang) niet periodiek (veelal jaarlijks) terugkeert.

Wonen en leven

Implementatie omgevingswet:

Om de Omgevingswet te implementeren, is extra personeel ingehuurd.

Havengebied

In 2021 zijn de procedures voor de realisatie van bouw- en herinrichtingsplannen voor het Havengebied opgestart. De placemaking (het aantrekkelijk maken van het gebied voor inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld zorgen voor activiteiten bij de haven), het laten participeren van inwoners en het enthousiasmeren van investeerders lopen parallel hieraan door. Totaal is uit een drietal intentie- en anterieure overeenkomsten en middels een ontvangen subsidie van de provincie een bedrag van € 345.000,- ontvangen. Dit dekt de gemaakte proceskosten.

In de Bogaard

In 2021 is een schetsontwerp voor het inrichtingsplan voor de openbare ruimte opgeleverd, het marketingcommunicatieplan uitgerold en zijn verdere stappen gemaakt in bouwplannen en planologische procedures, met onder meer vaststelling van de bestemmingsplannen voor De Terp en de Sterpassage. Uit intentie- en anterieure overeenkomsten (voor Sterpassage en Terp) is in totaal een bedrag van € 273.000,- ontvangen inzake verhaal van de bovengenoemde plankosten. Dit dekt de gemaakte proceskosten.

Verliesvoorziening RijswijkBuiten:

Voor de grondexploitatie is de verliesvoorziening met € 685.000 verlaagd (10de herziening).

€ 4,167 miljoen per 1-1-2021 (jaarrekening 2020)

€ 3,482 miljoen per 31-12-2021

€ 0,685 miljoen verlaging.

Afboeken boekwaarde Pasgeld:

Het transactieresultaat Pasgeld-Oost op de voorgenomen verkoop van de gemeentegronen was als bijdrage opgenomen in de Negende herziening 2021. Het vervallen hiervan is verwerkt in deze Tiende herziening, 2022.

Grondexploitatie RijswijkBuiten:

De grondexploitatie RijswijkBuiten betreft de vastgestelde 10de herziening grondexploitatie Sion/t Haantje

Mutaties Reserves

Verkeer en vervoer

Storting en onttrekking aan de reserve parkeren:

Overige bijstellingen van de uitgaven en inkomstenbudgetten worden ten laste of ten gunste van de reserve parkeren gebracht.

Sport, Cultuur en Recreatie

Storting en onttrekking in de reserve cultuur

Er zijn negen aanvragen ingediend, afkomstig van zes verschillende organisaties. Het betreft drie aanvragen voor noodsteun, vier aanvragen voor overbruggingssteun en twee aanvragen voor transformatiesteun. Alle aanvragen zijn getoetst aan de nadere regels en de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020. Het totale verleende bedrag past, met € 588.200, binnen het vastgestelde subsidieplafond van € 610.007. De totale lasten ad. € 588.200 worden gedekt uit het gelabelde bedrag ad. € 447.000 en een onttrekking uit de bestemmingsreserve Cultuur van € 141.200

Met de septembercirculaire hebben wij opnieuw middelen voor de lokale cultuur ontvangen, uit het vierde steunpakket voor de culturele en creatieve sector, ter hoogte van € 120.000. Wij houden rekening met een lange doorwerking van de coronacrisis op de culturele sector, zeker nu lokale culturele voorzieningen nog te maken hebben met onzekerheden en soms ook beperkingen als het coronatoegangsbewijs. Daarom hebben wij besloten in de Slotwijziging op te nemen deze toe te voegen aan de bestemmingsreserve cultuur voor nadere benodigde ondersteuning in 2021 of 2022.

Sociaal Domein

Vrijval reserve Sociaal Domein

Zoals in de jaarrekening 2020 is vastgesteld wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve Sociaal Domein ad. € 500.000 vrij te laten vallen om het tekort op Jeugd voor 2021 gedeeltelijk te dekken.

Wonen en Leven

Reserve wijkontwikkeling

Het betreft dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen in het kader van wijkontwikkelingsplannen.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onttrekking aan de reserve Coronamaatregelenpakket

In de raadsvergadering 6 juli 2021 heeft de raad het corona maatregelenpakket vastgesteld. Voor 2021 bedraagt de onttrekking aan de reserve € 633.000.

Reserve nieuwbouw brandweerkazerne

Het betreft dekking van de afschrijvingslasten van de investering in de brandweerkazerne.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 7-2-2022							
Verrekenaar	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering uitkering juridische grondslag ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) Aard controle R Indicator: A7/01 € 2.073	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) Aard controle R Indicator: A7/02 € 102.058	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03 Ja	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04 Ja	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01 Haaglanden	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: A12B/02 € 31.827	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03 Ja	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04 € 31.827	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05 Ja
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 Aard controle R Indicator: B2/01 € 0	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/02 € 31.827	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: B2/03 215	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Aard controle R Indicator: B2/04 € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 € 0
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Nee	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 Ja	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08 Nee		
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09 7	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10 7	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 € 115.825	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12 € 115.825	
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14			
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 120.000	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22 € 120.000			
BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 3 Gemeenten	Projectnaamnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02 Nee	Aantal woningen cumulatief (t/m jaar T) gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Realisatie maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 08 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04 Nee	Totale besteding (jaar T) Alleen van toepassing voor tranche 1 beschikkingen Aard controle R Indicator: C9/05 € 0
			1 Gebiedstransformatie in de Bogaard Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Toelichting besteding (jaar T) volgens projectplan Aard controle n.v.t. Indicator: C9/08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/09 € 0	Realisatie afwijkingen in (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/10 € 0	Cumulatieve realisatie afwijkingen in (t/m jaar T) Alleen van toepassing voor tranche 3 beschikkingen Aard controle R Indicator: C9/11
			1 Gebiedstransformatie in de Bogaard Aard controle n.v.t. Indicator: C9/13	Start bouw met ca. 6 maanden vertraagd, daarmee ook realisatie maatregelen Aard controle R Indicator: C9/14	Actualisatie financieel tekort project Alleen van toepassing voor tranche 3 beschikkingen Aard controle R Indicator: C9/15	Prijzen woningen komen overeen met projectplan (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/16 Ja	Cumulatieve opbrengsten uit grondverkoop en/of kostenverhaal tot en met (jaar T) conform projectaanvraag Alleen van toepassing voor tranche 3 beschikkingen Aard controle n.v.t. Indicator: C9/17 0 Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C9/19 Nee				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 7-2-2022								
Verstreker	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 65.152	€ 65.152	€ 0	1	1
			2 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 55.973	€ 55.973	€ 0	1	1
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09			
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	2.500	Nee			
			2 030008 Provincie Zuid-Holland	2.100	Nee			
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00450010	€ 411.992	€ 411.992	4.139		Nee
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/02	Aard controle R Indicator: C56/03	Aard controle R Indicator: C56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/06
			1 RHA2021-02375298	Project studentenhuusvesting Polakweg	€ 0	€ 0	0	0
			Kopie Projectnaam	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/07	Aard controle R Indicator: C56/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/10		
			1 Project studentenhuusvesting Polakweg	Ja	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/11					
			Nee					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toesl...	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04		
			134	€ 20.100	€ 21.901	Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T - 1)		
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
			€ 1.089.315	€ 655.411	€ 67.510	€ 2.028.124		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		
			1 060603 Gemeente Rijswijk	€ 0	060603 Gemeente Rijswijk	€ 0		
			Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T - 1)		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Aard controle R Indicator: D14/08		
			1 060603 Gemeente Rijswijk	€ 0	060603 Gemeente Rijswijk	€ 0		
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawai Subsidieregeling sanering verkeerslawai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 2019.004.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 2020.057.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 2019.004.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 2020.057.00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 7-2-2022							
Verstreker	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01 € 21.250.175	Aard controle R Indicator: G2/02 € 491.897	Aard controle R Indicator: G2/03 € 1.013.271	Aard controle R Indicator: G2/04 € 6.695	Aard controle R Indicator: G2/05 € 42.952
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07 € 137.476	Aard controle R Indicator: G2/08 € 18.579	Aard controle R Indicator: G2/09 € 0	Aard controle R Indicator: G2/10 € 512.986	Aard controle R Indicator: G2/11 € 2.329
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Aard controle D2 Indicator: G2/13 € 80.825	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14 Ja			Aard controle R Indicator: G2/12 € 95.300
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicator: G3/01 € 0	Aard controle R Indicator: G3/02 € 0	Aard controle R Indicator: G3/03 € 37.602	Aard controle R Indicator: G3/04 € 0	Aard controle R Indicator: G3/05 € 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11 Ja
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 4.020	€ 0	€ 18.933	€ 1.214
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 9.290	€ 0	€ 17.115	€ 2.163
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.383.852	€ 125.585	€ 33.340	€ 1.855
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 839.733	€ 30.471	€ 7.651	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 576.802	€ 14.085	€ 3.240	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	€ 255
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	3	0	Ja	€ 64
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	172	30	Ja	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	247	8	Ja	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	162	6	Ja	€ 0
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)		
			Aard controle R Indicator: G4/11 € 7.610	Aard controle D2 Indicator: G4/12 € 7.610	Aard controle R Indicator: G4/13 € 0		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijsland in (jaar T)	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
			Aard controle R Indicator: G12/01 € 13.696	Aard controle R Indicator: G12/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03 134			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01 € 1.773.646	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 € 1.570.146				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 1.1 Onroerende zaken - nieuwbouw	€ 614.196	€ 614.196			
			2 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 5.449	€ 5.449			
			3 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 612.298	€ 612.298			
			4 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 2.928	€ 2.928			
			5 1.3 Onroerende zaken - onderhoud	€ 140.129	€ 140.129			
			6 2.1 Roerende zaken - aankoop	€ 28.426		€ 28.426		
			7 2.2 Roerende zaken - dienstverlening door derden	€ 30.947		€ 30.947		
			8 2.3 Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 73.981		€ 73.981		
			9 3.1 Overige kosten	€ 181.011			€ 181.011	
			10 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 5.449	€ 5.449			Art. 13 Toplaag renovatie veld 401 Sportpark Vredenburg
			11 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 2.040	€ 2.040			Art. 13 Toplaag renovatie veld 403 Sportpark Vredenburg
			12 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 5.696	€ 5.696			Art. 13 Toplaag renovatie veld 404 Sportpark Vredenburg
			13 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 25.474	€ 25.474			Art. 13 Renovatie softbalveld 305 Hoekpolder
			14 2.1 Roerende zaken - aankoop	€ 12.844		€ 12.844		Art. 13 Aantleg duurz. Jodveldverlichting 305 Hoekpolder
			15 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 91.923	€ 91.923			Art. 13 Vervanging verharding wielersbaan De Spartaan
			16 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 4.889	€ 4.889			Art. 13 Toplaag renovatie veld 302 Sportpark Hoekpolder
			17 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 4.889	€ 4.889			Art. 13 Toplaag renovatie veld 303 Sportpark Hoekpolder
			18 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 11.069	€ 11.069			Art. 13 Toplaag renovaties Sportpark Prinses Irene
			19 1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 18.511	€ 18.511			Art. 13 renovatie Multifunctionele accommodatie Sportpark Eisenburg
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03 € 0	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04 € 32.802	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05 € 0	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06 € 32.802
			1 1032047 Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1032047	Nee				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01 € 21.333	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03 Nee			
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Aard controle R Indicator: H16/03			
			1 2020	SPUKIJ221077	€ 229.328			
			2 2021	SPUKIJ221R2074	€ 191.394			
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Aard controle R Indicator: H16/08	
			1 Zwembad De Schip	€ 229.328	€ 229.328	€ 0	2020	
			2 Zwembad De Schip	€ 191.394	€ 191.394	€ 0	2021	

Overzicht taakvelden

Taakveld	(Bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0	0.1 Bestuur	2.592	1	-2.591
	0.2 Burgerzaken	3.789	817	-2.972
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.785	1.269	-516
	0.4 Overhead	28.272	1.250	-27.022
	0.5 Treasury	278	808	530
	0.61 OZB woningen	278	6.858	6.579
	0.62 OZB niet-woningen		6.050	6.050
	0.63 Parkeerbelasting	262	2.889	2.627
	0.64 Belastingen overig	67	328	261
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		100.384	100.384
	0.8 Overige baten en lasten	-66		66
	0.10 Mutaties reserves	1.428	2.492	1.064
Totaal 0	BESTUUR EN ONDERSTEUNING	38.686	123.146	84.460
1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.481	9	-5.472
	1.2 Openbare orde en veiligheid	1.947	32	-1.916
Totaal 1	VEILIGHEID	7.429	41	-7.388
2	2.1 Verkeer en vervoer	9.217	3.038	-6.179
	2.2 Parkeren	506	40	-466
	2.4 Economische havens en waterwegen	330		-330
	2.5 Openbaar vervoer	167		-167
Totaal 2	VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	10.220	3.078	-7.141
3	3.1 Economische ontwikkeling	231		-231
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	810	379	-431
	3.4 Economische promotie		-173	-173
Totaal 3	ECONOMIE	1.040	205	-835
4	4.1 Openbaar basisonderwijs	438	45	-393
	4.2 Onderwijshuisvesting	2.418	188	-2.230
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4.027	1.973	-2.054
Totaal 4	ONDERWIJS	6.884	2.206	-4.678
5	5.1 Sportbeleid en activering	129	33	-96
	5.2 Sportaccommodaties	2.525	1.476	-1.049
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.907		-2.906
	5.4 Musea	943	42	-902
	5.5 Cultureel erfgoed	1.602		-1.602
	5.6 Media	1.525		-1.525
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.734	145	-4.589
Totaal 5	SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	14.365	1.696	-12.668
6	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.100	1.711	-8.389
	6.2 Wijkteams	705		-705
	6.3 Inkomensregelingen	31.471	25.823	-5.648
	6.4 Begeleide participatie	434		-434
	6.5 Arbeidsparticipatie	2.246	134	-2.111
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.544	9	-2.535
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	11.869	471	-11.399
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	18.765	78	-18.687
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.150		-1.150
Totaal 6	SOCIAAL DOMEIN	79.285	28.226	-51.058
7	7.1 Volksgezondheid	2.797	32	-2.765
	7.2 Riolering	4.218	5.645	1.427
	7.3 Afval	8.066	10.942	2.877
	7.4 Milieubeheer	1.946	781	-1.165
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	15	168	153
Totaal 7	VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	17.041	17.567	526
8	8.1 Ruimtelijke ordening	1.929	965	-964
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	27.622	27.970	348
	8.3 Wonen en bouwen	2.397	2.152	-245
Totaal 8	VOLKHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORD. EN STED.VERNIEUWING	31.947	31.086	-861
Eindtotaal		206.896	207.252	356

Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Gemeente Rijswijk van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor de Gemeente Rijswijk is € 209.000, =.

Bedragen x € 1 Functiegegevens	P.M. Schuit		J.A. Massaar		M. Middendorp
	Gemeentesecretaris/ Algemeen Directeur		Griffier		Griffier
	2021	2020	2021	2020	2020
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	03/03 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 15/04
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	ja	Ja	ja	Ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 127.246	€ 99.402	€ 99.156	€ 97.191	€ 33.630
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.887	€ 16.473	€ 18.322	€ 17.931	€ 5.873
Subtotaal	€ 149.133	€ 115.875	€ 117.478	€ 115.122	€ 39.503
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 165.852	€ 209.000	€ 201.000	€ 57.664
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 149.133	€ 115.875	€ 117.478	€ 115.122	€ 39.503
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.